

פא

ר

נ

תוכן עניינים

6	דברי יו"ר הדירקטוריון
	דו"ח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2015:
8	סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה
14	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
41	סקירת הסיכונים
77	מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקורות ונהלים
87	הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
89	דוחות רואה החשבון המבקר
90	דוחות כספיים שנתיים מבוקרים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי:
200	ממשל תאגידי
215	פרטים נוספים
229	נספחים
235	מילון מונחים

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

10	1	נתונים עיקריים
11	2	דוחות רווח והפסד מאוחד- מידע רב תקופתי
12	3	מאזן מאוחד- מידע רב תקופתי
18	4	הרכב וניתוח הרווח המימוני, נטו
20	5	פרטים לגבי ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי
20	6	פירוט התפלגות ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים
21	7	פירוט העמלות וההכנסות האחרות
22	8	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות
23	9	פירוט ההוצאות האחרות
23	10	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
23	11	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים
24	12	הרכב תיק ניירות הערך והתפלגותו לפי מגזרי ההצמדה השונים
25	13	התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים
25	14	הון והלימות ההון
29	15	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים
29	16	אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות
29	17	פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות
29	18	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות
49	19	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
83	20	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך
56	21	ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון וההנהלה

20	הוצאות/הכנסות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות	22
29	רווח/הפסד לפי מגזרי פעילות	23
29	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	24
30	תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר משקי הבית	25
33	תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הבנקאות הפרטית	26
36	תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר המסחרי / עסקי	27
38	תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי	28
31,34,37	נתוני הפעילות בכרטיסי אשראי כפי שהוצגו במגזרי הפעולות השונים	29
47	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	30
49	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	31
51	חשיפה למדינות זרות	32
53	תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון	33
54	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	34
55	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית	35
57	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	36
62	סך פיקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	37
75	דיון בגורמי סיכון	38
80	ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות	39
81	נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים	40
83	יתרות ניירות הערך הנמדדים בשווי הוגן	41

דברי יושב ראש הדירקטוריון לשנת 2015

אני מתכבד להציג בפניכם את הדוחות הכספיים של בנק מסד לשנת 2015.

שנת 2015 הייתה שנה כלכלית רווית אתגרים, בעולם כולו. הכלכלות בעולם, המשיכו גם השנה במאמץ, לצאת מהמשבר הפיננסי ומהשלכותיו. בעוד שבארה"ב ישנם איתותים חיוביים לכך, המתבטאים באינדיקטורים המשקיים ואף חזינו לראשונה זה שנים מהלך של העלאת ריבית, הרי באירופה, ממשיכה המדיניות המרחיבה וההתאוששות עדיין נראית רחוקה. גם במדינות המתפתחות ובמיוחד בסין, אנו עדים למשברים, הגורמים לצמיחה נמוכה יחסית. ההאטה העולמית לא פסחה על כלכלת ישראל וההאטה מורגשת ומתבטאת, בעיקר, בשיעור צמיחה נמוך מהתחזית ובירידה ניכרת בהשקעות. האטה גלובלית זו, המלווה בתנודתיות בשוקי ההון והמטבע, ברקע סביבת הריבית הנמוכה, מגבירה את הסיכונים ואי הוודאות, המהווים אתגר למערכות הפיננסיות והבנקאיות. המערכת הבנקאית, בעידן של אחרי המשבר, עומדת בפני אתגרים רבים:

- רגולציה מחמירה, רפורמות ויוזמות חקיקה רבות
- תחרות הולכת וגוברת בתוך המערכת הפיננסית
- מדיניות מוניטרית מרחיבה המתבטאת בשיעור ריבית אפסי

כל אלו מכבידים על היכולת של המערכת הבנקאית לצמוח ודורשים היערכות מתאימה.

הבנק שייך לקבוצת הבנק הבינלאומי, קבוצה בנקאית בעלת חוסן ואיתנות פיננסית. הבנק ממשיך לשמור על יציבות פיננסית גבוהה ומתמיד בהצלחה עם האתגרים שעומדים בפניו. ביטוי לכך ניתן למצוא ביחס הלימות ההון גבוה ובתיק אשראי איכותי, הנגזר מאסטרטגיה, המשקפת תיאבון סיכון מידתי.

בנק מסד מתנהל על פי תכנית אסטרטגית שגובשה לשנים 2012-2016, שעיקרה במגזר הקמעונאי תוך התמחות בעובדי הוראה וחינוך והמשך הגדלת חלקו במגזר הערבי. מידי שנה עוקב הבנק אחר התאמתה וביצועה של התכנית והמשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור תהליכים תפעוליים, בנקאות בערוצים ישירים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי. בהתאם לכך, פועלת הקבוצה ליישום מתווה התייעלות אסטרטגי, אשר יתאים את רמת ההוצאות לרמת הפעילות הבנקאית, בעידן תחרותי זה.

בנק מסד רואה עצמו מחויב לתרום לקהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. הבנק שותף אסטרטגי בקרן. הקרן שמה לה כמטרה להעצים את המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, תוך קידום מעמדם המקצועי.

בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה. הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבת-היקף, בדגש על ילדים ונוער בסיכון, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

ביולי השנה, פרסמה חברת האם את דוח האחריות התאגידית השני על פי הסטנדרטים העולמיים, ומציינת בכך את מחויבותו לנושא.

לסיום, תוצאות הבנק והישגיו נעשו תודות לפעילות ומסירות של ציבור העובדים והנהלה, ועל כך נתונה תודה והערכה רבה בשמי ובשם דירקטוריון הבנק.

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 22 בפברואר 2016

דוח הדירקטוריון וההנהלה
סקירה כלכלית, יעדים ואסטרטגיה

9	תיאור פעילות הבנק
10	מידע כספי תמציתי עיקרי
12	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2015

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 22 בפברואר 2016, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מסד בע"מ לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחסכוניות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגננות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007.

הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-7 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

מערך הסינוף

מערך הסינוף כולל 15 סניפים ו-7 שלוחות הפרוסים ברחבי הארץ. במהלך הרבעון השני של שנת 2015 הבנק מיזג את שלוחת יפו עם סניף תל אביב.

רווח ורווחיות

רווח נקי של הבנק הסתכם בשנת 2015 ב- 36.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 38.7 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון בשיעור של 5.7%. הרווח בתקופה המקבילה אשתקד לפני היישום למפרע בגין כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים הסתכם ב- 36.2 מיליוני ש"ח, ראה באור וג'. ברבעון הרביעי של השנה הסתכם הרווח בסך של 9.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2.8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 250.0%. הרווח בתקופה המקבילה אשתקד לפני היישום למפרע בגין כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים הסתכם ב- 4.3 מיליוני ש"ח, ראה באור וג'.

להלן עיקרי השינויים בסעיפי הרווח והפסד בשנת 2015, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בהכנסות ריבית נטו בסך 3.6 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהכנסות שאינן מריבית בסך 13.6 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי בסך 7.5 מיליוני ש"ח.
- קיטון בהפרשה למיסים על הרווח בסך 1.9 מיליוני ש"ח.

התשואה נטו על ההון הסתכמה בשנת 2015 ב- 7.1% בחישוב שנתי, בהשוואה ל- 8.0% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון בתקופה המקבילה אשתקד לפני היישום למפרע בגין כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים הסתכם ב- 7.5%, ראה באור וג'. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמה התשואה נטו על ההון ב- 7.6%, בהשוואה ל- 2.4% בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון בתקופה המקבילה אשתקד לפני היישום למפרע בגין כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים הסתכם ב- 3.5%, ראה באור וג'.

רווח לפני מיסים הסתכם בשנת 2015 ב- 59.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 63.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 6.5%.

רווח לפני מיסים ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכם ב- 15.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 4.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 269.0%.

ההון ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם ב-537.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-501.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 7.1%.

יחס הון למאזן ליום 31 בדצמבר 2015 הגיע ל-8.4% בהשוואה ל- 8.8% ליום 31 בדצמבר 2014.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2015 הגיע ל- 15.01% לעומת 15.70% ביום 31 בדצמבר 2014.

יחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2015 הגיע ל- 13.76% לעומת 14.50% ביום 31 בדצמבר 2014.

יחס כיסוי הנזילות לרבעון הרביעי של שנת 2015 הינו 340%.

יחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2015 הינו 7.59%.

נתונים עיקריים

במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			שינוי ב- %		רווח ורווחיות
2015	2014	2013	2015	2014	
156.3	152.7	154.0	2.3	1.5	הכנסות ריבית, נטו
4.5	12.0	4.0	(62.5)	12.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
86.7	100.3	95.7	(13.6)	(9.4)	הכנסות שאינן מריבית
179.5	*177.9	*188.1	0.9	(4.6)	הוצאות תפעוליות ואחרות
59.0	*63.1	*57.6	(6.5)	2.4	רווח לפני מיסים
36.5	*38.7	*36.9	(5.7)	(1.1)	רווח נקי

2015	2014	השינוי ב- %	סך כל המאזן מזומנים ופיקדונות בבנקים ניירות ערך אשראי לציבור, נטו אשראי לממשלה פיקדונות הציבור הון
6,421.0	*5,700.9	12.6	
1,456.9	1,291.4	12.8	
789.8	517.0	52.8	
3,475.0	3,182.3	9.2	
618.0	620.6	(0.4)	
5,028.3	4,367.5	15.1	
537.6	*501.8	7.1	

2013	2014	2015	
באחוזים			יחסים פיננסיים עיקריים
9.1	8.8	8.4	הון לסך המאזן
***15.61	**15.70	**15.01	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
**14.93	**14.50	**13.76	יחס הון רובד לרכיבי סיכון
-	-	340	יחס כיסוי נזילות
-	-	7.59	יחס המינוף
56.7	55.8	54.1	אשראי לציבור נטו לסך המאזן
80.9	76.6	78.3	פיקדונות הציבור לסך המאזן
142.8	137.2	144.7	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
*50.9	*56.4	48.3	הכנסות שאינן מריבית להוצאות תפעוליות
*75.3	*70.3	73.9	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
0.09	0.25	0.09	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור (מאזני וחוז-מאזני)
*35.9	*38.7	38.1	שיעור הפרשה למס
*8.3	*8.0	7.1	תשואת הרווח הנקי להון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.
 ** לפי באזל 3.
 *** לפי באזל 2.

דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2011	2012	2013	2014	2015	
סכומים מדווחים					
217.2	213.3	190.8	167.3	158.2	הכנסות ריבית
62.9	54.2	36.8	14.6	1.9	הוצאות ריבית
154.3	159.1	154.0	152.7	156.3	הכנסות ריבית, נטו
5.2	6.4	4.0	12.0	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
149.1	152.7	150.0	140.7	151.8	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
2.9	13.7	15.3	21.6	6.5	הכנסות מימון שאינן מריבית
81.2	81.4	79.0	78.1	79.0	עמלות
4.2	1.3	1.4	0.6	1.2	הכנסות אחרות
88.3	96.4	95.7	100.3	86.7	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
89.7	91.3	*103.3	*88.3	89.9	משכורות והוצאות נלוות
35.0	32.1	**30.3	**32.5	34.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
55.4	54.8	**54.5	**57.1	55.5	הוצאות אחרות
180.1	178.2	188.1	177.9	179.5	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
57.3	70.9	57.6	63.1	59.0	רווח לפני מיסים
20.3	26.4	*20.7	*24.4	22.5	הפרשה למיסים על הרווח
37.0	44.5	*36.9	*38.7	36.5	רווח נקי
רווח למניה רגילה (בש"ח)					
0.25	0.30	*0.25	*0.26	0.24	רווח בסיסי ומדולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור ג.1.
** סווג מחדש.

מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2011	2012	2013	2014	2015	
סכומים מדווחים					
נכסים					
1,438.5	1,421.8	1,394.3	1,291.4	1,456.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
682.6	842.4	743.4	517.0	789.8	ניירות ערך
2,573.1	2,768.8	2,906.9	3,182.3	3,475.0	אשראי לציבור, נטו
-	-	-	620.6	618.0	אשראי לממשלה
59.3	56.0	53.5	51.4	43.2	בניינים וציוד
0.3	0.4	0.5	0.3	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
37.2	33.4	*31.7	*37.9	37.6	נכסים אחרים
4,791.0	5,122.8	*5,130.3	*5,700.9	6,421.0	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
3,967.9	4,183.2	4,151.8	4,367.5	5,028.3	פיקדונות הציבור
27.5	62.9	58.9	377.3	373.5	פיקדונות מבנקים
2.1	3.5	1.1	0.9	0.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
418.2	446.7	*452.1	*453.4	480.9	התחייבויות אחרות
4,415.7	4,696.3	*4,663.9	*5,199.1	5,883.4	סך כל ההתחייבויות
375.3	426.5	*466.4	*501.8	537.6	הון
4,791.0	5,122.8	*5,130.3	*5,700.9	6,421.0	סך כל ההתחייבויות וההון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

התכנית האסטרטגית

בנק מסד עובד על פי תכנית אסטרטגית שגובשה ומבוצעת לשנים 2012-2016, שעיקרה מיקוד הבנק במגזר הקמעונאי וההתמחות בעובדי הוראה וחינוך ובנקאות מסחרית, עסקים קטנים ובינוניים. מידי שנה עוקב הבנק אחר התאמתה וביצועה של התכנית.

עיקרי התכנית האסטרטגית -

1. בנק מסד כבנק קמעונאי ממקד את עיקר פעילותו באוכלוסיית המורים, עובדי ההוראה ובני משפחותיהם.
2. המיקוד העסקי של הבנק בתחום הבנקאות הקמעונאית מבוסס על מנועי צמיחה:
 - מורים ותומכי הוראה בבתי הספר בכל מגזרי האוכלוסיה בארץ (בתוספת בני זוג/משפחה/גימלאים)
 - סגל אקדמי ועובדי הוראה במכללות לחינוך
 - סטודנטים להוראה
3. הגדלת חלק הבנק במגזר עובדי ההוראה בכלל ובמגזר הערבי בפרט, ויעדים לשיעורי חדירה בקרב המורים.
4. הרחבת הפריסה של מערך הסניפים קרוב לקהל היעד, באמצעות הפעלת סניפים ארעיים.
5. הרחבת הפעילות במגזר הבנקאות הפרטית בקרב המורים ועובדי ההוראה תוך מינוף היתרון הקיים למורים בבנק.
6. המשך פיתוח והרחבת סל מוצרי אשראי ופיקדונות יחודיים למורים ועובדי הוראה והתאמת חבילות לניהול חשבון בתנאים מועדפים.

7. המשך תהליכי ההתייעלות, ביניהם, שיפור של תהליכים תפעוליים, הרחבת בנקאות בערוצים ישירים, ניהול שטחים בסניפים ושיפור יחס הכיסוי התפעולי.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות הסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחות המשבר הכלכלי העולמי והשפעתו על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי איגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי סיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

15	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
18	התפתחות ההכנסות וההוצאות
	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון
23	והלימות ההון
29	מגזרי פעילות

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות ריאליות

נתוני האינדיקטורים הכלכליים לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 ולתקופות קודמות ונתונים ראשוניים שפורסמו לרבעון הרביעי של 2015 מצביעים על מגמת האטה בקצב הצמיחה של המשק. על פי האומדן האחרון שפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן - "הלמ"ס") במהלך חודש פברואר 2016, במחצית השנייה של 2015 צמח המשק ב- 2.2% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 2.9% במחצית הראשונה של 2015 ועלייה של 2.6% במחצית השנייה של 2014. העלייה בתוצר במחצית השנייה של השנה משקפת עלייה בהוצאות לצריכה ציבורית, צריכה פרטית, יצוא סחורות ושירותים ועלייה בהשקעה בנכסים קבועים.

ההוצאה לצריכת מוצרים בני קיימה לנפש עלתה ב- 3.9% במחצית השנייה של שנת 2015, לאחר ירידה של 11.2% במחצית הראשונה של 2015 ועלייה של 21.6% במחצית השנייה של 2014. ההוצאה לצריכה ציבורית עלתה במחצית השנייה של 2015 ב- 5.2% לאחר עליות של 0.7% במחצית הראשונה של 2015 ושל 5.0% במחצית השנייה של 2014. למרות שהקטר העיקרי לצמיחה ממשיך להיות הצריכה הפרטית, ברבעון הרביעי של השנה מסתמנים סימני שיפור גם בייצור התעשייתי ונמשך השיפור בשוק העבודה כאשר גם על פי האומדנים הראשוניים שפורסמו המשק צמח ברבעון הרביעי של 2015 ב- 3.3% (בחישוב שנתי) לאחר עלייה של 2.5% ברבעון השלישי ועלייה של 0.4% בלבד ברבעון השני. בנק ישראל מבחין גם הוא בשיפור מתון בפעילות בסוף השנה.

חטיבת המחקר של בנק ישראל הורידה בחודש דצמבר 2015 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2016 ל-2.8%, לעומת תחזית של 3.3% בתחזית הקודמת מחודש ספטמבר, זאת על רקע הפחתת התחזיות לצמיחת הסחר העולמי וליבוא למדינות ה-OECD והעדכון כלפי מטה של ההערכות ביחס לרמת הפעילות במחצית השנייה של שנת 2015.

תקציב המדינה

על פי אומדן ראשון, בשנת 2015 הסתכם הגירעון הממשלתי ב-24.5 מיליארד ש"ח, שהם כ-2.2% מהתמ"ג, לעומת גירעון של כ-29.9 מיליארד ש"ח שהיוו כ-2.7% מהתמ"ג בשנת 2014. בתקציב המקורי לשנת 2015 תוכנן גירעון בסך כ-31.4 מיליארד ש"ח, שהם כ-2.8% מהתמ"ג. הסטייה של הגירעון ביחס לתכנון בתקציב המקורי, משקפת הכנסות גבוהות מהחזוי בסך 3.6 מיליארד ש"ח בעיקר מגבייה עודפת של מסים עקב פעילות ערה בשוק הנדל"ן, תוך שמירת רמת מחירים גבוהה ואף עולה והגברת האכיפה ומאמצי הגבייה של רשות המסים והוצאות נמוכות מהתכנון בתקציב המקורי בסך של 3.3 מיליארד ש"ח, בעיקר עקב תת ביצוע בסך ההוצאות של המשרדים האזרחיים.

בחודש ספטמבר 2015, על רקע תחזית גביית מסים מעודכנת, הוחלט על הפחתת שיעור המע"מ מ-18% ל-17% החל מחודש אוקטובר 2015 ואילך ובעקבות כך ירד גם שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים לשיעור זהה. בתחילת חודש ינואר 2016 הוחלט על הפחתת שיעור מס החברות החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

אינפלציה

מדד המחירים לצרכן ירד בשנת 2015 ב-1%, לאחר ירידה של 0.2% בשנת 2014. בשנת 2015 נרשמו עליות מחירים בשלושה סעיפים בלבד: ירקות ופירות - 13.2%, דיור - 2.2% ושונות - 0.1%. עיקר הירידה נרשמה בסעיפי אחזקת דירה ותחבורה ותקשורת. לפי בנק ישראל, בשנת 2015 הירידה במחירי האנרגיה תרמה לירידה של 1.0% באינפלציה בשל ירידות חדות במחירי הנפט בעולם, וההוזלות היזומות על ידי הממשלה ובראשם הפחתת המע"מ וביטולי אגרות תרמו גם הן לירידה של 0.7%, כך שבנטרול השפעתם הישירה של מחירי האנרגיה וצעדי הממשלה עלה המדד ב- 0.6%, עדיין נמוך מיעד האינפלציה השנתי. חטיבת המחקר של בנק ישראל העריכה בחודש דצמבר 2015, כי בשנת 2016 האינפלציה תעמוד על שיעור של 0.6%, בעיקר על רקע השפעתן של ירידות המחירים בעולם ובשל הוזלות מחירים חד-פעמיות ברבעון

הראשון של השנה, אך ההשפעות הממתנות צפויות לדעוך בהמשך שנת 2016. ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים הקרובים נמוכות משמעותית והינן בשיעור שלילי של 0.1%.

שוק הדיור

על פי אומדן מדד מחירי הדירות של הלמ"ס, התחדשה עליית מחירי הדירות בחודשים אוקטובר - נובמבר 2015. מהשוואת העסקאות שבוצעו בחודשים אוקטובר - נובמבר 2015, לעומת העסקאות שבוצעו בחודשים ספטמבר - אוקטובר 2015, נמצא כי מחירי הדירות עלו ב-1.1%. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, עלו המחירים ב-7.6%. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 הוחל בבנייתן של כ-35,850 דירות חדשות (עלייה של כ-3.6% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד) והסתיימה בנייתן של כ-32,330 דירות (עלייה של כ-3.2% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד). בחודשים ינואר - נובמבר 2015 חל גידול בביקוש לדירות ונמכרו כ-29,930 דירות חדשות, עלייה של כ-48% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בחודש דצמבר 2015 נטל הציבור משכנתאות בהיקף של כ-5.6 מיליארד ש"ח, בהמשך לכ-5.2 מיליארד ש"ח שניטלו בחודש נובמבר 2015. בשנת 2015 נטל הציבור משכנתאות בסכום מצטבר של כ-64.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-28% לעומת שנת 2014, על רקע ביטול תוכנית מע"מ אפס על דירות חדשות, העלאת מס הרכישה בסוף חודש יוני 2015 וסביבת הריבית הנמוכה.

שוק העבודה

נתוני האבטלה ממשיכים להיות חיוביים, כאשר ניכרת יציבות בשיעור האבטלה ברבעון הרביעי של 2015 (בקרוב גילאי 15 ומעלה) שעמד על שיעור של 5.3%, בדומה לרבעון השלישי של 2015 ולעומת 5.0% ברבעון השני של שנת 2015 ו-5.4% ברבעון הראשון השנה. עם זאת, בקרב גילאי העבודה העיקריים (גילאי 25-64) עלייה קלה בשיעור הבלתי מועסקים שעמד ברבעון הרביעי של 2015 על 4.6%, לעומת 4.5% ברבעון השלישי 4.3% ברבעון השני של שנת 2015 ו-4.7% ברבעון הראשון של השנה. שוק העבודה בשנת 2015 התאפיין בגידול מהיר במספר המועסקים בפרט בענפי השירותים, הבנייה והתקשורת. מתחילת השנה ועד חודש נובמבר נוספו 90 אלף מועסקים חדשים. בנוסף חל עלייה בשיעור ההשתתפות במשק מ-64.2% בחודש ינואר השנה ל-64.5% בחודש נובמבר.

שער החליפין

בשנת 2015 היתה יציבות בשער החליפין של השקל מול הדולר ואילו שער החליפין של השקל מול האירו התחזק בשיעור של כ-10.1%. הייסוף בשקל מול האירו נגרם על רקע גידול בחשבון השוטף ועלייה בהשקעות ריאליות במשק. במהלך שנת 2015 רכש בנק ישראל כ-8.7 מיליארד דולר (מזה כ-3.1 מיליארד דולר רכישות שנועדו לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין). בחודש נובמבר 2015 הודיע בנק ישראל שבמסגרת התוכנית לקיזוז השפעת הפקת הגז בישראל על שער החליפין, ירכוש הבנק 1.8 מיליארד דולר בשנת 2016.

שיעור השינוי-%		שער החליפין ליום			
שנת 2014	שנת 2015	31.12.14	30.9.15	31.12.15	
12.0%	0.3%	3.89	3.92	3.90	דולר
(1.2%)	(10.1%)	4.72	4.40	4.25	יורו

ריבית בנק ישראל

בחודש פברואר 2015 החליטה הוועדה המוניתרית של בנק ישראל על הפחתת שיעור הרבית לחודש מרס ב-0.15% נקודות האחוז, לשפל היסטורי של 0.1%. ההחלטה הינה על רקע התגברות קצב הייסוף בשקל והשפעותיו האפשריות על הפעילות במשק והאינפלציה ונועדה, בין היתר, להחזיר את האינפלציה אל תוך מרכז תחום היעד. לאחר הורדת הרבית לרמת שפל של 0.1%, הרבית נותרה יציבה במשך כל שנת 2015, זאת על רקע האינפלציה הנמוכה, התמתנות בפעילות ולחץ לייסוף בשקל. חטיבת המחקר של בנק ישראל העריכה בחודש דצמבר 2015 כי רבית בנק ישראל צפויה לעמוד על 0.1% בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2016 ולהתחיל לעלות רק ברבעון הרביעי של שנת

2016. בהודעות האחרונות על החלטות הריבית הצהיר בנק ישראל כי לנוכח ההתפתחויות הכלכליות האחרונות ובין היתר, בשווקי ההון, המדיניות המוניטרית צפויה להיות מרחיבה למשך זמן רב על אף העלאת הריבית בארה"ב.

הסביבה הגלובלית

תחזית הצמיחה הגלובלית החזויה של קרן המטבע הבינלאומית לשנת 2016 עודכנה כלפי מטה ועומדת על 3.4%, לעומת הערכה קודמת של 3.6%. הירידה בתחזית הצמיחה העולמית נובעת בעיקר בשל מחירי הסחורות הנמוכים לצד ההאטה בכלכלת השווקים המתעוררים. גם לשנת 2017 הופחתה תחזית הצמיחה הגלובלית של קרן המטבע הבינלאומית מ-3.8% ל-3.6%. על אף ההתאוששות בפעילות גם בארה"ב וגם אירופה (ואף ביופן), קיים חשש להתמתנות בפעילות בסין, הכלכלה השנייה בגודלה בעולם.

בחודש דצמבר 2015 הודיע הפד בארה"ב לראשונה, לאחר שבע שנים בהן היתה סביבת ריבית אפסית, כי הוא מעלה את הריבית ב-0.25%. תחזית הריבית של חברי הפד לסוף שנת 2016 הינה 1.38%. העלאת הריבית באה על רקע נתוני תעסוקה מאד חיוביים והתקרבות לתעסוקה מלאה, למרות היעדר סימנים להתגברות לחצי השכר. מנגד, מסתמנת עלייה באינפלציית הליבה בארה"ב, ובאירופה ה-ECB העמיק את ההרחבה המוניטרית על רקע האבטלה הגבוהה, אינפלציה נמוכה ורצון לפחת את הירור.

הסביבה הגלובלית

תחזית הצמיחה הגלובלית החזויה של קרן המטבע הבינלאומית לשנת 2016 עודכנה כלפי מטה ועומדת על 3.4%, לעומת הערכה קודמת של 3.6%. הירידה בתחזית הצמיחה נובעת בעיקר בשל מחירי הסחורות הנמוכים לצד ההאטה בכלכלת השווקים המתעוררים. גם לשנת 2017 הופחתה תחזית הצמיחה הגלובלית של קרן המטבע הבינלאומית מ-3.8% ל-3.6%. על אף ההתאוששות בפעילות גם בארה"ב וגם אירופה (ואף ביופן), קיים חשש להתמתנות בפעילות בסין, הכלכלה השנייה בגודלה בעולם.

בחודש דצמבר 2015 הודיע הפד בארה"ב לראשונה, לאחר שבע שנים בהן היתה סביבת ריבית אפסית, כי הוא מעלה את הריבית ב-0.25%. תחזית הריבית של חברי הפד לסוף שנת 2016 הינה 1.38%. העלאת הריבית באה על רקע נתוני תעסוקה מאד חיוביים והתקרבות לתעסוקה מלאה, למרות היעדר סימנים להתגברות לחצי השכר. מנגד, מסתמנת עלייה באינפלציית הליבה בארה"ב, ובאירופה ה-ECB העמיק את ההרחבה המוניטרית על רקע האבטלה הגבוהה, אינפלציה נמוכה ורצון לפחת את הירור.

שווקי ההון

בשנת 2015 עלה מדד ת"א 100 בכ-2.0% ומדד ת"א 25 עלה בכ-4.4%. מדד האג"ח הממשלתי הכולל עלה בשיעור של 1.6%.

מחזורי המסחר של המניות והמירים עלו בשנת 2015 בשיעור של כ-19.5% ומנגד מחזורי המסחר של אגרות החוב ירדו בשיעור של כ-2%, בהשוואה לשנת 2014.

מחזורי מסחר יומיים ממוצעים		שיעור השינוי		
במיליוני ש"ח		ב-%		
2014	2015	2014	2015	
573	703	10.20%	4.35%	מדד ת"א 25
766	896	6.73%	2.03%	מדד ת"א 100
4,245	4,159	4.72%	1.58%	מדד אג"ח כללי

בסך גיוסי ההון (מניות ואג"ח) במהלך שנת 2015 חלה עלייה של כ-8.5%, בהשוואה לשנת 2014, בעיקר בגין הנפקה של חברת טבע בארה"ב בסך כ-29 מיליארד ש"ח בחודש דצמבר 2015.

היקף גיוסי ההון			
במיליוני ש"ח			
שיעור השינוי	2014	2015	
161.9%	14,851	38,894	מניות והמירים
(24.9%)	51,522	38,716	אג"ח ממשלתי
(1.2%)	57,754	57,084	אג"ח קונצרני (כולל מוסדי)
8.5%	124,127	134,694	סה"כ

בארה"ב ירד מדד ה-S&P-500 בכ-0.8% בשנת 2015, כאשר ברבעון הרביעי עלה המדד בכ-6.4%. באירופה עלה מדד היורוסטוק-600 בכ-6.8% בשנת 2015, כאשר ברבעון הרביעי עלה המדד בכ-5.2%. מדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) ירד בכ-17% בשנת 2015, כאשר ברבעון הרביעי עלה המדד בכ-0.3%.

על רקע ההערכות לקצב צמיחה מתון של הכלכלה העולמית ולאור המשך הירידה במחירי הנפט והצמיחה המתונה בשווקים המתעוררים, ובראשם סין, נרשמה החל מחודש אוגוסט 2015 תנודתיות וירידות חדות בשווקים הפיננסיים ובמחירי הסחורות. מגמת התנודתיות בשווקים המשיכה גם במהלך החודשים האחרונים בהובלת המגזר הפיננסי והחשש מיציבות בנקים באסיה ובאירופה ומחיר הנפט הנמוך.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות ריבית על נכסים הסתכמו בשנת 2015 ב-158.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-167.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 5.4%. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הכנסות ריבית הסתכמו בסך 40.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-38.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 6.2%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות הריבית בשנת 2015:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור הסתכמו ב-155.6 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-152.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.2%. ירידה בריבית המוניטרית גרמה לירידה בהכנסה שקוזה על ידי השפעת עליה בהיקף האשראי לציבור.
- הכנסות מאשראי לממשלה היו שליליות והסתכמו בהוצאות בסך ב-2.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך 2.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. זאת בעיקר עקב ירידה במדד המחירים לצרכן בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים הסתכמו ב-0.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-4.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 78.6% הנובע בעיקר מירידה בריבית המוניטרית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מפיקדונות בבנקים הסתכמו ב-2.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-2.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 13.0% בעיקר עקב ירידה במדד המחירים לצרכן ומירידה בריבית המוניטרית, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- הכנסות מאגרות חוב הסתכמו ב-2.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-5.9 מיליוני ש"ח, קיטון של 61.0%. זאת בעיקר עקב ירידה במדד המחירים לצרכן ומירידה בריבית המוניטרית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות ריבית על התחייבויות הסתכמו בשנת 2015 ב- 1.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 14.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 87.0%. הקיטון נובע בעיקר מירידה בהוצאות הריבית בגין פיקדונות הציבור שנבעה בעיקר מירידה בריבית המוניטרית ומירידה במדד המחירים לצרכן, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל - ללא השפעה של הכנסות או הוצאות מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, עומד בשנת 2015 על שיעור של 2.91% בהשוואה ל-3.08% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפער הריבית נובעת בעיקר מירידה בריבית המוניטרית.

להלן תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות מריבית נטו:

השינוי	לשנת 2014	לשנת 2015	
%	מיליוני ש"ח		
			מטבע ישראלי:
1.3	150.7	152.7	לא צמוד
-	-	1.9	צמוד למדד
(15.0)	2.0	1.7	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
2.4	152.7	156.3	סך הכל

המגזר השקלי הלא צמוד - הרווח מפעילות מימון במגזר בשנת 2015 הסתכם ב- 152.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 150.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.3% הנובע בעיקר מגידול בהיקף הפעילות במגזר. פער הריבית במגזר בשנת 2015 עומד על 3.67% לעומת 3.88% בשנת 2014.

המגזר השקלי הצמוד למדד - בשנת 2015 הרווח מפעילות מימון הסתכם ב- 1.9 מיליוני ש"ח בהשוואה לשנת 2014 בה לא היה רווח מפעילות מימון במגזר. הגידול נובע בעיקר מגידול בהכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות. פער הריבית במגזר בשנת 2015 עומד על 0.21% לעומת 0.04% בשנת 2014.

מגזר מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ - הרווח מפעילות מימון במגזר בשנת 2015 הסתכם בסך 1.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 15.0% הנובע בעיקרו מקיטון בריביות השוק במגזר. פער הריבית במגזר בשנת 2015 עומד על 0.55% לעומת 0.81% בשנת 2014.

להלן התפתחות ההכנסות מריבית, נטו לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):

	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
4	107.1	111.8	מגזר משקי בית
(25)	15.7	11.8	מגזר בנקאות פרטית
9	29.9	32.7	מגזר מסחרי/ עסקי
2	152.7	156.3	סך הכל

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2015 ב- 4.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 12.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. אשתקד כולל יישום חוזר המפקח על הבנקים בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים", לפיו בקביעת הפרשה להפסדי אשראי יש לקחת בחשבון התאמות בגין הגורמים האיכותיים, בשיעור שלא יפחת מ- 0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד.

להלן ההתפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
(63.6)	11.8	4.3	אנשים פרטיים
-	0.2	0.2	עסקיים
(62.5)	12.0	4.5	סך הכל
			שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:
	0.49%	0.16%	אנשים פרטיים
	0.02%	0.02%	עסקיים

להלן ההתפתחות השנתית בהוצאות בגין הפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
2014	2015	
(0.1)	(1.2)	הוצאה להפסדי אשראי פרטנית
12.1	5.7	הוצאה להפסדי אשראי קבוצתית
12.0	4.5	סך הכל
		שיעור ההוצאה להפסדי אשראי:
0.37%	0.13%	סה"כ מאזני
0.25%	0.09%	מאזני וחוז' מאזני

להלן ההתפתחות הרבעונית בהוצאות בגין הפסדי אשראי (במיליוני ש"ח):

2014				2015				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
0.6	(1.1)	(0.8)	1.2	(1.5)	(0.7)	(0.4)	1.4	הפרשה להפסדי אשראי פרטנית
(0.2)	0.2	0.1	12.0	1.7	(1.7)	1.3	1.0	הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית
0.4	(0.9)	(0.7)	13.2	0.2	(1.0)	0.9	2.4	סך הכל
								שיעור ההפרשה להפסדי אשראי:
0.05%	(0.12%)	(0.09%)	1.63%	0.02%	0.12%	0.10%	0.27%	מאזני*
0.04%	(0.08%)	(0.06%)	1.11%	0.02%	0.08%	0.07%	0.18%	מאזני וחוז' מאזני*

* על בסיס שנתי.

הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2015 הסתכמו ב- 151.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 140.7 מיליון ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 7.9%. הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו ב- 41.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 24.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 70.4%.

הכנסות שאינן מריבית

להלן התפתחות ההכנסות שאינן מריבית לפי מגזרי פעילות עיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי %	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2015	
	מיליוני ש"ח		
7%	32.6	34.9	מגזר משקי בית
2%	27.5	27.9	מגזר בנקאות פרטית
(13%)	18.5	16.1	מגזר מסחרי/עסקי
(64%)	21.7	7.8	מגזר ניהול פיננסי
(14%)	100.3	86.7	סך הכל

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת 2015 הסתכמו ב- 6.5 בהשוואה ל- 21.6 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון בשיעור של 69.9%. הקיטון נובע בעיקר מקיטון במימוש ניירות ערך זמינים למכירה שנזקפו לרווח והפסד.

הכנסות מימון שאינן מריבית ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו בסכום הנמוך מ- 0.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מקיטון במימוש ניירות ערך זמינים למכירה שנזקפו לרווח והפסד.

הכנסות אלה כוללות הכנסות ממימוש ניירות ערך, הכנסות מנגזרים, נטו, הפרשי שער והכנסות שאינן מריבית בגין פעילות למסחר.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על הכנסות המימון שאינן מריבית בשנת 2015:

- קיטון בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה והתאמה לשווי הוגן שנזקפו לדוח רווח והפסד אשר הסתכמו בשנת 2015 ב- 6.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 22.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- מכשירים פיננסיים נגזרים, נטו, הכוללים את התוצאות נטו מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, אשר לא הוגדרו כפעילות גידור, בשנת 2015 נרשם רווח בסך 1.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד בסך 2.1 מיליוני ש"ח בשנת 2014.

עמלות הסתכמו בשנת 2015 ב- 79.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 78.1 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 1.1%. ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו העמלות בסך 20.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 20.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההכנסות מעמלות בשנת 2015:

- עמלות מטיפול באשראי הסתכמו ב- 6.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 6.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 8.1%.
- הכנסות מפעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים ומעמלות הפצה הסתכמו ב- 24.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 24.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.9% הנובע בעיקר מעליה בהיקף הפעילות בשוק ההון של לקוחות הבנק.
- הכנסות מכרטיסי אשראי הסתכמו ב- 13.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 13.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.5%.

הכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2015 ב- 1.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 0.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע ממימוש נכסים בחודש אפריל 2015, אשר הניב רווח בסך כ- 0.8 מיליוני ש"ח.

הוצאות תפעוליות ואחרות בשנת 2015 הסתכמו ב- 179.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-177.9 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 0.9%.

ברבעון הרביעי של שנת 2015 הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות בסך 46.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 44.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.8%.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2015:

- הוצאות שכר הסתכמו ב- 89.9 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 88.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.8%. הגידול בשכר נובע בעיקר מיישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור ג.1.
- אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב- 34.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 32.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור 4.9% הנובע בעיקר מקיטון בתקופה המקבילה אשתקד בהוצאות ארנונה עקב הפרשים בגין שנים קודמות וכן מהגדלת הוצאות הפחת בגין שינויים בנכסים.
- הוצאות אחרות הסתכמו ב-55.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 57.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים שהשפיעו על ההוצאות האחרות בשנת 2015:

- הוצאות תקשורת הסתכמו ב- 3.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 4.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור 7.5%.
- הוצאות בגין שירותים מקצועיים הסתכמו ב- 4.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 5.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור 17.0%.
- הוצאות מחשב הסתכמו ב- 32.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 31.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 3.2%.
- הוצאות בגין עמלות הסתכמו ב- 3.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 3.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור 6.1%.

שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות בשנת 2015 הגיע ל-48% בהשוואה ל-56% בשנת 2014.

ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2015 הסתכמה ב- 22.5 מיליוני ש"ח, לעומת 24.4 מיליוני ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בהפרשה למיסים נובע מקיטון ברווח לפני מסים. שיעור המס האפקטיבי מהרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הגיע ל-38.14% בהשוואה לשיעור המס הסטטוטורי שהינו 37.58%. הפער נובע בעיקר מהוצאות לא מוכרות והפרשים קבועים. ביום 12 באוקטובר אישרה מליאת הכנסת את הצו הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים ירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מ- 1 לאוקטובר 2015. לאור זאת, שיעור המס הסטטוטורי ירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015 ול- 37.18% משנת 2016 ואילך. לפירוט ראה באור 8 - הפרשה למיסים על הרווח.

סך הרווח הכולל בשנת 2015 הסתכם ב- 35.8 מיליוני ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח השנתי הנקי של הבנק בסך 36.5 מיליוני ש"ח, מהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך שלילי של 2.2 מיליוני ש"ח ומהטבות לעובדים בסך 1.5 מיליוני ש"ח.

השינוי ברווח הכולל הנובע מהטבות לעובדים משקף שינוי אקטוארי בסך של 1.5 מיליוני ש"ח הנובע בעיקר משינוי ההנחות האקטואריות בחישוב עתודות להטבות לאחר פרישה.

התפתחויות בסעיפי המאזן המאוחד

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

השינוי	לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
12.6	*5,700.9	6,421.0	סך כל המאזן
12.8	1,291.4	1,456.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
52.8	517.0	789.8	ניירות ערך
9.2	3,182.3	3,475.0	אשראי לציבור, נטו
(0.4)	620.6	618.0	אשראי לממשלה
15.1	4,367.5	5,028.3	פיקדונות הציבור
7.1	*501.8	537.6	הון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור ג.1.

אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם ב-3,475.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 3,182.3 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 9.2%. על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, האשראי לציבור כולל יתרות בגין פעילות בכרטיסי אשראי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2015 ב- 423.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 391.7 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר			
2014	2015	שינוי	2014	2015	
%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
94.2	95.5	10.6	319.0	2,997.2	3,316.2 מטבע ישראלי:
5.5	4.2	(15.3)	(26.7)	174.0	147.3 לא צמוד
0.3	0.3	3.6	0.4	11.1	11.5 צמוד למדד
100.0	100.0	9.2	292.7	3,182.3	3,475.0 מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
					סך הכל

ההשקעות בניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2015 ב- 789.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 517.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014. בתקופה זאת חלה ירידה בשווי ההון של תיק ניירות הערך הזמינים למכירה בסך 3.5 מיליוני ש"ח שנזקפה להון. כמו כן נזקף לרווח והפסד רווח בסך של 6.1 מיליוני ש"ח בגין ניירות ערך שמומשו מהתיק הזמין למכירה.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	
ב- %		במיליוני ש"ח		
95.4	94.6	493.0	747.0	איגרות חוב של ממשלת ישראל
-	0.5	-	3.9	איגרות חוב של ממשלות זרות
1.5	3.3	7.8	26.4	איגרות חוב של בנקים בישראל
3.1	1.6	16.2	12.5	איגרות חוב של אחרים בישראל
100.0	100.0	517.0	789.8	סך הכל

התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך				יתרה ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	שינוי		2014	2015	
%	%	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
88.7	83.7	44.1	202.3	458.6	660.9	מטבע ישראלי:
10.3	13.2	96.1	51.1	53.2	104.3	לא צמוד
1.0	3.1	373.1	19.4	5.2	24.6	צמוד למדד
100.0	100.0	52.8	272.8	517.0	789.8	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
						סך הכל

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב- 43.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-51.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות.

בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,600 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,034 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 17 מבנים בשטח של כ- 4,208 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית")

פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמו ב-5,028.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-4,367.5 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 15.1%.

להלן התפלגות תיק פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר		שינוי		מטבע ישראלי:	
2014	2015	2014	2015	2014	2015	לא צמוד*	צמוד למדד**
%	%	%	%	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
80.3	81.5	16.8	590.2	3,507.7	4,097.9		
13.7	12.3	3.3	19.6	597.6	617.2		
6.0	6.2	19.4	51.0	262.2	313.2		
100.0	100.0	15.1	660.8	4,367.5	5,028.3		

* כולל יתרות פיקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2015 בסך 57.4 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 55.7) המוצגים לפי המסלול הגובר.

** כולל יתרות פיקדונות ברירה שקל/מדד ליום 31 בדצמבר 2015 בסך 2.2 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 1.3) המוצגים לפי המסלול הגובר.

פיקדונות של גופים מוסדיים שגויסו בישראל ליום 31 לדצמבר 2015 שנכללו בפיקדונות הציבור הסתכמו לסך של 53.8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-56.1 מיליוני ש"ח ליום 31 לדצמבר 2014.

ההון ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכם ב-537.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-501.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 7.1%. הגידול בהון נבע בעיקרו מרווח בסך 36.5 מיליוני ש"ח, מגידול בסך של 1.5 מיליוני ש"ח ביתרת ההתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים, ומנגד מקיטון בסך של 2.2 מיליוני ש"ח ביתרת ההתאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו.

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות הבנק (במיליוני ש"ח):

31.12.14	31.12.15	
3,577	3,414	בתיקי ניירות ערך

תפעול קופות גמל - שירותי התפעול של קופות הגמל גל, כלנית והגומל (להלן: "קופות הגמל") ניתנים החל מהרבעון השני של שנת 2010 באמצעות חברת האם.

ביום 23 ביולי 2014 נחתם הסכם לתפעול קופות הגמל גל וכלנית וביום 29 ביולי 2014 נחתם הסכם תפעול לקופת הגמל הגומל. לפי ההסכמים, חברת האם תעניק לקופות הגמל שירותי תפעול והטיפול בהפקדות ובמשיכות כספי העמיתים יכול שיעשה בסניפי הבנק. תמורת שירותים אלה רשם הבנק הכנסה נטו בסך 0.4 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-0.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הון והלימות הון

באזל

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום יהיה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-30.6.14 נקבעו יעדי ההון המינימאליים כדלקמן:
במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-10.0% ויחס ההון הכולל נקבע הדרגתית והוא לא יפחת מ-13.85% עד ליום 30.6.17.
במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-7.5% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11%.

יישום ההוראות

הנדבך הראשון - כאמור לעיל, לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל 3, החל מיום 1 בינואר 2014.

סיכוני אשראי, שוק ותפעולי - הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל. הנדבך השני - הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2014 הוגש כנדרש לבנק ישראל. הבנק התחייב להוציא מסמך קורפ נכון לנתוני 31 דצמבר 2015 לאחר פרסום הדוכס השנתי.

נזילות, מינוף וצד נגדי מרכזי

יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות מונהג מיום 1 באפריל 2015.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות. במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018.

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים - ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים.

תאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

הבנק פועל בישראל במריבית תחומי הבנקאות ומספק מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

פעילות הבנק מתבצעת באמצעות 2 מגזרי פעילות עיקריים:

(א) המגזרים הבנקאיים - מתחלקים למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר מסחרי / עסקי. מגזרים אלה עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי, תוך התמקדות במשקי בית, מקבלי משכורת עם התמחות מיוחדת באוכלוסית מורים ועובדי ההוראה ומוסדות חינוך:

1. **מגזר משקי הבית (המגזר הקמעונאי)** - מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית.

2. **מגזר הבנקאות הפרטית** - הבנק פועל להרחיב ולהעמיק את הפעילות עם לקוחות הבנקאות הפרטית, תוך בחינה מקצועית של צרכי הלקוחות והתאמת תיק ההשקעות שלהם בהתאם לאפיון הלקוח. הפעילות תתמקד בעיקרה בנושאים הבאים:

- טיפול אישי וממוקד בלקוחות המגזר, הנמנים על הלקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה יחסית ומתן שירותי יעוץ בניירות ערך, תוך בחינה והתאמה של פעילות הלקוח, באמצעות מערכות מתוחכמות וביצוע מעקב שוטף ומקצועי אחר ביצועי תיק ההשקעות והרכבו, כפועל יוצא מאפיון רמת הסיכון של הלקוח בחשבון.
- גיוס לקוחות בעלי עושר פיננסי התואמים את לקוחות המגזר כאמור, תוך מתן דגש על מקצוענות, יחס אישי ותודעת שירות גבוהה.

3. **מגזר מסחרי / עסקי** - מספק מגוון של שירותי בנקאות לעסקים וחברות, עסקים קטנים ובינוניים. לקוחות אלה מקבלים את השירות ביחידות מובדלות בסניף, אשר מקבלות תמיכה מקצועית מהנהלה הראשית על ידי קציני אשראי ופרנטים מקצועיים יעודיים המתמחים בלקוחות עסקיים.

(ב) מגזר ניהול פיננסי - הכולל פעילות בנוסטרו של הבנק, פעילות בנגזרים הפיננסיים וניהול החשיפות.

חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות וניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. כללי החשבונאות שיושמו בהצגת תוצאות הפעילות של מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק הינם אלה המתוארים בבאור 1 לדוחות הכספיים. להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים: הכנסות ריבית, נטו - כולל את המרווח שבין הריבית המתקבלת או המשתלמת ללקוח המגזר לבין העלות השולית של מקורות הבנק וכן הריבית התיאורטית על ההון המיוחס למגזר. הוצאות בגין הפסדי אשראי - ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות שאינן מריבית - מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח. הוצאות תפעוליות ואחרות - מיוחס למגזר על פי יחס עלות השכר הישיר. מיסים על הכנסה - ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי. תשואה להון - כולל את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. הון מוקצה למגזר - ההון המשוקלל ברוטו בהתאם למשקל הממוצע של נכסי הסיכון במגזר מסך כל נכסי הסיכון. נכסי הסיכון - כוללים נכסי סיכון אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי וסך הנכסים לפי מגזרי פעילות:

השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
א. סך ההכנסות			
5%	139.7	146.7	מגזר משקי הבית
(8%)	43.2	39.7	מגזר בנקאות פרטית
1%	48.4	48.8	מגזר מסחרי / עסקי
(64%)	21.7	7.8	מגזר ניהול פיננסי
(4%)	253.0	243.0	סך הכל
ב. הוצאות בגין הפסדי אשראי			
(60%)	10.7	4.3	מגזר משקי הבית
-	1.1	-	מגזר בנקאות פרטית
-	0.2	0.2	מגזר מסחרי / עסקי
(63%)	12.0	4.5	סך הכל
ג. רווח נקי			
31%	*16.6	21.7	מגזר משקי הבית
(36%)	*3.1	2.0	מגזר בנקאות פרטית
36%	*7.7	10.5	מגזר מסחרי / עסקי
(80%)	*11.3	2.3	מגזר ניהול פיננסי
(6%)	*38.7	36.5	סך הכל
ד. יתרות ממוצעות של נכסים:			
10%	1,988.7	2,185.6	מגזר משקי הבית
(2%)	218.2	214.1	מגזר בנקאות פרטית
9%	862.4	940.5	מגזר מסחרי / עסקי
18%	*2,187.8	2,571.8	מגזר ניהול פיננסי
13%	*5,257.1	5,912.0	סך הכל
ה. יתרת אשראי לציבור לפי מגזרי פעילות:			
13%	2,061.9	2,338.2	מגזר משקי הבית
(4%)	226.2	216.5	מגזר בנקאות פרטית
3%	894.2	920.3	מגזר מסחרי / עסקי
9%	3,182.3	3,475.0	סך הכל ליום 31 בדצמבר
ו. יתרת פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:			
22%	1,983.1	2,417.4	מגזר משקי הבית
10%	1,725.5	1,889.2	מגזר בנקאות פרטית
10%	658.9	721.7	מגזר מסחרי / עסקי
15%	4,367.5	5028.3	סך הכל ליום 31 בדצמבר

*הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

מגזר משקי הבית

מבנה המגזר

מגזר משקי הבית (המגזר הקמעונאי) מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי הבית. המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף והשלוחות הפרוסים ברחבי הארץ ובאמצעות ערוצים ישירים: סניפומטים, עמדות לקוח, אינטרנט, "Call Center" שרות SMS בטלפון סלולרי ואפליקציות לטלפונים חכמים (סמרטפונים). המוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פיקדונות ותוכניות חסכון, פעילות בכרטיסי אשראי ומוצרי הון הכוללים השקעה בקרנות נאמנות והשקעה בניירות ערך. פעילות המשכנתאות של לקוחות המגזר מתבצעת באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מגזר משקי הבית בשנת 2015 הסתכם ב-21.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-16.6 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול של 31% הנובע בעיקר בשל ירידה בהוצאות להפסדי אשראי המיוחסות למגזר. שיעור תשואת הרווח הנקי להון במגזר בשנת 2015 הגיע ל-7.2% בהשוואה ל-6.1% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מעליה ברווחיות המגזר. הכנסות המגזר הסתכמו ב-146.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-139.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 5%, הנובע בעיקר מגידול בהכנסות מפעילות מתן אשראי וכן עקב גידול בהיקף היתרות הממוצעות במגזר. היתרה הממוצעת של הנכסים, שעיקרם אשראי לציבור, הסתכמה בשנת 2015 ב-2,185.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,988.7 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול של 10%. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בסך 4.3 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-10.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות המגזר בשנת 2015 הסתכמו ב-107.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-101.9 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 5% הגידול נובע מעליה במספר המשרות המוקצות למגזר.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית:

השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
			הכנסות ריבית נטו:
4%	107.1	111.8	מחיצוניים
			הכנסות שאינן מריבית:
7%	32.6	34.9	מחיצוניים
5%	139.7	146.7	סך הכנסות
(60%)	10.7	4.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5%	**101.9	107.3	הוצאות תפעוליות ואחרות
30%	**27.1	35.1	רווח לפני מיסים
28%	**10.5	13.4	הפרשה למיסים על הרווח
31%	**16.6	21.7	רווח נקי
	**6.1%	7.2%	תשואה להון*
10%	1,988.7	2,185.6	יתרה ממוצעת של נכסים
18%	1,882.0	2,227.9	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15%	1,812.7	2,086.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
14%	192.8	219.9	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
			מרכיבי ההכנסות מריבית, נטו:
8%	91.3	99.0	מרווח מפעילות מתן אשראי
(54%)	12.7	5.9	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
123%	3.1	6.9	אחר
			פירוט הכנסות שאינן מריבית:
1%	9.2	9.3	הכנסות מכרטיסי אשראי
6%	1.8	1.9	הכנסות משוק ההון
10%	21.6	23.7	הכנסות תפעוליות ואחרות
5%	139.7	146.7	סך הכנסות

* כולל את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. הון מוקצה למגזר - ההון המשוקלל ברוטו בהתאם למשקל הממוצע של נכסי הסיכון במגזר מסך כל נכסי הסיכון.

** הוצג מחדש בעקבות יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנה האחרונה לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר. עם זאת, קיימת מגמה מתמשכת של מעבר לפעילות בנקאית באמצעות ערוצים ישירים (מכשירי בנק אוטומטיים (ATM), "מסד בטלפון" ואינטרנט). כ-70% מכלל הלקוחות הפעילים משתמשים בערוצים הישירים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

הצלחה במגזר משקי הבית ובעיקר מגזר המורים ועובדי מערכת החינוך מחייבת יצירת ערך ללקוח באמצעות חבילת מוצרים ושירותים המתאימה למגזר זה תוך התמחות, הבנה בצרכי המגזר וכן שירות ברמה גבוהה על ידי מנהלי ועובדי הבנק.

בנוסף למערך סינוף בערים מרכזיות ובמקומות ריכוז של אוכלוסיית המטרה, יכולים לקוחות הבנק לקבל שירותים בכל אחד מסניפי קבוצת הבינלאומי.

לקוחות

לקוחות המגזר כוללים משקי בית, בעיקר עובדי הוראה ובני משפחותיהם בפיזור רחב. אין לבנק לקוח בודד או מספר מצומצם של לקוחות שאובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות במגזר.

שיווק והפצה

אתר האינטרנט של הבנק נבנה בטכנולוגיה מתקדמת ובעיצוב המותאם למיתוג של הבנק, תוך הדגשת ייחודו של הבנק כבנק של המורים. בשנת 2015 הושק לבנק אתר חדש המאחד את האתר השיווקי והתפעולי לאתר אחד המאפשר ללקוח המזוהה לבצע פעולות ולקבל מידע בלא לעבור בין האתרים, וכן ללקוח פוטנציאלי לקבל מידע על מוצרים ושירותים אותם יספק הבנק ואף להגיש בקשה לפתיחת חשבון באמצעות האתר. הצעות שיווקיות מועברות, בין היתר, ללקוחות באמצעות אתר האינטרנט של הבנק ובדיוור ישיר. הבנק משתף פעולה עם אתרי אינטרנט יעודיים למורים ומפרסם באופן קבוע בעיתוני המורים. הבנק מספק שירותי call center תחת "מסד call" באמצעות מוקד של קבוצת הבינלאומי. במסגרת המוקד נהנים לקוחות הבנק ממענה מהיר וממגוון רחב של שירותים. ביום 1 ביולי 2014 החל הבנק להעמיד הלוואות לעובדי הוראה מכספי החשב הכללי. בנוסף, מעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. פרטים באשר למכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה - ראה להלן בפרק על הסכמים מהותיים ונושאים אחרים. בנוסף, הבנק משתמש בסניפים ארעיים בכדי להגיע למרכזי לימוד ברחבי הארץ ובכדי להיות נגיש לקהל לקוחותיו.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

התחרות בתחום מגזר משקי הבית, בכלל, ועובדי מערכת החינוך בפרט, התגברה משמעותית בשנים האחרונות ומשתתפים בה כל הבנקים הפועלים בישראל. לקוחות המגזר הינם צרכני אשראי ומשקיעים במוצרי השקעה מגוונים כגון פיקדונות, תכניות חיסכון וניירות ערך. המגזר נתון מזה מספר שנים בתחרות עזה בענף, לרבות בתחום כרטיסי האשראי.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, הרשות לניירות ערך ועוד. לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק, ראה פרק הסכמים מהותיים, שינויי ויזמות חקיקה במערכת הבנקאית ונושאים אחרים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

מגזר משקי הבית הינו קהל היעד האסטרטגי של הבנק תוך התמחות אוכלוסיית המורים עובדי הוראה ובני משפחותיהם וכן סטודנטים להוראה. הבנק פועל על פי אסטרטגיה רב שנתית (ראה בהמשך) ממנה נגזרת תכנית העבודה לשנת 2015.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

- הבנק מתכנן להרחיב את פעילותו במגזר זה בשנת 2016 באמצעות המשך גיוס לקוחות שהינם מורים ועובדי מגזר החינוך וההוראה ובני משפחותיהם וסטודנטים במכללות להוראה בהתאם לתכנית האסטרטגית.
- בכוונת הבנק להמשיך לייעל את מערך הסינוף ולבצע את ההתאמות הנדרשות.
- להרחיב את מספר נקודות המכירה, סניפים או שלוחות, והפעלת סניפים ארעיים.
- לעודד ולהרחיב את השימוש בערוצים הישירים המגוונים שהבנק מעמיד לרשות הלקוחות.
- להמשיך לפתוח דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי. במסגרת הדלפקים יוכלו לקוחות הבנק להנות ממגוון מסלולי הלוואות, לרבות הלוואות ייחודיות למגזר המורים.

מגזר הבנקאות הפרטית

מבנה המגזר

מגזר הבנקאות הפרטית מעניק שרותי ייעוץ מתקדמים על ידי יועצי השקעות ללקוחות הבנקאות הפרטית. המגזר פועל באמצעות מערך הסינוף של הבנק במריבית סניפי הבנק. לקוחות הבנקאות הפרטית מקבלים שירות ביחידות מובדלות בסניפי הבנק, אשר מספקות להם את מכלול השירותים הבנקאיים. ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", המותאמת לצרכי הלקוח.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מגזר הבנקאות הפרטית הסתכם ב-2.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3.1 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון בשיעור של 36%. הקיטון נובע בעיקר מירידה בריבית המוניטרית ומקיטון במרווח מפעילות קבלת פיקדונות. שיעור תשואת הרווח הנקי להון במגזר הגיע ל-4.6%, בהשוואה ל-6.6% בשנת 2014. הקיטון נובע מירידה ברווחיות של המגזר וגידול בהון המוקצה למגזר.

הכנסות המגזר הסתכמו ב-39.7 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-43.2 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון בשיעור של 8% הנובע מירידה בריבית המוניטרית וירידת מרווחי הפיקדונות. הוצאות המגזר הסתכמו ב-36.4 מיליוני ש"ח, בהשוואה ב-37.1 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון של 2% הנובע מקיטון קל בהיקף הפעילות במגזר. היקף נכסי הציבור, המנוהלים על ידי המגזר, הסתכם ב-3,107.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-3,045.6 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול של 2%.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הבנקאות הפרטית:

השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
			הכנסות ריבית נטו:
(25%)	15.7	11.8	מחיצוניים
			הכנסות שאינן מריבית:
2%	27.5	27.9	מחיצוניים
(8%)	43.2	39.7	סך הכנסות
-	1.1	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(2%)	**37.1	36.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
(34%)	**5.0	3.3	רווח לפני מיסים
(32%)	**1.9	1.3	הפרשה למיסים
(36%)	**3.1	2.0	רווח נקי
	**6.6%	4.6%	תשואה להון*
(2%)	218.2	214.1	יתרה ממוצעת של נכסים
6%	1,637.6	1,736.2	יתרה ממוצעת של התחייבויות
(2%)	308.5	301.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
2%	3,045.6	3,107.5	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
			מרכיבי ההכנסות מריבית, נטו:
(5%)	6.7	6.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
(47%)	8.5	4.5	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
80%	0.5	0.9	אחר
			פירוט הכנסות שאינן מריבית:
(9%)	3.2	2.9	הכנסות מכרטיסי אשראי
5%	21.0	22.0	הכנסות משוק ההון
(9%)	3.3	3.0	הכנסות תפעוליות ואחרות
(8%)	43.2	39.7	סך הכנסות

* כולל את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. הון מוקצה למגזר - ההון המשוקלל ברוטו בהתאם למשקל הממוצע של נכסי הסיכון במגזר מסך כל נכסי הסיכון.

** הוצג מחדש בעקבות יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

הלקוחות במגזר הבנקאות הפרטית הינם בעלי עושר פיננסי ולחלקם חשבונות נוספים בבנקים אחרים. הלקוחות מאופיינים בדרישה לשירות אישי ושירותי יעוץ השקעות לגבי שוק ההון ומגוון המוצרים הבנקאיים.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- 1) שירות אישי ממוקד ללקוח, תוך דגש רב על יחס אישי והתאמה לצרכים.
- 2) שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- 3) מערכת שירות בנקאות ישירה מתקדמת (אינטרנט, "מסד בטלפון").
- 4) הכשרת כח אדם מקצועי ומיומן למתן ייעוץ ללקוחות על פי הוראות חוק הייעוץ.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

- זמינות ללקוחות באמצעות מערך הסינוף.
- הכשרת כוח-אדם מיומן למתן ייעוץ ללקוחות, על פי הוראות חוק הייעוץ.
- יצירת סביבת שירות טכנולוגי מתקדמת והשקעה קבועה בתחזוקה ושדרוג של מערכות טכנולוגיות מתקדמות.

לקוחות

לקוחות המגזר כוללים משקי בית, בעיקר עובדי הוראה ובני משפחותיהם בפיזור רחב. אין לבנק לקוח בודד או מספר מצומצם של לקוחות שאובדנם ישפיע באופן מהותי על הפעילות במגזר.

שיווק והפצה

אתר האינטרנט של הבנק נבנה בטכנולוגיה מתקדמת ובעיצוב המותאם למיתוג של הבנק, תוך הדגשת ייחודו של הבנק כבנק של המורים. בשנת 2015 הושק לבנק אתר חדש המאחד את האתר השיווקי והתפעולי לאתר אחד המאפשר ללקוח המזוהה לבצע פעולות ולקבל מידע בלא לעבור בין האתרים, וכן ללקוח פוטנציאלי לקבל מידע על מוצרים ושרותים אותם יספק הבנק ואף להגיש בקשה לפתיחת חשבון באמצעות האתר. הצעות שיווקיות מועברות, בין היתר, ללקוחות באמצעות אתר האינטרנט של הבנק ובדיוור ישיר. הבנק משתף פעולה עם אתרי אינטרנט יעודיים למורים ומפרסם באופן קבוע בעיתוני המורים. הבנק מספק שירותי call center תחת "מסד call" באמצעות מוקד של קבוצת הבינלאומי. במסגרת המוקד נהנים לקוחות הבנק ממענה מהיר וממגוון רחב של שירותים.

ביום 1 ביולי 2014 החל הבנק להעמיד הלוואות לעובדי הוראה מכספי החשב הכללי. בנוסף, מעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. פרטים באשר למכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה - ראה להלן בפרק על הסכמים מהותיים ונושאים אחרים. בנוסף, הבנק משתמש בסניפים ארעיים בכדי להגיע למרכזי לימוד ברחבי הארץ ובכדי להיות נגיש לקהל לקוחותיו.

הבנק, במסגרת שירותי הבנקאות הפרטית, מעניק שירותי ייעוץ בניירות ערך בהתאם לצרכי הלקוח ובאמצעות יועצי ההשקעות של הבנק. יועצי ההשקעות הינם יועצים מנוסים בתחום, המושקעים בהדרכות רבות ובמערכות תפעוליות תומכות.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

התחרות על חשבונות פרטיים ובעיקר על פלח הבנקאות הפרטית, רבה ביותר. תחרות זו באה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמות המחירים, בקמפיינים פרסומיים, דגש על שירות אישי - מעטפת שירות מותאמת ללקוחות, ייעוץ השקעות, חדשנות מתמדת במוצרים ובטכנולוגיה למתן שירותים מובילים. המתחרים במגזר זה הם בנקים אחרים הפועלים בישראל, בנקים זרים הפועלים בישראל ובתי השקעות. לגבי חלק מהמוצרים הבנקאיים קיימים תחליפים המוצעים על ידי מוסדות פיננסיים חוץ-בנקאיים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים ועוד. במהלך השנה הושפע המגזר מיישום המלצות ועדת זקן והכנסותיו התפעוליות קטנו. לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק, ראה פרק הסכמים מהותיים, שינויי ויוזמות חקיקה במערכת הבנקאית ונושאים אחרים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2015 נמשיך לבסס את הבנקאות הפרטית, נתאים את מעטפת השירות לדרישות וצרכי הלקוחות לאור המצב בשוק ההון וכן נפתח שירותים ומוצרים ייחודיים ללקוחות המגזר.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

הבנק ימשיך בגיוס לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני/גבוה על פי תכנית העבודה של הבנק תוך התאמת מעטפת שירות לצרכי אוכלוסיית המגזר. כמו כן, הבנק ימשיך לנצל את היתרון היחסי הקיים במתן שירות לאוכלוסיית המגזר, לאור העובדה שסף הכניסה למגזר זה הינו נמוך מאשר המקובל במרבית הבנקים המתחרים.

מגזר מסחרי / עסקי

מבנה המגזר

המגזר המסחרי / עסקי מספק מגוון שירותי בנקאות ומימון ללקוחות עסקיים. המגזר פועל באמצעות יחידות עסקיות בחלק ממערך הסינוף של הבנק הפרוס ברחבי הארץ, אשר מונחה מקצועית על ידי אגף האשראי במטה באמצעות קציני אשראי ורפרנטים ייעודיים המתמחים בלקוחות עסקיים. שירותי המימון והמוצרים הבנקאיים העיקריים שמספק המגזר כוללים: שירותי ניהול חשבון עסקי, אשראי למימון הפעילות העסקית בענפי המשק השונים, פעילות סחר חוץ, עסקי מט"ח וכרטיסי אשראי.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם ב-10.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-7.7 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 36% הנובע בעיקר משינוי מבני וקיטון בהוצאות המגזר וגידול בהיקף הנכסים במגזר. שיעור תשואת הרווח הנקי להון במגזר הגיע ל-8.5%, בהשוואה ל-6.5% בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המגזר הסתכמו ב-48.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-48.4 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור של 1%. הוצאות המגזר הסתכמו ב-31.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-35.6 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון בשיעור של 11% הנובע משינוי מבני והוצאות המגזר. ההוצאה בגין הפסדי אשראי במגזר הסתכמה ב-0.2 מיליוני ש"ח, בדומה לשנת 2014. היתרה הממוצעת של נכסי המגזר הסתכמה ב-940.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-862.4 בשנת 2014, גידול בשיעור של 9%. היקף נכסי הציבור, המנוהלים על ידי המגזר, הסתכם ב-220.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-203.0 מיליוני ש"ח בשנת 2014, גידול בשיעור 9%.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר המסחרי / עסקי:

השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
			הכנסות ריבית נטו:
9%	29.9	32.7	מחיצוניים
			הכנסות שאינן מריבית:
(13%)	18.5	16.1	מחיצוניים
1%	48.4	48.8	סך הכנסות
-	0.2	0.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(11%)	**35.6	31.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
34%	**12.6	16.9	רווח לפני מיסים
31%	**4.9	6.4	הפרשה למיסים
36%	**7.7	10.5	רווח נקי
	**6.5%	8.5%	תשואה להון*
9%	862.4	940.5	יתרה ממוצעת של נכסים
7%	625.3	668.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות
9%	784.0	851.7	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9%	203.0	220.3	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
			מרכיבי ההכנסות מריבית, נטו:
12%	25.8	28.8	מרווח מפעילות מתן אשראי
(63%)	2.7	1.0	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
107%	1.4	2.9	אחר
			פירוט הכנסות שאינן מריבית:
-	0.5	0.5	הכנסות מכרטיסי אשראי
-	0.9	0.9	הכנסות משוק ההון
(14%)	17.1	14.7	הכנסות תפעוליות ואחרות
1%	48.4	48.8	סך הכנסות

* כולל את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. הון מוקצה למגזר - ההון המשוקלל ברוטו בהתאם למשקל הממוצע של נכסי הסיכון במגזר מסך כל נכסי הסיכון.

** הוצג מחדש בעקבות יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

התפתחות בשווקים של המגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

המגזר המסחרי / עסקי התאפיין בשנת 2015 ביציבות בסך האשראי במקביל לשינוי בתמהיל הלקוחות, אשר לא הביאה לשינויים בסיכון האשראי ותואם את תיאבון הסיכון והפרופיל העסקי של הבנק.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

פעילות המגזר המסחרי/ עסקי כרוכה בהיכרות ארוכת טווח עם פעילותם העסקית של הלקוחות וענפי המשק השונים, בהם מתמקדת ליבת העסקים שלהם ובכלל זה הנתונים הפיננסיים והביטחונות שהעמידו לרשות הבנק, ניהול מעקב ובקרה על החשיפות והסיכונים השונים, כמו גם הקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המגזר. בשל מורכבות תפעול המגזר וסוג השירותים המיוחד שלו, קיים צורך בהכשרת כח-אדם איכותי, מקצועי ומיומן בתחום האשראי העסקי ובשימוש במערכות מידע תומכות החלטה.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר

כתחליף לאשראי בנקאי ללקוחות המגזר המסחרי/עסקי, התפתחו מקורות מימון אלטרנטיביים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים ובפרט גופים מוסדיים. המוצרים התחליפיים המוצעים הינם הנפקות ציבוריות ופרטיות של מניות, איגרות חוב וניירות ערך אחרים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל וכן אשראי הניתן על ידי גופים אלה.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

התחרות במגזר המסחרי/עסקי היא מול המערכת הבנקאית בארץ ובעיקר על מגזר העסקים הבינוניים והקטנים. התמודדות הבנק בתחרות מתבססת בעיקר על יכולת מתן שירות מקצועי ברמה גבוהה, הכרת המבנה העסקי של הלקוח במגזר המסחרי/עסקי (עסקים בינוניים וקטנים), יכולת תגובה מהירה לצרכי הלקוח ובניית פתרונות יצירתיים אשר מותאמים לצרכי הלקוח. הניסיון והתשתית האנושית מאפשרים להתמודד בתחרות במגזר זה.

לקוחות

במגזר המסחרי/עסקי מטופלים לקוחות ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך עד בינוני. היקף האשראי ברמת הלקוח הינו עד 40 מיליון ש"ח.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה במגזר זה הם היחידות העסקיות בסניפי הבנק ויחידות המטה בהנהלה הראשית.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. לפירוט הוראות חקיקה ורגולציה שונות החלות על הבנק והצעות חוק ורגולציה אשר עשויות להשפיע על הבנק, ראה פרק הסכמים מהותיים, שינויי ויזמות חקיקה במערכת הבנקאית ונושאים אחרים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

יעדיו האסטרטגיים של המגזר המסחרי / עסקי מתמקדים במספר נושאים:

- המשך מתן שירות מקצועי ברמה גבוהה ומתן מענה מהיר ללקוחות המגזר, תוך התאמת אפיקי פעילות לצרכי הלקוח.
- ניהול מיטבי של איכות תיקי האשראי תוך מעקב הדוק אחר פרופיל הסיכון.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.
- הרחבת הפעילות עם לקוחות איכותיים במגזר העסקים הבינוניים והקטנים.

מגזר ניהול פיננסי

כללי

פעילות המגזר כוללת את ניהול התיק הבנקאי, נוסטרו שקלים ומט"ח של הבנק דהיינו: פעילות הבנק למען עצמו, באמצעות השקעות באיגרות חוב, פיקדונות בבנקים, עסקאות במכשירים פיננסיים ועוד. כמו כן כוללת פעילות המגזר את ניהול חשיפות השוק, הבסיס והנזילות אשר הבנק חשוף אליהם בשל עסקיהם של לקוחותיו ותמיכה בתמחור ופיתוח של מוצרים פיננסיים.

מבנה המגזר

פעילות הניהול הפיננסי מתבצעת באמצעות ועדות ספציפיות בהשתתפות חברי ההנהלה וגורמים מקצועיים בכפוף למנכ"ל הבנק הממונה על ניהול הסיכונים הפיננסיים ובאישור ועדות של דירקטוריון הבנק.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברוח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם ב-2.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-11.3 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון של 80%, הנובע בעיקרו מירידה בהכנסות ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה. הכנסות המגזר הסתכמו ב-7.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-21.7 מיליוני ש"ח בשנת 2014, קיטון בשיעור של 64% הנובע בעיקר מירידה ברווחים ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה שהסתכמו ב-6.1 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-22.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור תשואת הרווח הנקי להון במגזר הגיע ל-4.6% בהשוואה ל-24.7% בשנת 2014.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר הניהול הפיננסי:

השינוי	2014	2015	
%	מיליוני ש"ח		
			הכנסות שאינן מריבית:
			מחיצוניים
(64%)	21.7	7.8	
(64%)	21.7	7.8	סך הכנסות
24%	**3.3	4.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
(80%)	**18.4	3.7	רווח לפני מיסים
(80%)	**7.1	1.4	הפרשה למיסים
(80%)	**11.3	2.3	רווח נקי
	**24.7%	4.6%	תשואה להון*
18%	**2,187.8	2,571.8	יתרה ממוצעת של נכסים
15%	302.1	346.9	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
			פירוט הכנסות שאינן מריבית:
(64%)	21.7	7.8	הכנסות מימון שאינן מריבית

* כולל את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון המוקצה למגזר. הון מוקצה למגזר - ההון המשוקלל ברוטו בהתאם למשקל הממוצע של נכסי הסיכון במגזר מסך כל נכסי הסיכון.

** הוצג מחדש בעקבות יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

מגזר הניהול הפיננסי הוא עתיר טכנולוגיה ומודלים כלכליים ופיננסיים. בהתאם לכך, שינויים טכנולוגיים שמשפיעים על המגזר מתרחשים באופן שוטף. עיקר ההשקעות המבוצעות במגזר הן במערכות מידע.

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

גורם ההצלחה המשמעותי ביותר בתחום הניהול הפיננסי הוא ניהול מושכל ומיטבי של מערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כאשר המועסקים בתחום נדרשים להיות בעלי כישורים אנליטיים גבוהים. גורם הצלחה קריטי נוסף הוא מערכות בקרה וניטור ממוחשבות ברמה גבוהה, הן בתחום ביצוע עסקאות והן בתחום המידע והניתוח, הקיימות בחברת האם ונגישות לשימוש העוסקים בנושא. מערכות אלה שדרגו את יכולת הבקרה בתחום השוק והנזילות המתבצעת על ידי היחידה לבקרת סיכונים שוק ונזילות בחברת האם. המערכות מעניקות תמונה יומית על מדדי הסיכון בתיק ועל העמידה במגבלות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, במצב שוק רגיל ותחת הרצת

תרחישי קיצון. תחום הניהול הפיננסי הוא בעל ממשק חזק לרוב תחומי הפעילות העסקית של הבנק ושיתוף פעולה בינמגזרי בתוך הבנק.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של המגזר

מחסומי הכניסה העיקריים למגזר הניהול הפיננסי נובעים מהצורך בהשקעות גבוהות במערכות מידע, בהערכות לרגולציה הנרחבת בתחום וביכולת לגייס כוח-אדם מקצועי בעל רמה גבוהה.

תחליפים למוצרים ושירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. דוגמאות למכשירים מתקדמים בשווקים אלה: תעודות סל, פיקדונות מובנים, פיקדונות ברירה, נגזרים שונים ועוד. באופן טבעי, לצד הרחבת ההזדמנות הקיימת בסל המוצרים יותר גדול ומתוחכם, מהווים מכשירים אלו גם תחליפים למוצרי הפסיבה המסורתיים.

לקוחות

המגזר מספק שירותים בתחום ניהול הנוסטרו ומכשירים פיננסיים עבור פונקציות ספציפיות בהנהלה הראשית ומערך הסינוף.

מגבלות ופיקוח על פעילות המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, הממונה על הגבלים עסקיים ועוד.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הניהול הפיננסי של הבנק נעשה על פי תכנית עבודה אסטרטגית, אשר בין יתר היעדים, מקסום הרווח מפעילות מימון הנובעת מההון הפנוי ומעודפי המזומנים. פעילות זאת נעשית בצורה מושכלת התואמת את תיאבון הסיכון המידתי של הבנק ומבוקרת בכל הנוגע לסיכוני שוק ונזילות, תוך עמידה במגבלות הקיימות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק. הבנק מקבל תחזיות כלכליות ודן בהן בועדותיו השונות ופועל באופן שוטף להשגת תשואה מכסימלית תחת הנחות העבודה המתקבלות בהתאם לתחזיות אלה. בתכנית האסטרטגית של המגזר קיימת אף התייחסות לצרכי הבנק בתחום המוצרים השונים המשווקים, תוך מתן מגוון אפשרויות ליצירת מוצרים המתאימים למגזר הקמעונאי.

סקירת הסיכונים

42	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
43	סיכון אשראי
51	סיכון שוק
59	סיכון נזילות ומימון
62	סיכון תפעולי
66	סיכון משפטי
67	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

כללי

- א. פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מבניהם הינם: סיכוני האשראי, סיכוני שוק, סיכוני נזילות וסיכונים תפעוליים.
- כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכוני אשראי.
- סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הבנק מבצע תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.
- ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו - תוך טיפוח התמחויות בבנק, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.
- ג. תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על-פי אמות מידה מקובלות.
- ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות ניהול הסיכונים והבקרה הבלתי תלויות ומנהל הסיכונים הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.
- ה. מנהל הסיכונים הראשי האחראי על היחידה לניהול סיכונים הוא דורון סגל.
- ו. האחראים על ניהול הסיכונים בבנק הינם:
- מר יעקב שורי, מנכ"ל הבנק - משמש כמנהל סיכונים פיננסיים.
 - מר דוד פדרמן, סמנכ"ל, ראש אגף אשראי - משמש כמנהל סיכוני האשראי.
 - מר גבריאל טייטל, סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות ונכסי לקוחות - משמש כמנהל סיכון אסטרטגי ומוניטין.
 - מר דורון סגל - מנהל הסיכונים הראשי של הבנק, משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים.
 - עו"ד חוה אלקוני-נוימן - היועצת המשפטית של הבנק - משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.
 - מר חנן כץ - קצין הציות, אחראי על איסור הלבנת הון והממונה על אכיפה מנהלית.
 - מר אמנון בק, מנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ, משמש כמנהל סיכוני IT.
- ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה בתחומים הנתונים לאחריותם.
- ח. ניהול הסיכונים מתבצע על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בבנק. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא "מנהל סיכונים ראשי ופונקציית ניהול סיכונים" מונה בבנק מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל הבנק ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי הקבוצתי.
- ט. מידי רבעון נערך נכתב מסמך סיכונים על ידי היחידה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

1. מסמך הסיכונים בוחן את כלל הסיכונים, שאליהם חשוף הבנק במסגרת פעולותיו, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי. במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בבנק ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו ההתפתחויות בסביבה העסקית ובשווקים הפיננסיים, עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות דרגות הסיכון וכן טיפול היחידה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות ככל שנגקטו על ידי היחידה ברבעון הרלוונטי.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים, ראה התייחסות תחת הסיכונים העיקריים המופיעים להלן. למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבותיו כלפי הבנק. כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים במגזרי הפעילות והמוצרים השונים. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311.

ב. מדיניות ותיאבון סיכון

כללי

- היחידה לניהול סיכונים מעורבת בגיבוש מסמך מדיניות האשראי של הבנק, אשר נדונה ומאושרת לפחות אחת לשנה על ידי הנהלת ודירקטוריון הבנק. החל משנת 2015 היחידה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, בשיתוף אגף אשראי. מדיניות ניהול סיכונים האשראי מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים.
- בהתבסס על המדיניות, הרחבת תיק האשראי תהא מבוקרת ומדודה, בהתבסס על הסביבה העסקית והכלכלית ותוך שמירה על איכות התיק האשראי ובמסגרת מגבלות החשיפה המתוארות במדיניות האשראי. מדיניות האשראי של הבנק נבדקת ומעודכנת על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים ובמשק הישראלי. נקודת ציון לגידול ולהרחבת תיק האשראי של הבנק, תהא בין היתר, שיעור הגידול בתוצר במשק.
- מדיניות האשראי של הבנק כוללת מגוון מגבלות על מנת לשמר תיאבון סיכון נמוך, המשקף מידתיות סבירה לנטילת סיכונים:
- מדיניות האשראי כוללת מגבלות חשיפה בכל תחומי הפעילות בהם משתקפים סיכונים אשראי בולטים, ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, על מנת ליצור מידתיות בפעילויות השונות. היקף המגבלות יהא קשיח יותר ככל שתחום הפעילות משקף סיכון רחב יותר;
- מדיניות האשראי כוללת תחומי פעילות בהם הבנק לא יעניק אשראי לאור רמת הסיכון הגבוהה יותר הטמונה בהם או רמת השליטה והבקרה עליהם, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל בגין פעילויות אלה הינה גבוהה.
- הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה מבוצעת באמצעות יחידה אקסוגנית לאגף האשראי בבנק.

הקווים המנחים במדיניות האשראי של הבנק

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שוקי יעד.

- מדיניות האשראי של הבנק מושתתת על בחינת כושר ההחזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.
- הפעילות האשראית של הבנק תתנהל תוך שמירה על הנאותות ההונית של הבנק ובהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.
- במהלך השנים האחרונות הורחבה תפיסת סיכון האשראי של הבנק ובהתאמה עובתה מדיניות האשראי שלו תוך שהיא כוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים. בכלל זה נקבע כי הבנק ישמור על רמת ריכוזיות אשראי סבירה באמצעות קביעת מגבלות אשראי לקבוצות לווים בודדות, מגזרי פעילות בקבוצות הלווים, היקף האשראי הכולל של קבוצות הלווים הגדולות ביחס לתיק האשראי וכו'.
- במסגרת מסמך המדיניות הוגדרו אינדיקטורים כמותיים ברורים לבחינת הצורך בעדכון מסמך המדיניות בעקבות שינויים מאקרו כלכליים ורגולטורים או שינויים בנתוני הבנק. אינדיקטורים אלו כוללים שינויים בתחזיות צמיחה במשק, שינוי בשערי חליפין, הוראות רגולטוריות חדשות בעלות השפעה על תחום האשראי, שינוי בחלקו של הבנק באשראי, הלימות הונו של הבנק ועוד.
- כחלק מניהול סיכוני האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנים, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב.
- הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את שיעור ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל, לרבות קביעת רף מינימום לשיעור זה. רמת המרווחים משקפת גם את הקצאת ההון הנדרשת בשל מתן האשראי.

תיאבון הסיכון

מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן לפיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

תיאבון הבנק לסיכון אשראי, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני.

במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום חשיפות בלתי רצויות לסיכון האשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון האשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ג. מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכוני האשראי

- לבנק מודלים פנימיים שפיתחה חברת האם לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוח. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים בקשר עם מצבו של הלווה (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים, נתונים נוספים וכיו"ב). על מנת להדק את הקשר שבין דירוג הסיכונים של הלקוח והתשואה הנובעת מפעילות, קבע הבנק רף תשואה מינימלית לכל דרגת סיכון.
- מערכות ממוכנות באגף האשראי מספקות למנהלי סיכוני האשראי, הן בסניפים והן במטה - מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי של הלקוח. המערכת מאפשרת להעניק ללקוחות העסקיים את מיטב השירות ברמה גבוהה של מקצוענות ומיומנות.
- בנוסף, מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי אשר משפרת ומיעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.

- הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך נעזרת הנהלת הבנק, בין היתר, בחטיבה העסקית וביחידת תחום סיכוני אשראי בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם.
- בנוסף בוחן הבנק תדיר עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות הריכוזיות: לווה/קבוצת לווים או חשיפה לענפי משק.
- בניהול האשראי הקמעונאי נסמך הבנק על מערכת דירוג אובייקטיבית.

ד. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

כללי

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאשרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.
- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, שלוקחים בחשבון משתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.
- סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, ממסרי לקוחות, שעבדים שוטפים, שעבדים ספציפיים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.
- הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג ביטחון ספציפי.
- מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחון, על נזילותם ועל מהירות מימושם בעת הצורך של הביטחונות. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק של ניסיון העבר.
- לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבדים על הנכסים שניתנו כבטחון בתיקי הלקוחות. המערכת מנהלת את המעקב אחר שווים של נכסים אלה. מערכות הבטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכוני אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה.

פיקוח ובקרה

כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזות במערכת האובליגו - באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי. מעקב יומי שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים באמצעות דוח יומי מהמערכת בו מפורטות כל חבויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, והוא הנותן תמונת מצב שלמה בזמן אמת על חשיפת הלקוח. במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה לאובליגנטים עם חוסר ביטחונות בסכומים מהותיים.

ה. מדיניות חובות בעייתיים וההפרשות להפסדי אשראי

- בבנק קיימים תהליכים מובנים המוסדרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים ומוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסד האשראי הצפוי לבנק.
- במסגרת הבנק פועלת יחידת גביה ייעודית המטפלת בגביית חובות בחשבונות שהוגדרו קשיי גביה (באמצעות גביה פנימית או באמצעות עו"ד חיצוני).

- בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ו. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים אשראי

הבנק מקיים מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכונים האשראי. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכונים אשראי ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311. ניהול החשיפה לסיכונים האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון והנהלה וכן על ידי דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

ז. ניהול סיכונים סביבתיים

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. הבנק יכול להיחשף לסיכונים סביבתיים בהיבטים שונים של פעילותו וסיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון נזילות). סיכון סביבתי הכלול בסיכון האשראי הוא למשל, ירידה בערך הביטחונות או הרעה במצב הפיננסי של הלווה בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן, קיימת אפשרות לסיכון מוניטין, כתוצאה מייחוס קשר בין הבנק לבין הגורם למפגע סביבתי. במחצית השנייה של שנת 2009 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק, אושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון מדיניות לניהול סיכונים סביבתיים בתחום האשראי. בניגוש תהליכי כתיבת המדיניות והטיפול בנושא זה מסתייע הבנק בחברת האם הנעזרת ביועצים חיצוניים ומטמיע מתודולוגיה לניהול סיכונים סביבתיים.

ח. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

הנהלה ודירקטוריון הבנק מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות כנדרש בהוראות 310 ו-311 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון ובדירקטוריון.

הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום התממשות סיכונים אשראי (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכונים אשראי עם כמה סיכונים אחרים ובו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון.

ט. איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיביו השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב- 61.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 51.8 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014, גידול בשיעור של 18%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בבנק, עמד בסוף שנת 2015 על 1.2%, בהשוואה ל- 1.1% בשנת 2014. 2% מסיכון האשראי הבעייתי בבנק משוייכים לענף התעשייה, 10% לענף הנדל"ן, 44% לענף

הלקוחות הפרטיים, 40% לענף המסחר ו- 2% לענף המידע והתקשורת. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 1.1% בהשוואה ל- 1.0% בשנת 2014.

איכות אשראי וסיכון אשראי בעייתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014			יתרה ליום 31 בדצמבר 2015		
סיכון אשראי			סיכון אשראי		
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
35.7	0.3	35.4	17.6	0.1	17.5
1.2	0.1	1.1	3.7	-	3.7
14.9	-	14.9	39.9	0.3	39.6
51.8	0.4	51.4	61.2	0.4	60.8
1.1	-	1.1	3.7	-	3.7

1. סיכון אשראי בעייתי:

סיכון אשראי פגום

סיכון אשראי נחות

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת

סך הכל סיכון אשראי בעייתי

מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014			יתרה ליום 31 בדצמבר 2015		
34.7	0.4	34.3	15.2	0.1	15.1

2. נכסים שאינם מבצעים

חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית

שינויים בחובות הפגומים במהלך השנה:

31 בדצמבר 2015	
35.7	יתרת חובות פגומים לתחילת שנה
13.6	סווגו כחובות פגומים
(3.4)	הועברו לחובות לא פגומים
(6.7)	גביית חובות פגומים
21.6	מחיקות חשבונאיות
17.6	יתרת חובות פגומים לסוף שנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
		4. מדדי סיכון
1.06%	0.43%	שיעור יתרת האשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.03%	0.11%	שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום ויותר מיתרת האשראי לציבור
137.32%	257.62%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית
0.39%	0.13%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור
0.12%	0.37%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של אשראי לציבור
		5. הפרשה להפסדי אשראי
1.46%	1.11%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
133.05%	222.29%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור פגום
7.29%	30.19%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			* מזה:						
יתרת ההפרשה	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	סך הכל*	חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁶⁾	פגום	סך הכל	אשראי ⁽⁵⁾	ביצוע דירוג
**_	**_	**_	12.3	10.3	**_	**_	12.3	12.3	**_
**_	-	**_	3.1	2.2	-	-	3.1	3.1	-
1.4	1.6	**_	104.4	90.2	1.0	0.6	102.6	104.5	1.0
1.5	3.8	(1.8)	238.7	121.5	3.2	3.2	235.0	240.2	4.8
0.5	(0.1)	0.1	120.4	115.0	1.3	1.3	119.1	120.4	1.3
**_	(0.1)	(0.1)	2.2	1.6	-	-	13.1	13.1	-
3.8	0.5	3.0	183.1	165.3	24.2	0.6	158.1	183.1	24.2
0.2	**_	(0.2)	13.5	10.2	0.5	0.1	13.0	13.5	0.5
0.6	**_	**_	50.5	42.4	0.2	0.1	46.8	50.5	0.2
**_	(0.1)	(0.1)	8.9	6.2	1.0	0.9	7.9	8.9	1.0
0.2	(0.1)	**_	51.2	47.7	0.1	0.1	51.1	51.2	0.1
0.4	0.3	(0.6)	80.9	62.0	0.9	0.5	79.5	81.0	0.9
0.6	**_	(0.1)	201.3	168.8	0.5	0.2	200.0	201.3	0.5
9.2	5.8	0.2	1,070.4	843.4	34.5	7.6	1,041.6	1,083.1	34.5
32.2	6.7	4.3	4,144.8	2,670.5	26.7	10.0	3,978.5	4,144.8	26.7
41.4	12.5	4.5	5,215.2	3,513.9	61.2	17.6	5,020.1	5,227.9	61.2
-	-	-	559.8	559.8	-	-	586.5	586.5	-
-	-	-	618.0	618.0	-	-	1,365.0	1,365.0	-
41.4	12.5	4.5	6,393.0	4,691.7	61.2	17.6	6,971.6	7,179.4	61.2
-	-	-	-	-	-	-	3.9	3.9	-
41.4	12.5	4.5	6,393.0	4,691.7	61.2	17.6	6,975.5	7,183.3	61.2

** נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) סיכון אשראי מאזני וחובות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 4,691.7 מיליוני ש"ח, 789.8 מיליוני ש"ח, 0.5 מיליוני ש"ח ו-1,701.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחובות-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון אשראי לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)
סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			* מזה:						
יתרת ההפרשה	הוצאות בגין הפסדי חשבונאיות נטו	הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל*	בעייתי ⁽⁶⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾ , ***	סך הכל
0.1	**-	**-	0.1	0.1	9.7	11.9	0.1	11.6	11.9
**-	-	**-	-	-	2.9	3.7	-	3.7	3.7
3.0	(0.2)	0.3	3.1	3.5	68.0	82.7	3.5	77.5	82.8
7.1	(0.1)	(0.8)	7.9	7.9	141.3	251.2	9.7	197.4	253.0
0.4	0.2	0.3	1.3	1.4	101.0	104.9	1.4	103.3	104.9
**-	-	**-	-	-	0.8	0.9	-	15.2	15.2
1.3	3.0	0.9	1.0	1.2	87.9	101.3	1.2	99.1	101.3
0.5	(0.1)	0.3	0.5	0.5	13.0	15.6	0.5	14.3	15.6
0.3	(0.1)	(0.2)	**-	**-	49.8	56.6	**-	56.1	56.6
0.1	**-	**-	0.1	0.2	4.6	7.5	0.2	7.3	7.5
0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	46.9	49.4	0.2	49.2	49.4
1.3	(0.2)	(0.5)	1.1	1.5	143.0	181.1	1.5	178.4	181.2
0.6	(0.1)	(0.2)	0.6	0.7	134.6	152.2	0.7	150.2	152.2
14.8	2.5	0.2	15.9	17.2	803.5	1,019.0	19.0	963.3	1,035.3
34.6	1.1	11.8	19.8	32.8	2,425.9	3,734.3	32.8	3,582.0	3,734.3
49.4	3.6	12.0	35.7	50.0	3,229.4	4,753.3	51.8	4,545.3	4,769.6
-	-	-	-	-	353.2	353.2	-	361.3	361.3
-	-	-	-	-	620.6	620.6	-	1,113.6	1,113.6
49.4	3.6	12.0	35.7	50.0	4,203.2	5,727.1	51.8	6,020.2	6,244.5

** נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

***הוצג מחדש.

(1) סיכון אשראי מאזני וחוזך מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות (2), אג"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 4,203.2 מיליוני ש"ח, 517.0 מיליוני ש"ח, 0.4 מיליוני ש"ח ו- 1,523.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוזך-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

ל. למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכוני אשראי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

חשיפות למדינות זרות

במהלך הרבעון השני של שנת 2015 רכש הבנק איגרת חוב ממשלתית של ממשלת ארה"ב לתקופה של שנתיים בסך 3.8 מיליוני ש"ח. שווי איגרת החוב ליום 31 בדצמבר 2015 הינו כ- 3.9 מיליוני ש"ח והיא מוצגת בדוחות הכספיים במסגרת ניירות ערך זמינים למכירה.

סיכון שוק

א. כללי

1. סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.
2. לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המגזרים השונים.
3. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמכי החשיפות לכלל הסיכונים של הבנק, במסגרתם מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים בהשוואה למגבלות שנקבעו. כמו כן, נבחנים גם שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק ו/או שינויים בסביבת הבנק או בשווקים הפיננסיים.

ב. הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה בלתי תלויה וביקורת על תהליך ניהול סיכוני השוק. התפיסה הניהולית והבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו. ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וכן ע"י דרגי הביניים כמפורט בדוח הסיכונים באינטרנט.

ג. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים והדירקטוריון מקבלים מגוון דיווחים וסקירה על החשיפה לסיכוני שוק, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. בנוסף, החשיפות בפועל לסיכוני השוק, בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהול מרוכזות במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך החשיפות לסיכונים פיננסיים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובדירקטוריון. כמו כן, מדווחות החשיפות והעמידה במגבלות במסגרת דוח רבעוני של יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם הנדון אחת לרבעון בהנהלה, ועל פי דרישה בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים.

ד. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני השוק

הבנק נעזר במערכות חברת האם לצורך מדידה לפי השווי ההון ולהפקת הדוחות הבאים:

1. דוחות שווי הון של הנכסים וההתחייבויות
2. חשיפות ריבית במגזרים השונים
3. דוחות VAR על נכסי הבנק

4. דוחות נזילות ותזרים

5. תרחישי קיצון

המתודולוגיה של אמידת ה- VAR :

- הערך בסיכון (ה- VAR) - ה- VAR (הערך הנתון בסיכון) מודד את תוחלת ההפסד המכסימלית בשווי ההון של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (21 ימי עסקים), בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%) ובהתקיים תנאי שוק נורמליים.
- במהלך הרבעון הרביעי של השנה הבנק אימץ את מדידת הערך בסיכון על ידי סימולציה היסטורית כשיטה ראשית וקבע כי ערך ה- VAR לא יעלה על 2.5% מסך כל ההון, אך יחד עם זאת קבע כי אפקטיביות המגבלה תבחן במהלך השנה. בנוסף, הגדיל הבנק את אופק ההשקעה עבור הפעילות בתיק הבנקאי מ-10 ימים ל-21 ימים.
- ה- VAR השוטף המחושב בבנק מתבסס על סימולציה הסטורית וכן על שיטת ה- Variance Co-Variance.
- נתוני ה- VAR מחושבים בבנק בתדירות יומית, על מרבית הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות של הבנק (התיק הבנקאי והתיק הסחיר). מערכת ה- VAR משתלבת כחלק אינטגרלי בעבודת המחלקה לניהול פיננסי והיחידה לניהול סיכונים.
- יחידת תחום ניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מבצעת עבור הבנק תהליך בחינה בדיעבד (Back Testing) בלתי תלוי, על פי קריטריונים שהוגדרו בוועדת באזל במטרה לבחון את תקפות ה- VAR ברמת כל מגזר פעילות ורמת סך הפעילות.
- מבחני רגישות: החשיפה לסיכון מבוטאת במונחי הפגיעה המכסימלית בשווי ההון כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום הריבית.
- תרחישי קיצון (Stress Tests).

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכונים שוק כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה- VAR על כלל התיק) לא תעלה על 2.5% מסך כל הון, לפי אופק של 21 ימים בשיטה ההיסטורית. ליום 31 בדצמבר 2015 עמד ערך ה- VAR של הבנק על כ-3.4 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-3.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2014. משקלו של ה- VAR ביחס להון הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 עומד על 0.6% בהשוואה ל-0.6% ליום 31 בדצמבר 2014, ולמגבלת דירקטוריון של 2.5%. במהלך שנת 2015 עמד הבנק במגבלת ה- VAR הכוללת.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המכסימלית של השווי ההון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המכסימלית בשווי ההון של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכונים פיננסיים. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מהונו העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל III, מיישם הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית תחת תרחישי קיצון. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכונים השוק, הנזילות והאשראי ותרחישים המשלבים התממשות של כמה סיכונים בו זמנית.

התשתית התרחישית מורכבת ממגוון של תרחישים, ביניהם תרחיש הוליסטי גלובלי, תרחיש הוליסטי מקומי ותרחיש "הפוך".

תוצאות תרחישי הקיצון והשפעותיהן על בסיס ההון ויחס ההון מוצגות במסמך הסיכונים, הנדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ד. חשיפת הבסיס

כללי

- סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממגזרי ההצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ.
- על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו מגזר שקלי (מגזר המדד ומגזר מט"ח וצמוד מט"ח) מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים נעשים בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשווקי הכספים וההון.
- תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

מדיניות השקעת ההון הפיננסי הפעיל במגזרי הפעילות השונים מתבצעת באופן שוטף בהתאם לתנאי השוק, על פי החלטת הדירקטוריון שיעורי ההשקעה במגזר צמוד המדד הינם בין (50%) ל-60% מההון הפיננסי הפעיל. במגזר המט"ח וצמוד המט"ח שיעורי ההשקעה הינם 10% (בשני הכיוונים) מההון הפיננסי של הבנק והחשיפה הבין מטבעית לא תעלה על הסכומים שהוגדרו בסוגי מטבעות שונים. הבנק נדרש לשמור על יחס הלימות הון בגין סיכוני השוק, על פי מודל סטנדרטי שהוגדר על ידי בנק ישראל. הלימות ההון מחושבת על סיכוני הריבית בתחומי המסחר בלבד ועל סיכוני המטבע והאינפלציה.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן פירוט עודף הנכסים הפיננסיים על ההתחייבויות הפיננסיות לפי מגזרי הצמדה לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים (סכומים מדווחים במיליוני ש"ח):

מגזר שקלי לא צמוד	מגזר שקלי צמוד למדד	מגזר מט"ח כולל צמוד מט"ח	סך הכל	
31 בדצמבר 2015				
5,145.9	901.1	330.5	6,377.5	נכסים
4,650.7	916.8	315.7	5,883.2	התחייבויות
495.2	(15.7)	14.8	494.3	הון פיננסי
100.18%	(3.18%)	3.00%	100%	אחוז מההון הפיננסי
31 בדצמבר 2014				
4,486.0	892.8	270.6	5,649.4	נכסים
4,036.1	900.3	262.8	5,199.2	התחייבויות
449.9	(7.5)	7.8	450.2	הון פיננסי
99.93%	(1.66%)	1.73%	100%	אחוז מההון הפיננסי

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים במדד (במיליוני ש"ח):

31.12.2014	31.12.2015	תרחיש - שינוי של 1% במדד
(0.5)	(0.4)	נכון ליום

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים (במיליוני ש"ח):

31.12.2014	31.12.2015			אחוז שינוי בשער החליפין (2)
אירו	דולר	אירו	דולר	
(0.2)	(0.1)	(0.2)	(0.4)	ירידה של 5%
(0.4)	(0.2)	(0.4)	(0.8)	ירידה של 10%
0.2	0.1	0.2	0.4	עליה של 5% (1)
0.4	0.2	0.4	0.8	עליה של 10% (1)

הערות:

(1) תרחיש עליה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

דרישות ההון בגין סיכונים בסיס

במסגרת יישום הוראות באזל III מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכונים בסיס הנגזרים מסיכונים בסיס במט"ח ובצמוד מט"ח בלבד. הבנק מבצע הקצאת הון משלימה בגין סיכונים בסיס הנגזרים מחשיפה לסיכונים בסיס במגזר המדד (סיכונים אינפלציה) במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל III.

ה. החשיפה בריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הבנק, העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הריבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממגזרי הפעילות. סיכון הריבית לכלל התיק הינו אחד הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. ההנהלה והדירקטוריון קבעו מדיניות בנושא סיכון הריבית בהתאם להוראות.

ניהול החשיפה

ניהול החשיפה לסיכונים בריבית נעשה, תוך התאמת משך החיים הממוצע של המקורות והשימושים, ותוך צמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית. בכל מגזר נמדדת החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור הריבית לכל התקופות ובתרחישי ריבית שונים, ונמדדת השפעתה על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי עבור שנים עשר חודשים קדימה, בכל אחד מהמגזרים בנפרד, וגם בכל המגזרים יחד. החשיפה העיקרית לסיכונים בריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכונים בריבית באמצעות תחיתת החשיפה המכסימלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במגזר הצמוד, במגזר שקלי ובמגזר מט"ח. על-פי המגבלות שקבע דירקטוריון הבנק, במגזר הצמוד למדד החשיפה המכסימלית המותרת לשחיקת השווי ההוגן של ההון הינה בשיעור של 4.0%, במגזר שקלי הלא צמוד בשיעור של 3.5% ובמגזר מט"ח בשיעור של 1.0%. בנוסף לכך קיימת מגבלה על סך החשיפה בשיעור של 5.0%.

להלן נתונים עיקריים מתוך לוח החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על פי המודל הפנימי:

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015			
מגזר שקלי לא צמוד	מגזר שקלי צמוד מדד	מגזר מט"ח כולל צמוד מט"ח	מגזר שקלי לא צמוד	מגזר שקלי צמוד מדד	מגזר מט"ח כולל צמוד מט"ח	
0.36	3.84	0.31	0.48	3.10	0.57	מח"מ נכסים
*0.44	4.45	0.22	*0.56	4.17	0.45	מח"מ התחייבויות
(0.08)	(0.61)	0.09	(0.08)	(1.07)	0.12	פער (בשנים)
2.45	1.15	1.33	1.45	1.10	1.76	תשואת נכסים
0.29	0.89	0.45	0.29	1.05	0.89	תשואת התחייבויות
2.16	0.26	0.88	1.16	0.05	0.87	פער תשואה (באחוזים)

* בהתאם למודל הפנימי של הבנק חשבונות העו"ש פרוסים על פני תקופה של שנה.

החשיפה בפועל ליום הדוח

סיכון הריבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. ביתרות חשבונות העובר וש שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. תקופת הפירעון של יתרת העו"ש המשמשת בחישוב החשיפה לריבית נקבעה למשך שנה אחת.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה לחשיפה ברגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לתזוזה של 1% בעקום הריבית על שחיקה של ההון, כדלקמן:

מגזר	מגבלה	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014
לא צמוד	3.5%	0.11%	-
צמוד מדד	4.0%	2.31%	1.61%
מט"ח וצמוד מט"ח	1.0%	0.11%	0.05%

עליה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לגידול של כ- 11.3 מיליוני ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי. ירידה מקבילה של 1% בעקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה תביא לקטון של כ- 12.4 מיליוני ש"ח בשווי הכלכלי של התיק הבנקאי כמפורט להלן (במיליוני ש"ח):

שינוי בשווי הכלכלי ליום 30 בדצמבר 2015		שינוי בשווי הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2014		תרחיש
עלייה בשיעור של 1%	ירידה בשיעור של 1%	עלייה בשיעור של 1%	ירידה בשיעור של 1%	
10.7	(12.4)	7.1	(8.1)	תזוזה בריבית צמודה למדד
1.2	(0.6)	2.2	0.2	תזוזה בריבית לא צמודה
(0.6)	0.6	(0.3)	0.3	תזוזה בריביות במט"ח

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

בניהול החשיפות לסיכוני שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר.

דרישות ההון בגין סיכוני ריבית

במסגרת יישום הוראות נדבך 1 של באזל, מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת, נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכוני ריבית בתחומי המסחר בלבד. הבנק מבצע הקצאת הון משלימה במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שווים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים תיאורטיים בשיעור הריבית על שווים ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

להלן פרטים על השפעת שינויים בריבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית) ליום 31 בדצמבר 2015 (במיליוני ש"ח):

	מטבע חוץ**			מטבע ישראלי	
	סך הכל	אחר	דולר	לא צמוד למדד	צמוד למדד
נכסים פיננסיים*	6,353.2	113.4	214.6	880.7	5,144.5
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***	22.7	13.0	7.9	-	1.8
התחייבויות פיננסיות*	(5,849.2)	(109.2)	(206.6)	(916.7)	(4,616.7)
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***	(23.0)	(13.5)	(7.7)	-	(1.8)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	503.7	3.7	8.2	(36.0)	527.8

2. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים למעט פריטים לא כספיים ליום 31 בדצמבר 2015 (במיליוני ש"ח):

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית****						
שינוי בשווי הוגן	מטבע חוץ**			מטבע ישראלי		
	סך הכל	סך הכל	אחר	דולר	לא צמוד למדד	
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	(1.39%)	(7.0)	496.7	4.5	7.7	(25.7)
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	(0.12%)	(0.6)	503.1	4.5	8.1	(34.9)
קטון מידי מקביל של אחוז אחד	1.49%	7.5	511.2	4.5	8.7	(47.9)

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

**** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שערי הריבית במגזר ההצמדה. סך כל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015										
משך חיים	שיעור תשואה ממוצע אפקטיבי**	סך כל השווי הוגן	משך חיים	שיעור תשואה ממוצע אפקטיבי**	סך כל השווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 3 שנה עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים
אחוזים בשנים			אחוזים בשנים										
מטבע ישראלי													
לא צמוד													
0.36	2.45	4,456.6	0.48	1.45	5,144.5	36.8			76.0	316.9	299.0	183.5	3,856.6
נכסים פיננסיים*													
0.43		2.5	0.12		1.8							1.2	0.6
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)													
0.22		0.2											
אופציות (במונחי נכס הבסיס)													
**0.36	2.45	4,459.3	**0.48	1.45	5,146.3	36.8			76.0	316.9	299.0	183.5	3,857.2
סה"כ שווי הוגן													
0.09	0.48	3,998.2	0.16	0.77	4,616.7				128.7	78.5	164.3	146.6	4,098.6
התחייבויות פיננסיות*													
0.44		2.5	0.12		1.8							1.2	0.6
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)													
0.22		0.2											
אופציות (במונחי נכס הבסיס)													
**0.09	0.48	4,000.9	**0.16	0.77	4,618.5				128.7	78.5	164.3	147.8	4,099.2
סה"כ שווי הוגן													
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר													
		458.4							76.0	188.2	220.5	19.2	(242.0)
החשיפה המצטברת במגזר													
					491.0	491.0	491.0	491.0	415.0	226.8	6.3	(12.9)	(242.0)
מטבע ישראלי צמוד למדד													
3.84	1.15	869.8	3.10	1.10	880.7	1.1		1.3	49.3	648.6	78.3	81.0	8.0
נכסים פיננסיים*													
3.84	1.15	869.8	3.10	1.10	880.7	1.1		1.3	49.3	648.6	78.3	81.0	8.0
סה"כ שווי הוגן													
4.45	0.89	915.8	4.17	1.05	916.7			45.7	191.5	383.7	211.4	63.9	13.3
התחייבויות פיננסיות*													
4.45	0.89	915.8	4.17	1.05	916.7			45.7	191.5	383.7	211.4	63.9	13.3
סה"כ שווי הוגן													
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר													
		(46.0)						(44.4)	(142.2)	264.9	(133.1)	17.1	(5.3)
החשיפה המצטברת במגזר													
					(37.1)	(37.1)	(37.1)	7.3	149.5	(115.4)	17.7	0.6	(5.3)

הערות בסוף הטבלאות.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2015 (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015										
משך חיים	שיעור	סך כל	משך חיים	שיעור	ללא	מכל	מכל	מכל	מכל	מכל	מכל	עם	
מוצק	תשואה	השווי	מוצק	תשואה	תקופת	מכל	עד 10	עד 5	עד 3	עד 3	עד 3	דרישה	
אפקטיבי**	פנימי	הוגן	אפקטיבי**	פנימי	השווי ההוגן	20 שנים	20 שנים	10 שנים	5 שנים	3 שנים	ועד שנה	עד חודש	עד חודש
אחוזים	בשנים		אחוזים	בשנים									
מט"ח וצמוד													
מט"ח***													
												נכסים פיננסיים*	
0.31	1.33	269.1	0.59	1.76	328.0			18.0	1.0	5.1	69.3	102.2	132.4
												מכשירים פיננסיים	
0.18		7.2	0.19		20.9			0.2				8.2	12.5
												נגזרים (למעט	
1.11		0.1										אופציות)	
												אופציות (במונחי נכס	
												הבסיס)	
**0.31	1.33	276.4	**0.57	1.76	348.9			18.2	1.0	5.1	69.3	110.4	144.9
												סה"כ שווי הוגן	
0.06	0.45	262.3	0.04	0.89	315.8					2.4	10.3	15.8	287.3
												התחייבויות פיננסיות*	
												מכשירים פיננסיים	
5.70		7.8	6.47		21.2			18.2	0.5	0.5	0.1	1.2	0.7
												נגזרים (למעט	
1.11		0.1										אופציות)	
												אופציות (במונחי נכס	
												הבסיס)	
**0.22	0.45	270.2	**0.45	0.89	337.0			18.2	0.5	2.9	10.4	17.0	288.0
												סה"כ שווי הוגן	
												החשיפה לשינויים	
		6.2						0.5	2.2	58.9	93.4	(143.1)	בשיעור הריבית במגזר
												החשיפה המצטברת	
						11.9	11.9	11.9	11.9	11.4	9.2	(49.7)	(143.1)
חשיפה כוללת													
לשינויים													
בשיעורי הריבית													
												נכסים פיננסיים*	
0.90	1.57	5,595.5	0.85	1.28	6,353.2	37.9		1.3	143.3	966.5	382.4	333.8	491.0 3,997.0
												מכשירים פיננסיים	
0.24		9.7	0.18		22.6			0.2				9.3	13.1
												נגזרים (למעט	
0.60		0.3			0.3	0.3						אופציות)	
												אופציות (במונחי נכס	
												הבסיס)	
**0.90	1.57	5,605.5	**0.85	1.28	6,376.1	38.2		1.3	143.5	966.5	382.4	333.8	500.3 4,010.1
												סה"כ שווי הוגן	
0.86	0.85	5,176.3	0.78	1.01	5,849.2			45.6	191.7	512.4	292.3	238.5	169.6 4,399.2
												התחייבויות פיננסיות*	
												מכשירים פיננסיים	
4.42		10.3	5.97		23.0			18.2	0.5	0.5	0.1	2.4	1.3
												נגזרים (למעט	
0.60		0.3			0.2	0.2						אופציות)	
												אופציות (במונחי נכס	
												הבסיס)	
**0.86	0.85	5,186.9	**0.80	1.01	5,872.4	0.2		45.6	209.9	512.9	292.7	238.6	172.0 4,400.5
												סה"כ שווי הוגן	
		418.6						(44.3)	(66.4)	453.6	89.7	95.2	328.4 (390.4)
												החשיפה לשינויים	
												בשיעור הריבית במגזר	
						503.7	465.7	465.7	510.0	576.4	122.8	33.1	(62.1) (390.4)
												החשיפה המצטברת	
												במגזר	

הערות בסוף הטבלאות.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2015 (המשך)

הערות:

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור א'28 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור א'28 בדוח הכספי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בבאור 15' בדוח הכספי.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

הערות ספציפיות:

- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- *** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכון הריבית הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות

א. כללי

- סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק.
- הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח וצמוד מט"ח, שאישר דירקטוריון הבנק, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל. המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחס כיסוי נזילות, יחסי הנזילות הפנימיים, ואופק ההישרדות בתרחיש רגיל ובתרחיש קיצון, ועל תזרים המזומנים, והתייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף. כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

ב. תיאבון הסיכון

הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה מידתי ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה, ומערכי הניהול והבקרה שמופקדים על ניהול סיכון זה.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני נזילות

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

ניהול החשיפה לסיכוני הנזילות נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה כמפורט לעיל (בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם - כללי) וכן על ידי דרגי הביניים.

ד. דיווח על החשיפה לסיכוני נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים ובמט"ח מופק ממערכת הנזילות במחשב המרכזי ומופץ לכל גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים ובמט"ח בהשוואה למגבלות ויעדי הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהולם ניתן במסגרת דיווח יומי המופץ למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה, למנהל הסיכונים הראשי ולמנהלת מחלקת ניהול פיננסי. כמו כן במסגרת וועדת הנזילות והסיכונים הפיננסיים המתכנסת לפחות פעם בשבוע, וכן אחת לחודש בישיבת הנהלה הדנה בנושא ניהול נכסים והתחייבויות.
- דיווח על החשיפות מרכז במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- במסגרת הדוח הרבעוני של יחידת תחום ניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם מדווחת גם החשיפה לסיכון נזילות.
- דיווח אחת לרבעון בהנהלה ובדירקטוריון על תוצאות תרחישי קיצון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכוני נזילות.

ה. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחישים המדמים מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבע ישראלי ובמט"ח בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342

- לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בחברת האם ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת סט של תרחישים המדמים מצבי לחץ וקיצון שונים. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה ברמה היומית השוטפת על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמט"ח ולתקופות ארוכות יותר.
- בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס המדדים הכמותיים הבאים: יחס הנזילות, פער נזילות ואופק הישרדות.

תרחישי קיצון

- העקרונות העומדים בבסיס תרחישי הקיצון גורסים כי ככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס לתזרים היוצא (נטו) הצפוי להתממש בתרחישי הקיצון, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בצורכי הנזילות. למטרה זו מסווגים הנכסים הנזילים במודל על פי רמת הנזילות, בהתאם להוראות בנק ישראל, והתזרים היוצא על בסיס פרמטרים שמוגדרים מכל אחד מהסעיפים המאזניים והחוץ מאזניים על פי הערכות מומחה מכל תרחיש.
- המודל משמש כלי ניהול דינמי, ברמה היומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מבוקרות באופן שוטף על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת תחום סיכונים שוק ונזילות בחברת האם.

מערכת זה"ב RTGS לניהול נזילות תוך יומי במטבע ישראלי

בנוסף, לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת פנימית שפותחה לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב-RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים הכספי שעבר בחשבונות. המקורות העיקריים של הבנק הם פיקדונות הציבור. בנוסף הבנק משתתף במכרזים המוניטריים של בנק ישראל לצורך ויסות הנזילות. הבנק בודק באופן שוטף את תקופות הפירעון, תוך התחשבות בפירעון מוקדם של תכניות חיסכון.

תכנית חירום

בהתאם להוראות בנק ישראל, הוגדרה בבנק תכנית מימון לשעת חירום. מטרת התכנית היא להגדיר את הפעולות הדרושות בניהול סיכוני הנזילות להגנה על המפקדים, החייבים ובעלי המניות ולקבוע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק. התכנית מציגה מהם הקריטריונים להפעלתה, מהם תרחישי הלחץ האפשריים, ניטור הסיכון ומעקב אחר האינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות, תחומי אחריות וסמכות של בעלי תפקידים, אופן המענה והדיווח וההתנהלות מול גורמי חוץ. בנוסף, הבנק עורך אחת לשנה תרגיל חירום המדמה תרחיש קיצון שמשפיע גם על מצב הנזילות, ובוחן את תפקוד הבנק ואת יישום תכנית החירום.

יחס כיסוי נזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי נזילות הינו תקן הנועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר, ומבטיח זאת באמצעות דרישה שתאגידים בנקאיים יחזיקו מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (High - HQLA Quality Liquid Assets) לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות בשווקים הפרטיים, כדי לענות על צרכי הנזילות בתרחיש קיצון של נזילות המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי והנמשך 30 ימים קלנדריים. התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית. היחס מונהג החל מ-1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית נקבעה על יחס כיסוי נזילות כולל ובמט"ח של 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HQLA).

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש. היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

יחס המימון היציב - NSFR, מכיל שני רכיבים:

(א) כמות זמינה של מקורות מימון יציבים.

(ב) כמות דרושה של מימון לשימושים.

היחס מחושב כשיעור של כמות זמינה של מקורות מימון יציבים מתוך הכמות הדרושה של מימון לשימושים.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בבנק, הכוללת מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופיקדונות מוניטריים), פיקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2015 ב-2.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-1.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014. מזה, יתרת המזומנים, פיקדונות בבנק ישראל והפיקדונות בבנקים הסתכמה ב-1.5 מיליארד ש"ח, וכ-0.8 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס הפיקדונות לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2015, עומד על 144.7%, בהשוואה ל-137.2% ב-31 בדצמבר 2014.

בסוף דצמבר 2015 הסתכמו פיקדונות הציבור ואגרות החוב בכ-5.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-4.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים. הבנק מנטר את היקף וריכוזיות המקורות ע"פ קריטריונים שונים, כגון: לפי גודל ומח"מ באופן שוטף, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפיקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל. הבנק פועל בנגזרים ונדרש לביטחונות במסלקות השונות בגין פעילות זו. לדרישת הביטחונות הנ"ל קיימת השפעה נמוכה על רמת הנזילות ויחס כיסוי הנזילות של הקבוצה. במהלך תקופת הדיווח בוצעו פעולות לעמידה ביחסי כיסוי גבוהים מהנדרש על פי הוראת נב"ת 221 ו-342. למידע בדבר פירוט נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות פירעון - ראה באור 27 לדוחות הכספיים.

יתרת סך פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות:

	ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 בדצמבר 2014
1	60.9	48.7
2	30.8	30.2
3	31.3	29.7

סיכון מימון

סיכון מימון נובע מהתייקרות בלתי צפויה בעלות המימון כאשר מקורות מימון מתמחזרים או נפרעים ומוחלפים ע"י מקורות חדשים יקרים יותר או כאשר הבנק נאלץ לממש שימושים כתוצאה ממחסור במקורות זמינים.

מודל "קצר ארוך" בשקלים בריבית משתנה

בשנים האחרונות קיימת חשיפה במגזר השקלי בריבית משתנה, עקב ריבוי המקורות הקצרים בריבית משתנה המממנים שימושים ארוכים יותר. הסיכון העיקרי לבנק הוא עלייה במרווחי הגיוס במועדי גיוס המקורות. נקבעה מגבלה לסכום ההפסד המכסימלי כתוצאה מייקור עלות גיוס המקורות, שתבחן מעת לעת.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מעילות והונאות וסיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (היבטי החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).
- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בקבוצת הבנק כולה. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם, ככל שניתן, של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקורות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.

- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים כבסיס לפעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.
- מנהל הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים, בתאום ושיתוף עם מומחים חיצוניים, משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים הקובעת את תיאבון הסיכון וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. כמו כן מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני זיהוי אומדן הסיכונים, הבקרה, הניטור, המעקב וכן מערכי הדיווח.
- המדיניות הינה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 350 של המפקח על הבנקים, ומתבססת על מדיניות מתודולוגית הניהול של חברת האם.
- מנהל הסיכונים הראשי, בתפקידו כמנהל הסיכונים התפעוליים אחראי לגיבוש ויישום המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית היחידות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות.
- תיאבון הסיכון - הבנק יפעל למזעור הסיכונים התפעוליים ככל האפשר בהתאם לשיקולי עלות מול הפחתת הסיכון.

ג. ניהול החשיפות

איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

- סקר מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד מהכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. בבנק מבוצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק השונות על בסיס מיפוי תהליכים ופעילויות.
- הבנק אימץ את מתודולוגית חברת האם, מיפה את תהליכיו העסקיים היחודיים וביצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים היחודיים ביחידות הבנק השונות. הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות חדשות וכן ביחידות חדשות בבנק.
- במסגרת תהליך מיפוי וזיהוי הסיכונים בסקר, הוטמעה מתודולוגיה המשלבת הערכות מומחים בשילוב עם שיטות סטטיסטיות לדירוג ולאומדן הסיכונים התפעוליים. הסקר כולל אומדן של הנזק הפוטנציאלי הנובע מכל סיכון שאותר והמלצות על דרכי הפעולה למזעור הסיכונים. כמו כן ממופות הבקרות הקיימות.
- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.
- בעקבות ממצאי סקר הסיכונים נוספו בקורות חדשות, לרבות בקורות מיכונות ואחרות במערכות התפעוליות, שונו ואורגנו מחדש תהליכי ונהלי עבודה, ונוסף מידע ניהולי ודיווחים המסייעים למנהלים בתהליך הבקרה.
- בשנת 2014 עודכנה מפת הסיכונים של הבנק הכוללת תהליכים משותפים עם חברת האם ותהליכים ייחודיים.
- בבנק הוגדרו אינדיקטורים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים (KRI) על ידי מנהלי התהליכים.

מנהלי תהליכים

- לכל תהליך מרכזי בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לקיום הבקורות ולמזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך ודיווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

איסוף אירועי כשל

- בסוף שנת 2013 השיקה חברת האם מערכת המסייעת בניטור אירועים החשודים ככשלים תפעוליים, בנוסף הבנק באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל וכמעט כשל (אירועים שגרמו

או כמט גרמו להפסד/רווח), לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות ולשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים.

איסוף הנתונים, המתודולוגיה וספי הדיווח עוגנו במסמך המדיניות המטפל בין היתר, בבדיקת כיסוי הסיכונים הרלוונטיים במסמך הסיכונים ובמידת הצורך, שינוי סדרי עדיפויות לטיפול בבקורות המומלצות בסקרי הסיכונים התפעוליים. בהתאם למדיניות, מונו נאמני דיווח בסניפים וביחידות שהפעילות העסקית בהן רגישה והתקיימו ומתקיימות הדרכות לנאמנים. אירועים מועלים רבעוניים להנהלה, לועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים, דירקטוריון ולפורום לניהול סיכונים תפעוליים בהתאם לספים שנקבעו בנוהל, לצורך דיון בהפקת לקחים ועדכון מפת החשיפות. בנוסף, מקיים הבנק תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

הגדרת KRI (Key Risk Indicators)

כחלק מהמלצות הוראת ניהול בנקאי תקין 350, הוגדרו KRI לתהליכים עסקיים נבחרים, קוימו הדרכות בנושא, מתקיים מעקב בהנהלה במסגרת הדיון במסמך הסיכונים הרבעוני וכן ע"י היחידה לניהול סיכונים תפעוליים.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה.

ד. המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. היערכותו של הבנק מורכבת מכמה נדבכים: גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית והגדרת מסגרת עבודה להמשכיות עסקית, שני מסמכים שאושרו ע"י הדירקטוריון, תשתיות טכנולוגיות נאותות, גיבוש והטמעת תכניות פעולה ונהלים וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. הוגדרו סניפי גרעין והצוותים אשר יאיישו בעת חירום סניפים אלו. מתקיים פורום קבוצתי המופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים המתכנס לפחות אחת לרבעון. מתקיים דיווח שנתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום וכן קיימת ועדת היגוי המתכנסת לפחות פעמיים בשנה ומוודאת כי החלטות ההנהלה מיושמות. הבנק השלים את המהלך לשיפור היערכות להמשכיות עסקית במסגרתו בוצעו מיפוי מקיף של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, עדכון תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם. חברת האם העבירה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2015 את מתקן המחשב הראשי מתל אביב לאזור ראשון לציון, מהלך המהווה צעד משמעותי נוסף בשימור ההמשכיות העסקית, מאחר שמדובר במתקן חדיש, ממוגן ומרוחק מאתר הגיבוי שנמצא בתל אביב.

ה. אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא מדיניות אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמוד בהוראת ניהול בנקאי תקין 357. הבנק נערך לכל הנדרש מהנחיות בנק ישראל בנושא מדיות חברתיות. הבנק מינה מנהל אבטחת מידע האחראי על ניהול סיכוני אבטחת מידע.

השלכות של סיכוני אבטחת מידע ואירועי סייבר על הדוח לציבור

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מאסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לבוע מפגיעה באמינות, שלמות, וסודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהל הגנת הסייבר. להלן תיאור היערכות הקבוצה:

- בחינת הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטיים, תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
- ממצאי סקרים ותרגילים, אירועי התקפות סייבר על הבנק והערכת הסיכון הנובע מתקריות סייבר ידועות (שלא התממשו בבנק), נדונים בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.
- אחת לשנה מתבצע סקר לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. בכלל זה, תרגול מערך ההגנה הקיים על פי תרחישי הבנק שהוגדרו.
- ברבעון השני של שנת 2015 בוצעה סימולציה מקיפה להתקפת סייבר על מערכות הבנק ושירותיו אשר מטרתה הייתה לבחון את תגובת צוותי המחשוב וחדרי המצב.
- הבנק יעדכן מעת לעת את מאפייני ההתקפות המהותיות בגין ידרש לבצע דיווח/גילוי במסגרת דוח הדירקטוריון, תוך התייחסות לאופי הסיכונים המהותיים והשפעתם על הבנק.
- במהלך השנה התבצעו ניסיונות תקיפה אך הבנק לא חווה עד כה התקפות סייבר בעלות השפעה מהותית על תפקוד הבנק.
- ביום 1 בספטמבר 2015 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר. הוראה זו מסדירה את הדרישות והציפיות של הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בנושא זה, בהתאם לעקרונות יסוד להגנת הסייבר. בהוראה מפורטים תפקידי הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה ומנהל הגנת הסייבר. כמו כן, ההוראה דורשת להתוות אסטרטגיית הגנת סייבר, לקיים מסגרת לניהול סיכוני הסייבר, להגדיר מדיניות הגנת סייבר ולגבש תכנית עבודה. בנוסף, ההוראה מדגישה את הצורך בניהול מסודר של סיכוני סייבר וביסוס מערך בקורות אפקטיבי כדי לצמצם את החשיפה לאיומי הסייבר.
- ההנהלה ודירקטוריון הבנק הגדירו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. מנהל אבטחת המידע של הקבוצה מונה גם כמנהל הגנת הסייבר הקבוצתי, בהתאם להיתר מבנק ישראל.

ו. כיסוי ביטוחי

הבנק מחזיק נכון ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

1. כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לשלושת פרקי פוליסה כמפורט:
 - 1.1 פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - 1.2 פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו ע"י הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה ע"י אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - 3.1 פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס ל"תביעה" בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.
2. פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי המשרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת הבנק.

3. פוליסות "ביטוחים אלמנטריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות וביטוח כספים.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון והנהלה וכן ע"י דרגי הביניים.

ח. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראות 310 ו- 350 להוראות ניהול בנקאי תקין.

במסגרת המסמך מתוארות החשיפות התפעוליות הן על פי הקטגוריות שנקבעו בהוראות באזל והן על פי המבנה הארגוני, וכל זאת בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. מסמך הסיכונים מפרט גם התפתחויות בנושא ניהול החשיפות ואירועי הכשל. בנוסף לכך, מקבלת הנהלת הבנק דיווח שנתי בנושא סיכונים מעילות והונאות.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכון תפעולי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון משפטי

א. כללי

סיכון משפטי מוגדר בהוראות נוהל בנקאי תקין כ"סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

הגדרה זו הורחבה בנוהל בנקאי תקין מס' 350 - ניהול הסיכון התפעולי והיא כוללת אך אינה מוגבלת ל"חשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements)".

הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית וכן לקנסות ועיצומים.

ב. תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבויות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק ינקוט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מנהלית.

ג. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעורו.

הייעוץ המשפטי של הבנק מקיים מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן,

הייעוץ המשפטי עורך, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף, פועל הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נקבעים בבנק נהלים לעבודת המטה והסניפים ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם, תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים התקופתי נסקרות גם פעילויות הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה 310 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון משפטי, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בביקורת הפנימית וקצין הציות בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור מדווחים מיידי למנכ"ל הבנק.

חשיפה לתובענות ייצוגיות

ביום 20 באוקטובר 2014 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית שעניינה דמי הניהול הנגבים בכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי (להלן כולם ביחד - "הבנק") בגין ניהול פיקדון ניירות ערך בארץ ובחו"ל (להלן: "דמי הניהול"). לטענת המבקשים, בשנים 2007-2012, הנוסחה בה עשה הבנק שימוש לצורך גביית דמי הניהול (להלן: "הנוסחה הראשונה"), שונה מהנוסחה בה היה עליו לעשות שימוש ועליה ניתן גילוי, בתעריפון הבנק. לטענת המבקשים, כתוצאה משימוש בנוסחה הראשונה, נוצרו עיוותים חוזרים ונשנים לרעת הלקוחות, כך שבפועל הבנק חייב את הלקוחות בדמי ניהול, אשר שיעורם האפקטיבי עלה על שיעור דמי הניהול הרבעוני אותו מותר היה לבנק לגבות בהתאם לתעריפון. לטענת המבקשים, ברבעון השלישי לשנת 2013, חדל הבנק לעשות שימוש בנוסחה הראשונה והחל מאותו מועד, אינו גובה דמי ניהול ביתר. לטענת המבקשים, הנזק הכספי המצרפי הנומינלי שנגרם לחברי הקבוצה בצירוף נזקים לא ממוניים עולה על 40 מיליון ש"ח, אולם הם העמידו את הבקשה על סך של 30 מיליון ש"ח בלבד. ביום 30 בספטמבר 2015 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק וזה קיבל תוקף של פסק דין ביום 21 בדצמבר 2015.

סיכונים אחרים

ניהול סיכונים בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים - סיכוני שוק וחבות

א. דירקטוריון הבנק קבע במסגרת מסמך מדיניות הסיכונים הפיננסיים מדיניות ותיאבון סיכון מפורטים ביחס לפעילות הבנק בתיק ניירות ערך במט"ח ובשקלים וקבע מגבלות השקעה וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי, הן בהיבט של חשיפה לסיכונים צד נגדי והן בהיבט של חשיפה לסיכוני שוק. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינאמי יותר על בסיס השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים.

ב. הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימאלי ביום הרכישה, כפי שנקבע במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.

ג. לאחר ביצוע ההשקעה, מקיים הבנק באופן שוטף, כחלק מניהול הסיכונים השוטף בתיק ניירות הערך במט"ח ובשקלים מעקב מאקרו כלכלי וענפי הרלוונטי להשקעותיו השונות. הניתוח מתבצע ברמת הנייר, ברמת החברה הבודדת וברמת כלל התיק, תוך הסתמכות על פרסומים הנוגעים לחברה המנפיקה ולשוקי היעד, על תוצאות כספיות ועל פרמטרים אחרים מהם ניתן ללמוד על מצב החברה או ההשקעה. ניהול הסיכונים והמעקב אחר ההשקעות מתבצעים באופן שוטף, ובהתבסס על מערכות תומכות החלטה, המספקות ומנתחות מידע שוק ואחר.

ד. בבנק מספר קווי הגנה ותמיכה המגבים את פעילות ההשקעה:

קו הגנה ראשון (המחלקה לניהול פיננסי ומערך הביניים בחברת האם)

- מערך הביניים - מבצע בקרה יומית על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים וחברות הכוללת בחינה שוטפת של שינויים בדירוגי הצדדים הנגדיים בהם קיים ניצול של קווי אשראי, לרבות בקרה על אגרות חוב קונצרניות וכן שינויים במרווחי האשראי בהם הם נסחרים. מוסדות בהם נצפו שינויים משמעותיים, בין היתר, בפרמטרים האמורים מדווחים, נבחנים מחדש ומטופלים בהתאם. בנוסף, מדווח מערך הביניים באופן שוטף גם על גידול בסיכון האשראי והורדות דירוג של צדדים נגדיים מולם הבנק חשוף.

- קו הגנה שני (מנהל הסיכונים הראשי והחטיבה לניהול סיכונים בחברת האם)

- יחידת תחום סיכוני שוק ונזילות. במסגרת עבודתה בוחנת היחידה את נאותות תהליכי ניהול סיכוני השוק ואת התאמתה למדיניות באופן מדגמי, את טיב הכלים שמשמשים למדידת הסיכון ואת העמידה במגבלות שנקבעו. יחידה זו מבקרת, בין היתר, את פעילות ההשקעה, את העמידה בנהלי ובמגבלות ההשקעה, את ההתפתחויות בשווי ההון של ניירות הערך ואת נאותות המודלים והכלים המשמשים לניהול הסיכונים בפעילות, בזמן סביר סמוך ככל הניתן למועד הביצוע.

ה. בחינת שווי ניירות הערך הסחירים מתבצעת בהסתמך על מחירי שוק. לגבי ניירות ערך שאינן סחירים, ההערכה מתבססת על ציטוטי מחירים של ספקי מחירים חיצוניים לבנק, שהן חברות מובילות בתחום הערכת ניירות ערך.

תיק ההשקעות של הבנק בניירות ערך נכון ליום 31 בדצמבר 2015 הושקע רובו ככולו באגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד ושקליות בריבית קבועה ומשתנה. בנוסף, כ- 4% מהתיק מושקע באגרות חוב קונצרניות.

שווי התיק ליום 31 בדצמבר 2015 עמד על סך של 784.9 מיליון ש"ח בתיק הזמין למכירה.

תיק ניירות ערך למסחר בבנק מוגבל בסכום ומיועד להשקעה באגרות חוב ממשלתיות לטווחים שונים בריבית קבועה ומשתנה.

תיק ניירות ערך הקונצרני, הזמין למכירה, מנוהל בהתאם למגבלות וקווים מנחים, הן בהיבט האשראי (שקלי בלבד) והן בהיבט של חשיפה לסיכוני שוק. מדיניות זו נבחנת על ידי הדירקטוריון וועדותיו לפחות אחת לשנה, ובאופן דינמי יותר על בסיס השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים.

הבנק משקיע רק באגרות חוב של חברות שדורגו בדירוג השקעה מינימלי של A ומעלה, וזאת לאחר בחינת איכות האשראי של המנפיק, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה ונזילות אגרות החוב.

בבנק יש מערכי בקרה ותמיכה בלתי תלויים, חלקם באמצעות חברת האם, המגבים את פעילות ההשקעה: החשבות, מערך הביניים והיחידה לתחום סיכוני שוק ונזילות. יחידות אלה מבקרות את פעילות ההשקעה, את העמידה בנהלי ובמגבלות ההשקעה ואת ההתפתחויות בשווי ההון של ניירות הערך.

כחלק ממנגנוני הפיקוח והבקרה על ניהול הסיכונים גובשה בבנק שגרת דיווח לגבי אופי והיקף החשיפות בתיק ניירות הערך המנוהל. הדיווחים נמסרים הן לגורמים מקבלי ההחלטה והן לגורמי הבקרה. עיקר מתכונת הדיווח בבנק הינה:

- דיווח מידי עם גילוי חריגה ממגבלות ונהלים.

- דיווח מידי על פתיחת מרווחים, שינוי דירוג וכל אירוע חריג אחר בתיק, וככל שנדרש.
 - דיווח שבועי במסגרת הועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל.
 - דיווח רבעוני במסגרת מסמך הסיכונים הכולל להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון הבנק.
- לפירוט תיק ניירות הערך - ראה פרק הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות של הבנק.

סיכון ציות

א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים חייבה את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. ביום 3 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 308 - "ציות ופונקציית הציות בתאגיד בנקאי" שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2016.
- ההוראה נועדה לעדכן ולערוך התאמות להוראה הקיימת, שפורסמה ביום 17 בינואר 2002. עיקרי השינויים מתבססים על הנחיות ועדת באזל מאפריל 2005 בעניין ציות ופונקציית הציות בבנקים, התאמה לרשויות במדינות אחרות והתאמה לרגולציה המקומית. כמו כן, ההוראה מרחיבה את חובת הציות לכלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את ההוראות הציות.
- **הוראות ציות:** כמוגדר בתיקון להוראה 308 האמור לעיל, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה (לעניין זה, לרבות עמדות שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים בטיפול בפניות ציבור), תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לתאגיד הבנקאי לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור וכדומה ואו הוראות יציבותיות, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקוו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות (להלן: "מנהל סיכון ציות").
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, הליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התכנית וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק השלים ביצועו של סקר פערים בנושא אכיפה פנימית בניירות ערך והשלים את סגירת כל הפערים שעלו במהלך הסקר. הבנק מינה את קצין הציות כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וביקורות בתחום דיני ניירות ערך.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות (במסגרת קבוצתית) בהתאמות הנדרשות. הבנק עדכן את מדיניות הציות בהתאם להוראה החדשה במסגרתה הוסדרו, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה. כמו כן דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את תכנית העבודה של מחלקת הציות של הבנק.

ג. תיאבון הסיכון

הבנק אימץ מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הבנק ימלא אחר הוראות ציות החלות עליו ויפעל לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדיו. כל עסקיו של הבנק יבוצעו על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הבנק פועל להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה הוקמה בבנק מחלקת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה למנכ"ל הבנק. בראש הפונקציה עומד קצין ציות ראשי, אשר אחראי ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור ועל האכיפה המנהלית בבנק. כמו כן, מונה קצין הציות הראשי כ-RO (הממונה) על יישום הוראות ה-FATCA בבנק.
- הפונקציה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים, כולל על פערים שנמצאו ע"י מנהלי סיכון ציות לכל מדרג הסמכויות בבנק, בין היתר על ידי בחינת מוצרים חדשים ואו פעילויות חדשות, כמו גם ביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות כי הם תואמים את ההוראות הציות השונות וע"י קבלת דיווחים ממנהלי סיכון הציות. כחלק מתפקידה, בוחנת גם הפונקציה חוזרים ונהלים חדשים, טרם פרסומם.
- הפונקציה בודקת את קיום הוראות הציות שבאחריותה ועוקבת באופן שוטף, בסיוע המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית בבנק, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות.
- על פי הוראת בנק ישראל בוצע סקר תשתיות, אשר במסגרתו מופו ההוראות הצרכניות, והוגדרו בקורות למניעת הסיכון שבהפרתן. הבנק השלים עדכון מקיף לסקר התשתיות בשנת 2015. על פי ממצאי הסקר עולה כי קיימת בבנק תשתית ענפה הכוללת מספר בלתי מבוטל של טפסים, נהלים, מערכות ומנגנוני בקרה והדרכה שמטרתם לסייע לבנק לעמוד בחובות הציות שחלות עליו.
- לצד קצין הציות הראשי פועלים:
 - נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק ובמטה, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של המחלקה.
 - ועדת תיאום לאכיפת הציות אשר כוללת נציגים של יחידות הבנק השונות (המערך המשפטי, מחלקת ארגון ושיטות, מחלקת מידע ניהולי, מחלקת משאבי אנוש ומדור פניות הציבור. - פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות מתכנס בראשות מנכ"ל מתף, ומתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה. קצין הציות מקבל פרוטוקול משיבות פורום זה.
 - כמו כן, מסתייעת הפונקציה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במחלקת שיטות ותהליכים, ביועצת המשפטית, במתף ובמחלקת ההדרכה בחברת האם.
 - בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושא הציות על ידי לומדה, קיום ימי עיון והדרכות למטה ולסניפים.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציות חדשה.
- לפחות אחת לשנה מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט ובו הוא מסכם את פעילותו בשנה הקודמת וכן מציג את תכנית העבודה לשנה הבאה. בנוסף, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני מתומצתת פעילות קצין הציות וממצאיו העיקריים לרבעון שחלף.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ו. מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא הציות להוראות צרכניות בבנק.

ז. ניהול סיכונים חוצה גבולות - Cross border

הבנק פועל בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיו, מספק הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם תושבי חוץ. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול תושבי החוץ כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים ציות שמקורם בפעילות חוצה גבולות (cross border) וכן לסיכונים מוניטין. בחודש מרס 2015, התקבל חוזר המפקח על הבנקים המורה על עדכון המדיניות, הנהלים והבקורות בכל הנוגע לניהול סיכונים חוצי גבולות של לקוחות הבנק בדגש על חבויות מס מחוץ למדינה בה נפתח החשבון. במכתב המפקח, נדרש הבנק לבצע שורה של פעולות לצמצום הסיכון כגון קביעת מדיניות ייעודית, החתמת לקוחות על הצהרות לעניין חבות המס שלהם, ויתור על סודיות, זיהוי לקוחות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצה גבולות ועוד.

הבנק נערך במועד ליישום הוראות המפקח על הבנקים. בין היתר נקבעה מדיניות ייעודית לנושא, נקבעו נהלי עבודה, הוחלט על שורה של צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, זוהו וסומנו חשבונות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות ובוצע וממשיך להתבצע מהלך להחתמת לקוחות אלו על הצהרות לעניין חבויות המס וויתור על סודיות. הבנק עמד בשנת 2015 בהנחיות המפקח וממשיך לפעול ליישום הנחיות שיישומן נקבע לשנת 2016.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר מידי שנה את מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק.

ג. תיאבון הסיכון

- הבנק נוהג מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום דווקני של הוראות החוק והכרה נאותה של הלקוח את מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקיו המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים למניעת הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהול התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון כוללת הגדרה ברורה של איסורים ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהן ישנן הגבלות.
- מדיניות ניהול הסיכון מתייחסת לדרישות "הכר את הלקוח" בהתאם לחקיקה מחייבת ומגדירה תהליכים וכלים הנדרשים לצורך עמידה מיטבית בדרישות אלו.

ד. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. בראש היחידה עומד, כאמור, האחראי על איסור הלבנת הון, המכהן אף כאחראי הציות של הבנק. היחידה מונחית מקצועית ע"י האחראי הקבוצתי בחטיבה לניהול סיכונים של חברת האם.
- תפקידי האחראי על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים על פי סוג וגודל הפעולה, ווידוא קבלת עדכוני מסמך המדיניות בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, ביצוע ו/או בקרה אחר קיום הדרכות והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.
- לשם יישום החוק והטמעה דווקנית של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון בסניפים האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. נאמנים אלו נבחרים, בדרך כלל, מקרב אוכלוסיית מורשי החתימה וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון לאחראי על איסור הלבנת הון.
- הבנק עורך, אחת לשנה, ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון, הרצאות בסניפים וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של חברת האם. בנוסף מפיץ הבנק לומדה ממחשבת הכוללת מבדק לבחינת הטמעת תוכן הלומדה בקרב העובדים. הלומדה מתעדכנת בהתאם לשינויים וההתפתחויות בתחום ובהוראות הדין. עובדי הבנק הרלוונטים נבחרים ונבדקת עמידתם בו בהצלחה. אחת לתקופה מהלך זה חוזר על עצמו לריענון הידע. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.
- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות. כמו כן, משקיע הבנק משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם ליחידה על מנת לייעל את הבקורות לאיתור פעולות בלתי רגילות.
- בשל החשיבות המיוחדת שיש לנושא הוחלט על ביצוע של סקר תשתיות נפרד לחקיקה הקשורה בהלבנת הון ומימון טרור. במהלך שנת 2012 בוצע סקר פערים חדש בהוראת בנק ישראל. כל הפערים שנמצאו בסקר זה טופלו.
- המערך המשפטי בחברת האם והיועצת המשפטית של הבנק מבצעים מעקב אחר עדכוני חקיקה ומעדכנים את האחראי על ניהול סיכונים איסור הלבנת הון על עדכונים בנושא, וכן מעניקים תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.
- ועדה מייעצת הוקמה לצורך תמיכה במילוי תפקידו של האחראי אשר עיקרי תפקידיה כוללים: דיון בפעולות בלתי רגילות אשר קיים ספק באם יש צורך בהעברתן לרשות לאיסור הלבנת הון, דיון בחשבונות בהם קיימות פעילויות מורכבות על מנת לבחון ולקבל החלטה האם מדובר בפעילות בלתי רגילה ועוד.

- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות העוללות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולאריים, כרטיסי חיוב נטענים ועוד. הממונה על איסור הלבנת הון מקבל פרוטוקול מהדיון בנושאים אלה ככל שהיו.

ה. דיווח על החשיפה

אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח". תמצית מדיווח זה מוצגת בפני הדירקטוריון מידי רבעון במסגרת מסמך הסיכונים של מנהל הסיכונים הראשי.

- אחת לשנה לפחות מדווח הממונה על איסור הלבנת הון לדירקטוריון הבנק על סיכום הפעילות השנתית.

- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ו. סיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או אויב

ביום 27 בנובמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הנחיות גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם אויב. על פי הנחיות אלו, על תאגיד מדווח לכלול גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם עקב קשריו, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

בהמשך לפרסום הנחיות אלו פרסם בנק ישראל ביום 23 בדצמבר 2012 עדכון להוראות הדיווח לציבור. במסגרת עדכון זה נוספה דרישה לפיה על התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2012 ואילך גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב, בהתאם לאמור בהנחיית רשות ניירות ערך דלעיל. מדיניות הבנק אינה מתירה קיום קשרים או פעילות, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם גוף אשר הוגדר "כאויב" על ידי רשויות החוק. מערכות הבנק הותאמו כדי לתת מענה למדיניות זו בהתאם לרשימות שפורסמו בתיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 411, מיום 26 בדצמבר 2011.

לאור ההיערכות המתוארת דלעיל, להערכת הבנק החשיפה לגורמי הסיכון הללו במידה וקיימת, נמוכה ביותר.

סיכון רגולטורי

פעילותו של הבנק מודרכת ותחומה במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981), וכן בתקנות וכללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כמו כן, נתון הבנק לפיקוח של רשויות ממשלתיות אחרות.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישויות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה.

דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי). דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם.

סיכון תחרות

סיכון התחרות נובע מחשיפת הבנק לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיו. במהלך פעילותו השוטפת מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידו. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים.

הערכה כוללת של מצב החשיפות לסיכונים

גורמי סיכון בתאגיד הבנקאי (בהתאם להוראת שעה של המפקח על הבנקים)

גורם הסיכון	תיאור הסיכון	השפעת הסיכון הכוללת
1 השפעה כוללת של סיכוני אשראי	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	נמוכה-בינונית
1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הבטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינימליים.	נמוכה-בינונית
1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	נמוכה
1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים / קבוצת לווים	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	נמוכה
2 השפעה כוללת של סיכוני שוק	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	נמוכה
2.1 סיכון ריבית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק.	נמוכה
2.2 סיכון אינפלציה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה.	נמוכה
2.3 סיכון שיערי חליפין	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיערי החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	נמוכה
2.4 סיכון מחירי מניות	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	נמוכה
3 סיכון נזילות	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	נמוכה
4 סיכון תפעולי	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כח אדם או אירוע חיצוני.	נמוכה-בינונית
5 סיכון משפטי	סיכון להפסד כתוצאה מהיעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	נמוכה
6 סיכון מוניטין	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עמו.	נמוכה
7 סיכון רגולטורי	סיכון קיים או עתידי להכנסות והון העלול להוצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הבנק ועסקיו.	נמוכה-בינונית
8 סיכון ציות ואכיפה מנהלית	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להוצר מאי עמידה בהוראות דין צרכניות והוראות דיני ניירות ערך, המחייבות את הבנק ובכללן הוראות חוק ורשויות בתחום יחסי הבנק עם לקוחותיו ועם הרשויות.	נמוכה-בינונית
9 סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להוצר מאי עמידה בהוראות החוק והרגולציה בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכון עלולה לגרור עיצומים כספיים, הוצרות של אחריות פלילית של הבנק והתממשות סיכון מוניטין.	נמוכה-בינונית
10 סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי	סיכון התחרות הוא סיכון לשחיקה ברווחים על רקע לחץ תחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הסיכון האסטרטגי הוא סיכון הנגזר מהחלטות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות והינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות, המשאבים המוקצים ואיכות היישום.	נמוכה

- 1 - השפעה כוללת של סיכוני אשראי - הערכים נקבעו על סמך מודל פנימי המבוסס על מודל דירוג הסיכון של הבנק ומדדים לקביעת סיכוני אשראי (ראה לעיל פרק בנושא "סיכוני אשראי"). נערכה בחינה מחודשת של הסיכון בעקבות החלטת ההוראה למדידה וגילוי של חובות פגומים.
- 2 - השפעה כוללת של סיכוני שוק - הערכים נקבעו על סמך מדידות של סיכוני השוק בהתאם למודלים של VaR וחשיפה לסיכוני ריבית. (ראה לעיל פרק בנושא "סיכוני שוק").
- 3 - סיכון נזילות - הערכים נקבעו על ידי המודל הפנימי של הבנק (ראה לעיל פרק בנושא "סיכוני נזילות").
- 4 - סיכון תפעולי - הערכים נקבעו בהתאם להערכת ההנהלה על בסיס הבקורות הפנימיות (ראה לעיל פרק בנושא "סיכונים תפעוליים"). הסיכון כולל סיכוני מחשב.
- 5 - סיכון משפטי - מתבסס על חוות דעת משפטיות.
- 6 - סיכון מוניטין - נקבע על בסיס הערכת ההנהלה ובהתבסס על כך שהבנק הוא בנק המתמחה במגזר עובדי ההוראה.
- * הערכים נקבעו על בסיס רמת הסיכון כפי שהוערכה במסמך ה- ICAAP של הבנק.

בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הבטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות להון הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

78	מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים
84	בקרות ונהלים

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי תקני חשבונאות מקובלים ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בבאור 1 לדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים כוללים תוצאות של חישובים, הנחות ואומדנים המתייחסים לפעילויות, אירועים והתפתחויות שונות, המשפיעים על רווחיותו של הבנק. הנהלת הבנק מתבססת בהערכותיה על הנחות סובייקטיביות והערכות של עובדים וגורמים מקצועיים חיצוניים בעלי מיומנויות והתמחויות בתחומים בהם נדרשים האומדנים השונים. לבעלי המקצוע החיצוניים ולעובדים העוסקים בפיקוח, בקרה והכנת האומדנים וההערכות בנושאים המוגדרים כבעלי השפעה קריטית על התוצאות הכספיות של הבנק אין, ככל שהדבר מתאפשר, מעורבות וקשר עסקי שוטף עם הגורם או הסוגיה נשוא האומדן.

הנהלת הבנק והדירקטוריון סבורים כי האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק.

להלן סקירה תמציתית של התחומים בהם נדרשת הנהלת הבנק לבצע הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים שהשפעתם על הרווח והפסד עשויה להיות קריטית ומהותית. לשינויים באומדנים ובהערכות בנושאים שיתוארו להלן, ובכלל זה התממשות שונה של אירוע מהאומדן שנעשה לגביו, יכולה להיות השפעה מהותית על תוצאותיו העסקיות של הבנק ועל מבנה הנכסים וההתחייבויות שלו (לרבות - תלויות).

א. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראת הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" המאמצת את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. כמו כן, הבנק קבע מדיניות למדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

ההפרשה הפרטנית, הרלוונטית לחובות בעייתיים בסיווג פגום, נעשית בהתבסס על הערכות ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. הפרשה זו נאמדת באמצעות הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין הערך הנוכחי של התקבולים הצפויים לפירעון החוב, או השווי ההוגן של הבטוחות.

אמידת התקבולים הצפויים לפירעון החוב, המתבססת על מגוון מקורות ההחזר הרלוונטיים, לרבות פעילותו העסקית של הלווה, ערך הבטוחות שהעמיד הלווה, מקורות פרעון פרטיים וערך מימוש ערבויות שניתנו על ידי הלווה או צדדים שלישיים, מחייבת שימוש בשיקול דעת ואומדנים אשר הנהלת הבנק מאמינה כי הינם סבירים במועד ההערכה, אולם, מטבע הדברים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדנים שנקבעו.

בנוסף, הבנק בוחן את החובות ומבצע מחיקה חשבונאית בחובות אשר עומדים בתנאי המחיקה החשבונאית. ההפרשה הקבוצתית, הרלוונטית לכלל החובות שלא סווגו כפגומים, מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית, הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מחושבת על בסיס שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים (משנת 2010 ואילך), תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי.

הבנק משתמש בממוצע שיעורי ההפסד ההיסטוריים בענפי המשק השונים בטווח השנים כאמור לעיל, ובנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכוי הגביה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח, וזאת לאור חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015 לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים".

ב. תביעות משפטיות והתחייבויות תלויות

הערכת הסיכון ומתן ביטוי חשבונאי לתביעות משפטיות והתחייבויות תלויות, נעשים לפי מיטב שיקול הדעת של עורך הדין המטפל, על סמך בקיאותו וידיעתו את החוק והפסיקה, נסיונו בעבודה המשפטית, הכרת הפעילות הבנקאית, וכן, גם בחינת התשתית העובדתית. הערכת הסיכון מבוקרת על ידי היועצת המשפטית, ומתוקפת על ידי וועדה בראשות מנכ"ל הבנק בה חברים גם חשב הבנק והיועצת המשפטית של הבנק. כל התביעות נגד הבנק עוברות לטיפול של היחידה לייעוץ משפטי בבנק. חלקן של התביעות מטופלות על ידי היועצת המשפטית וחלקן מועברות לטיפולם של עורכי דין חיצוניים, הנמנים על המשרדים המובילים בתחומם, הכל תוך ליווי ופיקוח של היועצת המשפטית. לכל תביעה משפטית מבוצעת הערכת סיכון על ידי עורך הדין המטפל, ובאישור היועצת המשפטית. בנוסף, קיימת גם בקרה של ועדה בראשות המנכ"ל אשר חברים בה גם חשב הבנק והיועצת המשפטית. אומדנים לחשיפות שיש לבנק בתביעות ובתלויות לגביהן נדרשה הפרשה או נדרש גילוי לגבי רמת החשיפה הגלומה בהם, נעשים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים הרלבנטיים בבנק. שינויים מהותיים בתיקי תביעות מדווחים למנכ"ל ובנוסף, מתבצע דיווח רבעוני על עדכונים ושינויים כאמור בכלל התביעות נגד הבנק. לגבי התביעות והתלויות ישנם אומדנים לרמת הסיכון שיש לבנק ובהתאם לכך מבוצעות הפרשות. בדוחות הכספיים ניתן גילוי לרמת החשיפה שיש לבנק ביחס לתביעות ותלויות מהותיות שהאומדן להתממשותן נע בין 20% ל-70% ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה. בתביעות ותלויות שהתממשותן מוערכת כקלושה (פחות מ-20%) ואשר לא נעשתה בגינן הפרשה ניתן גילוי אם החשיפה הגלומה בהן הינה מהותית, בהתייחס להון העצמי של הבנק. כמו כן ניתן גילוי לתלויות מהותיות בגין תביעות ייצוגיות או תביעות להכרה באותן תביעות כייצוגיות, לגביהן אין ביכולתם של היועצים המשפטיים לחוות דעה לגבי רמת החשיפה של הבנק בגינן.

ג. זכויות עובדים

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות בתקופת עבודתם, בעת פרישתם ולאחר פרישתם לגמלאות. הטבות אלו כוללות, בין השאר:

- תוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה - פיצויי פרישה והטבות לגמלאים.
- הטבות אחרות - מענק יובל.

ההתחייבות בגין הטבות אלו מחושבת על בסיס אקטוארי בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המאמצות החל מיום 1 בינואר 2015 את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

לצורך עריכת החישובים האקטואריים נעזר הבנק באקטואר חיצוני. החישובים האקטואריים מבוססים על מספר פרמטרים ובכלל זה, ההסתברות שיתמלאו כל התנאים לתשלום, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה, שיעור הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה ושיעור ההיוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, על פי תצפיות שערך האקטואר בנוגע לשיעור עליית השכר בבנק ושיעור עזיבה בבנק והחלטות הנהלת ודירקטוריון הבנק בקשר עם הזכויות השונות. שיעור ההיוון מחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח בגובה ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב לבין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב של ממשלת ארה"ב.

חישוב ההפרשה האקטוארית לתוכניות להטבה מוגדרת לאחר פרישה ומענקי ותק רגיש לשינויים בכל אחד מהערכים של הפרמטרים שצוינו לעיל.

להלן ניתוח רגישות של השפעת השינוי בפרמטרים העיקריים על חישוב ההפרשות האקטואריות:

השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
6.6	6.9	(5.7)	(5.9)	שיעור היוון
6.7	6.9	(5.9)	(6.0)	שיעור עליית המדד
(1.3)	(1.8)	1.2	1.4	שיעור עזיבה
(5.9)	(6.0)	6.7	6.9	שיעור גידול בתגמול

הטבות אחרות לאחר פרישה				
קיטון בנקודת אחוז אחת		גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
2.0	1.9	(1.7)	(1.7)	שיעור היוון
1.6	1.6	(1.5)	(1.4)	שיעור עליית המדד
1.0	1.2	(1.2)	(1.1)	שיעור עזיבה
(0.9)	(0.8)	0.9	0.9	שיעור גידול בתגמול

לעניין היישום לראשונה מיום 1 בינואר 2015 של הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, המעדכנת את דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים, ראה באור ג.1. לדוחות הכספיים.

ד. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. הסכום בר-ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס.

למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבת מזומנים, לאחר גילום יתרת המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ה. אומדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה.

הבנק מיישם את כללי FAS 157 למדידת השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל משנת 2012. FAS 157 מגדיר את השווי ההוגן כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. התקן מחייב לעשות שימוש מירבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים, לצורך הערכה שווי הוגן. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק אשר מתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כלהלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים בשוק פעיל.
- נתוני רמה 2: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר הנתונים המשמעותיים בהם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים בהם אינם נצפים.

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק עיקרי הוערכו לפי שווי שוק, שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכדומה). חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין מרכיב המט"ח שלהם, מתבססים על הנתונים השוררים בשוקי הכספים הבינלאומיים ובשוק המקומי, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי בהתחשב בסוג המכשיר ובתקופת העסקה. בהתאם להוראות FAS 157 שעורי הריבית הם אחידים, בין אם שווי המכשירים מהווה נכס בבנק ובין אם הוא מהווה התחייבות (אין מרווח בין ריבית הקניה לריבית המכירה). סיכון האשראי הגלום במכשירים הפיננסיים הנגזרים בא לידי ביטוי בשווי ההוגן, על ידי הכללת פרמיית סיכון בחישוב השווי.

פרמיית סיכון נכללה בחישוב כל העסקאות. בעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה נכס נכללה פרמיית סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ובעסקאות שהשווי ההוגן שלהן מהווה התחייבות נכללה פרמיית הסיכון של הבנק. פרמיית סיכון האשראי של הבנקים בארץ ושל הבנקים בחו"ל התקבלה מגורמים חיצוניים המסתמכים על מכשירי חוב ונגזרי אשראי הנסחרים בשוק פעיל. לגבי יתר הלקוחות, פרמיית הסיכון נקבעה לפי מודל פנימי המדרג את טיב הלקוחות וסיכון האשראי שלהם.

השווי ההוגן של אופציות לסוגיהן השונים מתבסס ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה בשערי החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ונתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חברה חיצונית המתחמה בשערך אופציות על פי הנתונים הנגזרים משוקי הכספים בארץ ובעולם. לגבי מכשירים פיננסיים נגזרים מורכבים שאין להם שוק סחיר, מתקבלים, בדרך כלל, ציטוטי שווי הוגן מגורמים בחו"ל, וסבירותם נבחנת על ידי חדרי העסקאות של הבנק.

להלן נתוני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר 2015				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
0.5	-	0.3	0.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
0.9	-	0.7	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2014				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
0.3	*-	0.1	0.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים
0.9	-	0.7	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

ו. שווי הוגן של ניירות ערך

פעילות הבנק בניירות הערך בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר נמדדת במאזן על פי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, ההערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

להלן פירוט ניירות הערך הנמדדים בשווי הוגן (במיליוני ש"ח) (ראה גם באור 28 ב'):

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015			א. נכסים
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
יתרה מאזנית*	אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	יתרה מאזנית*	אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
484.5	5.2	479.3	747.0	20.6	726.4	ניירות ערך זמינים למכירה:
-	-	-	3.9	3.9	-	איגרות חוב של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	איגרות חוב של ממשלות זרות
7.8	-	7.8	26.4	-	26.4	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
11.1	8.1	3.0	7.6	7.5	0.1	איגרות חוב של אחרים בישראל
503.4	13.3	490.1	784.9	32.0	752.9	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	-	-	-	-	ניירות ערך למסחר:
8.5	-	8.5	-	-	-	איגרות חוב של ממשלת ישראל
8.5	-	8.5	-	-	-	סך הכל ניירות ערך למסחר
511.9	13.3	498.6	784.9	32.0	752.9	סך כל ניירות הערך הנמדדים לפי שווי הוגן

* לא כולל ניירות ערך בתיק לפדיון בסך 4.9 מיליוני ש"ח ו- 5.1 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2015 ו- 2014, בהתאמה, המוצגים לפי העלות המופחתת.

ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו. לעניין זה, ירידת דירוג משמעותית תחשב כירידת דירוג הנייר מתחת לדירוג השקעה;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור העולה על 40% מהעלות (לגבי איגרות חוב- העלות המופחתת) ומשך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך מעלותו הינה מעל 3 רבעונים ברציפות. זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחים ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בדבר קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההון של נייר הערך או עד לפדיון;
 - במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;
 - במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.
- כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההון ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות ונהלים שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB. לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבוני הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל וחשב הבנק - החשבוני הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק וחשב הבנק - החשבוני הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

הדירקטוריון מודה להנהלת הבנק ולעובדיו על עבודתם המסורה בשנת 2015.

יעקב שור
מנהל כללי

אילן בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 22 בפברואר 2016

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יעקב שורי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

1 כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

יעקב שורי
מנהל כללי

תל אביב, 22 בפברואר 2016

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, אלון שפירא, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2015 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

1 כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

אלון שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

תל אביב, 22 בפברואר 2016

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק מסד בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO 1992). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה סומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד 88 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015.

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

י. שורי
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 22 בפברואר 2016

טלפון 03 684 8000
פקסימיליה 03 684 8444
www.kpmg.co.il אינטרנט

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מסד בע"מ (להלן - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשות); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, והדוח שלנו, מיום 22 בפברואר 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

טלפון 03 684 8000
פקסימיליה 03 684 8444
www.kpmg.co.il אינטרנט

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 61006

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מסד בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מסד בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) של ה- COSO (Committee of Sponsoring Organizations Commission of the Treadway), והדוח שלנו מיום 22 בפברואר 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב, 22 בפברואר 2016

דוחות כספיים שנתיים מבוקרים

91	דוח רווח והפסד
92	דוח על הרווח הכולל
93	מאזן
94	דוח על השינויים בהון
95	דוח על תזרימי המזומנים
97	באורים לדוחות הכספיים

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2013	2014	2015	באור	
190.8	167.3	158.2	2	הכנסות ריבית
36.8	14.6	1.9	2	הוצאות ריבית
154.0	152.7	156.3	2	הכנסות ריבית, נטו
4.0	12.0	4.5	13,25	הוצאות בגין הפסדי אשראי
150.0	140.7	151.8		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
15.3	21.6	6.5	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
79.0	78.1	79.0	4	עמלות
1.4	0.6	1.2	5	הכנסות אחרות
95.7	100.3	86.7		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
*103.3	*88.3	89.9	6	משכורות והוצאות נלוות
**30.3	**32.5	34.1	15	אחזקה ופחת בניינים וציוד
**54.5	**57.1	55.5	7	הוצאות אחרות
188.1	177.9	179.5		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
57.6	63.1	59.0		רווח לפני מיסים
*20.7	*24.4	22.5	8	הפרשה למיסים על הרווח
*36.9	*38.7	36.5		רווח נקי
רווח למניה רגילה (בש"ח)				
*0.25	*0.26	0.24	9	רווח בסיסי ומדולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור ג.1.
** סווג מחדש.

א. שפירא
סגן מנהל כללי, חשב הבנק
חשבונאי ראשי

י. שורי
מנהל כללי

א. בצרי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 22 בפברואר 2016

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
*36.9	*38.7	36.5	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
(5.1)	0.3	(3.5)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
*8.5	*(5.7)	2.4	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים**
3.4	(5.4)	(1.1)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
*(1.5)	*2.1	0.4	השפעת המס המתייחס
*1.9	*(3.3)	(0.7)	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
*38.8	*35.4	35.8	הרווח הכולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שגרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מאזן מאוחד לשנה שהסתיימה ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר			
2014	2015	באור	
נכסים			
1,291.4	1,456.9	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
517.0	789.8	12	ניירות ערך (מזה: 511.9, 784.9 בהתאמה, בשווי הוגן)
3,229.4	3,513.9	13,25	אשראי לציבור
(47.1)	(38.9)		הפרשה להפסדי אשראי
3,182.3	3,475.0		אשראי לציבור, נטו
620.6	618.0	14	אשראי לממשלה
51.4	43.2	15	בניינים וציוד
0.3	0.5	ב23	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*37.9	37.6	16	נכסים אחרים
*5,700.9	6,421.0		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
4,367.5	5,028.3	17	פיקדונות הציבור
377.3	373.5	18	פיקדונות מבנקים
0.9	0.7	ב23	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*453.4	480.9	19	התחייבויות אחרות (מזה: 2.3, 2.5 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים)
*5,199.1	5,883.4		סך כל ההתחייבויות
*501.8	537.6	א21	הון
*5,700.9	6,421.0		סך כל ההתחייבויות וההון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון המניות הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר	מצטבר	עודפים	סך הכל
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	4.9	394.3	426.5	
יתרה ליום 1 בינואר 2013								
השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים*								
						1.1	1.1	
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	4.9	395.4	427.6	
יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים*								
רווח נקי בשנת החשבון*								
						36.9	36.9	
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*								
						1.9	1.9	
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	6.8	432.3	466.4	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013*								
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	6.8	432.3	466.4	
יתרה ליום 1 בינואר 2014								
רווח נקי בתקופה*								
						38.7	38.7	
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*								
						(3.3)	(3.3)	
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	3.5	471.0	501.8	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014*								
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	3.5	471.0	501.8	
יתרה ליום 1 בינואר 2015								
רווח נקי בשנת החשבון								
						36.5	36.5	
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס								
						(0.7)	(0.7)	
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.8	507.5	537.6	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015								

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
*36.9	*38.7	36.5	רווח נקי לשנה
התאמות:			
5.1	5.3	6.5	פחת על בניינים וציוד
4.0	12.0	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(14.6)	(22.6)	(6.1)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(0.6)	(0.4)	0.1	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(0.8)	-	(0.8)	רווח ממימוש ציוד
*0.5	*(3.3)	(0.5)	מיסים נדחים, נטו
*(4.3)	*0.5	(5.8)	שינוי בהפרשות ובהתחייבויות לעובדים
13.0	6.1	17.1	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
(49.3)	62.1	(186.6)	פיקדונות בבנקים
(127.4)	(273.6)	(265.8)	אשראי לציבור
-	(620.6)	2.6	אשראי לממשלה
(0.1)	0.2	(0.2)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
10.6	(8.1)	8.4	ניירות ערך למסחר
(2.1)	(1.0)	(0.1)	נכסים אחרים
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
(4.0)	318.4	(3.8)	פיקדונות מבנקים
(31.4)	215.7	660.8	פיקדונות הציבור
(2.4)	(0.2)	(0.2)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*6.3	*(18.5)	5.6	התחייבויות אחרות
(160.6)	(289.3)	272.2	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(1,121.9)	(1,080.4)	(598.1)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
1,206.6	1,306.2	301.7	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
10.3	24.1	7.2	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(2.8)	(3.2)	(1.7)	רכישת בניינים וציוד
1.1	-	4.2	תמורה ממימוש בניינים וציוד
93.3	246.7	(286.7)	מזומנים נטו מפעילות השקעה
(67.3)	(42.6)	(14.5)	גידול (קיטון) במזומנים
1,314.7	1,237.9	1,197.1	יתרת מזומנים לתחילת שנה
(9.5)	1.8	(6.6)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
1,237.9	1,197.1	1,176.0	יתרת מזומנים לסוף השנה
ריבית ומיסים ששולמו והתקבלו			
214.7	201.4	189.0	ריבית שהתקבלה
40.2	26.9	16.9	ריבית ששולמה
36.1	41.6	35.0	מיסים על הכנסה ששולמו
2.3	-	-	מיסים על הכנסה שהתקבלו

הבאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

(1) בנק מסד הינו תאגיד בישראל הנמצא בבעלות של הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בעל השליטה בבנק (51%) ושל מסד אחזקות בע"מ (49%). הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) וכן בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 כוללים את אלה של הבנק ושל חברת הבת שלו (להלן: "הבנק"). בהתאם להוראות המפקח על הבנקים פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק ניתנת בתוספת א-1. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 22 בפברואר 2016.

(2) הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-FAS 168 (ASC 105) (10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים - תקן המחליף את FAS 162. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

הבנק - בנק מסד בע"מ.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה הבנק פועל. בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כמשמעותם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

עלות - עלות בסכום מדווח.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בנושאים הנותרים, שהם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ועל כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות אלה הנחיות יישום ספציפיות, המבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

דוחות כספיים אלה הוכנו באופן המפורט להלן:

- בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתבסס על כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב כפי שאומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. נושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים כמכשירים פיננסיים כולל, בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה כולל תוכניות נאמנות לקוחות, הפרשה להפסדי אשראי, זכויות עובדים, התחייבויות תלויות והפרשות, עסקאות עם צדדים קשורים, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים בישראל ועל תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
 - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

(3) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- נכסים והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(4) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

- (1) אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
- (2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון.
- (3) גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים.
- (4) עדכון מבנה הדוח לציבור.
- (5) סיכון אשראי לפי ענפי משק.
- (6) קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים.
- (7) מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גאוגרפים.

להלן תיאור מהות השינויים שנקטו במדיניות החשבונאית בדוחות כספיים מאוחדים אלה ותיאור של אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה:

(1) זכויות עובדים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2015 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות חדשות המפורטים להלן:

אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים. החוזר מעדכן את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. החוזר קובע כי התיקונים להוראות הדיווח הציבורי יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי השוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.

כמו כן, ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא זכויות עובדים, לרבות מתכונת גילוי והוראות מעבר. בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארה"ב, והכול במועד הדיווח. בנק הסבור ששינויים במרווח המתקבל לעיל בתקופה מסוימת נובעים מתנודות חריגות בשווקים, באופן שהמרווחים המתקבלים על פיהן אינם מתאימים לשמש להיוון כאמור לעיל, נדרש לפנות לקבל הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. בהתאם לחוזר, דוגמאות למצבים אלה יכולים לכלול, בין היתר, שינויים בגינם המרווח המתקבל יהיה גבוה מהמרווח על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (מקומי) בישראל.

הבנק נדרש לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. כאשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים, נקבע כדלקמן:

- לבנק נוצר רווח אקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע בעיקרו ממעבר לחישוב אקטוארי של התחייבויות לפיצויים לעובדים. בעבר התחייבויות לפיצויים היו רשומות בהתאם לשכר אחרון מוכפל בשנות הותק. ההפרש בין השיטות יצר לבנק הכנסה בגין היישום לראשונה על התחייבויות לפיצויים בסך של כ-2.4 מיליוני ש"ח. הכנסה זו קוזזה על ידי הפסד אקטוארי ליום 1 בינואר 2013 בסך של כ-1.3 מיליוני ש"ח הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמסובר לעיל. סך ההכנסה נטו שנוצרה לבנק בגין היישום לראשונה של הכללים החדשים הסתכמה בכ- 1.1 מיליוני ש"ח ונזקפה לעודפים.
 - רווחים אקטואריים שנרשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, נרשמים ברווח הכולל האחר המצטבר.
 - הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח, ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך שנת דיווח מופחתים בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.
 - השפעת היישום לראשונה על הטבות אחרות לעובדים, אשר כל השינויים בהן נזקפים באופן שוטף לרווח והפסד (כגון מענקי יובל), נזקפה לעודפים.
- בנוסף, מעדכן החוזר את דרישות הגילוי בנושא זכויות עובדים ובנושא תשלומים מבוססי מניות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.
- כמו-כן, ביום 12 בינואר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא הטבות לעובדים, אשר כולל, בין היתר, דוגמאות לאופן הטיפול בהטבות שכיחות במערכת הבנקאית בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.

א. עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת

- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, שיעור תשואה חזוי לטווח ארוך על נכסי תכנית, גידול בתגמול ותחלופה.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שפורטו לעיל, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לענין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

הטבות לאחר פרישה

- תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית שלפיה הבנק משלם תשלומים קבועים לישות נפרדת מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים. התכנית מספקת חשבון אישי לכל משתתף המבוסס ככלל על ההפקדות ותשואת ההשקעות. מחויבויות הבנק להפקיד בתכנית הפקדה מוגדרת נזקפות כהוצאה לרווח והפסד על בסיס אקטוארי בהתאם לכללי החשבונאות בארה"ב כמפורט לעיל.
- הבנק צובר התחייבות בגין ימי מחלה שלא נוצלו במהלך השירות השוטף וניתן יהיה לקבלם כפיצויים בעת פרישה בהתאם למקדם המרה.

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים: מענקי יובל

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה

- ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.

ב) המדיניות החשבונאית טרם יישום הכללים החדשים

- שיעור ההיוון של העתודות הינו 4% בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים.
- רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.
- בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, התחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין מוצגת בסכום הגבוה מבין (1) סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שתיגרם בגין מתן הטבות כאמור, לבין (2) סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.
- למידע נוסף באשר למדיניות החשבונאית שמיישם הבנק כיום בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור D.1 (17) לדוחות הכספיים לשנת 2014.

ג) דרישות גילוי בדוחות כספיים ביניים בשנת 2015:

בדוחות הכספיים לשנת 2015 נכלל גילוי בדבר השפעת החוזר על תקופות ההשוואה לשנים 2013 ו- 2014 המוצגות בדוח. כמו כן, ניתן גילוי על השפעת האימוץ לראשונה ליום 1 בינואר 2013 בשורה נפרדת בדוח על השינויים בהון העצמי ובביאור 10 על רווח כולל אחר מצטבר. שורה זו מבהירה בין היתר את ההשפעה המצטברת על העודפים ואת ההשפעה המצטברת שנרשמה ברווח כולל אחר מצטבר במסגרת "התאמות בגין הטבות לעובדים". בנוסף, נכלל גילוי בביאור 20 בדבר זכויות עובדים בהתאם למתכונת שנקבעה על ידי הפיקוח על הבנקים.

לצורך הצגת מספרי השוואה לשנים 2013 ו- 2014 בנק רשאי משיקולים פרקטיים להשתמש בשיעורי התשואה בפועל בשנים אלה לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים.

להלן השפעת היישום לראשונה של הכללים החדשים ליום 31 בדצמבר 2014 ו- 2013:

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			
בהתאם לכללים החדשים בנושא זכויות עובדים	ההשפעה מיישום הכללים החדשים	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	בהתאם לכללים החדשים בנושא זכויות עובדים	ההשפעה מיישום הכללים החדשים	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
31.7	(0.6)	32.3	37.9	(0.2)	38.1	נכסים אחרים
452.1	(1.8)	453.9	453.4	(0.4)	453.8	התחייבויות אחרות
432.3	(4.1)	436.4	471.0	(1.6)	472.6	עודפים
6.8	5.3	1.5	3.5	1.8	1.7	רווח אחר כולל מצטבר
466.4	1.2	465.2	501.8	0.2	501.6	הון
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
בהתאם לכללים החדשים בנושא זכויות עובדים	ההשפעה מיישום הכללים החדשים	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	בהתאם לכללים החדשים בנושא זכויות עובדים	ההשפעה מיישום הכללים החדשים	בהתאם להוראות הדיווח הקודמות	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
103.3	8.4	94.9	88.3	(4.2)	92.5	רווח והפסד משכורות והוצאות נלוות
20.7	(3.2)	23.9	24.4	1.7	22.7	הפרשה למסים על הרווח
36.9	(5.2)	42.1	38.7	2.5	36.2	רווח נקי
0.25	(0.03)	0.28	0.26	0.02	0.24	רווח בסיסי ומדולל למניה
						רווח כולל אחר
8.5	8.5	-	(5.7)	(5.7)	-	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים
(3.2)	(3.2)	-	2.2	2.2	-	השפעת המס המתייחס
1.9	5.3	(3.4)	(3.3)	(3.5)	0.2	רווח (הפסד) כולל לאחר מסים

הבנק יישם את הכללים החדשים בדרך של יישום למפרע והציג מחדש את מספרי ההשוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך. ההשפעה המצטברת של האימוץ לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים ליום 1 בינואר 2013: גידול בעודפים בסך כ- 1.1 מיליוני ש"ח אשר היווה גידול בהון בסך של כ- 1.1 מיליוני ש"ח.

לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל 3 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת רווח או הפסד אחר מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מגודרת לעובדים, וכן ההשפעה אשר נרשמה ביום היישום לראשונה בסעיף העודפים, לא הובאה בחשבון באופן מיידי

אלא בכפוף להוראות מעבר, כך שהשפעתן נפרסת בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015, 60% מיום 1 בינואר 2016 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

(2) דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 6 באוקטובר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דיווח לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון. זאת, בהמשך למדיניות הפיקוח על הבנקים, לאמץ בנושאים מהותיים את מערך הדיווח הכספי שחל על בנקים בארה"ב. בהתאם להוראה, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא סיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים מורכבים. הבנק מיישם, בין היתר, את כללי ההצגה, המדידה והגילוי, שנקבעו במסגרת הנושאים הבאים בקודיפיקציה:

- נושא 480, בדבר "הבחנה בין התחייבות והון";
- נושא 20-470, בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות"; וכן
- נושא 30-505, בדבר "מניות באוצר".

בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבויות והון, הבנק מתייחס להוראות הדיווח לציבור בנושא נגזרים משובצים. במקביל לפרסום החוזר כאמור, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא, במסגרתו הובהר כי יש לסווג מכשירי חוב קיימים עם רכיב המרה מותנה למניות (אשר נכלל בהון עצמי רוברד 1 לפי הוראות באזל II ולפי הוראות המעבר עונה על הגדרת מכשיר הון מורכב, או שנכלל כרכיב הון פיקוחי בהתאם להוראות באזל III) כהתחייבות שתימדד לפי עלות מופחתת, מבלי להפריד נגזר משובץ.

הבנק יישם כללים אלה החל מיום 1 בינואר 2015. ליישום החוזר לא הייתה השפעה מהותית על הבנק.

(3) גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים

ביום 10 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור העוסקות בגילוי בנושא זה לשינויים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בדבר "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים". כמו כן, החוזר מתאים את הגילוי בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב המפורטים בנושא 850 בקודיפיקציה. לאחר התיקון, המידע בנושא זה בדוח לציבור ניתן לגבי כל בעל עניין לפי תקנות ניירות ערך, איש קשור לפי הוראה 312, וכל צד קשור אחר לפי כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. הבנק מיישם הוראות אלה החל מיום 1 בינואר 2015. ליישום החוזר לא הייתה השפעה מהותית על הבנק למעט עדכון הגילוי בנושא צדדים קשורים. ראה גם ביאור 29 בדבר בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו.

(4) עדכון מבנה הדוח לציבור

ביום 28 באפריל 2015 פורסם חוזר בנושא עדכון מבנה הדוח השנתי לציבור של תאגיד בנקאי. מטרת הנחיות החוזר הן בין השאר: שיפור איכות הדיווח לציבור על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר; הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות השנתיים; וכן גיבוש מתכונת דוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה מובילות של בנקים מובילים בארה"ב ואירופה. החוזר מתייחס בין השאר לשינוי סדר ההצגה בדוח הכספי: הצגת דוח רווח והפסד לפני המאזן; הצגת ביאורים תוצאתיים לפני ביאורים מאזניים; פיצול ביאור 4 בדבר "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי" לתמצית ברמת סך הכל לפי סוגי אשראי עיקריים, ולמידע רחב יותר שייכלל במסגרת פרק סיכונים בדוח הכספי. כמו כן, החוזר מעדכן בצורה משמעותית את מתכונת הגילוי של דוח הדירקטוריון, מבטל את פרק סקירת ההנהלה, תוך שילוב הגילויים שנכללו בו בפרקים אחרים במסגרת הדוח לציבור, וכן קובע דרישות לדיווח מפורט באינטרנט בדבר סיכונים. הבנק מיישם את הנחיות החוזר החל מהדוח לציבור לשנת 2015. ליישום החוזר לא הייתה השפעה על הבנק למעט השפעה הצגתית של עדכון מבנה הדוח הכספי כאמור לעיל.

(5) סיכון אשראי לפי ענפי משק

ביום 9 באפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "סיכון אשראי לפני ענפי משק". החוזר מאמץ את הסיווג האחיד של ענפי הכלכלה - 2011 שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בהתאם לחוזר התאים הבנק את הגילוי בדבר חשיפות האשראי לפי ענפי משק במטרה להתאים לשיטת הסיווג ולהגדרות החדשות בנוגע לענפים השונים. הבנק יישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2015 בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית.

(6) קובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים

ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם קובץ שאלות ותשובות מעודכן בנושא יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בקובץ השאלות והתשובות הובהרו הדרישות לקביעת הרף לצורך ביצוע בחינה פרטנית לירידת ערך וכן הובהר כי לא ניתן לשנות את אופן בחינת ההפרשה להפסדי אשראי בגין חוב מסוים, למעט במצב של ארגון מחדש של חוב בעייתי. בנוסף, נקבעו הכללים לביצוע מחיקה חשבונאית בגין חוב בעייתי בארגון מחדש שכשל. הבנק יישם את ההוראות באופן של מכאן ואילך. ליישום לראשונה של ההנחיות שנקבעו בקובץ השאלות ותשובות המעודכן לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(7) דיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גאוגרפיים

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים ולעדכן את דיווחיהם. התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים. בנוסף, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב- ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.

הכללים החדשים יחולו מהדוחות הכספיים לשנת 2015 ואילך באופן המפורט להלן:

- בדוחות לשנת 2015 תחול דרישת הגילוי בקשר לנתונים מאזניים ביחס למגזרי פעילות פיקוחיים כמוגדר בהוראות החדשות. בהתאם להוראות החדשות ניתן שלא לתת גילוי למספרי השוואה לנתונים המאזניים על מגזרי הפעילות הפיקוחיים. כמו כן, נדרש לתת גילוי על מגזרי פעילות בהתאם להוראות הדיווח לציבור שהיו בתוקף ערב כניסת החוזר ולא נדרש גילוי נפרד על מגזר הניהול הפיננסי.
- החל מהדוח הכספי לרבעון הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה יותאמו למפרע. ניתן להציג בדוחות בשנת 2016 מספרי השוואה של שנה אחת בלבד בהתייחס לביאור על מגזרי פעילות פיקוחיים. לצורך הצגת מספרי השוואה ניתן יהיה להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016.
- החל מהדוחות לרבעון הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן. יישום ההוראות החדשות אינו צפוי להביא להשפעה מהותית למעט אופן ההצגה והגילוי. ביאורים 24 ו-24א הותאמו כדי לכלול את הגילוי החדש בכפוף להוראות המעבר כמפורט לעיל.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים

למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת (ב-%)			31 בדצמבר (בש"ח)			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
						שער החליפין של:
(7.0)	12.0	0.3	3.471	3.889	3.902	הדולר של ארה"ב
(2.8)	(1.2)	(10.1)	4.782	4.725	4.2468	האירו
(4.9)	5.6	(4.6)	5.742	6.064	5.784	הלירה שטרלינג
(4.4)	0.8	(0.1)	3.897	3.929	3.9246	הפרנק השוויצרי
						מדד המחירים לצרכן:
2.0	(0.1)	(0.9)	102.2	102.1	101.2	לחודש נובמבר (בנקודות)
1.8	(0.2)	(1.0)	102.3	102.1	101.1	לחודש דצמבר (בנקודות)

(2) בסיס האיחוד

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

א. הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

ב. הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.

ג. ניירות ערך - ראה סעיף ד. (5) להלן.

ד. מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ד. (6) להלן.

ה. הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310 ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיוור ובפרט בנוגע לאשראי לאנשים פרטיים.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, אשראי לציבור וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני

ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה,

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה חוב מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. לצורך כך הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות אגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

1. אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונית או הופרשו).
 2. כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.
- כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בחוב בעייתי בארגון מחדש

במטרה לשפר ניהול האשראי וגבייתו, וכן במטרה למנוע מצבי כשל או תפיסת הנכסים המשועבדים, הבנק קבע ומיישם מדיניות לביצוע הסדרי חוב בעייתיים וביצוע שינוי תנאי חובות שלא זוהו כבעייתיים. שיטות לשינוי בתנאי החובות עשויות לכלול, בין היתר, דחיית מועדי תשלומים, הפחתת שיעורי ריבית או סכומי התשלומים התקופתיים, שינוי תנאי החוב במטרה להתאימם למבנה המימון של הלווה, איחוד חובות הלווה, העברת חובות ללווים אחרים תחת קבוצת לוויים בשליטה משותפת, בחינה מחודשת של האמות המידה הפיננסיות המוטלות על הלווה ועוד. מדיניות הבנק מבוססת על קריטריונים אשר מאפשרים להנהלת הבנק להפעיל שיקול דעת האם הפירעון של החוב צפוי והיא מיושמת רק אם הלווה הוכיח את יכולתו ורצונו לפרוע חוב והוא צפוי לעמוד בתנאים של ההסדר החדש.

חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים ללא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים. למרות האמור לעיל, לגבי החובות שנבחנו על בסיס קבוצתי שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר כשל, נבחן הצורך במחיקה חשבונאית מידית. בכל מקרה, לגבי חובות כאמור מבוצעת מחיקה חשבונאית לא יאחר מהמועד שבו החוב הופך לחוב בפיגור של 60 ימים או יותר.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הבחינה כאמור של החובות לצורך קביעת ההפרשה והטיפול בחוב מיושמת באופן עקבי לגבי כל החובות בהתאם לרף הכמותי ומדיניות ניהול האשראי של הבנק ולא מבוצעים מעברים בין מסלול הבחינה הפרטנית לבין מסלול לבחינה על בסיס קבוצתי במשך חיי החוב אלא אם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי כאמור לעיל.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי

הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליוני ש"ח. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בדיקה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

אשראי שאינו לדיוור

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. חישוב ההפרשה מבוסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, תוך חלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתכמו במועד הדיווח.

בנוסף לממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בענפי המשק השונים, כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים (התאמות איכותיות). לעניין זה, בקשר לאשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נקבע כי שיעור ההתאמות האיכותיות בגין גורמים איכותיים הרלוונטיים לסיכויי הגבייה לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי שאינו בעייתי לאנשים פרטיים במועד הדיווח בהתייחס לממוצע שיעורי הפסד בטווח השנים. מהאמור מוחרג אשראי הנובע מחייבים בכרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראות הדיווח בנושא "הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים". בהתאם לאמור בחוזר, הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות ונערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם ההתאמה האיכותי כנדרש בהוראות.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובדק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

אשראי חוץ מאזני

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמיושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן

כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

למרות האמור לעיל, לגבי חובות אשר נבחנו באופן קבוצתי וסווגו כפגומים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי נבחן הצורך במחיקה המיידית. בכל אופן, חובות כאמור נמחקים חשבונאית לא יאוחר מהמועד שבו החוב הפך להיות בפיגור של 60 ימים או יותר, ביחס לתנאי הארגון מחדש.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו והוכרו כהכנסה ברווח והפסד אך טרם נגבו. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית רק לאחר שישה תשלומים רצופים. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה ביאור 1.ד.3(א).

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטא כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי כפי שנקבעו במסגרת עדכון תקינה חשבונאית 2010-20 ASU. הנ"ל מחייב את הבנק לספק גילוי רחב בקשר ליתרות חוב, תנועות ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי, אינדיקציות לאיכות האשראי, רכישות ומכירות מהותיות של חובות במהלך התקופה. כמו כן, החל משנת 2015, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בדבר שינוי מבנה דוחות הכספיים הבנק מציג ריכוז מידע עיקרי בדבר סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (ראה ביאור 13) ומידע נוסף על סיכון אשראי כאמור (ראה ביאור 25).

(5) ניירות ערך

א. ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות ערך למסחר - ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או ניירות ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואיגרות חוב, נכללות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

ב. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקים לדוח רווח והפסד.

ג. עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

ד. לעניין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ד.7(7) להלן.

ה. לעניין טיפול בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ד.8(8) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם משמשים לגידור. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקים מיידית לרווח והפסד.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב- FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב- U.S. GAAP ו-IFRS.

שווי הוגן מוגדר כמחיר אשר היה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר לבנק יש יכולת לגשת אליהם במועד המדידה.
- נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או התחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה- bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר הבנק קובע את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב- ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 (ASC 820) דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 15, "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים".

(8) ירידת ערך נכסים פיננסיים

1. ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים ההוגן של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;

- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

- בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:
- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי איגרות חוב - לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי ההוגן של נייר הערך או עד לפדיון;
- במקרה של איגרות חוב - שיעור התשואה לפדיון;

כמו כן, הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין זכויות מוטב שנרכשו ובגין זכויות מוטב שהמשיכו להיות מוחזקות על ידי הבנק באיגוח נכסים פיננסיים, כאשר מידע עדכני או אירועים אחרים מצביעים על שינוי לרעה צפוי (probable) בתחזית תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר הפיננסי.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקק בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס עלות חדש).

2. אשראי לציבור ויתרות חוב - ראה סעיף ד. (4) לעיל.

(9) קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. התיקונים המפורטים בחוזר זה נועדו להתאים את סעיף 15 בהוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם להוראות, הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרונם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (determinable amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שיסו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות, לקיזוז. כמו כן, הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

הבנק לא מקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד התחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים בנק רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה בטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב בטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement).

עם זאת, בהתאם להוראות הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים.

לאור זאת, הבנק לא מקזז מאזנית סכומים אלו.

(10) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים בחכירה מימונית מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקעות בבעלות הקבוצה אינן מופחתות.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופות ההשוואה הינו:

- בניינים ומקרקעין 25-50 שנים
- ריהוט וציוד 7-17 שנים
- שיפורים במושכר 7-18 שנים

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים בעת הצורך.

(11) חכירות

החכירות בבנק מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק. בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומי חכירה

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית, למעט דמי חכירה מותנים, נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימאליים המשתלמים במסגרת חכירה תפעולית, נזקפים עם התהוותם לרווח והפסד.

קביעה אם הסדר מכיל חכירה

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, הבנק קובע עם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה.

הסדר הוא חכירה או מכיל חכירה אם מתקיימים שני התנאים הבאים:

- קיום ההסדר תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים; וכן
- ההסדר מכיל זכות לשימוש בנכס.

תשלומים ותמורה אחרת שנדרשים לפי ההסדר מופרדים בתחילת ההסדר או בעת הבחינה מחדש לתשלומים עבור החכירה ולרכיבים אחרים על בסיס השווי ההוגן היחסי שלהם.

(12) ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות נכסים כספיים שהם השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס.

הסכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה). בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סמנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סמנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבת מזומנים, לאחר גילום יתרת המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד לדיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שהפסדים אלו קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

(13) התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיות. מתכונת הגילוי הינה על פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

1. סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה גדולה או שווה ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.
2. סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין- 20% ל- 70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.
3. סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטן או שווה ל- 20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיות, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית ולכן לא בוצעה הפרשה. בבאור 22 בנושא התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות נכלל גילוי כמותי לסך החשיפות אשר סבירות ההתממשות אינה קלושה שלא בוצעה בגין הפרשה.

(14) הוצאות מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המיסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים נדחים

ההכרה במיסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. אולם, הבנק לא מכיר במיסים נדחים לגבי ההפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה במוניטין,
- ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס,
- הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והבנק שולט במועד היפוך ההפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.

המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם, או במידה שקיימות הזדמנויות לתכנון מס. נכסי המיסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הבנק מביא בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה. במידה ואין זה צפוי שלבנק תהיה הכנסה חייבת מספיקה ו/או לא קיימות לבנק הזדמנויות לתכנון מס, נכסי מיסים נדחים נטו לא יעלו על סכום הפרשים זמניים החייבים במס.

קיצוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקזז נכסי והתחייבות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בבנק, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה

או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת "FASB Interpretation no. 48 – Accounting for uncertainty in income Taxes".

(16) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

(17) דיווח על מגזרי פעילות

מגזר פעילות פיקוחי הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים, שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי. בנוסף, הבנק נדרש ליישם את דרישות הדיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה כאשר מגזרי הפעילות לפי גישה זו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים. הגילוי הנוסף בהתאם לגישת ההנהלה הינו בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב ASC 280, (ראה ביאור 24 לדיווח).

מתכונת הדיווח החדשה יושמה לראשונה החל מהדוח לשנת 2015, זאת בכפוף להקלות והוראות מעבר שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים, לפירוט ראה ביאור 1.ג.7).

מגזר פעילות המוגדר לפי גישת ההנהלה הוא מרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שממן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

חלוקת המגזרים בבנק מבוססת על איפיון של מגזרי לקוחות. מגזרים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיוך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל בסעיף "סכומים שלא הוקצו והתאמות".

(18) עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוגן, זוקף הבנק את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

נטילת התחייבות או ויתור

הבנק גורע את ההתחייבות מהדוחות הכספיים לפי שוויה ההוגן במועד הסילוק. ההפרש בין הערך בספרים של ההתחייבות לבין שוויה ההוגן במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. במקרה של נטילת התחייבות ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לבין סכום התמורה שנקבעה נזקף להון. במקרה של ויתור השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.

שיפוי

סכום השיפוי נזקף להון.

הלוואות, לרבות פיקדונות

במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

(19) הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים

בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

החל מיום 1 בינואר 2014, הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20), אשר, בין היתר, קובע כללים לטיפול בעמלות יצירת אשראי, התחייבויות למתן אשראי, שינוי בתנאי חוב ועמלות פירעון מוקדם.

עמלות ליצירת אשראי

עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת התאמת תשואה ומדווחות כחלק מהכנסות ריבית.

הקצאת אשראי

עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן האשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה, אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה, הבנק מניח כי הסבירות למימוש המחויבות אינה קלושה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של ההלוואה שונה לפחות ב- 10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנותרו בהתאם לתנאים הנוכחיים (בתוספת עמלת פירעון מוקדם) או האם מדובר בשינוי מטבע של ההלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת העמלות הנ"ל נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה

החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

עמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצר מביניהם. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. בהתאם לטיטוט הוראות המעבר לשנת 2015, נדרש ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר

בדבר אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות" החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי ההשוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה. התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. הבנק טרם החל לבחון את ההשפעה של התקן על דוחותיו הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

(2) חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים אלו כמפורט להלן:

- כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 805 בקודיפיקציה בדבר "צירופי עסקים".
- הוראות נושא 810 בקודיפיקציה בדבר "איחוד".
- הוראות נושא 20-350 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים" בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.
- כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא חברות מוחזקות, לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי וכן את ההנחיות הנוגעות לירידת ערך שנקבעו בהוראות נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות".
- הטיפול שנקבע בסעיף 74.ב בהוראות הדיווח לציבור בדבר נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה לפי IFRS 5 לא יחול על השקעות בחברות כלולות.
- יודגש כי הוראת המעבר שאפשרה לא לבצע תיאומים למדיניות חשבונאית, המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי, שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית, לצורך יישום מדיניות חשבונאית אחידה עם זו של הבנק בוטלה. במקומה נוסף סעיף בהוראות המעבר לשנת 2015 שמאפשר לבנק משיקולים פרקטיים בשנים 2016 ו-2017 לא לבצע תיאומים למדיניות חשבונאית שמיושמת על ידי חברה כלולה ריאלית, העורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם ל-IFRS.

ההוראות שנקבעו בחוזר יחולו מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו. ההוראות בנושא "push down accounting" יחולו על צירופי עסקים שיבוצעו החל מיום 1 בינואר 2016. לחוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(3) כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים. בהתאם לחוזר, נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

בהקשר זה, הטיפול החשבונאי במוניטין, לרבות בחינת ירידת הערך שלו, עודכן בהתאם לחוזר מיום 8 בפברואר 2015 "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים ואיחוד דוחות כספיים".

בהתאם לחוזר, ההוראות יחולו מיום 1 בינואר 2016 ואילך. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים האמריקאים באותם נושאים, בשינויים המתחייבים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(4) מיסים על הכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה. בהתאם לחוזר נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי בהתאם לפרק 740 בקודפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ - מיסים על הכנסה".

בהתאם לחוזר נדרש ליישם את הכללים החדשים החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקינה האמריקאית לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה, אם הדבר נדרש. אין חובה לתת בדוחות בשנת 2017 את הגילוי בדבר הטבות מס שלא הוכרו. הבנק בוחן את השלכות החוזר על דוחותיו הכספיים.

באור 2: הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
א. הכנסות (הוצאות) ריבית על נכסים			
159.8	152.3	155.6	מאשראי לציבור
-	2.6	(2.6)	מאשראי לממשלה
3.9	2.3	2.0	מפיקדונות בבנקים
11.9	4.2	0.9	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
15.2	5.9	2.3	מאיגרות חוב
190.8	167.3	158.2	סך כל הכנסות הריבית
ב. הכנסות (הוצאות) ריבית על התחייבויות			
(36.7)	(13.4)	(4.1)	על פיקדונות הציבור
(0.1)	(1.2)	2.2	על פיקדונות מבנקים
(36.8)	(14.6)	(1.9)	סך כל הוצאות הריבית
154.0	152.7	156.3	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב			
0.3	0.2	0.1	מוחזקות לפדיון
14.7	5.6	2.1	זמינות למכירה
0.2	0.1	0.1	למסחר
15.2	5.9	2.3	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

באור 3: הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2013	2014	2015
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים			
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (1)	1.1	(2.1)	*-
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	1.1	(2.1)	*-
א.2. מהשקעה באיגרות חוב			
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה (2)	6.5	22.6	**14.7
הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה (2)	0.4	-	**0.1
סך הכל מהשקעה באג"ח	6.1	22.6	14.6
א.3. הפרשי שער, נטו	(0.7)	0.6	*-
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	6.5	21.1	14.6

* נמוך מ- 0.1 מיליוני ש"ח.

** הוצג מחדש.

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(2) סווג מרווח כולל אחר מצטבר.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2013	2014	2015
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר*			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים	0.3	0.2	0.2
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו	0.4	0.3	(0.2)
סך הכל מפעילויות מסחר**	0.7	0.5	-
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון			
חשיפת ריבית	0.4	0.3	(0.2)
חשיפה למניות	0.3	0.2	0.2
סך הכל	0.7	0.5	-

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה באור 2.

באור 4: עמלות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
24.9	23.7	23.0	ניהול חשבון
12.8	13.4	13.6	כרטיסי אשראי
16.7	19.5	20.0	פעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים
3.5	4.6	4.8	עמלות הפצת קרנות נאמנות
10.5	6.2	6.7	טיפול באשראי
3.1	3.1	3.5	הפרשי המרה
0.4	0.5	0.5	פעולות בסחר חוץ
5.0	4.9	4.9	חיובים על פי הרשאה
2.1	2.2	2.0	עמלות אחרות
79.0	78.1	79.0	סך כל העמלות התפעוליות

באור 5: הכנסות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
0.5	0.5	0.4	ניהול ותפעול קופות גמל
0.9	-	0.8	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
-	0.1	-	אחר
1.4	0.6	1.2	סך כל הכנסות אחרות

באור 6: משכורות והוצאות נלוות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013*	2014*	2015	
67.3	66.2	61.7	משכורות
13.2	7.6	10.9	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות וחופשה
18.0	16.8	15.7	ביטוח לאומי ומס שכר
3.9	(3.0)	0.6	הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים)
0.9	0.7	1.0	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה
*103.3	*88.3	89.9	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ג.

באור 7: הוצאות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
6.7	6.5	6.4	שיווק ופרסום
4.3	4.0	3.7	תקשורת
31.5	31.1	32.1	מחשב
0.9	1.1	0.9	משרדיות
0.3	0.3	0.3	ביטוח
4.0	5.3	4.4	שירותים מקצועיים
1.0	1.1	1.1	שכר והחזר הוצאות לחברי הדירקטוריון
0.5	0.8	0.6	הדרכה והשתלמויות
2.5	3.3	3.1	עמלות
*2.8	*3.6	2.9	אחרות
*54.5	*57.1	55.5	סך כל ההוצאות האחרות

* סווג מחדש.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. הרכב הסעיף

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
*17.0	*29.2	22.1	מיסים שוטפים בגין שנת החשבון
0.6	-	-	מיסים שוטפים בגין שנים קודמות
17.6	29.2	22.1	סך כל המיסים השוטפים בתוספת (בניכוי):
3.8	(4.8)	0.1	מיסים נדחים בגין שנת החשבון
(0.7)	-	0.3	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
3.1	(4.8)	0.4	סך הכל המיסים הנדחים **
*20.7	*24.4	22.5	הפרשה למיסים על ההכנסה

** מיסים נדחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
3.8	(4.8)	0.1	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים ⁽¹⁾
(0.7)	-	0.3	שינוי בשיעור המס
3.1	(4.8)	0.4	סך הכל המיסים הנדחים
-	(7.5)	-	(1) מתוכם סכום הטבה הנובע מהכרה לראשונה של נכס מס נדחה מתקופה קודמת שלא הוכר בעבר

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ג.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
36.21%	37.71%	37.58%	שיעור המס החל בישראל על תאגיד בנקאי (אחוזים)
*20.7	*23.9	22.2	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			מס (חיסכון במס) בגין:
(0.1)	(0.1)	(0.2)	הפרשי פחת, תאום פחת ורווח הון
0.4	0.5	0.2	הוצאות אחרות לא מוכרות
			מיסים בגין שנים קודמות:
0.6	-	-	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
(0.7)	-	0.3	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(0.2)	0.1	**-	אחר
*20.7	*24.4	22.5	הפרשה למיסים על ההכנסה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ג.

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

3. שומות סופיות לתאגיד הבנקאי עד וכולל שנת המס 2007, לחברת הבת- 2011. לאחר תאריך המאזן הוצאו שומות מס סופיות לשנות המס 2008-2010.

4. א. מימוש המיסים הנדחים מבוסס על תחזית לפיה ימומשו בעתיד והם מחושבים לפי שיעור מס של 37.18%.
ב. שינויים בשנת הדיווח ביתרת מסים נדחים שאינם כלולים בדוח רווח והפסד הינם בסך של- 0.9 מיליוני ש"ח. ליתר פירוט ראה באור 8.ג. להלן.

5. שומות מס במחלוקת

לאחר תאריך המאזן הוצאו לבנק שומות מס סופיות לשנים 2008-2010 במסגרת הסכם פשרה מול מס הכנסה. ברבעון השלישי של שנת 2015 הוצאו לבנק שומות מס על פי מיטב השפיטה לשנים 2011-2013. עיקר הסוגיות במחלוקת נובעות מהפרשי עיתוי בהכרה בהכנסה. לבנק הפרשות מס מספקות לכיסוי כל תוספות מס אפשרית.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

6. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

א.		מיסים נדחים לקבל				עתודה למיסים נדחים			
		יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע	
		במיליוני ש"ח		באחוזים		במיליוני ש"ח		באחוזים	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
מהפרשה להפסדי אשראי		15.8	15.9	37.71%	37.18%	-	-	37.71%	37.18%
מהפרשה לחופשה ומענקים		3.2	*3.7	37.71%	37.18%	-	-	37.71%	37.18%
מעודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית		5.4	*6.0	37.71%	37.18%	**-	*0.8	37.71%	37.18%
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת		1.0	1.2	37.71%	37.18%	-	-	37.71%	37.18%
סך הכל		25.5	*26.7			**-	*0.8		

הערות:

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ג.

** נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

סך הכל	התאמות נכסים לא כספיים בני פחת	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית	הפרשה לחופשה ומענקים	הפרשה להפסדי אשראי	
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה					
25.9	1.2	5.2	3.7	15.8	ליום 1 בינואר 2015
(1.0)	(0.2)	(0.6)	(0.5)	0.3	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
0.9	-	0.9	-	-	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל
(0.3)	**_	(0.1)	**_	(0.2)	השפעת השינוי בשיעור המס
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה					
25.5	1.0	5.4	3.2	15.9	ליום 31 בדצמבר 2015
25.5	1.0	5.4	3.2	15.9	(1) נכס מס נדחה
**_	-	**_	-	-	(2) התחייבויות מס נדחה

סך הכל	התאמות נכסים לא כספיים בני פחת	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית*	הפרשה לחופשה ומענקים*	הפרשה להפסדי אשראי	
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה					
20.7	1.3	4.6	4.2	10.6	ליום 1 בינואר 2014
4.8	(0.1)	0.2	(0.5)	5.2	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
0.4	-	0.4	-	-	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל
25.9	1.2	5.2	3.7	15.8	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה
26.7	1.2	6.0	3.7	15.8	ליום 31 בדצמבר 2014
(0.8)	-	(0.8)	-	-	(1) נכס מס נדחה
					(2) התחייבויות מס נדחה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה באור 1.ג.

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 8: הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מיסים על הכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2013			2014			2015		
נטו	הוצאות	לפני	נטו	הוצאות	לפני	נטו	הוצאות	לפני
ממס	מס	מס	ממס	מס	מס	ממס	מס	מס
5.3	(3.2)	8.5	(3.5)	2.2	(5.7)	1.5	(0.9)	2.4
5.3	(3.2)	8.5	(3.5)	2.2	(5.7)	1.5	(0.9)	2.4

שינויי חקיקה בתחום המס

א. מס חברות

להלן שיעורי מס החברות הרלוונטים לבנק בשנים 2013-2015:

2013 - 25%

2014 - 26.5%

2015 - 26.5%

בחודש ינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216) (שיעור מס החברות), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

אילו החקיקה הייתה מושלמת למעשה עד ליום 31 בדצמבר 2015, השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 הייתה מתבטאת בקיטון ביתרות נכסי המסים הנדחים בסך כ- 0.9 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים היה מוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך כ- 0.9 מיליוני ש"ח. המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה לעיל.

ב. עדכון מס ערך מוסף, מס רווח ומס שכר

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ג - 2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2013 לשיעור של 36.21%, ובשנת 2014 ואילך עלה לשיעור של 37.71%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ- 18% ל- 17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015. כתוצאה מהשינוי האמור שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יירד מ- 37.71% ל- 37.58% בשנת 2015 ול- 37.18% משנת 2016 ואילך.

השינוי בשיעור מס הרווח ומס השכר המפורט לעיל הביא לקיטון בסעיף נכסי מסים נדחים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח, לקיטון בסעיף התחייבויות בשל הטבות לעובדים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח.

באור 9: רווח למניה רגילה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
רווח בסיסי ומדולל:			
*36.9	*38.7	36.5	סך הכל רווח נקי
149,875,000	149,875,000	149,875,000	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי והמדולל למניה
רווח למניה רגילה (בש"ח)			
*0.25	*0.26	0.24	סך הכל רווח למניה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

רווח כולל אחר			
סך הכל רווח כולל אחר	התאמות בגין הטבות לעובדים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
4.9	-	4.9	יתרה ליום 1 בינואר 2013
-	-	-	השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים*
4.9	-	4.9	יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים
1.9	5.3	(3.4)	שינוי נטו במהלך התקופה
6.8	5.3	1.5	יתרה ליום 1 בינואר 2014
(3.3)	(3.5)	0.2	שינוי נטו במהלך התקופה
3.5	1.8	1.7	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(0.7)	1.5	(2.2)	שינוי נטו במהלך התקופה
2.8	3.3	(0.5)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
2013*			*2014			2015		
השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני		השפעת לאחר	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס
6.0	(3.5)	9.5	14.3	(8.6)	22.9	1.6	(1.0)	2.6
(9.4)	5.2	(14.6)	(14.1)	8.5	(22.6)	(3.8)	2.3	(6.1)
(3.4)	1.7	(5.1)	0.2	(0.1)	0.3	(2.2)	1.3	(3.5)
5.3	(3.2)	8.5	(3.1)	1.9	(5.0)	1.6	(0.9)	2.5
-	-	-	(0.4)	0.3	(0.7)	(0.1)	-	(0.1)
5.3	(3.2)	8.5	(3.5)	2.2	(5.7)	1.5	(0.9)	2.4
1.9	(1.5)	3.4	(3.3)	2.1	(5.4)	(0.7)	0.4	1.1

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד (1) שינוי נטו במהלך התקופה הטבות לעובדים רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה (רווחים) הפסדים נטו שסווגו לדוח רווח והפסד (2) שינוי נטו במהלך התקופה סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה

* למידע נוסף ראה באור 1.ג.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפירוט נוסף ראה באור 3.

(2) הסכום לפני מס מסווג בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין זכויות עובדים. לפירוט נוסף ראה באור 20.

באור 11: מזומנים ופיקדונות בבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הרכב:

31 בדצמבר		
2014	2015	
938.2	897.2	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
353.2	559.7	פיקדונות בבנקים מסחריים
1,291.4	1,456.9	סך הכל
1,197.1	1,176.0	מזה מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

באור 12: ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הרכב:

31 בדצמבר 2014					31 בדצמבר 2015					א. איגרות חוב המוחזקות לפדיון
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
5.1	5.1	-	-	5.1	4.9	4.9	-	-	4.9	
5.1	5.1	-	-	5.1	4.9	4.9	-	-	4.9	
ב. ניירות ערך זמינים למכירה										
איגרות חוב -										
484.5	484.5	483.3	2.0	(0.8)	484.5	747.0	0.4	(2.4)	747.0	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	-	3.9	-	-	3.9	של ממשלות זרות
7.8	7.8	7.8	-	-	7.8	26.4	0.1	(0.2)	26.5	של מוסדות פיננסיים בישראל
11.1	11.1	9.6	1.5	-	11.1	7.6	1.3	-	6.3	של אחרים בישראל
503.4	503.4	500.7	3.5	(0.8)	503.4	784.9	1.8	(2.6)	785.7	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
ג. ניירות ערך למסחר										
איגרות חוב -										
8.5	8.5	8.5	-	-	8.5	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
8.5	8.5	8.5	-	-	8.5	-	-	-	-	סך כל ניירות הערך למסחר
517.0	517.0	514.3	3.5	(0.8)	517.0	789.8	1.8	(2.6)	790.6	סך כל ניירות הערך

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נזקפו לרווח והפסד.

באור 12: ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2015					
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים		
סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	
	0-20%			0-20%	
-	-	-	(2.4)	(2.4)	561.9
-	-	-	*-	*-	3.9
-	-	-	(0.2)	(0.2)	13.9
-	-	-	(2.6)	(2.6)	579.7

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של ממשלות זרות

של מוסדות פיננסיים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2014					
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים		
סה"כ	הפסדים שטרם מומשו		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	
	0-20%			0-20%	
-	-	-	(0.8)	(0.8)	101.4
-	-	-	*-	*-	5.0
-	-	-	*-	*-	2.9
-	-	-	(0.8)	(0.8)	109.3

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל

של מוסדות פיננסיים בישראל

של אחרים בישראל

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות(1) אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2015				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
1,868.1	1,177.8	690.3	11.4	678.9
2,823.6	-	2,823.6	2,659.1	164.5
4,691.7	1,177.8	3,513.9	2,670.5	843.4
16.9	-	16.9	9.5	7.4
0.6	-	0.6	0.5	0.1
17.5	-	17.5	10.0	7.5
3.7	-	3.7	3.1	0.6
38.0	-	38.0	13.6	24.4
59.2	-	59.2	26.7	32.5
8.0	-	8.0	0.7	7.3
30.9	-	30.9	29.7	1.2
38.9	-	38.9	30.4	8.5
0.4	-	0.4	0.4	**-

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטי
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיגור 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטי
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה: בגין חובות פגומים

**נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

1. חובות⁽¹⁾ אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2014				
		אשראי לציבור		
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	מסחרי
1,648.0	973.8	674.2	22.2	652.0
2,555.2	-	2,555.2	2,403.7	151.5
4,203.2	973.8	3,229.4	2,425.9	803.5
14.9	-	14.9	8.0	6.9
20.5	-	20.5	11.8	8.7
35.4	-	35.4	19.8	15.6
1.1	-	1.1	0.8	0.3
13.1	-	13.1	12.2	0.9
49.6	-	49.6	32.8	16.8
21.3	-	21.3	8.8	12.5
25.8	-	25.8	24.6	1.2
47.1	-	47.1	33.4	13.7
16.2	-	16.2	8.6	7.6

יתרת חוב רשומה:
חובות שנבדקו על בסיס פרטני
חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה:
חובות בארגון מחדש
חובות פגומים אחרים
סך הכל חובות פגומים
חובות בפיגור 90 ימים או יותר
חובות בעייתיים אחרים
סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:
שנבדקו על בסיס פרטני
שנבדקו על בסיס קבוצתי
סך הכל*
* מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 13: סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	
20.6	23.6	44.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
1.0	3.0	4.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(11.5)	(10.2)	(21.7)	מחיקות חשבונאיות
7.0	7.5	14.5	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(4.5)	(2.7)	(7.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
17.1	23.9	41.0	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013
0.2	11.8	12.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(5.4)	(9.5)	(14.9)	מחיקות חשבונאיות
2.9	8.4	11.3	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(2.5)	(1.1)	(3.6)	מחיקות חשבונאיות נטו
14.8	34.6	49.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2014*
0.2	4.3	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(8.2)	(15.7)	(23.9)	מחיקות חשבונאיות
2.4	9.0	11.4	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5.8)	(6.7)	(12.5)	מחיקות חשבונאיות נטו
9.2	32.2	41.4	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2015
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים			
2.8	0.8	3.6	ליום 31 בדצמבר 2013
1.1	1.2	2.3	ליום 31 בדצמבר 2014
0.7	1.8	2.5	ליום 31 בדצמבר 2015

* לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים ראה ביאור ג.1.(6).

באור 14 - אשראי לממשלה

הבנק הפקיד סך של 618 מיליוני ש"ח צמודים למדד המחירים לצרכן ואינם נושאים ריבית, במסגרת מכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. ראה באור 22 "התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות". נכון ליום 31 בדצמבר 2015 סך הפיקדון עומד על סך של 618.0 מיליוני ש"ח.

באור 15: בניינים וציוד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א.

כלי רכב, ציוד וריהוט משרדי	סה"כ	שיפורים במושכר	בניינים ומקרקעין	
עלות נכסים				
136.9	30.3	38.9	67.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
1.7	0.4	0.9	0.4	תוספות
(5.6)	-	-	(5.6)	גריעות
133.0	30.7	39.8	62.5	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
פחת שנצבר -				
85.5	27.3	25.5	32.7	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
6.5	0.9	3.2	2.4	תוספות
(2.2)	-	-	(2.2)	גריעות
89.8	28.2	28.7	32.9	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
הערך בספרים -				
43.2	2.5	11.1	29.6	ליום 31 בדצמבר 2015
51.4	3.0	13.4	35.0	ליום 31 בדצמבר 2014
53.5	3.3	13.8	36.4	ליום 31 בדצמבר 2013
שיעורי הפחת הממוצע המשוקלל -				
16%	16%	6%		ליום 31 בדצמבר 2015
11%	10%	3%		ליום 31 בדצמבר 2014

ב. זכויות במקרקעין, שהיתרה להפחתה בגינם הגיעה לסך 11.5 מיליוני ש"ח (2014 - 12.2 מיליוני ש"ח) טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין, מתוכם מקרקעין בסך 11.5 מיליוני ש"ח (2014 - 12.2 מיליוני ש"ח) של הבנק ושל חברת נכסים בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק (חברת א. ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ). רישום הזכויות נמצא בתהליך, אך בכל המקרים נרשמה הערת אזהרה לטובת הבנק (למעט סניף באר שבע).

ג. לגבי התקשרויות לשכירות לזמן ארוך - ראה באור 22.

באור 16: נכסים אחרים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ההרכב:

31 בדצמבר		
2014	2015	
8.1	8.7	הכנסות לקבל
*25.9	25.5	מיסים נדחים לקבל, נטו (ראה באור 8)
3.9	3.4	חייבים אחרים ויתרות חובה
37.9	37.6	סך כל נכסים אחרים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 17: פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2014	2015	בישראל
		לפי דרישה
1,541.9	2,068.8	אינם נושאים ריבית
36.5	4.1	נושאים ריבית
1,578.4	2,072.9	סה"כ לפי דרישה
2,789.1	2,955.4	לזמן קצוב*
4,367.5	5,028.3	סך כל פיקדונות הציבור**
-	-	* מזה: פיקדונות שאינם נושאים ריבית
		** מזה:
3,709.7	4,158.0	פיקדונות של אנשים פרטיים
56.1	53.8	פיקדונות של גופים מוסדיים
601.7	816.5	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל:

31 בדצמבר		
2014	2015	תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
3,415.7	3,858.6	עד 1
679.2	799.4	מעל 1 עד 10
272.6	370.3	מעל 10 עד 100(2)
4,367.5	5,028.3	סה"כ

(1) תקרה אפקטיבית למפקיד יחיד: 60.9 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2015 ו- 48.7 מיליון ש"ח ל-31 בדצמבר 2014.

באור 18: פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		בישראל
2014	2015	
		בנקים מסחריים:
76.1	75.0	פיקדונות לפי דרישה
301.2	298.5	פיקדונות לזמן קצוב
377.3	373.5	סך כל פיקדונות מבנקים

באור 19: התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2014	2015	
*33.5	27.7	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית (ראה באור 20)
2.1	3.3	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולחו
3.0	2.6	הכנסות מראש
391.7	423.1	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
23.1	24.2	זכאים אחרים ויתרות זכות
*453.4	480.9	סך כל התחייבויות אחרות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 20: זכויות עובדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. הטבות מהותיות

(1) עתודות למענקי יובל ולימי מחלה שלא נוצלו

עובדים זכאים למענק יובל בתום עשרים וחמש שנות עבודה בבנק ולפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו עם פרישתם לפנסיה. במאזן נכללו עתודות מתאימות, המבוססות על אומדן השווי הנוכחי של ההתחייבויות, כפי שחושב על ידי אקטואר.

(2) פיצויי פרישה

הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים בחישוב האקטוארי.

ב. הרכב ההטבות

31 בדצמבר		
2014	2015	
		פיצויי פרישה
		סכום ההתחייבויות
54.6	54.6	השווי ההוגן של נכסי התכנית
54.0	54.3	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
0.6	0.3	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
0.6	0.3	
		הטבות לגמלאים
14.6	13.9	סכום ההתחייבויות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
14.6	13.9	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
14.6	13.9	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
		מענק יובל
1.0	0.9	סכום ההתחייבויות
-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
1.0	0.9	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית
1.0	0.9	עודף ההתחייבות שנכלל בסעיף "התחייבויות אחרות"
8.4	5.1	שכר עבודה לשלם
8.9	7.6	תכנית תגמול לעובדי הבנק וחופשה שנצברה
		סך הכל
33.5	27.7	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת

(1) מחויבות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
12.2	14.6	50.0	54.6	מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת תקופה
0.7	0.8	4.0	4.1	עלות השירות
0.3	0.6	1.4	2.4	עלות ריבית
1.7	(1.7)	3.3	(4.2)	הפסד אקטוארי (רווח)
(0.3)	(0.4)	(4.1)	(2.3)	הטבות ששולמו
14.6	13.9	54.6	54.6	מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף תקופה
14.3	13.7	52.4	53.2	מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף התקופה

ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

תכניות פיצויים		
31 בדצמבר		
2014	2015	
49.7	54.0	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת תקופה
4.6	(1.3)	תשואה בפועל על נכסי התכנית
3.8	3.9	הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי
(4.1)	(2.3)	הטבות ששולמו
54.0	54.3	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה
(0.6)	(0.3)	מצב המימון - נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף תקופה*

* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

* נכלל בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. סכומים שהוכרו במאזן

31 בדצמבר		
2014	2015	
15.2	14.2	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
(15.2)	(14.2)	נכס (התחייבות) נטו שהוכר בסוף תקופה

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה		תכניות פיצויים		הפסד (רווח) אקטוארי נטו יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
(2.1)	(3.6)	(1.0)	(1.9)	
(2.1)	(3.6)	(1.0)	(1.9)	

ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה חזויה עולה על נכסי התכנית

31 בדצמבר		מחויבות בגין הטבה חזויה שווי הוגן של נכסי התכנית
2014	2015	
54.6	54.6	
54.0	54.3	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת- פיצויי פרישה

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
0.7	0.7	0.8	4.3	4.0	4.1	עלות שירות
0.5	0.3	0.6	1.5	1.4	2.4	עלות ריבית
-	-	-	1.9	(4.6)	(2.0)	תשואה חזויה על נכסי תכנית
						הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
*-	(0.2)	(0.1)	*-	(0.2)	*-	הפסד (רווח) אקטוארי נטו
1.2	0.8	1.3	7.7	0.6	4.5	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו (ברווח) הפסד כולל אחר לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה			תכניות פיצויים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
(4.0)	1.7	(1.6)	(4.5)	3.3	(0.9)	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
*-	0.2	0.1	*-	0.2	*-	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
(4.0)	1.9	(1.5)	(4.5)	3.5	(0.9)	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
1.2	0.8	1.3	7.7	0.6	4.5	סך עלות ההטבה, נטו
(2.8)	2.7	(0.2)	3.2	4.1	3.6	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2016 לפני השפעת מס

הטבות אחרות לאחר פרישה	תכניות פיצויים	הפסד (רווח) אקטוארי נטו סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר
(0.4)	(0.1)	
(0.4)	(0.1)	

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת- פיצויי פרישה

(3) הנחות

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה			31 בדצמבר	
			2015	2014
שיעור היוון***			2.17%	2.12%
שיעור עליית המדד			2.00%	2.00%
שיעור עזיבה			1.30%	1.24%
שיעור גידול בתגמול***			0.73%	0.73%

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשלושת החודשים שהסתיימו			לשלושת החודשים שהסתיימו		
ביום 30 בספטמבר			ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
3.10%	2.11%	2.22%	3.02%	2.03%	2.35%
*5.30%	*3.07%	3.70%	*5.30%	*3.07%	3.60%
1.00%	0.72%	0.73%	1.00%	0.72%	0.73%

שיעור היוון***

תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית**

שיעור גידול בתגמול***

לשלושת החודשים שהסתיימו			לשלושת החודשים שהסתיימו			
ביום 31 במרס			ביום 30 ביוני			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	
3.01%	2.74%	2.12%	3.01%	2.47%	1.31%	שיעור היוון*** תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי התכנית**
*5.30%	*3.07%	3.70%	*5.30%	*3.07%	3.70%	
1.00%	0.72%	0.73%	1.00%	0.72%	0.73%	

* משיקולים פרקטיים הבנק בחר להשתמש בשיעורי התשואה בפועל לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים בתקופות אלו, ראה גם ביאור 1.ג.
** במונחים שנתיים.
*** במונחים ריאליים.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת-פיצויי פרישה (המשך)

(3) הנחות (המשך)

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

תכניות פיצויים				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
		(5.7)	(5.9)	שיעור היוון
6.6	6.9	(5.9)	(6.0)	שיעור עליית המדד
6.7	6.9	1.2	1.4	שיעור עזיבה
(1.3)	(1.8)	6.7	6.9	שיעור גידול בתגמול
(5.9)	(6.0)			

הטבות אחרות לאחר פרישה				
גידול בנקודת אחוז אחת		קיטון בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2014	2015	2014	2015	
		(1.7)	(1.7)	שיעור היוון
2.0	1.9	(1.5)	(1.4)	שיעור עליית המדד
1.6	1.6	(1.2)	(1.1)	שיעור עזיבה
1.0	1.2	0.9	0.9	שיעור גידול בתגמול
(0.9)	(0.8)			

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת- פיצויי פרישה (המשך)

(4) נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

31 בדצמבר 2015				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
1.8	0.7	-	2.5	סוג נכס
10.3	-	-	10.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
				מניות
				אגרות חוב:
28.6	2.8	-	31.4	ממשלתיות
4.3	1.9	-	6.2	קונצרניות
45.0	5.4	-	50.4	סך הכל
-	-	3.9	3.9	אחר
45.0	5.4	3.9	54.3	סך הכל

31 בדצמבר 2014				
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ	
1.4	0.4	-	1.8	סוג נכס
9.2	-	-	9.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
				מניות
				אגרות חוב:
12.0	19.6	-	31.6	ממשלתיות
8.9	0.5	-	9.4	קונצרניות
31.5	20.5	-	52.0	סך הכל
-	0.4	1.6	2.0	אחר
31.5	20.9	1.6	54.0	סך הכל

הרכב השווי ההוגן של נכסי התכנית דווחו על ידי החברות המנהלות את נכסי התכנית וכן התבססו על המידע המפורסם באתרי משרד האוצר "גמל נט" ו"פנסיה נט". החלוקה לרמות של שווי הוגן מבוססת על הערכת ההנהלה בהתאם לדיווחי הקופות.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת- פיצויי פרישה (המשך)

(4) נכסי תכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2016

% מנכסי התכנית		יעד הקצאה	
31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
באחוזים			
3.4%	4.6%	3%	מזומנים ופיקדונות בבנקים
17.2%	19.0%	19%	מניות
			אגרות חוב:
58.4%	57.8%	58%	ממשלתיות
17.4%	11.4%	19%	קונצרניות
96.4%	92.8%	99%	סך הכל
3.6%	7.2%	1%	אחר
100%	100%	100%	סך הכל

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

תכניות פיצויים		
הפקדות בפועל		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		תחזית
2014	2015	*2016
במיליוני ש"ח		
3.8	3.9	3.9

הפקדות

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לקופות לתכניות פיצויים להטבה מוגדרת במהלך שנת 2016.

באור 20: זכויות עובדים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תכניות פנסיה להטבה מוגדרת- פיצויי פרישה (המשך)

(4) נכסי תכנית (המשך)

ג. תזרימי מזומנים (המשך)

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	תכניות פיצויים במיליוני ש"ח
2016	2.7
2017	1.7
2018	2.8
2019	2.8
2020	3.2
2021-2025	11.1
2026 ואילך	46.8
סך הכל	71.1

באור 21א: הון עצמי

א. הון המניות

הון המניות ליום 31 בדצמבר 2014 ו-2013 מורכב כדלקמן:

מספר המניות		מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת
רשום	מונפק ונפרע	
300,000,000	149,875,000	

(1) מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% (החל משנת 2014 9%) או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 221 להלן).

(2) מדיניות הדיבידנד

דירקטוריון בנק מסד החליט על מדיניות דיבידנד לפיה תחולק בכל שנה, לפחות מחצית מהרווח הנקי. עם זאת, לא יחולק דיבידנד אשר יגרום: (1) אי-עמידה בהגבלות המפקח על הבנקים בעניין חלוקת דיבידנדים (כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331); (2) ירידה מתחת ל-9% ביחס הון הבנק לנכסי סיכון; (3) מצב שסך הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על סך ההון; (4) אי-עמידה בדרישות סעיף 23 א' לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 ("חוק בנקאות (רישוי)"), אשר קובע תקרה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. בשנת 2015, על פי החלטת הדירקטוריון, הבנק לא חילק דיבידנד.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל III.

הוראות באזל III קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור ל:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר, וזאת על מנת לאפשר עמידה בדרישות החדשות של ההון הפיקוחי במסגרת יישום באזל III ולקבוע תקופת מעבר עד ליישומן המלא. הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון, וכן למכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו בהוראות באזל. בפרט, בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב- 10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2015 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 40% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 70%.

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות הון".

א.		31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2014
1. הון לצורך חישוב יחס ההון:			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
		525.4	*492.0
הון רובד 2, לאחר ניכויים			
		47.6	40.7
סך הכל הון כולל			
		573.0	532.7
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי			
		3,423.2	2,986.1
סיכוני שוק			
		13.5	14.7
סיכון תפעולי			
		381.2	392.7
סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
		3,817.9	*3,393.5
3. יחס ההון לרכיבי סיכון:			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון			
		13.76%	*14.50%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון			
		15.01%	*15.70%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים**			
		9.0%	9.0%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים**			
		12.5%	12.5%

* ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.

** דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015.

הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים- בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

באור 21 - הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2014	
537.6	501.6*	1. הון עצמי רובד 1
(12.2)	(9.6)	הון
525.4	492.0*	הבדלים בין הון לבין הון עצמי רובד 1
		סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
		התאמות פיקוחיות וניכויים:
-	-	מיסים נדחים לקבל
-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
-	-	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
525.4	492.0	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		2. הון רובד 1 נוסף
-	-	הון רובד 1 נוסף: מכשירים ועודפים, לפני ניכויים
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 1 נוסף
-	-	סך הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
		הון רובד 2
6.7	7.7	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
40.9	33.0	הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
47.6	40.7	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
		ניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
47.6	40.7	סך הכל הון רובד 2

* ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.
 ** דרישות יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור 9% ויחס הון כולל בשיעור 12.5% חלות מיום 1 בינואר 2015.
 הערה: התאמות פיקוחיות וניכויים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי". נכסי הסיכון וההתאמות הפיקוחיות מוצגים בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

ג. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2015	31 בדצמבר 2014	
		יחס ההון לרכיבי סיכון:
13.83%	14.51%*	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת הוראות המעבר בהוראה 299
0.07%	0.05%	השפעת הוראות המעבר
13.76%	14.50%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

באור 21: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. יעד הלימות הון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון וההנהלה, להחזיק רמת הלימות הון בהתאם ליעד ההון שהינו גבוה מהיחס המזערי הנדרש כפי שהוגדר על ידי המפקח על הבנקים. יעד ההון שנקבע על ידי הדירקטוריון וההנהלה משקף, לדעת הבנק, את רמת ההון הנאותה הנדרשת בהתחשב בפרופיל הסיכון ובתאבון הסיכון שלו. יעד ההון נקבע בתהליך בחינת הנאותות השנתית (ICAAP), תהליך פנימי להערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקצאת ההון הנדרשת בגינו. במסגרת התהליך בוצעה הקצאת הון משלימה בגין מוקדי סיכון שנכללו בנדבך הראשון וכן בגין מוקדי סיכון חדשים שזוהו אשר אינם נכללים בנדבך הראשון.

ביום 24 בדצמבר 2014, במסגרת קביעת יעדי ההון, נקבע עבור שנת 2015 יעד יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 10.0% ויעד יחס הון כולל בשיעור 13.1%.

כחלק מתהליך הדרגתי של אימוץ הוראות באזל III בישראל, ביום 28 במרץ 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הנחיה בנושא מסגרת באזל III- יחסי הון ליבה מינימליים, הדורש מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 בשיעור של 9% וביחס הון כולל בשיעור של 12.5% עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, נקבע כי בנק אשר סך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, מהווה לפחות 20% מסך נכסי המערכת הבנקאית, יידרש להגדיל את היחסים הנ"ל בנקודת אחוז אחת ולעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 10% ויחס הון כולל מזערי של 13.5% עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שיידרש מהבנק הוא 9% ויחס הון כולל המזערי שיידרש מהבנק הוא 12.5%.

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (להלן "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

יחס המינוף מונהג על ידי הבנק החל מיום 1 באפריל 2015.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

באור 21ב: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

יחס המינוף מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף":

ליום 31 בדצמבר 2015	
במיליוני ש"ח	
הון רובד 1	525.4
סך החשיפות	6,919.3
באחוזים	
יחס המינוף	7.59%
יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים*	5%

* תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

ויחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 הפיץ המפקח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין - 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכונה). תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות. תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו ירד מתחת לדרישה המזערית, נדרש לדווח מיידית על החרیגה למפקח על הבנקים בבנק ישראל.

תאגיד בנקאי שיחס כיסוי הנזילות שלו היה נמוך מהדרישה המזערית במשך 3 ימים, נדרש לדווח על החריגה למפקח על הבנקים בבנק ישראל, בליווי תכנית לסגירת הפער.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית תיקבע על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

יחס כיבוי הנזילות בבנק מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 בדבר "יחס כיסוי נזילות".

באור 21: הלימות הון, מינוף ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015	
באחוזים	
340%	יחס כיסוי הנזילות*
100%	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על בנקים**

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ- 60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור 100% ביום 1 בינואר 2017.

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1) התקשרויות בגין חוזי שכירות לזמן ארוך

השנה	2015	2014
בשנה ראשונה	8.9	8.6
בשנה שניה	8.6	7.8
בשנה שלישית	8.6	7.9
בשנה רביעית	8.6	7.8
בשנה חמישית	8.6	7.7
מעל חמש שנים	55.4	61.3
	98.7	101.1

2) הסכמים מהותיים

שירותי תפעול

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מתף - חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי.

מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי.

מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים.

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הבנק משלם לחברת מתף חלק מהוצאותיה המיוחס לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מתף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי. הוצאות המחשוב לחברת מתף לשנת 2015 היו בסך של 28.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 27.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 10 במרס 2014 זכה הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה, והפעלתו החל מיום 1 ביולי 2014. ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם בעניין. תקופת ההתקשרות הינה ל-5 שנים עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק יעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

השפעות הסכם השכר

במסגרת הסכם השכר מחדש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת בעיקר על ביצועי הבנק.

הבנק התחייב לשפות נושאי משרה כמשמעות מונח זה בסעיף 268 בחוק החברות, התשנ"ט - 1999. סכום השיפוי שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 33% מההון של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל.

ב. תביעות משפטיות

לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת משפטיות של יועצים משפטיים באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות ולגבי תביעות אשר לא תדחנה או תבטלנה, נכללו בדוחות כספיים אלה הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות במקום בו נדרשה הפרשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. נגד הבנק קיימות תביעות שונות במהלך העסקים הרגיל. לדעת ההנהלה, בהסתמך על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים בגין כל התביעות, שלא תדחנה ולא תבטלנה. סכום החשיפה של הבנק בגין תביעות תלויות שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, אינה קלושה ואשר לא בוצעה בגין הפרשה אינה מהותית.

באור 22: התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

חשיפה לתובענות ייצוגיות

ביום 20 באוקטובר 2014 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה כייצוגית שעניינה דמי הניהול הנגבים בכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי (להלן כולם ביחד - "הבנק") בגין ניהול פיקדון ניירות ערך בארץ ובחו"ל (להלן: "דמי הניהול"). לטענת המבקשים, בשנים 2007-2012, הנוסחה בה עשה הבנק שימוש לצורך גביית דמי הניהול (להלן: "הנוסחה הראשונה"), שונה מהנוסחה בה היה עליו לעשות שימוש ועליה ניתן גילוי, בתעריפון הבנק. לטענת המבקשים, כתוצאה משימוש בנוסחה הראשונה, נוצרו עיוותים חוזרים ונשנים לרעת הלקוחות, כך שבפועל הבנק חייב את הלקוחות בדמי ניהול, אשר שיעורם האפקטיבי עלה על שיעור דמי הניהול הרבעוני אותו מותר היה לבנק לגבות בהתאם לתעריפון. לטענת המבקשים, ברבעון השלישי לשנת 2013, חדל הבנק לעשות שימוש בנוסחה הראשונה והחל מאותו מועד, אינו גובה דמי ניהול ביתר. לטענת המבקשים, הנזק הכספי המצרפי הנומינלי שנגרם לחברי הקבוצה בצירוף נזקים לא ממוניים עולה על 40 מיליון ש"ח, אולם הם העמידו את הבקשה על סך של 30 מיליון ש"ח בלבד. ביום 30 בספטמבר 2015 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק וזה קיבל תוקף של פסק דין ביום 21 בדצמבר 2015.

באור 23 א': מכשירים נגזרים

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו.
- (2) סוגי העסקאות העיקריים בהם פועל הבנק:
 - עסקאות אקדמה (Forward) - חוזה בין שני צדדים לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: "נכסי בסיס"), שיבוצע בתאריך העתידי ובמחיר מוגדר מראש.
 - עסקאות החלפה (Swap) - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
 - אופציות (Options) - חוזה המקנה תמורת תשלום פרמיה את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות בזמן נקובים מראש.
- (3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים כמפורט להלן:
 - סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
 - סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר כתוצאה משינוי מחירי השוק כגון: שיערי חליפין, שיעורי ריבית וכדומה.
 - סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על ידי סילוקה במזומן או על ידי יצירת פוזיציה הפוכה.
 - סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקאות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבנות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.

הבנק השתמש בשירותי התפעול ובמערכות המיכון של הבנק הבינלאומי על מנת לנהל את מערך הנגזרים שלו. השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק מכון להשגת יעדים ועמידה במגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות). סיכוני השוק נמדדים ומוערכים באופן שוטף כחלק ממערך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, כולל מדידה של רגישות לגורמי סיכון ושל הפסדים תיאורטיים בתרחישים, לרבות תרחישים קיצוניים במונחי VAR ובמונחים נומינליים.

הבנק מתכסה באופן שוטף תוך הפעלת בקרות בעת ביצוע העסקה מול נגזרים משובצים בפיקדונות ללקוחות על ידי יצירת פוזיציה הפוכה מול הבנק הבינלאומי, בדרך זו מונע הבנק חשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות.

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות:

31 בדצמבר 2015			
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית אחר
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
א. נגזרים ALM (1),(2)			
חוזי אופציה אחרים			
8.7	8.7		
אופציות שנקנו			
18.9			18.9
Swaps			
27.6	8.7		18.9
סה"כ			
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע			
18.9			18.9
ב. נגזרים אחרים (1)			
חוזי Forward			
3.6		3.6	
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה			
12.5	12.4	0.1	
אופציות שנכתבו			
12.5	12.4	0.1	
אופציות שנקנו			
חוזי אופציה אחרים			
8.7	8.7		
אופציות שנכתבו			
37.3	33.5	3.8	
סה"כ			
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (**)			
א. נגזרי ALM (1) (2)			
0.3	0.2		0.1
שווי הוגן ברוטו חיובי			
0.5			0.5
שווי הוגן ברוטו שלילי			
ב. נגזרים אחרים (1)			
0.2	0.2	*-	
שווי הוגן ברוטו חיובי			
0.4	0.4	*-	
שווי הוגן ברוטו שלילי			
ג. סה"כ			
0.5	0.4		0.1
שווי הוגן ברוטו חיובי			
0.5	0.4		0.1
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים			
0.9	0.4		0.5
שווי הוגן ברוטו שלילי			
0.9	0.4		0.5
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			

הערות בעמוד הבא

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

(א) היקף הפעילות: (המשך)

31 בדצמבר 2014			
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית אחר
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
א. נגזרים ALM (1),(2)			
חוזי אופציה אחרים			
0.9	0.9		אופציות שנקנו
4.7			Swaps
5.6	0.9		סה"כ
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור קבוע			
4.7			4.7
ב. נגזרים אחרים (1)			
5.0		5.0	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה			
39.8	39.8	*-	אופציות שנכתבו
39.8	39.8	*-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים			
0.9	0.9		אופציות שנכתבו
85.5	80.5	5.0	סה"כ
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (**)			
א. נגזרי ALM (1) (2)			
0.1	0.1		שווי הוגן ברוטו חיובי
0.6			שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים אחרים (1)			
0.2	0.2	*-	שווי הוגן ברוטו חיובי
0.3	0.3	*-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. סה"כ			
0.3	0.3		שווי הוגן ברוטו חיובי
0.3	0.3		יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
0.9	0.3	0.6	שווי הוגן ברוטו שלילי
0.9	0.3	0.6	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

הערות:

(*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

באור 23 ב': פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ובמועדי פרעון (המשך)

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015			
בנקים	אחרים	סה"כ	בנקים	אחרים	סה"כ	
0.5	*-	0.5	0.3	*-	0.3	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1.8	*-	1.8	2.6	*-	2.6	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (1)
2.3	*-	2.3	2.9	*-	2.9	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
0.5	0.4	0.9	0.6	0.3	0.9	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(*) קטן מ- 50 אלפי ש"ח

(1) ההפרש אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

ג) פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף שנה:

בסכומים מדווחים במיליוני ש"ח

עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	סה"כ
31 בדצמבר 2015				
חוזי ריבית				
			18.9	18.9
3.8				
21.0	1.0	20.2		42.2
24.8	1.0	20.2	18.9	64.9
סה"כ				
31 בדצמבר 2014				
חוזי ריבית				
			4.7	4.7
	5.0			5.0
77.9	0.1	3.4		81.4
77.9	5.1	3.4	4.7	91.1
סה"כ				

באור 24: מגזרי פעילות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

בשנת 2015, הבנק זיהה את מגזרי הפעילות בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים והוראות הדיווח שהיו קיימות עד לפרסום ההוראות החדשות בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים (לפירוט ראה באור 1.ג.7).

ב. הגדרות

בדצמבר 2001 פרסם המפקח על הבנקים, הוראה בדבר דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי בהסתמך על תקני חשבונאות מקובלים. על פי הוראה זו, תאגיד בנקאי ייתן מידע לגבי כל מגזר פעילות אשר מתקיימים בו שלושת התנאים הבאים:

- 1) עוסק בפעילויות עסקיות אשר מהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות.
 - 2) תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים למגזר והערכת ביצועיו.
 - 3) קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
- בסיס המידע למגזרי פעילות, כפי שנקבע בהוראה, נשען על "גישת ההנהלה", דהיינו נקודת המוצא הינה המידע המשמש לדיווח הפנימי להנהלה ולדירקטוריון, על פיו מתקבלות ההחלטות התפעוליות השוטפות והתחזיות לגבי הביצועים בעתיד.
- ההוראה קובעת, בנוסף, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים.
- בהתאם להוראה נקבעו מגזרי הפעילות ברי הדיווח כדלקמן.
- מגזר בנקאי - המגזר מתחלק למגזר משקי בית, מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקי. המגזרים עוסקים במתן שירותים בנקאיים ובתיווך פיננסי.
 - מגזר ניהול פיננסי - מגזר הכולל את הפעילות בנוסטרו של הבנק ובנגזרים פיננסיים.

באור 24: מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
111.8	11.8	32.7	-	156.3	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
34.9	27.9	16.1	7.8	86.7	הכנסות שאינן מריבית:
					מחיצוניים
146.7	39.7	48.8	7.8	243.0	סך הכנסות
4.3	-	0.2	-	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
107.3	36.4	31.7	4.1	179.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
35.1	3.3	16.9	3.7	59.0	רווח לפני מיסים
13.4	1.3	6.4	1.4	22.5	הפרשה למיסים על הרווח
21.7	2.0	10.5	2.3	36.5	רווח נקי
7.2%	4.6%	8.5%	4.6%	7.1%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
2,185.6	214.1	940.5	2,571.8	5,912.0	יתרה ממוצעת של נכסים
2,227.9	1,736.2	668.3	-	4,632.4	יתרה ממוצעת של התחייבויות
2,086.0	301.7	851.7	346.9	3,586.3	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
219.9	3,107.5	220.3	-	3,547.7	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
99.0	6.4	28.8	-	134.2	הכנסות ריבית, נטו:
5.9	4.5	1.0	-	11.4	מרווח מפעילות מתן אשראי
6.9	0.9	2.9	-	10.7	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
					אחר
111.8	11.8	32.7	-	156.3	סך הכנסות ריבית, נטו

באור 24: מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד
הכנסות ריבית נטו:				
107.1	15.7	29.9	-	152.7
מחיצוניים				
הכנסות שאינן מריבית:				
32.6	27.5	18.5	21.7	100.3
מחיצוניים				
139.7	43.2	48.4	21.7	253.0
סך הכנסות				
10.7	1.1	0.2	-	12.0
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
*101.9	*37.1	*35.6	*3.3	*177.9
הוצאות תפעוליות ואחרות				
*27.1	*5.0	*12.6	*18.4	*63.1
רווח לפני מיסים				
*10.5	*1.9	*4.9	*7.1	*24.4
הפרשה למיסים על הרווח				
*16.6	*3.1	*7.7	*11.3	*38.7
רווח נקי				
*6.1%	*6.6%	*6.5%	*24.7%	*8.0%
תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)				
1,988.7	218.2	862.4	*2,187.8	*5,257.1
יתרה ממוצעת של נכסים				
1,882.0	1,637.6	625.3	-	4,144.9
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
1,812.7	308.5	784.0	302.1	3,207.3
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				
192.8	3,045.6	203.0	-	3,441.4
יתרה ממוצעת של ניירות ערך				
הכנסות ריבית, נטו:				
91.3	6.7	25.8	-	123.8
מרווח מפעילות מתן אשראי				
12.7	8.5	2.7	-	23.9
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות				
3.1	0.5	1.4	-	5.0
אחר				
107.1	15.7	29.9	-	152.7
סך הכנסות ריבית, נטו				

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 24: מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	מגזר מסחרי/ עסקי	מגזר ניהול פיננסי	סה"כ מאוחד	
101.6	20.0	32.4	-	154.0	הכנסות ריבית נטו:
					מחיצוניים
33.6	26.5	19.4	16.2	95.7	הכנסות שאינן מריבית:
					מחיצוניים
135.2	46.5	51.8	16.2	249.7	סך הכנסות
3.0	-	1.0	-	4.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
*101.8	*41.2	*41.2	*3.9	*188.1	הוצאות תפעוליות ואחרות
*30.4	*5.3	*9.6	*12.3	*57.6	רווח לפני מיסים
*11.0	*1.9	*3.4	*4.4	*20.7	הפרשה למיסים על הרווח
*19.4	*3.4	*6.2	*7.9	*36.9	רווח נקי
*8.1%	*7.2%	*5.5%	*18.3%	*8.3%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
1,777.7	219.2	872.3	*2,076.1	*4,945.3	יתרה ממוצעת של נכסים
1,656.1	1,792.8	591.9	-	4,040.8	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,621.7	315.1	749.8	290.5	2,977.1	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
138.5	2,617.6	168.7	-	2,924.8	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
80.6	6.7	26.3	-	113.6	הכנסות ריבית, נטו:
17.2	12.7	4.3	-	34.2	מרווח מפעילות מתן אשראי
3.8	0.6	1.8	-	6.2	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
					אחר
101.6	20.0	32.4	-	154.0	סך הכנסות ריבית, נטו

*הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. כללי

כאמור לעיל, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 7 בנובמבר 2014, החל מהדוח הכספי לשנת 2015, הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

ב. הגדרות

- אנשים פרטיים - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדירור ואחר".
- מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.
- משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- עסק - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- מחזור פעילות - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- עסק זעיר - עסק שמחזור פעילותו קטן מ- 10 מיליוני ש"ח.
- עסק קטן - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 10 מיליוני ש"ח וקטן מ- 50 מיליוני ש"ח.
- עסק בינוני - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 50 מיליוני ש"ח וקטן מ- 250 מיליוני ש"ח.
- עסק גדול - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל- 250 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי - יכלול את הפעילויות הבאות: פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך; פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות; פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים; אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
- נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות גמל, קרנות נאמנות, קרנות השתלמות, ניירות ערך של לקוחות, הלוואות בניהול הבנק ונכסים הנובעים מפעילות לפי מידת גבייה.

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סה"כ פעילות בישראל	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
3,513.9	-	2.6	89.4	184.9	566.5	0.6	2,669.9	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
17.5	-	-	-	0.2	7.3	-	10.0	יתרת חובות פגומים
3.7	-	-	-	-	0.6	-	3.1	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
5,028.3	-	53.8	98.7	124.2	593.6	60.2	4,097.8	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
3,817.9	529.3	2.9	77.2	193.3	571.0	0.9	2,443.3	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (1)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית- פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

סך הכל	מגזר בנקאות פרטית			מגזר משקי בית			
	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	סך הכל משקי בית	אחר	כרטיסי אשראי	
2,670.5	0.6	0.6	-	2,669.9	2,260.8	409.1	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
10.0	-	-	-	10.0	10.0	-	יתרת חובות פגומים
3.1	-	-	-	3.1	3.1	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
4,158.0	60.2	60.2	-	4,097.8	4,097.8	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
2,444.2	0.9	0.9	-	2,443.3	2,443.3	-	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (1)

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201).

באור 24א: מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015										
סך הכל	מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
	סך הכל	אחר	בינוי נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי נדל"ן	סך הכל	אחר	בינוי ונדל"ן	
840.8	89.4	79.1	10.3	184.9	182.4	2.5	566.5	342.8	223.7	יתרת אשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח יתרת חובות פגומים יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
7.5	-	-	-	0.2	0.2	-	7.3	2.9	4.4	
0.6	-	-	-	-	-	-	0.6	0.6	-	
816.5	98.7	95.5	3.2	124.2	104.7	19.5	593.6	548.7	44.9	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח (1)
841.5	77.2	62.9	14.3	193.3	183.1	10.2	571.0	353.4	217.6	

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201).

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי

2014			2015		
הפרשה להפסדי אשראי			הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור			אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	פרטי אחר	סך הכל
14.3	23.1	37.4	13.7	33.4	47.1
1.9	11.4	13.3	0.6	3.7	4.3
(5.4)	(9.5)	(14.9)	(8.2)	(15.7)	(23.9)
2.9	8.4	11.3	2.4	9.0	11.4
(2.5)	(1.1)	(3.6)	(5.8)	(6.7)	(12.5)
13.7	33.4	47.1	8.5	30.4	38.9
2.8	0.8	3.6	1.1	1.2	2.3
(1.7)	0.4	(1.3)	(0.4)	0.6	0.2
1.1	1.2	2.3	0.7	1.8	2.5
14.8	34.6	49.4	9.2	32.2	41.4

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות**

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים
קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו

יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

יתרת הפרשה לתחילת שנה
גידול (קיטון) בהפרשה

יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות
ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.
** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים ראה ביאור ג.6.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2013		
הפרשה להפסדי אשראי		
אשראי לציבור		
מסחרי	פרטי	אחר סך הכל
17.1	22.8	39.9
1.7	3.0	4.7
(11.5)	(10.2)	(21.7)
7.0	7.5	14.5
(4.5)	(2.7)	(7.2)
14.3	23.1	37.4
3.5	0.8	4.3
(0.7)	*-	(0.7)
2.8	0.8	3.6
17.1	23.9	41.0

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - חובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
הוצאות בגין הפסדי אשראי
מחיקות חשבונאיות
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
מחיקות חשבונאיות נטו
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
תנועה ביתרת ההפרשה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
יתרת הפרשה לתחילת שנה
גידול (קיטון) בהפרשה
יתרת ההפרשה לסוף השנה בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
סה"כ הפרשה להפסדי אשראי - חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. חובות (1) ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

**2015				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
678.9	11.4	690.3	1,177.8	1,868.1
164.5	2,659.1	2,823.6	-	2,823.6
843.4	2,670.5	3,513.9	1,177.8	4,691.7
7.3	0.7	8.0	-	8.0
1.2	29.7	30.9	-	30.9
8.5	30.4	38.9	-	38.9

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾, ועל החובות⁽¹⁾ בגינם היא חושבה:

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

2014				
הפרשה להפסדי אשראי				
אשראי לציבור				
מסחרי	פרטי אחר	סך הכל	בנקים	סך הכל
652.0	22.2	674.2	973.8	1,648.0
151.5	2,403.7	2,555.2	-	2,555.2
803.5	2,425.9	3,229.4	973.8	4,203.2
12.5	8.8	21.3	-	21.3
1.2	24.6	25.8	-	25.8
13.7	33.4	47.1	-	47.1

יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל חובות⁽¹⁾

הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾

שנבדקו על בסיס פרטני

שנבדקו על בסיס קבוצתי

סך הכל הפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

** לפירוט בדבר יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי וקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים ראה ביאור ג.6.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2015					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	
-	*-	121.5	3.1	0.1	118.3
-	-	115.0	1.3	-	113.7
-	*-	47.7	0.1	*-	47.6
0.1	0.6	559.2	3.0	24.9	531.3
0.1	0.6	843.4	7.5	25.0	810.9
4.2	3.1	2,670.5	10.0	16.7	2,643.8
4.3	3.7	3,513.9	17.5	41.7	3,454.7
-	-	559.8	-	-	559.8
-	-	618.0	-	-	618.0
4.3	3.7	4,691.7	17.5	41.7	4,632.5
31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים (2)		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 ועד 89 ימים (5)	בפיגור של 90 ימים או יותר (4)	סך הכל	פגומים (3)	לא פגומים	
0.1	-	141.3	7.5	0.1	133.7
0.1	-	101.0	1.3	0.1	99.6
-	-	46.9	0.2	-	46.7
0.4	0.3	514.3	6.6	1.0	506.7
0.6	0.3	803.5	15.6	1.2	786.7
4.3	0.8	2,425.9	19.8	13.0	2,393.1
4.9	1.1	3,229.4	35.4	14.2	3,179.8
-	-	353.2	-	-	353.2
-	-	620.6	-	-	620.6
4.9	1.1	4,203.2	35.4	14.2	4,153.6

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית, למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי - ראה באור 25.ב.ג.ה.לן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 4.3 מיליוני ש"ח (31.12.2014 - 4.9 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) בפרק זמן של עד 150 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך תקופה של 50 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק יותר הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב.

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2015					פעילות לוויים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת (2) חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	יתרת הפרשה פרטנית(3)	יתרת(2) חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית(3)	סך הכל יתרת (2) חובות פגומים	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	
0.1	**-	3.0	3.1	8.1	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	1.3	1.3	3.6	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.1	0.1	4.8	שרותים פיננסיים
-	-	3.0	3.0	11.5	מסחרי - אחר
0.1	**-	7.4	7.5	28.0	סך הכל מסחרי
0.6	0.4	9.4	10.0	16.9	אנשים פרטיים - אחר
0.7	0.4	16.8	17.5	44.9	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
0.7	0.4	16.8	17.5		נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
0.6	0.3	16.3	16.9		חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה- ראה פירוט בבאור 2.ב.25.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2014					פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽³⁾	יתרת ⁽²⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית	
10.9	7.5	1.8	3.8	5.7	בינוי ונדל"ן - בינוי
3.8	1.3	1.3	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4.6	0.2	0.2	-	-	שרותים פיננסיים
23.1	6.6	2.6	3.8	4.0	מסחרי - אחר
42.4	15.6	5.9	7.6	9.7	סך הכל מסחרי
48.1	19.8	10.7	8.6	9.1	אנשים פרטיים - אחר
90.5	35.4	16.6	16.2	18.8	סך הכל פעילויות בישראל *
					* מזה:
	35.4	16.6	16.2	18.8	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	14.9	11.7	1.1	3.2	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) אשראי לציבור יתרת חוב רשומה- ראה פירוט בבאור 25.ב.2.

(3) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

2015			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
*_	*_	4.9	בינוי ונדל"ן - בינוי
*_	*_	1.3	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.1	שרותים פיננסיים
*_	*_	3.8	מסחרי- אחר
*_	*_	10.1	סך הכל מסחרי
0.4	0.4	14.9	אנשים פרטיים - אחר
0.4	0.4 (4)	25.0	סך הכל פעילות בישראל

2014			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו (3)	יתרה ממוצעת של חובות פגומים (2)	
*_	*_	8.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	1.5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
*_	*_	0.3	שרותים פיננסיים
*_	*_	8.2	מסחרי- אחר
*_	*_	18.4	סך הכל מסחרי
0.2	0.2	20.3	אנשים פרטיים - אחר
0.2	0.2 (4)	38.7	סך הכל פעילות בישראל

הערות בעמוד הבא

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות ⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

2013			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
מזה: נרשמו על בסיס מזמן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
0.2	0.2	9.4	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	3.5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	0.8	שרותים פיננסיים
0.1	0.1	12.1	מסחרי- אחר
0.3	0.3	25.8	סך הכל מסחרי
0.6	0.6	22.3	אנשים פרטיים - אחר
0.9	0.9 ⁽⁴⁾	48.1	סך הכל פעילות בישראל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בסך של 20.0, 29.4, 34.4 מיליוני ש"ח.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

31 בדצמבר 2015			
יתרת חוב רשומה			
פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר(2), לא בפיגור	סך הכל(3)
בינוי ונדל"ן - בינוי	3.1	-	3.1
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	1.3	-	1.3
שרותים פיננסיים	0.1	-	0.1
מסחרי - אחר	2.1	0.8	2.9
סך הכל מסחרי	6.6	0.8	7.4
אנשים פרטיים - אחר	7.9	1.6	9.5
סך הכל פעילויות בישראל	14.5	2.4	16.9

31 בדצמבר 2014			
יתרת חוב רשומה			
פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר(2), לא בפיגור	סך הכל(3)
בינוי ונדל"ן - בינוי	4.1	-	4.1
שרותים פיננסיים	0.2	-	0.2
מסחרי - אחר	2.5	0.1	2.6
סך הכל מסחרי	6.8	0.1	6.9
אנשים פרטיים - אחר	7.0	1.0	8.0
סך הכל פעילויות בישראל	13.8	1.1	14.9

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) צובר הכנסות ריבית.

(3) נכלל בחובות פגומים

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח		
2015		
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
2	0.1	0.1
15	1.5	1.3
17	1.6	1.4
140	5.9	4.7
157	7.5	6.1

פעילות לווים בישראל
ציבורי-מסחרי
בינוי ונדל"ן - בינוי
מסחרי אחר
סך הכל מסחרי
אנשים פרטיים - אחר
סך הכל פעילות בישראל

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2014			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	0.6	0.3	שרותים פיננסיים
1	*_	*_	מסחרי אחר
16	1.7	1.6	סך הכל מסחרי
18	2.3	1.9	אנשים פרטיים - אחר
109	4.8	4.6	סך הכל פעילות בישראל
127	7.1	6.5	

ארגונים מחדש שבוצעו בשנת הדיווח			פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי
2013			
מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	0.2	0.2	מסחרי אחר
8	1.1	0.6	סך הכל מסחרי
9	1.3	0.8	אנשים פרטיים - אחר
103	3.6	3.5	סך הכל פעילות בישראל
112	4.9	4.3	

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. חובות (1) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שכשלו (2)					
2013		2014		2015	
יטרת חוב	מס' חוזים	יטרת חוב	מס' חוזים	יטרת חוב	מס' חוזים
4.2	3	0.8	2	* -	1
5.3	9	0.2	5	0.2	9
9.5	12	1.0	7	0.2	10
0.8	54	0.4	34	0.5	46
10.3	66	1.4	41	0.7	56

פעילות לווים בישראל ציבורי-מסחרי

בינוי ונדל"ן - בינוי

מסחרי - אחר

סך הכל מסחרי

אנשים פרטיים - אחר

סך הכל פעילות בישראל

* נמוך מ-50 אלפי ש"ח.

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים.

(2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(3) החל מהדוחות לשנת 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא. לפירוט נוסף ראה ביאור 4.ג.1.

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2014			31 בדצמבר 2015			תקרת האשראי (באלפי ש"ח)
סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	סיכון אשראי חוץ-מאזני (1),(3)	אשראי (1)	מספר לווים (2)	
225.3	69.6	51,591	273.8	86.4	58,474	אשראי ללווה עד 10
88.0	70.1	8,238	119.0	58.6	9,877	אשראי ללווה מעל-10 עד 20
234.6	212.4	14,660	264.7	202.2	15,040	אשראי ללווה מעל-20 עד 40
406.1	563.8	16,924	422.7	565.6	17,179	אשראי ללווה מעל-40 עד 80
284.9	919.8	11,105	308.6	998.5	11,945	אשראי ללווה מעל-80 עד 150
110.9	634.7	3,892	126.8	797.6	4,749	אשראי ללווה מעל-150 עד 300
17.5	95.2	298	23.3	113.3	367	אשראי ללווה מעל-300 עד 600
10.4	42.9	66	13.5	37.7	62	אשראי ללווה מעל-600 עד 1,200
11.7	46.4	35	4.1	31.6	23	אשראי ללווה מעל-1,200 עד 2,000
29.6	104.8	48	46.7	104.6	52	אשראי ללווה מעל-2,000 עד 4,000
43.5	121.3	29	36.5	156.8	34	אשראי ללווה מעל-4,000 עד 8,000
60.8	223.1	23	25.8	271.5	26	אשראי ללווה מעל-8,000 עד 20,000
0.6	141.4	6	35.8	102.1	6	אשראי ללווה מעל-20,000 עד 29,041 (4)
1,523.9	3,245.5	106,915	1,701.3	3,526.5	117,834	

הערות:

(1) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה.

(2) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של הלווה.

(4) ביום 31 בדצמבר 2015 תקרת האשראי במדרגה העליונה הינה 29,041 אלפי ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2014 26,806 אלפי ש"ח).

באור 25: מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים (1)		
				עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
0.7	0.9	100.6	181.8	ערביות להבטחת אשראי
0.6	0.4	87.5	83.2	ערביות והתחייבויות אחרות
*_	*_	3.1	8.6	מסגרות לפעולות למכשירים נגזרים שלא נוצלו
0.3	0.4	661.6	723.9	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
				מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות
0.6	0.7	642.3	670.8	בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.1	0.1	31.9	41.6	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
2.3	2.5	1,527.0	1,709.9	סך הכל

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015							פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל
מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾					
לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר של ארה"ב	אירו	אחר				
נכסים								
1,133.2	30.2	197.0	83.4	13.1		1,456.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
660.9	104.3	11.3	13.3			789.8	ניירות ערך	
3,316.2	147.3	7.8	3.7	*-		3,475.0	אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾	
618.0	618.0					618.0	אשראי לממשלה	
					43.2	43.2	בניינים וציוד	
-		0.1	0.1	0.3	0.5		נכסים בגין מכשירים נגזרים	
35.6	1.3	0.7	-		37.6		נכסים אחרים	
5,145.9	901.1	216.9	100.5	13.1	43.5	6,421.0	סך כל הנכסים	
התחייבויות								
4,097.9	617.2	205.2	95.7	12.3		5,028.3	פיקדונות הציבור	
73.0	298.5	1.6	0.4	-		373.5	פיקדונות מבנקים	
-		*-	0.5	0.2	0.7		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
479.8	1.1	*-			480.9		התחייבויות אחרות	
4,650.7	916.8	206.8	96.6	12.3	0.2	5,883.4	סך כל ההתחייבויות	
495.2	(15.7)	10.1	3.9	0.8	43.3	537.6	הפרש	

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 26: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014		מטבע ישראלי			מטבע חוץ ⁽¹⁾		פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	סך הכל
		לא צמוד	צמוד למדד המחירים	דולר	אירו	אחר		
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים		992.4	45.0	169.1	71.2	13.7		1,291.4
ניירות ערך		458.6	53.2		5.2			517.0
אשראי לציבור, נטו ⁽³⁾		2,997.2	174.0	5.7	5.4	*-		3,182.3
אשראי לממשלה		620.6						620.6
בניינים וציוד							51.4	51.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים		*-		*-			0.3	0.3
נכסים אחרים		**37.6		0.3	*-			**37.9
סך כל הנכסים		**4,485.8	892.8	175.1	81.8	13.7	51.7	**5,700.9
התחייבויות								
פיקדונות הציבור		3,507.7	597.6	172.2	77.2	12.8		4,367.5
פיקדונות מבנקים		76.1	301.2	*-	*-	*-		377.3
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		*-		*-	0.6		0.3	0.9
התחייבויות אחרות		**451.9	1.5	*-				**453.4
סך כל ההתחייבויות		**4,035.7	900.3	172.2	77.8	12.8	0.3	**5,199.1
הפרש		**450.1	(7.5)	2.9	4.0	0.9	51.4	**501.8

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

(3) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון (*)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2015													
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים										
שיעור תשואה חוזי (****)	ללא תקופת פרעון סך הכל	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים (3)	מעל שלוש עד ארבע שנים (3)	מעל שנתיים עד שלוש שנים (3)	מעל שנה עד שנתיים (3)	מעל שלושה חודשים עד שנה (3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)		
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)													
2.90%	6,047.3	9.3	6,398.2	10.2	516.8	696.8	1,053.7	563.1	730.4	775.8	608.0	1,443.4	נכסים(1)
(0.30%)	5,570.1	-	5,564.3	-	8.8	1.4	325.1	82.4	100.2	533.4	301.3	4,211.7	התחייבויות(2)
	477.2	9.3	833.9	10.2	508.0	695.4	728.6	480.7	630.2	242.4	306.7	(2,768.3)	הפרש
מטבע חוץ (***)													
2.13%	330.5	0.2	335.5	-	22.2	2.3	2.8	2.9	6.9	73.1	103.6	121.7	נכסים(1)
0.09%	313.3	-	313.4	-	-	-	0.5	0.3	2.2	10.4	15.9	284.1	התחייבויות(2)
	17.2	0.2	22.1	-	22.2	2.3	2.3	2.6	4.7	62.7	87.7	(162.4)	הפרש
	12.5	0.2	15.1	-	8.9	1.4	1.7	1.4	3.4	60.5	86.7	(148.9)	מזה: הפרש- בדולר
סה"כ													
2.88%	6,377.8	9.5	6,733.7	10.2	539.0	699.1	1,056.5	566.0	737.3	848.9	711.6	1,565.1	נכסים(1)
(0.29%)	5,883.4	-	5,877.7	-	8.8	1.4	325.6	82.7	102.4	543.8	317.2	4,495.8	התחייבויות(2)
	494.4	9.5	856.0	10.2	530.2	697.7	730.9	483.3	634.9	305.1	394.4	(2,930.7)	הפרש
4.96%	3,475.0	9.5	3,796.9	10.2	399.7	218.1	318.1	440.4	623.2	737.6	602.0	447.6	(1) מזה: אשראי לציבור
(1.00%)	5,028.3	-	5,020.1	-	8.8	1.4	26.2	80.1	91.4	465.7	227.0	4,119.5	(2) מזה: פיקדונות הציבור

הערות בעמוד הבא

באור 27: נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופה לפרעון (*) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2014													
יתרה מאזנית(****)			תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים										
שיעור תשואה חוזי (*****)	ללא תקופת פרעון (**) (3)	סך הכל	סה"כ תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר שנה	מעל חמש עד שנים	מעל ארבע עד שנים (3)	מעל שלוש עד שנים (3)	מעל שנתיים עד שנים (3)	מעל שנה עד שנתיים (3)	מעל שלושה חודשים עד שנה(3)	מעל חודש עד שלושה חודשים (3)	עם דרישה ועד חודש (3)
3.42% (4)	5,379.1	120.7	5,565.5	23.3	33.0	639.1	880.4	332.8	412.2	635.2	728.1	605.4	1,276.0
0.32% (4)	4,941.7	-	4,940.6	-	-	5.7	302.8	32.1	72.8	65.2	421.3	315.0	3,725.7
	437.4	120.7	624.9	23.3	33.0	633.4	577.6	300.7	339.4	570.0	306.8	290.4	(2,449.7)
מטבע ישראל (לרבות צמוד מט"ח)													
													נכסים (1)
													התחייבויות (2)
													הפרש
מטבע חוץ (***)													
													נכסים (1)
													התחייבויות (2)
													הפרש
													מזה: הפרש-בדולר
סה"כ													
													נכסים (1)
													התחייבויות (2)
													הפרש
(1) מזה:													
													אשראי לציבור
(2) מזה:													
													פקדונות הציבור

(3) אשראי בתנאי חח"ד סווג בהתאם לתקופת מסגרת האשראי במסגרת בסך של כ- 366.9 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2014 - 365.9 מיליוני ש"ח). אשראי בחריגה מהמסגרת בסך של כ- 8.5 מיליוני ש"ח, סווג ללא מועד פרעון (31 בדצמבר 2014 - 76.2 מיליוני ש"ח).

(4) הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

* בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיס הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

** נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך של 9.5 מיליוני ש"ח שזמן פרעונם עבר (31 בדצמבר 2014 - 121.4 מיליוני ש"ח).

*** לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

**** כפי שנכללה בבאור מספר 26 "נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין מכשירים נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

***** שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים המוצגים בבאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015					
שווי הוגן(א)				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
1,453.3	277.2	1,129.9	46.2	1,456.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
789.8	-	32.0	757.8	789.8	ניירות ערך*
3,502.2	3,256.9	245.3	-	3,475.0	אשראי לציבור, נטו
598.7	598.7	-	-	618.0	אשראי לממשלה
0.5	-	0.3	0.2	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
9.3	9.3	-	-	9.3	נכסים פיננסיים אחרים
6,353.8	4,142.1	1,407.5	804.2	6,349.5 **	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
5,033.9	899.0	4,134.9	-	5,028.3	פיקדונות הציבור
368.3	293.2	75.1	-	373.5	פיקדונות מבנקים
0.7	-	0.5	0.2	0.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
447.2	201.9	245.3	-	447.1	התחייבויות פיננסיות אחרות
5,850.1	1,394.1	4,455.8	0.2	5,849.6 **	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
1.0	1.0			1.0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה ביאור 12, "ניירות ערך".

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך 785.4 מיליוני ש"ח ובסך 0.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 228-ב228.

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014					
שווי הוגן(א)				יתרה במאזן	
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
1,292.6	95.2	1,149.2	48.2	1,291.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
517.0		13.3	503.7	517.0	ניירות ערך*
3,179.7	2,956.5	223.2		3,182.3	אשראי לציבור, נטו
596.9	596.9			620.6	אשראי לממשלה
0.3	***-	0.1	0.2	0.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
9.3	9.3			9.3	נכסים פיננסיים אחרים
5,595.8	3,657.9	1,385.8	552.1	** 5,620.9	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
4,390.4	762.0	3,628.4		4,367.5	פיקדונות הציבור
371.7	295.6	76.1		377.3	פיקדונות מבנקים
0.9		0.7	0.2	0.9	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
414.2	191.0	223.2		414.6	התחייבויות פיננסיות אחרות
5,177.2	1,248.6	3,928.4	0.2	**5,160.3	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
1.0	1.0			1.0	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך, ראה באור 12, "ניירות ערך".

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך 512.2 מיליוני ש"ח ובסך 0.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים 228-ב228.

*** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

באור 28 א': יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן את השפעת המס. יתרה מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בבאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית שבו הבנק ביצע עסקאות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

אשראי לציבור - השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי הוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי. הערכת השווי הוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2015				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -				
סך הכל שווי הוגן	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
			פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה	
			נכסים	
			ניירות ערך זמינים למכירה:	
747.0	20.6	726.4	איגרות חוב של ממשלת ישראל	
3.9	3.9	-	איגרות חוב של ממשלות זרות	
26.4	-	26.4	איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	
7.6	7.5	0.1	איגרות חוב של אחרים בישראל	
784.9	32.0	752.9	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	
0.5	0.3	0.2	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
785.4	32.3	753.1	סך כל הנכסים	
			התחייבויות	
0.9	0.7	0.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
0.9	0.7	0.2	סך כל ההתחייבויות	

באור 28 ב': פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים אחרים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
479.3	5.2	-	484.5
7.8	-	-	7.8
3.0	8.1	-	11.1
490.1	13.3	-	503.4
8.5	-	-	8.5
0.2	0.1	*-	0.3
498.8	13.4	*-	512.2
0.2	0.7	-	0.9
0.2	0.7	-	0.9

פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה נכסים	
ניירות ערך זמינים למכירה:	
איגרות חוב של ממשלת ישראל	
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל	
איגרות חוב של אחרים בישראל	
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	
ניירות ערך למסחר	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	
סך כל הנכסים	
התחייבויות	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
סך כל ההתחייבויות	

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן

במהלך שנת 2015 לא נעשו העברות בין רמות 1, 2 ו-3 בהיררכיית השווי ההוגן.

באור 28 ג': שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2015	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2015	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2015
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
*-	0.1	(0.1)	-	-
חוזי מטבע חוץ				
*-	0.1 ⁽¹⁾	(0.1)	-	-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
*-	0.1	(0.1)	-	-
סך כל הנכסים				
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014:				
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2014	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו ושטרם מומשו	סילוקים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2014
נכסים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
*-	(0.1)	0.1	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
0.1	*-	(0.1)	*-	*-
חוזי מטבע חוץ				
0.1	(0.1) ⁽¹⁾	-	*-	*-
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים				
0.1	(0.1)	-	*-	*-
סך כל הנכסים				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
(0.2)	(1.1)	1.3	-	-
חוזי ריבית שקל מדד				
(0.2)	(1.1) ⁽¹⁾	1.3	-	-
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
(0.2)	(1.1)	1.3	-	-
סך כל ההתחייבויות				

(1) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
(*) נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 28 ד': מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2014			
טווח	שווי הוגן	נתונים לא נצפים	טכניקות הערכת שווי
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
חוזי מטבע חוץ			
1.25%-5.75%	-*	סיכון אשראי-צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים

* נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק****

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות***

31 בדצמבר 2015							
בעלי עניין (1)							
מחזיקי מניות							
אחרים		נושאי משרה (4)		אחרים (3)		בעלי שליטה (2)	
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר (5)
2.0	1.3	-	-	-	-	735.6	498.7
3.1	0.9	0.7	0.4	-	-	-	-
**_	**_	**_	**_	-	-	-	-
3.1	0.9	0.7	0.4	-	-	-	-
0.8	0.8	-	-	-	-	0.7	0.5
התחייבויות							
75.9	44.5	3.9	1.8	136.1	61.4	-	-
2.5	1.3	-	-	-	-	319.1	307.5
-	-	1.9	1.9	-	-	13.5	13.1
-	-	-	-	263.4	263.4	274.2	274.2
-	-	-	-	-	-	29.2	-

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק*** (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. יתרות*** (המשך)

31 בדצמבר 2014								
בעלי עניין* (1)								
מחזיקי מניות								
אחרים		נושאי משרה (4)		אחרים(3)		בעלי שליטה(2)		
היתרה הגבוהה ביותר(5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר(5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר(5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר(5)	יתרה ליום 31 בדצמבר	
נכסים								
1.8	1.4	-	-	-	-	451.8	287.2	פיקדונות בבנקים
5.6	2.2	0.6	0.4	1.4	-	-	-	אשראי לציבור
(0.1)	**_	**_	**_	**_	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
5.5	2.2	0.6	0.4	1.4	-	-	-	אשראי לציבור, נטו
2.6	0.6	-	-	-	-	5.6	0.3	נכסים אחרים
התחייבויות								
86.9	48.9	3.4	2.7	126.8	49.0	-	-	פיקדונות הציבור
2.8	2.4	-	-	-	-	307.2	308.2	פיקדונות מבנקים
0.1	0.1	1.0	1.0	-	-	72.5	12.3	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	245.8	245.8	255.8	255.8	מניות (כלול בהון) (6)
סיכון אשראי במכשירים								
פיננסיים חוץ								
1.5	**_	-	-	**_	-	114.4	-	מאזניים(7)

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק*** (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ***

2015			
בעלי עניין ⁽¹⁾			
מחזיקי מניות			
אחרים ⁽⁴⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾
**_	**_	(0.1)	(6.8) ⁽⁸⁾
**_	**_	-	-
2.9	**_	0.1	(0.2)
2.9	**_	**_	(0.2)
(1.1)	(11.1)	-	(33.7) ⁽⁹⁾
1.8	(11.1)	**_	(40.7)
סך הכל			
2014			
בעלי עניין ⁽¹⁾ , *			
מחזיקי מניות			
אחרים ⁽⁴⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾
**_	**_	(0.4)	18.9 ⁽⁸⁾
**_	**_	**_	-
2.1	**_	0.1	(1.6)
2.1	**_	0.1	(1.6)
(1.1)	(10.6)	-	(33.8) ⁽⁹⁾
1.0	(10.6)	(0.3)	(16.5)
סך הכל			
2013			
בעלי עניין ⁽¹⁾ , *			
מחזיקי מניות			
אחרים ⁽⁴⁾	נושאי משרה ⁽⁴⁾	אחרים ⁽³⁾	בעלי שליטה ⁽²⁾
(0.3)	**_	(0.7)	(12.2) ⁽⁸⁾
**_	**_	-	-
1.5	**_	0.1	(5.8)
1.4	**_	**_	(5.8)
(1.3)	(11.1)	-	(32.6) ⁽⁹⁾
(0.1)	(11.1)	(0.6)	(50.6)
סך הכל			

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק*** (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין***

2015								
בעלי עניין (1)								
מחזיקי מניות								
נושאי משרה (4) אחרים				בעלי שליטה(2) אחרים (3)				
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	10	10.0	-	-	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
-	-	8	1.1	-	-	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
2	1.1	-	-	-	-	1	33.7	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

2014								
בעלי עניין (1)*								
מחזיקי מניות								
נושאי משרה (4) אחרים				בעלי שליטה(2) אחרים (3)				
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	10	9.6	-	-	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
-	-	7	1.0	-	-	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
2	1.1	-	-	-	-	1	33.8	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

2013								
בעלי עניין (1)*								
מחזיקי מניות								
נושאי משרה (4) אחרים				בעלי שליטה (2) אחרים (3)				
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות **	סך הטבות ***	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	10	10.1	-	-	-	-	בעלי עניין המועסקים בתאגיד או מטעמו
-	-	7	1.0	-	-	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
3	1.3	-	-	-	-	1	32.6	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

ראה הערות בסוף הבאור

באור 29: בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק**** (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים***

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
			א. בגין נכסים
1.4	0.1	0.1	מאשראי לציבור
			ב. בגין התחייבויות
(14.6)	18.4	(7.0)	לפיקדונות הציבור
(13.2)	18.5	(6.9)	סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים אינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק. לא בוצעו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי על יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים.

2. שירותי תפעול

שירותי המחשב הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות חברת מתף - חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. חלק מהשירותים הבנקאיים ללקוחות הבנק ניתנים באמצעות הבנק הבינלאומי. מתף נותנת שירותי מחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלקה דואר ועוד). שירותי המחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבינלאומי. מתף מספקת במסגרת ההתקשרות את שירותי המחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות כולל את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. הבנק משלם לחברת מתף חלק מהוצאותיה המיוחסות לו על פי חלקו בהיקף הפעילות בקבוצה ואת עלויות הסבת מערך המחשוב המיוחסות לו בהתאם לפריסה רב שנתית. החל ממועד ההסבה הבנק אינו משקיע ואינו מהוון השקעות בחומרה ובפיתוח למעט מקרים בהם מבוצע פיתוח על ידי מתף על פי דרישת הבנק ולשימוש הבלעדי.

הערות:

* הוצג מחדש.

** נמוך מ- 50 אלפי ש"ח.

*** למידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין ראה באור 29.ה. להלן.

**** מתכונת הגילוי בביאור עודכנה בהתאם לחוזר בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים, ראה גם באור 1.ג.4).

(1) בעל עניין, צד קשור, איש קשור- כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראות הדיווח לציבור.

(2) מחזיקי מניות בעלי שליטה וקרוב שלהם- בהתאם לסעיף 80.ד(1) בהוראות הדיווח לציבור.

(3) מחזיקים אחרים - לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי, ומי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים של התאגיד הבנקאי או את מנהלו הכללי- בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.

(4) נושאי משרה - בהתאם לסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.

(5) על בסיס היתרות בסופי החודשים.

(6) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.

(7) סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה.

(8) פירוט בבאור 29.ד להלן.

(9) פירוט בבאור 29.ג להלן.

באור 30 - מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצרכי מס

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר		
2014*	2015	
5,654.6	6,373.3	סה"כ נכסים
5,199.7	5,884.4	סה"כ התחייבויות
454.9	488.9	הון עצמי
37.4	34.6	רווח נקי נומינלי

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

תוספת א1 - תמצית דוח רווח והפסד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
190.8	167.3	158.2	הכנסות ריבית
36.8	14.6	1.9	הוצאות ריבית
154.0	152.7	156.3	הכנסות ריבית, נטו
4.0	12.0	4.5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
150.0	140.7	151.8	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
			הכנסות שאינן מריבית
15.3	21.6	6.5	הכנסות מימון שאינן מריבית
79.0	78.1	79.0	עמלות
1.4	0.6	1.2	הכנסות אחרות
95.7	100.3	86.7	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
			הוצאות תפעוליות ואחרות
*103.3	*88.3	89.9	משכורות והוצאות נלוות
**29.3	**32.5	34.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
**55.5	**57.1	55.5	הוצאות אחרות
188.1	177.9	179.5	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
57.6	63.1	59.0	רווח לפני מיסים
*20.7	*24.4	22.5	הפרשה למיסים על הרווח
*36.9	*38.7	36.5	רווח נקי

תוספת 2א - תמצית דוח על הרווח הכולל

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013*	2014*	2015	
36.9*	38.7*	36.5	רווח נקי
			רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:
(5.1)	0.3	(3.5)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו
8.5*	(5.7)*	2.4	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים**
3.4	(5.4)	(1.1)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(1.5)*	2.1*	0.4	השפעת המס המתייחס
1.9*	(3.3)*	(0.7)	רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
38.8*	35.4*	35.8	הרווח הכולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

תוספת א3 - תמצית מאזן שנתי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		
2014	2015	
		נכסים
1,291.4	1,456.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
517.0	789.8	ניירות ערך
3,229.4	3,513.9	אשראי לציבור
(47.1)	(38.9)	הפרשה להפסדי אשראי
3,182.3	3,475.0	אשראי לציבור, נטו
620.6	618.0	אשראי לממשלה
51.4	43.2	בניינים וציוד
0.3	0.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*37.9	37.6	נכסים אחרים
*5,700.9	6,421.0	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
4,367.5	5,028.3	פיקדונות הציבור
377.3	373.5	פיקדונות מבנקים
0.9	0.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*453.4	480.9	התחייבויות אחרות (מזה: 2.5, 2.3 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים)
*5,199.1	5,883.4	סך כל ההתחייבויות
*501.8	537.6	הון
*5,700.9	6,421.0	סך כל ההתחייבויות וההון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור ג.1.

תוספת 4א - תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

הון הנפרע	התחייבויות צמיתות	פרמיה על המניות	קרן הון מהטבה שנתקבלה מבעל שליטה	סה"כ הון המניות הנפרע וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך הכל
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	4.9	394.3	426.5
יתרה ליום 1 בינואר 2013							
השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים*							
						1.1	1.1
יתרה ליום 1 בינואר 2013 לאחר היישום לראשונה של הכללים החדשים*							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	4.9	395.4	427.6
רווח נקי בשנת החשבון*							
						36.9	36.9
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*							
					1.9		1.9
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	6.8	432.3	466.4
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013*							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	6.8	432.3	466.4
יתרה ליום 1 בינואר 2014							
רווח נקי בשנת החשבון*							
						38.7	38.7
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס*							
					(3.3)		(3.3)
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	3.5	471.0	501.8
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014*							
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	3.5	471.0	501.8
יתרה ליום 1 בינואר 2015							
רווח נקי בשנת החשבון							
						36.5	36.5
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס							
					(0.7)		(0.7)
14.3	9.6	2.7	0.7	27.3	2.8	507.5	537.6
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015							

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

רשימת לוחות - ממשל תאגידי

211	שכר רואה החשבון המבקר	1
212	שכר הטבות לנושאי משרה	2
216	רכוש קבוע	3
217	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק	4
217	נתונים לגבי מצבת כח האדם בבנק לפי מגזרי פעילות	5
229	נספח - 1 שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	6
233	נספח - 2 דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים - 2014-2015 מידע רב רבעוני	7
234	נספח - 3 מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים - 2014-2015 מידע רב רבעוני	8

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי

1	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית	204
2	מינויים ופרישות	204
3	הליך אישור הדוחות הכספיים	204
4	חברי הדירקטוריון	207
5	חברי ההנהלה הבכירה ותחומי אחריותם	209
6	המבקר הפנימי	210
7	שכר רואי החשבון המבקרים	211
8	שכר הטבות לנושאי משרה	213

הדירקטוריון

הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה העסקית ואסטרטגיית הסיכון של הבנק, מציב לבנק את המטרות והיעדים, מאשר את תכנית העבודה השנתית של הבנק, לרבות התקציב הכולל ואת הקצאת המשאבים להגשמת האסטרטגיה והמדיניות העסקית ומקיים מעקב תקופתי אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית. הדירקטוריון מתווה את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים ואת תיאבון הסיכון באמצעות אישור מסמכי המדיניות השונים. הדירקטוריון מפקח על דרגי הביצוע הבכירים של הבנק ועל עקביותם עם מדיניות הדירקטוריון ומוודא כי מדיניות ניהול הסיכונים מיושמת בצורה אפקטיבית. הדירקטוריון מתווה תרבות ארגונית של ניהול סיכונים וסטנדרטים של התנהגות מקצועית ויושרה ומוודא הטמעתם בכל דרגי הבנק. הדירקטוריון מוודא כי הבנק יפעל תוך ציות לחוק ולרגולציה וקבע קוד אתי המגדיר ציפיות ברורות לגבי יושרה ואתיקה.

הדירקטוריון דן ומאשר התקשרויות ופעולות אשר נקבע לגביהן בדין כי הן טעונות אישור הדירקטוריון לאחר שאושרו כדין על ידי ועדת הביקורת. הדירקטוריון קבע נהלי דיווח, מעקב ואישור עסקאות עם "אנשים קשורים" ובעלי עניין בהתאם לתנאי היתר בנק ישראל לבעלי השליטה, ולפיהם מאשר הדירקטוריון התקשרות הבנק עם מי מבעלי השליטה לרבות קרוביהם ותאגידים בשליטתם לקבלת שירותים הניתנים כרגיל ע"י נותנם ובמחיר שוק.

הדירקטוריון ממנה את המנהל כללי וקובע את אופן עבודתו וחובותיו כלפי הדירקטוריון, הדירקטוריון מאשר מינוי נושאי משרה בכירים ובעלי תפקידים נוספים בהתאם למדיניות מינוי הדרג הבכיר. הדירקטוריון דן בהערכת הביצועים של המנכ"ל ושל הדרג הבכיר, דן וקובע את מדיניות השכר, תנאי הפרישה ומערכת התגמול של העובדים ומנהלים בהתאם למדיניות התגמול כפי שאושרה על ידי הדירקטוריון.

הדירקטוריון מאשר את מינויים והפסקת כהונתם של גורמי ביקורת ובקרה מרכזיים ומוודא כי פונקציות ביקורת ובקרה נהנות ממעמד ראוי, מאוישות כהלכה, בעלות משאבים נאותים ומבצעות תפקידן באופן עצמאי ואפקטיבי. הדירקטוריון מאשר את תכנית העבודה של המבקר הפנימי, לאחר קבלת המלצת ועדת הביקורת, ולאחר שוודא כי תכנית העבודה של הביקורת הפנימית עונה על הנדרש מתכנית הציות של הבנק. הדירקטוריון אישר נהלים והנחיות כדי להבטיח שהמבקר הפנימי יוכל למלא כיאות את תפקידו בבנק. הדירקטוריון מקיים פיקוח ובקרה על הפעילות העסקית ומדיניות ניהול הסיכונים, באמצעות ועדות דירקטוריון ייעודיות.

עבודת הדירקטוריון וועדותיו

ועדת אשראי ועסקים, המשמשת גם כוועדה לניהול סיכונים, ועדת ביקורת ומאזן, המשמשת גם כוועדה לאישור עסקאות עם בעלי עניין ואנשים קשורים ופרויקטים וועדת תגמול המשמשת גם כוועדה לתנאי עבודה, קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק.

במהלך שנת 2015 התקיימו 13 ישיבות של מליאת הדירקטוריון, 13 ישיבות של ועדת אשראי ועסקים, 3 ישיבות של ועדת תגמול ו-12 ישיבות של ועדת ביקורת ומאזן (ראה להלן גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק).

ועדת אשראי ועסקים וניהול סיכונים

במסגרת פעילותה, הוועדה מייעצת לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון לסיכון והמגבלות הרצויות בבנק. הוועדה דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות החשיפה לסיכונים השונים של הבנק ומפקחת על יישום המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון. הוועדה מבצעת מעקב ובקרה אחר היקף המגבלות הפיננסיות הרצויות. הוועדה מקבלת דיווח על מצב הנזילות ותקרות האשראי בהתייחס להוראות בנק ישראל. הוועדה מבצעת מעקב אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו ע"י הדירקטוריון, ואחר נאותות מערך ניהול הסיכונים בבנק, לרבות מערך בקרת הסיכונים. הוועדה מפקחת על פעילותו של מנהל הסיכונים הראשי באמצעות קבלת דוח רבעוני. הוועדה מקבלת דוח רבעוני של בקר סיכונים שוק ונזילות בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 310. הוועדה דנה אחת לשנה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ומסמכי המדיניות בתחומי הסיכון השונים, לצורך דיון וקביעת מגבלות בהיבטי הסיכון שבהם. הוועדה דנה ומאשרת את תכנית העבודה השנתית של בקרת סיכונים אשראי ובקרת סיכונים שוק ונזילות.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, הוועדה דנה בכל אירוע שאירע בתקופת הדו"ח ומשפיע או עשוי להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבותו ובתקציב ההשקעות והרכוש. הוועדה מקבלת סקירה אודות ההתפתחות בשווקי הכספים והון בארץ ובחו"ל תוך ההתייחסות לריביות, אינפלציה ושערי חליפין.

בישיבתה ב- 17 ביוני 2015, דנה הוועדה במדיניות האשראי של הבנק שהותאמה להוראות המפקח על הבנקים בהוראה 301 דירקטוריון. הוועדה קיבלה סקירות מקיפות על לווים על פי היקף כספי שנקבע, דנה באישור מסגרות אשראי ללקוחות שבסמכותה והעבירה את המלצותיה למליאת הדירקטוריון לאישור מסגרות אשראי שבסמכות הדירקטוריון. הוועדה קיימה דיונים בנושא בקרת האשראי בבנק על סמך דוחות שהונחו בפניה ובנושא החובות הפגומים.

חברי הוועדה הם: מר אילן בצרי-יו"ר, מר אברהם פינקלשטיין, מר דורון שורר, גב' אירית שלומי, גב' איריס שטרק ומר חיים קרופסקי.

ועדת ביקורת, מאזן ופרויקטים

ועדת הביקורת דנה ואישרה את כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי כנדרש בנוהל בנקאי תקין. הוועדה דנה בהצעת תכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי והמליצה ליושב ראש הדירקטוריון ולדירקטוריון ביחס לתכנית זו, לרבות היקף הביקורות ותדירותן, ולאחר שוודאה שתכנית העבודה עונה על הנדרש מתכנית הציות הן בהתייחס לנושאי הביקורת הפנימית והן ביחס לתדירותיהן.

הוועדה דנה ואישרה תכנית להבטחת איכות שהוגשה על ידי המבקר הפנימי, ביחס לכל פעילויות הביקורת הפנימית. הוועדה מקיימת מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית של המבקר הפנימי תוך השוואת התכנון מול ביצוע בפועל, וקיבלה דיווח מהמבקר הפנימי על ליקויים מדוחות ביקורת שהטיפול בהם טרם הושלם.

הוועדה קיימה דיון שנתי עם פונקציות הביקורת והבקרה המרכזיות לבדן כדי לוודא שימוש יעיל של הבנק בעבודת פונקציית הביקורת והבקרה.

הוועדה מפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר, בוחנת את היקף עבודתו של רואה החשבון המבקר ואת שכרו, ומביאה את המלצותיה לפני הדירקטוריון.

הוועדה קבעה נהלים שיסדירו העברה אנונימית וסודית, לרבות ע"י עובדי הבנק, של חששות הקשורים לדיווח הכספי או לביקורת, השנויים במחלוקת, לצורך הערכת אפקטיביות הבקורות הפנימיות לדיווח הכספי או לביקורת.

הוועדה קבעה הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי הבנק בקשר לליקויים בניהול עסקי הבנק ולגבי ההגנה שתיתן לעובדים שהתלוננו.

בתוקף היותה גם "ועדת עסקאות עם בעלי עניין ואנשים קשורים", דנה הוועדה בעסקאות עם בעלי עניין בבנק ועם אנשים קשורים, העונים להגדרות בנק ישראל והמליצה לדירקטוריון על אישור עסקאות, בהתאם לנוהל שקבע הדירקטוריון.

הוועדה דנה ואישרה את תכנית העבודה השנתית של קצין הציות והממונה על אכיפה פנימית בניירות ערך. וועדת הביקורת דנה בדוחות הכספיים ובדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור, כנדרש בסעיף 36(ד) לנוהל בנקאי תקין 301, ובין היתר, דנה בטיטוט של הדוחות הכספיים הרבעוניים של הבנק והגישה את המלצותיה לדירקטוריון. הוועדה דנה בדוח המפורט (LONG FORM REPORT) של רואה החשבון המבקר של הבנק על הדוחות הכספיים השנתיים. הוועדה דנה ואישרה ההפרשה לחובות פגומים בגין חובות קשי גביה.

וועדת הביקורת משמשת גורם אחראי מטעם הדירקטוריון לפיקוח על ביצועה של תכנית האכיפה הפנימית בניירות ערך.

חברי הוועדה הם: גב' איריס שטרק-יו"ר, מר יוסי לוי, מר דורון שורר, מר חיים קרופסקי, מר שמריהו בן צור ומר שמואל זיו זוסמן.

ביום 16 באוגוסט 2015, חדל מר משה ניב לכהן כחבר הוועדה.

ביום 21 בדצמבר 2015, החל מר שמואל זיו זוסמן לכהן כחבר הוועדה.

ועדת תגמול ותנאי עבודה

ועדת תגמול דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות תגמול ונהלי תגמול, העקביים עם התרבות הארגונית בבנק, עם המטרות והאסטרטגיה לטווח ארוך ועם סביבת הבקרה שלו. הועדה נוקטת בפעולות לקביעת מדיניות שכר, הטבות לעובדים, תנאי הפרישה ומערכת תגמולים לעובדים ולמנהלים. הוועדה ממליצה לדירקטוריון על תנאי העסקה והפרישה של המנכ"ל וחברי הנהלת הבנק, לרבות קידומים והעלאות שכר. הוועדה דנה באישור מענקי תמרוץ מעבר להסכם שכר, במסגרת הסמכויות שאושרו על ידי הדירקטוריון במדיניות התגמול. הוועדה דנה במו"מ עם ועדי העובדים.

הוועדה דנה ומאשרת את תכנית עבודה השנתית של מחלקת משאבי אנוש ומבצעת מעקב אחר עמידה בתקציב משאבי אנוש ושינויים מהותיים במשך השנה. הוועדה דנה בקיום עתודה ניהולית בבנק ובוחנת את כשירותם של חברי ההנהלה הנוכחיים.

חברי הוועדה הם: גב' איריס שטרק- יו"ר, מר יוסי לוי, מר חיים קרופסקי ומר אברהם פינקלשטיין. ביום 16 באוגוסט 2015, חדל מר משה ניב לכהן כחבר הוועדה.

שינויים בהרכב הדירקטוריון

ביום 16 באוגוסט 2015, חדל מר משה ניב לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק.

ביום 21 בדצמבר 2015, החל מר שמואל זיו זוסמן לכהן כחבר בדירקטוריון הבנק.

דיווח על דירקטורים בעלי מיומנויות חשבונאית ופיננסית

על-פי הוראות בנק ישראל, על התאגידים הבנקאיים ליישם את הנחיית רשות ניירות ערך בדבר "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" (להלן: "ההנחיה").

על פי הוראה זו, על כל תאגיד בנקאי לקבוע את "המספר המזערי הראוי" של דירקטורים שהינם "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", בהתייחס, בין היתר, לגודל החברה, סוג פעילותה ומידת מורכבותה, באופן שיאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בדגש על אחריות הדירקטוריון לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד, לעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. בהוראת המפקח על הבנקים הוגדר "דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית" כדירקטור שאינו ממלא תפקיד נוסף בחברה, ואשר בשל השכלתו, ניסיונו או כישוריו, כפי שיפורטו בדיווח, הינו בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים חשבונאיים, בקרה פנימית ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולהעלות לסדר היום של הדירקטוריון סוגיות ושאלות בקשר לדיווח של החברה במטרה להביא לאישור ולפרסום דוחות כספיים נאותים.

בהוראה הודגש, כי אין בכך בכדי להקנות מעמד מיוחד לדירקטורים שהוגדרו כ"בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" ואין בה כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליהם ועל הדירקטורים האחרים, כאמור בכל דין. עוד קובעת ההוראה, כי בדיווח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, יצוין מיהם הדירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" מכלל חברי הדירקטוריון, אף אם מספרם עולה על המספר המזערי הראוי שנקבע על-ידי החברה.

דירקטוריון הבנק בישיבתו מיום 23 בפברואר 2004, קבע כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" יהיה חמישה.

להלן רשימת הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

מר אילן בצרי - רו"ח, יו"ר הדירקטוריון, משנה למנכ"ל, חבר הנהלה, וראש חטיבת עסקים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל. חבר הדירקטוריון ממאי 2008 וחבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון. בעל תואר שני במנהל עסקים וראיית חשבון. שימש בעבר כראש אגף ניהול פיננסי וניהול סיכונים בבנק הבינלאומי הראשון בע"מ.

מר יוסי לוי - סמנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל, חבר הנהלה, וראש חטיבת משאבים - חבר הדירקטוריון ממאי 2008 וחבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון. בעל תואר בהנדסת תעשייה וניהול.

גב' איריס שטרק - רו"ח, חברת הדירקטוריון ויו"ר ועדת הביקורת מינואר 2010. שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק", חברה במועצת רואי החשבון, חברה בוועדת המינויים ברשות נציב המדינה, חברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

בשנים 2004 - 2007 יו"ר דירקטוריון חברת נמל אשדוד בע"מ.

בשנים 2001 - 2004 יו"ר ועדת הביקורת בבנק הבינלאומי.

בשנים 1997 - 2000 יו"ר ועדת הביקורת בחברת "בזק".

מר אברהם פינקלשטיין - חבר דירקטוריון הבנק משנת 1985.

בעל תואר ראשון במנהל חינוכי ותואר מוסמך בחינוך ומנהל עסקים.

בתפקידו הנוכחי הינו יועץ ליחסי עבודה ומנהל וחבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

מר חיים קרופסקי - חבר דירקטוריון הבנק מינואר 2012.

חבר בדירקטוריונים ובגופים ציבוריים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה.

תואר ראשון במשפטים (L.L.B.).

בעל רישיון לעריכת דין.

בעבר, מנכ"ל חברות כרטיסי האשראי ישראל בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ, במשך 15 שנה מספטמבר 1994 עד ינואר 2009, מנכ"ל פועלים אקספרס בע"מ בין 27.3.2006 עד 31.1.2009, ממלא מקום יו"ר דירקטוריון פועלים אקספרס בע"מ בין השנים 23.9.2001 עד 26.3.2006, וסגן יו"ר דירקטוריון חברות כרטיסי האשראי ישראל בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, אמינית בע"מ מפברואר 2009 עד נובמבר 2009.

יו"ר דירקטוריון צמרת מימונים בע"מ בין השנים 2003 עד מרץ 2009.

יו"ר דירקטוריון האזור הדרומי של מסטרקארד אירופה בין השנים 2001-2006.

חבר דירקטוריון מסטרקארד אירופה בין השנים 1994 עד 2006.

מר דורון שורר - רו"ח, חבר דירקטוריון הבנק ממרס 2009 וחבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

בשנים 2002 - 2004 יו"ר הפניקס הישראלי - חברה לביטוח בע"מ.

בשנים 1998 - 2002 יו"ר מבטחים קבוצה לניהול קרנות פנסיה.

בשנים 1995 - 1998 המפקח על הביטוח וממונה על שוק הון ביטוח וחיסכון.

גב' אירית שלומי - חברת דירקטוריון הבנק מאפריל 2011.

בעלת תואר BA בכלכלה ותואר MBA באסטרטגיה גלובאלית.

בתפקידה הנוכחי הינה יועצת וחברה בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

בעבר, (2006-2011), שימשה כראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

גב' אלה גולן - חברת דירקטוריון הבנק מספטמבר 2014.

בעלת תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים.

בתפקידה הנוכחי הינה סמנכ"ל, חברת הנהלה, ראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי.

בעבר, (2010-2013), שימשה כסגנית ראש החטיבה לניהול נכסי לקוחות בבנק הבינלאומי.

מר שמואל זיו זוסמן - חבר דירקטוריון הבנק מ- 21.12.15.

בעל תואר במשפטים.

חבר בדירקטוריונים כמפורט בפרק חברי הדירקטוריון.

בעבר, עד שנת 2005, שימש כמנהל משאבי אנוש בבנק לאומי, יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2006-2011) ודירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (2006-1996).

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

הדירקטוריון מופקד על בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק מינה את ועדת הביקורת לקיים דיון בדוחות הכספיים, לעקוב אחר שינויים בכללים החשבונאיים ולדון במידת השפעתם על הבנק. הועדה דנה בנושאים שעלו מדוחות הביקורת של רואי חשבון המבקרים, בשינויים במערכי הדיווח הפנימי ומקיימת מעקב ובקרה על יישום המדיניות החשבונאית שנקבעה. במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים של הבנק, מועברים מסמכי רקע ו/או טיוטות של הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון לעיונם של חברי הועדה. הועדה מקיימת ישיבה לדיון בדוחות הכספיים ובעקבותיה ממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

הועדה מורכבת מהחברים שלהלן:

גב' איריס שטרק, רו"ח - יו"ר הועדה (דירקטורית חיצונית, בעלת מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר שמריהו בן צור, מר יוסי לוי (בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר שמואל זיו זוסמן (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית), מר חיים קרופסקי (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית) ומר דורון שורר (דירקטור חיצוני, בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית).

לישיבות הוועדה בהם נדונים הדוחות הכספיים, מוזמנים מנכ"ל הבנק, חשב הבנק, חברי הנהלה נוספים לפי הצורך, המבקר הפנימי של הבנק וכן רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג סקירת רואה החשבון, הממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת ועומדים לרשות חברי הועדה בכל שאלה והבהרה בטרם קבלת החלטה להמלצה למליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

במסגרת הערכת הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים לפי הוראת סעיף 302 לחוק Sarbanes-Oxley, נצבר ומועבר מידע להנהלת הבנק בהתייחס לדרישות הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח בגין ליקויים משמעותיים מובא לדיון בוועדה בטרם אישור הדוחות הכספיים כנדרש. דיווח בגין חולשה מהותית, במידה וקיים, ניתן בדוחות הכספיים.

במסגרת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 309 בדבר בקורות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה פנימית על דיווח כספי של המפקח על הבנקים, במהלך השנה פועל הבנק למיפוי תהליכי עבודה חדשים ותיקוף תהליכי עבודה קיימים המשפיעים על תהליכי הדיווח הכספי וזאת בעקבות שינויים בהוראות רגולציה החלים על הבנק. תהליך זה כולל תיעוד של תהליכי עבודה חדשים ותיקוף של תהליכים קיימים, לרבות תיעודם ותיעוד הבקורות המבוצעות במסגרתם. כמו כן, מבוצעות במהלך השנה בדיקות אפקטיביות של מערך הבקרה הפנימית על תהליכי הדיווח הכספי של הבנק לרבות גילוי. דיווח על ממצאי התהליך מועברים באופן שוטף לוועדת ההיגוי בבנק.

לקראת ישיבת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים, מועברים מסמכי רקע וטיוטת הדוחות הכספיים של הבנק, לרבות דוח הדירקטוריון, לעיונם של חברי הדירקטוריון. במהלך ישיבת הדירקטוריון, בה נידונים ומאושרים הדוחות הכספיים, סוקרים חברי הנהלת הבנק את עיקרי הדוחות הכספיים וכן סוגיות מהותיות בדיווח הכספי. בנוסף, נסקרת הפעילות השוטפת של הבנק והשפעת פעילות זו על התוצאות העסקיות של הבנק ומודגשות סוגיות עיקריות. לישיבה זו מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק המתבקשים להציג את סקירת רואה החשבון, הממצאים העיקריים, אם היו כאלה, כפי שעלו מתהליך הביקורת, ועומדים לרשות חברי הדירקטוריון בכל שאלה והבהרה. ועדת הביקורת ומאזן מגישה את המלצותיה בעניין אישור הדוחות הכספיים לדירקטוריון, אשר לו הבלעדיות לאשרם.

חברי הדירקטוריון

להלן רשימת חברי הדירקטוריון, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים של גופים אחרים:

אילן בצרי	יו"ר הדירקטוריון. משנה למנכ"ל הבנק הבינלאומי הראשון לישראל וראש חטיבת עסקים. דירקטור בפיבי שוויץ ופאנקה בע"מ.
יוסי לוי	סמנכ"ל, ראש חטיבת משאבים בבנק הבינלאומי הראשון לישראל. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ (עד 31.12.15), פורטראב חברה להשקעות בע"מ, הבנק הבינלאומי חיתום והשקעות בע"מ ויו-בנק בע"מ (עד 30.06.15).
אלה גולן	סמנכ"ל, ראש החטיבה הבנקאית בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ.
אירית שלומי	יועצת. בעבר, סמנכ"ל וראש חטיבת בנקאות בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. מנכ"לית חברת א. שלומי יעוץ בע"מ. חברה בדירקטוריונים של החברות שלהלן: בנק אוצר החייל בע"מ, אמיליה פיתוח (מעו"ף) בע"מ, דירקטורית חיצונית בריט 1 בע"מ ודירקטורית בלתי תלויה בקרסו מוטורס בע"מ.
איריס שטרק	דירקטורית חיצונית. רואת חשבון. שותפה מנהלת במשרד רו"ח "שטרק את שטרק", מנכ"לית של החברות שטרק את שטרק נכסים בע"מ ושטרק את שטרק-רו"ח (שותפות), חברה במועצת רואי החשבון, חברה בוועדת מינויים ברשות נציב המדינה, מרצה במוסדות אקדמיים. חברה בדירקטוריונים של החברות שלהלן: קופה לתגמולים ופנסיה של עובדי הסוכנות היהודית בע"מ (וגם יו"ר וועדת הביקורת). חברת ועד מנהל סמינר הקיבוצים, יו"ר דירקטוריון הליגה המקצוענית לנשים בכדורסל בע"מ. בעבר, יו"ר דירקטוריון חברת נמל אשדוד בע"מ, יו"ר ועדת הביקורת בבנק הבינלאומי, יו"ר ועדת הביקורת בחברת "בזק", חברה בחבר הנאמנים ויו"ר ועדת ביקורת של ביה"ס הגבוה לטכנולוגיה בירושלים וחברת ועדת ביקורת וראיית ישראל.
חיים קרופסקי	דירקטור חיצוני. חבר בדירקטוריונים בחברות שלהלן: אורט ישראל- חברה לתועלת הציבור (חל"צ) וקרן יהושע רבינוביץ לאמנויות תל אביב. חבר הועדה הציבורית "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל, חבר בחבר הנאמנים של מוזיאון תל-אביב לאמנות. חבר המועצה הציבורית של אלו"ט-אגודה לאומית לילדים אוטיסטים. בעבר, מנכ"ל חברות כרטיסי האשראי הישראליים בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ, במשך 15 שנה מספטמבר 1994 עד ינואר 2009, מנכ"ל פועלים אקספרס בע"מ בין 27.3.2006 עד 31.1.2009, ממלא מקום יו"ר דירקטוריון פועלים אקספרס בע"מ בין השנים 23.9.2001 עד 26.3.2006 וסגן יו"ר דירקטוריון חברות כרטיסי האשראי הישראליים בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, אמינית בע"מ מפברואר 2009 עד נובמבר 2009. יו"ר דירקטוריון צמרת מימונים בע"מ בין השנים 2003 עד מרץ 2009. יו"ר דירקטוריון האזור הדרומי של מסטרקארד אירופה בין השנים 2001-2006. חבר דירקטוריון מסטרקארד אירופה בין השנים 1994 עד 2006. בעל תואר ראשון (B.A.) בכלכלה. תואר ראשון במשפטים (L.L.B.). בעל רישיון לעריכת דין.

שמואל זיו זוסמן	דירקטור חיצוני. גמלאי, בוגר הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית. חבר בדירקטוריון של לודז'יה רוטקס השקעות בע"מ (יו"ר דירקטוריון). בעבר, דירקטור חיצוני בבנק מרכנתיל (2012-10/2015). יו"ר דירקטוריון בנק ערבי ישראלי (2005-2012), דירקטור בויטה פרי גליל (החדשה) בע"מ (2006-2011), דירקטור באפריקה ישראל להשקעות בע"מ (2006-1996) ומנהל משאבי אנוש בבנק לאומי עד 2005.
אברהם פינקלשטיין	יועץ ליחסי עבודה ומנהל. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: "אסם" השקעות בע"מ, מ.ד.א. אחזקות בע"מ, הלי-בו מכונים לאבחון הליקובקטר בע"מ, א.א. פ.ק.ד בע"מ, א.א. פינקלשטיין נכסים בע"מ, איילון פנסיה וגמל בע"מ, איילון חברה לביטוח בע"מ, איילון חברה לניהול קופות גמל בע"מ, בית הספר הגבוה לטכנולוגיה "מכון הלב" וע.ר.ן. שיווק כיטוב בע"מ. חבר בוועד המנהל של אגודת שוחרי תלפיות-מכללה אקדמית לחינוך.
דורון שורר	דירקטור חיצוני. רואה חשבון. מנכ"ל שורר בינלאומי בע"מ. חבר בדירקטוריונים של החברות שלהלן: החברה המנהלת של קרן ההשתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ (וחבר ועדת השקעות), PLURISTEM נבאדה, קופ"ג של עובדי האוניברסיטה העברית (וחבר ועדת השקעות), קפיטב ברד בע"מ. בעבר, חבר דירקטוריון בפימי אגרו בע"מ, באופק אגודה שיתופית בע"מ ובעמותת להקת הבלט "קולבן דאנס".
שמריה בן-צור	גמלאי, שימש כממלא מקום מזכיר הסתדרות המורים וראש האגף המקצועי של הסתדרות המורים. סגן יו"ר הכנסת לשעבר, בוגר הפקולטה למשפטים של מכללת קריית אונו.
עדנה וידל	מנהלת תיכון מקיף י"ב בראשון לציון.
דורית חגי	יו"ר סניף הסתדרות המורים בפתח תקוה ויו"ר האגף לארגון הסתדרות המורים.

ביום 16 באוגוסט 2015, סיים מר משה ניב את כהונתו כדירקטור חיצוני לאחר שלוש כהונות. ביום 21 בדצמבר 2015 החל מר שמואל זיו זוסמן לכהן כדירקטור חיצוני.

מבקרת פנימית- גב' יעל רונן.

רואי החשבון המבקרים של הבנק - סומך חייקין.

חברי הנהלת הבנק

יעקב שורי	מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי ומנהל סיכונים פיננסיים מיוני 2011. מנכ"ל ויו"ר הדירקטוריון של א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. בוגר לימודי דיפלומה לבנקאות - התמחות במימון וחשבונאות ובוגר לה"ב- ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב. 2006-2011 סמנכ"ל, מנהל מחלקה מסחרית-עסקית בחטיבה העסקית וראש מנהלת סניפי עסקים בבנק הבינלאומי, יו"ר הבינלאומי ליסינג בע"מ (חברת בת) 2005-2006 מנהל אזור המרכז בבנק הבינלאומי 2004-2005 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב ומנהל מחלקת עסקים בבנק הבינלאומי
גבריאל טייטל	סגן מנהל כללי, ראש אגף בנקאות, חבר בדירקטוריונים א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ והבינלאומי סוכנות לביטוח בע"מ. בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב. 2007-2008 סגן מנהל סניף ראשי תל אביב בבנק הבינלאומי 2006-2007 מנהל מנהלת השילוב של חברות בנות בקבוצת הבנק הבינלאומי 2002-2006 מנכ"ל בנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ
דוד פדרמן	סגן מנהל כללי מנובמבר 2001, ראש אגף אשראי. בעל תואר ראשון בפסיכולוגיה מאוניברסיטת חיפה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.
אלון שפירא	סגן מנהל כללי מנובמבר 2002, ראש אגף חשבות, החשבונאי הראשי וחבר בדירקטוריון א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ. רואה חשבון. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה ובעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב.

בתאריך 24 בינואר דווח מנכ"ל הבנק לדירקטוריון על פרישתו של מר דוד פדרמן ב-1 למרס 2016.
בתאריך 24 בינואר אישר הדירקטוריון את מינוי גב' רונית עוזיאל לסמנכ"ל, ראש אגף אשראי החל מ-1 במרס 2016.
רונית עוזיאל, בעלת תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת Golden Gate, San Francisco, USA.
2013-2015 מנהלת חטיבת אשראי וחברת הנהלה ב-UBANK.
2005-2013 מנהלת מחלקת קשרי לקוחות עסקיים, מנהלת המטה העסקי ומנהלת סקטור נדל"ן ובניה בבנק אוצר החייל.
1999-2005 ראש צוות אשראי בחטיבה העסקית בבנק לפיתוח התעשייה.
1997 - עוזרת למנהל קרן הלוואות לעסקים קטנים, The Economic Development Center of Monterey Country.
1994-1995 אנליסטית ביחידה לבקרת אשראי בבנק הפועלים.

גילוי בדבר המבקר הפנימי

גב' יעל רונן, רו"ח מכהנת כמבקרת הפנימית הראשית של הבנק החל מיום 23 במאי 2011, ומשמשת כמבקרת פנימית בכל התאגידים הבנקאיים בישראל בקבוצת הבינלאומי ובפיבי בנק יו קי. המבקרת הפנימית הנה בעלת תואר ראשון בכלכלה ופסיכולוגיה ומסלול בחשבונאות לבעלי תואר מטעם אוניברסיטת ת"א. בתפקידיה הקודמים עסקה בניהול מחלקת סרבנס אוקסלי של חברת כלל ביטוח בע"מ והייתה מנהלת במחלקת ניהול סיכונים מערכות מידע במשרד רואי החשבון KPMG סומך חייקין, עם דגש על פעילויות ביקורת וייעוץ בתחום הבנקאי.

המבקרת הפנימית הנה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות המבקר הפנימי כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן "חוק הביקורת הפנימית") והוראת ניהול בנקאי 307.

דרך המינוי וכפיפות ארגונית

מינוי המבקרת הפנימית אושר בוועדת הדירקטוריון של הבנק ביום 13 באפריל 2011. הממונה בארגון על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות מוקדי סיכון לסיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, ולמצאים שהועלו בביקורות קודמות שבוצעו על ידי ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת. תכנית העבודה מובאת לדיון בוועדת הביקורת אשר ממליצה בפני הדירקטוריון על אישורה ומאושרת על ידי הדירקטוריון.

תכנית העבודה מותירה בידי המבקרת הפנימית הראשית את שיקול הדעת לסטות ממנה וכן לבצע ביקורות בלתי מתוכננות. שינויים מהותיים מתכנית העבודה שאושרה, מובאים לדיון בפני ועדת הביקורת.

היקף משרות

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ומועסקת במשרה מלאה. מספר העובדים העוסקים בביקורת הפנימית של הבנק עמד בשנת 2014 על כ-4.3 משרות בממוצע. היקף משרות זה, נגזר מתכנית העבודה הרב-שנתית ותגבור על ידי מיקור חוץ.

עריכת הביקורת

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין 307 והנחיות של גופים רגולטוריים אחרים.

הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, הניחו את דעתם כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות האמורות.

גישה למידע

למבקרת הפנימית ניתנת גישה מלאה לכל המידע הנדרש על ידה, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי הראשי

דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב. דוחות הביקורת הפנימית מוגשים למנכ"ל ולחברי ההנהלה הממונים על היחידות/הנושאים המבוקרים, ועל פי קריטריונים שנקבעו בנהלי הדירקטוריון ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. דוחות ביקורת משמעותיים, לפי העניין נדונים בישיבות אצל מנכ"ל הבנק. דוחות הביקורת מובאים בפני ועדת הביקורת של הבנק ונדונים לפי העניין. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח רבעוני, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי. הדיווח הרבעוני כולל תקצירים של כל דוחות הביקורת שהופצו ברבעון שחלף, ומוגש למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, ליו"ר ולחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, תמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי, הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית, ודיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת. לחברי הדירקטוריון נמסרים עותקי פרוטוקולים של ועדות הביקורת, על מנת להביא את תוכן הדיונים לידיעת חברי הדירקטוריון, שאינם חברים בוועדת הביקורת. במקרים של ממצאים חמורים במיוחד, נמסר דווח מיידי למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון. הדיווח על סיכום הפעילות של הביקורת הפנימית לשנת 2014 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 23 במרס 2015. הדיווח של הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2015 נדון בוועדת הביקורת של הבנק ביום 7 בספטמבר 2015. הדיווח של הביקורת הפנימית לשנת 2015 ידון בחודש מרס 2016.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, היקף, אופי ורציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקר הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול

תגמול המבקר הפנימית מבוצע על ידי הבנק הבינלאומי ומתבצע חיוב של הבנק בגין שירותי הביקורת. להערכת דירקטוריון חברת האם, תגמול המבקר הולם את משרתה. להערכת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקר הפנימית כדי לגרום להטייה בשיקול דעתה המקצועי.

שכר רואי החשבון המבקרים

(סכומים מדווחים באלפי ש"ח) (1) (2) (3)

בשנת 2015	בשנת 2014	
1,165.5	1,198.0	עבור פעולות הביקורת ⁽⁴⁾ - רואי חשבון המבקרים
42.9	108.2	עבור פעולות הביקורת - שירותים אחרים - רואי חשבון המבקרים
11.9	10.0	עבור פעולות ביקורת בחברות בנות - רואי חשבון מבקרים
1,220.3	1,316.2	סה"כ שכר רואי מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, ביקורת הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וביקורת דוח התאמה למס הכנסה.

שכר הטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, תשלומי המעביד והפרשות כל אחד מחמשת נושאי המשרה הבכירים בבנק ליום 31 בדצמבר 2015 ו-2014 (סכומים מדווחים באלפי ש"ח):

בשנת 2015						
שם	תפקיד	משכורת	מענק (3)	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות
יעקב שורי	- מנכ"ל הבנק	967	-	59	245	1,271
גבריאלי טייטל	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	762	-	58	186	1,006
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי	710	-	55	174	939
דוד פדרמן	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	684	-	58	855 (4)	1,597
רון כהן (5)	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי- בנקאות קמעונאית	531	40	-	125	696
						79

בשנת 2014						
שם	תפקיד	משכורת	מענק (3)	שווי רכב	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי והטבות נוספות	סה"כ משכורות והוצאות נלוות
יעקב שורי	- מנכ"ל הבנק	967	96	60	230	1,353
גבריאלי טייטל	- סמנכ"ל, ראש אגף בנקאות וניהול נכסי לקוחות	733	50	57	168	1,008
אלון שפירא	- סמנכ"ל, ראש אגף חשבות והחשבונאי הראשי	730	43	55	174	1,002
דוד פדרמן	- סמנכ"ל, ראש אגף אשראי	682	44	57	182	965
רון כהן (5)	- מנהל מחלקת שיווק ופיתוח עסקי- בנקאות קמעונאית	532	64	-	124	720
						108

* הלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהם נקבעו לפי קריטריונים אחידים.
 ** היקף המשרה של נושאי המשרה הבכירה הוא 100%.
 *** לנושאי המשרה הבכירה אין החזקות בהון הבנק.
 **** התנאים לניהול החשבונות בבנק לנושאי המשרה הבכירה, לרבות כל הפעילות במסגרתם, דומים לתנאים ללקוחות אחרים בעלי מאפיינים דומים.

- (1) שכרו של יו"ר הדירקטוריון, מר אילן בצרי, משולם על ידי הבנק הבינלאומי בע"מ.
- (2) כמבקר הפנימי בבנק משמשת גב' יעל רונן שהינה המבקרת הפנימית הראשית של הבנק הבינלאומי בע"מ. שכרה משולם על ידי הבנק הבינלאומי.
- (3) בהתאם לאישור הדירקטוריון סכום המענק עשוי להשתנות, ראה מדיניות תגמול חברי הנהלה.
- (4) כולל הפרשה בגין הודעה מוקדמת ואי-תחרות, במסגרת פרישתו בחודש מרס 2016.
- (5) העובד אינו נושא משרה בכירה ונכלל בהסכם קיבוצי של עובדי הבנק במדיניות התגמול. בהתאם להסכם הקיבוצי תהליך התגמול של עובדי הבנק יתבצע ברבעון השני של שנת 2016. המענק הינו מענק בגין שנת 2014 אשר שולם בשנת 2015 וכולל חלק יחסי בתגמול נדחה שמומש בסך 20 אלפי ש"ח. לעובד תגמול נדחה במסגרת תכנית "אופציות פאנטום" בסך של כ- 74 אלפי ש"ח בגין תגמול נדחה מתמשך לעובדי הבנק שאינם חברי הנהלה. ראה מדיניות התגמול בפרק המשאב האנושי.

מר יעקב שורי - מועסק בבנק מיום 10 ביוני 2011 בהסכם אישי ולתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה הסכום המתקבל מהכפלת שכרו האחרון במספר שנות עבודתו בבנק (לרבות חלקי שנה). תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר גבריאל טייטל - מועסק בבנק בהסכם אישי בתוקף מיום 15 ביוני 2008 לתקופה קצובה עד יום 14 ביוני 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר דוד פדרמן - מועסק בבנק מיום 30 בספטמבר 2001 בהסכם קיבוצי כמושאל מבנק הפועלים ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 בינואר 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 בדצמבר 2011. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בהתאם לסכום שהופרש לקופת הפיצויים האישית שלו ללא השלמת עתודות. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

מר אלון שפירא - מועסק בבנק מיום 1 ביולי 1997 בהסכם קיבוצי ובהסכם אישי בתוקף מיום 1 באוגוסט 2009 לתקופה קצובה עד יום 31 ביולי 2012. החל ממועד זה החוזה נמשך לתקופה נוספת בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות בכל עת ומסיבה כלשהי, תוך הודעה כתובה מוקדמת בת ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. עם סיום העסקתו בבנק, יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% משכרו האחרון או 200% משכר האחרון לפני החתימה על ההסכם האישי, הגבוה מביניהם. תקופת הגבלת התחרות בתשלום הינה בת שלושה חודשים מיום סיום עבודתו בבנק. משכורתו צמודה למדד המחירים לצרכן. במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של השכר, אולם שיעור ירידת המדד יקוזז משיעור עליית המדד הבאה.

בעלי המניות

בעלי המניות בבנק במועד פרסום הדוחות הכספיים הם: הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ המחזיק ב-51% מהון המניות המונפק והנפרע וחברת מסד (אחזקות) בע"מ (בשליטת הסתדרות המורים בישראל) המחזיקה ב-49% מהון המניות המונפק והנפרע.

בחודש ספטמבר 2007 נחתם הסכם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל אשר לפיו ימכור בנק הפועלים לבנק הבינלאומי את כל החזקותיו (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד תמורת סכום של 236 מיליון ש"ח.

ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב-51% מכלל הזכויות בבנק. השקעות בהון הבנק

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 הינו בסך 14,987.5 ש"ח והוא מחולק ל-149,875,000 מניות בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב.

ביום 14 במאי 2008, לאחר שהתקבלו כל ההיתרים והאישורים הנדרשים על פי דין, הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. לפיכך ביום 14 במאי 2008 הועברו מניות בנק הפועלים בבנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל ובעל השליטה בבנק החל ממועד זה הוא הבנק הבינלאומי הראשון לישראל המחזיק ב- 51% מכלל הזכויות בבנק. במועד זה הנפיק הבנק לבנק הבינלאומי הראשון לישראל שטר הון על סך 9,635 אלפי ש"ח.

דיבידנדים

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 331 בדבר חלוקת דיבידנדים על ידי תאגיד בנקאי. דירקטוריון בנק מסד החליט על מדיניות דיבידנד לפיה תחולק בכל שנה, לפחות מחצית מהרווח הנקי. עם זאת, לא יחולק דיבידנד אשר יגרום: (1) אי-עמידה בהגבלות המפקח על הבנקים בעניין חלוקת דיבידנדים (כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331); (2) ירידה מתחת ל-9% ביחס הון הבנק לנכסי סיכון; (3) מצב שסך הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על סך ההון; (4) אי-עמידה בדרישות סעיף 23 א' לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 ("חוק בנקאות (רישוי)"), אשר קובע תקרה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. בשנת 2015, על פי החלטת הדירקטוריון, הבנק לא חילק דיבידנד.

מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל לפיה לא יחולק דיבידנד.

ביום 15 בינואר 2013 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר.

התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% (החל משנת 2014 9%) או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו (לפירוט נוסף ראה ביאור 11b להלן).

פרטים נוספים

216	רכוש קבוע
216	הון אנושי
218	הסכמים מהותיים ונושאים אחרים
218	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הבנק
218	דירוג הבנק על ידי חברות דירוג
227	תרומה לקהילה

פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם

בנק מסד בע"מ (להלן: "הבנק") נוסד בשנת 1977 על ידי בנק הפועלים ומרכז הסתדרות המורים בישראל והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. במועד הקמתו הועברו לבנק הנכסים וההתחייבויות של מסד חברה הדדית להלוואות וחשכונות בע"מ, חברה שהוקמה בשנת 1927 על ידי מרכז הסתדרות המורים בישראל כאגודה שיתופית והתאגדה כחברה בע"מ בשנת 1953. במועד הקמתו יועד הבנק לספק שירותים בנקאיים לציבור ייחודי של המורים והגגנות בישראל. החל משנת 1988 פועל הבנק כתאגיד בנקאי בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת החזקותיו של בנק הפועלים (51%) בהון המניות המונפק והנפרע של בנק מסד לבנק הבינלאומי הראשון לישראל. זאת בהתאם להסכם שנחתם בין בנק הפועלים לבין הבנק הבינלאומי הראשון לישראל ביום 25 בספטמבר 2007.

הבנק פועל באמצעות 15 סניפים ו-7 שלוחות והוא מספק מגוון רחב של שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיו.

חברות מוחזקות של בנק מסד בע"מ ליום 31 בדצמבר 2015

א.ב. שקד לבן (1997) 04 בע"מ, חברה שרכשה נכסים ומשכירה אותם לבנק, בבעלות מלאה של הבנק.

בניינים וציוד - העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2015 הסתכמה ב- 43.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-51.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014.

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק, הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברת הנכסים שלו או בשכירות לתקופות שכירות שונות.

בבעלות הבנק 5 מבנים בשטח של כ- 2,569 מ"ר המשמשים כסניפים. בנוסף למבנים בבעלותו, הבנק מחזיק בשכירות מבנה בשטח של כ- 2,000 מ"ר המשמש כמשרדי הנהלה ו- 19 מבנים בשטח של כ- 6,209 מ"ר המשמשים כסניפים. (ראה בנוסף "פריסת סניפים והנהלה ראשית")

המשאב האנושי

הנהלת הבנק מכירה בחשיבות ההון האנושי בעבודה והשפעתו על ביצועי הבנק. הנהלת הבנק רואה חשיבות רבה בשיפור שביעות הרצון וחזקת המחויבות הארגונית של העובדים, זאת על ידי תמיכה בהתפתחות העובד וקידומו המקצועי לאורך זמן.

מחלקת משאבי אנוש רואה את יעדה בהשגת יעדיו העסקיים של הבנק תוך טיפוח ההון האנושי ושיפור איכותו, וזאת על ידי גיוס עובדים בעלי השכלה גבוהה, השלמת השכלתם של עובדים קיימים תוך השתתפות בהוצאות לימודיהם, השקעה בחניכה ופיתוח הדרכה מתאימה.

הבנק משקיע מאמצים רבים בשיפור מקצועיות העובדים, הן מבחינת קידום העובד בסולם התפקידים במערכת והן לשיפור השירות. לצורך כך מקיים הבנק מערכת הכשרה מקצועית בכל נושאי הבנקאות לעובדים בכל הרמות - החל מעובדים חדשים וכלה במנהלים. מערך ההדרכה כולל קורסים ברמות שונות, השתלמויות וקורסים בכירים. בשנת 2015 עברו עובדי הבנק 1,258 ימי הדרכה, ובממוצע כל עובד בבנק עבר 4.6 ימי הדרכה בשנה. הבנק מייחס חשיבות רבה לרווחת העובד ובני משפחתו, הנובעת הן מתחושת המחויבות העמוקה שלו כלפי ציבור העובדים והן מתוך הכרה בהשפעה שיש לפעילות זו על תפקוד העובד ויחסו למקום עבודתו.

סך המשרות בבנק

מצבת כח האדם בבנק, כולל כח-אדם חיצוני, ביום 31 בדצמבר 2015 כללה 319 עובדים בהשוואה ל-321 ביום 31 בדצמבר 2014. מספר העובדים על בסיס ממוצע חודשי כללי בשנת 2015 - 320 עובדים בהשוואה ל-315 עובדים בשנת 2014. מספר המשרות הגיע בסוף שנת 2015 ל- 318 משרות, בהשוואה ל-321 משרות בסוף שנת 2014. מספר המשרות על בסיס ממוצע חודשי בשנת 2015 עמד על 319 משרות, בהשוואה ל-314 משרות בשנת 2014.

משרות כח אדם לפי מגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015	2014	שינוי
מגזר משקי בית	218	217	0.5%
מגזר בנקאות פרטית	52	55	(5.5%)
מגזר בנקאות מסחרי / עסקי	45	46	(2.2%)
מגזר ניהול פיננסי	3	3	-
סך הכל	318	321	(0.9%)

להלן פירוט השכר בבנק (באלפי ש"ח)*

	שנת 2015	שנת 2014	שנת 2013
עלויות למשרת עובד - ללא מענקים**	281.8	280.0	287.7
עלויות למשרת עובד - כולל מענקים**	281.8	293.7	299.4

* ללא השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים אשר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2015.
 ** מענקים - מענק תגמול דיפרנציאלי אחת לשנה.

מאפייני המשאב האנושי

הגיל הממוצע של עובדי הבנק בשנת 2015 הוא 42 בדומה לשנת 2014. ממוצע וותק העובדים בבנק בדצמבר 2015 הוא 14.48 שנים לעומת 14 שנים בדצמבר 2014. בשנת 2015 לא חלה עלייה משמעותית בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. מתוך כלל עובדי הבנק שיעור העובדים האקדמאיים בדצמבר 2015 הוא 68% לעומת 67.4% בדצמבר 2014. בשנת 2015 ישנם 13 עובדים במהלך לימודים לקראת תואר אקדמי

תכנית תגמול לעובדי הבנק

שכרם של עובדי הבנק צמוד להסכם השכר הנהוג בבנק הפועלים.

ביום 27 לדצמבר 2012 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הבנק להסתדרות העובדים וועד העובדים, לפיו הוארך תוקפם של כל ההסכמים הקיבוציים, ההסדרים הקיבוציים, הנהלים והנהגים הקיימים בבנק במועד החתימה על הסכם זה, כל אחד במעמדו מחודש ינואר 2013 ועד לחודש דצמבר 2017.
 הארכת הסכמי העבודה, משמעותה בין היתר, המשך אימוץ תנאי העבודה בבנק הפועלים, לרבות לשכר, תנאים נלווים ותשלומים אחרים.

על-פי האמור בהסכם הצדדים מיצו את כל תביעותיהם ודרישותיהם בגין תקופת תוקפו של ההסכם ובמשך כל תקופת ההסכם התחייבו הצדדים לשמור שקט תעשייתי מלא בכל הנושאים המוסדרים בהסכם.
 במסגרת הסכם שכר מחודש מרס 2013, אישר דירקטוריון הבנק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014 תכנית תגמול מתמשכת בדומה לתנאי התכניות הקודמות. על פי התכנית הוענקו 599 אלפי "אופציות פאנטום" לעובדי הבנק ללא תמורה. האופציות יוענקו בחמש מנות שנתיות שוות של 119.8 אלפי אופציות כל אחת, החל משנת 2013. כל אופציה תמומש לאחר תקופת הבשלה של ארבע שנים ובמשך שנה אחת שלאחר תקופה זו. העלות הכוללת של התכנית 12.2 מיליוני ש"ח. תכנית התגמול תהיה צמודה לשווי כלכלי תיאורטי על פי נוסחה שנקבעה ומתבססת, בעיקר על ביצועי הבנק.

מענק שנתי

הבנק מתגמל את עובדיו אחת לשנה בהתאם לביצועי תשואת הבנק החל מתשואה של 7.5% ובאופן מדורג.

לגילוי בדבר מדיניות התגמול של הבנק - ראה פרק משנה "גילויים פיקוחיים נוספים" בפרק "מידע כספי" באתר האינטרנט של הבנק.

הקוד האתי

דירקטוריון הבנק אישר במהלך חודש אפריל 2012 את הקוד האתי של הבנק, אשר עודכן ע"י הנהלת הבנק, במטרה להטמיע נורמות התנהגות ראויות בקרב מנהלי הבנק ועובדיו. הקוד האתי מקיף את העובד בשלושה מעגלי העבודה: העובד והבנק, העובד והלקוח והעובד והסביבה. בקוד האתי נקבעו ערכים מרכזיים ואופן יישומם בחיי היומיום של העובד. הקוד מפורסם בפורטל הבנק ובאתר הבנק באינטרנט ומחולק במעמד קליטת עובד לעבודה. לבנק ועדת אתיקה בראשות חבר הנהלה המשמש כראש אגף בנקאות קמעונאית ובאחריותה דיון בנושאים אתיים והטמעת ערכי הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

הסכמים מהותיים ונושאים אחרים

מכרז החשב הכללי למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה

ביום 13 במרס 2014 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים להוראה. תקופת ההתקשרות עד ליום 30 ביוני 2019, כאשר החשב הכללי רשאי להאריך את ההסכם לשתי תקופות נוספות של עד שנה כל אחת. במסגרת המכרז, הבנק הפקיד סך של 618 מיליון ש"ח לחשבון מיוחד של החשב הכללי, אשר יוחזר לבנק בסוף תקופת ההסכם בתוספת הצמדה. במסגרת המכרז תועמדה לעובדי ההוראה הלוואות מחשבון החשב הכללי האמור, באמצעות הבנק. ההלוואות הינן בסכום מירבי של עד 25 אלפי ש"ח ולתקופת זמן של עד 5 שנים, בהתאם לסוג ההלוואה. ההלוואות הינן ללא הצמדה ונושאות ריבית בשיעורים הנקבעים על ידי החשב הכללי. בנוסף, יעביר הבנק מענקים מותנים לסטודנטים להוראה מחשבון מיוחד של החשב הכללי בגבולות הקצאה מתקציב המדינה. המענק המותנה יהפוך למענק מלא רק בהתקיים קריטריונים שנקבעו על ידי משרד החינוך. במקרה של אי מימוש תנאי המענק, יהפוך המענק המותנה להלוואה לסטודנט, בתנאים שנקבעו על ידי החשב הכללי. בהתאם להסכם, הבנק מעביר את החזרי הקרן והריבית של ההלוואות לעובדי ההוראה ושל ההלוואות לסטודנטים לחשבונות החשב הכללי, בהתאם ללוחות הסילוקין של ההלוואות וללא קשר לגביה בפועל.

שומות מס במחלוקת

לאחר תאריך המאזן הוצאו לבנק שומות מס סופיות לשנים 2008-2010 במסגרת הסכם פשרה מול מס הכנסה. ברבעון השלישי של שנת 2015 הוצאו לבנק שומות מס על פי מיטב השפיטה לשנים 2011-2013. עיקר הסוגיות במחלוקת נובעות מהפרשי עיתוי בהכרה בהכנסה. לבנק הפרשות מס מספקות לכיסוי כל תוספות מס אפשרית.

דירוג הבנק

במהלך חודש פברואר 2016 חברת מידרוג בע"מ אישרה דירוג A1 באופק יציב לאיתנות הפיננסיות הפנימית של הבנק. בנוסף אושר דירוג Aa2 לפיקדונות לזמן ארוך ודרוג P1- לפיקדונות זמן קצר. אופק הדירוג נותר יציב.

חקיקה ופיקוח הנוגעים למערכת הבנקאית

כללי

מערכת החקיקה המסדירה את תחום הבנקאות בישראל ואשר חלה על הבנק כוללת, בין היתר, את פקודת הבנקאות משנת 1941, חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981 וחוק הבנקאות (שירות ללקוח),

התשמ"א-1981. מכוח חוקים אלה נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל ושל המפקח על הבנקים, וחלים עליו הוראות, כללים, הנחיות וצווים של המפקח על הבנקים ("החקיקה הבנקאית"). החקיקה הבנקאית מהווה את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותו של הבנק. פרט לחקיקה הבנקאית, כפוף הבנק בפעילותו גם למערכות חקיקה מקבילות המסדירות את פעילותו בתחומים שונים, כגון פעילות בתחום שוק ההון, בתחום המשכנתאות ועוד. גם בתחומים אלה חלים על הבנק, בנוסף לדברי החקיקה, הוראות, כללים והנחיות של רשויות המדינה המוסמכות, ובהם של רשות ניירות ערך, של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר, של הבורסה לניירות ערך ושל רשות ההגבלים העסקיים. חוקים נוספים בנושאים יחודיים מטילים על כלל המערכת הבנקאית חובות והוראות ספציפיות, לדוגמה דיני איסור הלבנת הון ומימון טרור, רגולציה העוסקת בפעילות מול תושבי חוץ כגון ה-FATCA וכיו"ב. הבנק פועל תוך ציות להוראות החוק והרגולציה החלים עליה כאמור. להלן בתמצית פירוט של שינויי חקיקה ויוזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדו"ח אשר משפיעים או עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

בנקאות

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ה - 2015
התיקון שפורסם ביום 29 בינואר 2015 משלב תיקונים ממספר טיוטות קודמות ותיקונים נוספים, שעיקרם -
- הוראות בנושא ההצטרפות למסלולים.
- תיקון בהגדרת "עסק קטן" לפיו תאגיד שהמציא לבנק "דוח שנתי", על פיו מחזור עסקיו בשנה שקדמה למועד מסירתו אינו עולה על חמישה מיליון ש"ח, לא יידרש למסור דוח שנתי נוסף וימשיך להיחשב כ"עסק קטן" עד להתקיים הנסיבות המפורטות בתיקון, בהן הותר לבנק לסווג כעסק שאינו עסק קטן.
- תיקונים בעמלות שונות- איסור על גביית עמלת פעולה בערוץ ישיר בגין חיוב בכרטיס חיובי מיידי, תיקונים בעמלות טיפול במזומנים, העברה ב-RTGS ועמלות כרטיסי אשראי, ביטול עמלת דמי ניהול/גבייה של הלוואות.
- הוספו בתעריפון חלקים בעניין עמלות בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיס חיוב ולשירותי ניכיון לבתי עסק.
ביום 28 ביוני 2015 פורסם תיקון נוסף - כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015, בעיקר בעניין עמלות כרטיסי אשראי שנכללו בתיקון הקודם וכניסתם לתוקף נדחתה ליום 1 ביולי 2015, לצורך התיקון הנוסף הנ"ל.
ביום 26 במאי 2015 פורסם צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות הודעות או התראות), התשע"ה-2015, המכריז על שירות הודעות או התראות כשירות בר פקוח וקובע את סכום העמלה המרבי בגינו.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015

ביום 28 ביוני 2015 פורסמו התיקונים הנ"ל הכוללים, בין היתר, ביטול עמלת "חיוב המפקיד בהחזרת שיק", ביטול גביית עמלת "הודעות" בגין "מכתבי מעקב" ושינויים בעמלות שונות בנוגע לכרטיסי חיוב, לרבות הגבלה על גביית דמי כרטיס בעד כרטיסי חיוב מיידי.
הכללים נכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2015. להערכת הבנק לתיקוני העמלות כאמור לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על ההכנסות מעמלות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 423 בעניין "שירות המסלולים"

מטרת ההוראה, אשר פורסמה ביום 21 ביוני 2015, להגביר את מודעות הלקוחות ל"שירות המסלולים" הקבוע בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008, והיא כוללת הנחיות לתאגידי הבנקאיים בדבר אופן יידוע הלקוחות אודות שירות המסלולים במועד פתיחת חשבון עובר ושב ובאמצעות פרסום באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי וכן בדבר מסירת מידע ספציפי בכתב ללקוח המבקש להצטרף למסלול.
ההוראה נכנסה לתוקף במלואה ביום 1 בינואר 2016.

בנוסף, שלח הבנק הודעה ללקוחות אשר לא הצטרפו לשירות המסלולים, הכוללת מידע בדבר סכומי העמלות בהם חויבו בפועל בהשוואה למחירי המסלולים ופירוט דרכי ההצטרפות לשירות המסלולים.

מכתב בנק ישראל בעניין צעדים בתחום העמלות

ביום 24 בינואר 2016 פרסם בנק ישראל מכתב לתאגידים הבנקאיים בעניין צעדים בתחום העמלות. למכתב צורפה טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008, לפיה יידרשו הבנקים לצרף מיוזמתם למסלול הבסיסי, בהודעה ללקוח, לקוח המסווג כ"אזרח ותיק" או "נכה" ואשר עפ"י הקריטריונים שנקבעו בטייטה צפוי להרוויח מהמעבר למסלול הבסיסי. הלקוח רשאי לבטל צירופו למסלול כאמור.

עוד הודיע בנק ישראל במכתב כי במסגרת טיפולו בעמלות חריגות בכוונתו לערוך במהלך שנת 2016 סריקה מקיפה של כל התעריפים בגין השירותים הבנקאיים הכלולים בתוספת הראשונה לכללי העמלות הנ"ל, במטרה לאתר ולטפל בעמלות אלה. הנחיות ספציפיות יינתנו לתאגידים הבנקאיים בהתאם לממצאי הסריקה.

כמו כן, פרסם בנק ישראל טיוטות לפיקוח/הגבלת מחירי מספר עמלות הנגבות מיחידים ועסקים קטנים: דוחות לבקשת לקוח- דוחות סטנדרטיים ושינוי מועד פירעון של הלוואה לדיר, ובתחום השירותים בגין פעילות בניירות ערך- עמלת קניה, מכירה ופדיון של ניירות ערך הנסחרים בבורסה בתל אביב (למעט מק"מ).

הוראת ניהול בנקאי תקין 418 בעניין "פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט"

ההוראה, אשר פורסמה ביום 16 ביולי 2014, מאפשרת לבנק לפתוח ללקוחות חשבונות באופן מקוון ולנהלם, ובלבד שהמבקשים לפתוח חשבון יהיה יחידים, בגירים, תושבי ישראל, ולא יהיו נהנים בחשבון זולת בעלי החשבון. לצורך זיהוי הלקוחות ואימות פרטיהם יבוצעו הליכים יחודיים, לרבות אימות על סמך העתק מסמכי זיהוי, חתימה על הצהרת נהנים באופן מקוון, זיהוי באמצעות טכנולוגיית היועדות חזותית, וביצוע הליך הכר את הלקוח מוגבר. ההוראה קובעת הגבלות שונות בניהול החשבון (סכומי מקסימום - לפעולות, יתרת נכסים בסוף כל יום ולמסגרת לפעילות בכרטיס חיוב, זהות המורשים לפעול בחשבון. סוג וכמות טפסי שיקים שיופקו ללקוח). ההגבלות תוסרנה לאחר שהלקוח יפקוד את הסניף ויושלם הליך זיהוי מלא. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין - מס' 425 - דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים

ביום 21 ביוני 2015 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מעודכנת בנושא דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים. ההוראה קובעת חובת מסירת דיווח שנתי ללקוחות, ומגדירה את אופן מסירתו ואת פירוט המידע שייכלל בו. הדיווח יכלול מידע מקיף אודות נכסיו והתחייבויותיו של הלקוח. ההוראה תחול על יחידים ועסקים קטנים ותיכנס לתוקף ביום 28 בפברואר 2016. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

ביום 21 בדצמבר 2014 פורסם על ידי בנק ישראל תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח. עיקרי התיקון הם הרחבת האפשרות לבצע תהליכי סגירת חשבון או העברת פעילות באמצעות ערוצי תקשורת נוספים וכן מסירת מידע ללקוח במתכונת דומה לזו שנקבעה בהוראות בנק ישראל מס' 425 בנוגע לדוחות השנתיים ללקוחות.

ההוראה חלה על יחידים ועסקים קטנים ונכנסת לתוקף באופן מלא ביום 28 בפברואר 2016.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 454 - פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר

ביום 21 ביוני 2015 פורסם על ידי בנק ישראל תיקון להוראת נוהל בנקאי תקין בנושא פירעון מוקדם של הלוואה שלא לדיר. מטרת התיקון היא להרחיב את תחולת ההסדר הקיים בהוראה, לקבוע מנגנון אחיד וגלוי לקביעת שיעור הריבית לפיה מחושב רכיב ההיוון וליצור אחידות, ככל הניתן, בין פירעון מוקדם של הלוואה לדיר לבין פירעון מוקדם של אשראי שאינו לדיר. לפי התיקון יחול ההסדר הקבוע בהוראה על הלוואות שניתנות לאנשים פרטיים או לעסקים זעירים כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור, לעומת הנוסח הקודם שחל רק על הלוואות שסכומן המקורי אינו עולה על 750 אלף ש"ח ושניתנו לתקופה של 6 חודשים לפחות ("הלוואות מוגנות"). כמו כן, לגבי ההלוואות המוגנות נקבע מנגנון חדש לחישוב רכיב ההיוון, המבוסס על הריבית הממוצעת ומנטרל את פרמיית הסיכון של הלוואה במקרה של

פרעון מוקדם. בנוסף, לגבי כל ההלוואות הורחבו דרישות הגילוי ללקוח, בין היתר, באמצעות מתן דף הסבר גם בעת מתן ההלוואה. התיקון ייכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2016.

צעדים להרחבת התפוצה והשימוש בכרטיסי חיוב מידי (דביט)

ביום 30 ביוני 2015 הפיץ בנק ישראל הוראות להטמעת כרטיסי חיוב (דביט) בישראל ולהגברת התחרות בתחום כרטיסי החיוב, כמפורט להלן -

1. במסגרת תיקון הוראת נב"ת 470 נוספו לנב"ת 470 שני פרקים -
פרק "כרטיס חיוב מידי וכרטיס נטען" הכולל התייחסות למועדי העברת הכספים בעסקאות חיוב מידי (מחיוב מחזיק הכרטיס ועד לזיכוי בית העסק), וכן לאופן הגילוי ללקוח על עסקאות חיוב מידי, לרבות במסגרת חשבון העו"ש.
פרק "שימוש בכרטיסי חיוב בתקן EMV" ("כרטיסים חכמים"), הכולל הוראות למעבר מערך כרטיסי החיוב (הנפקה, סליקה, מכשירים אוטומטיים) לתקן EMV.
התיקונים להוראה יכנסו לתוקף בהדרגה, החל מה- 1 לאוקטובר 2015 ועד ל- 31 בדצמבר 2018.
 2. מכתב המפקח על הבנקים בענין הרחבת תפוצת כרטיסי חיוב מידי (דביט)- התאגידים הבנקאיים נדרשים לנקוט בפעולות אקטיביות מול לקוחות חדשים וקיימים, לשם הצעת כרטיס חיוב מידי, וכן לנהל מעקב ודיווח תקופתי ביחס להפצת כרטיסי חיוב מידי לבנק ישראל.
 3. צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שניתן על ידי מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מידי) (הוראת שעה), התשע"ה-2015 - העמלה הצולבת לעסקאות בחיוב מידי הוכרזה כעמלה בפיקוח ומחירה יקבע על 0.3% (לעומת עמלה צולבת ממוצעת של 0.7% הנהוגה כיום לעסקאות בחיוב רגיל), החל מיום 1 באפריל 2016 לתקופה של שנה, על מנת לאפשר היערכות לקביעת העמלה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. הצו פורסם ביום 26 לאוגוסט 2015.
- כמו כן, ביום 28 ביוני 2015 פורסמו כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2015. התיקון, שנכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2015, כולל בין היתר הגבלה על גביית דמי כרטיס בעד כרטיסי חיוב מידי, לרבות איסור על גביית דמי כרטיס בעד כרטיס חיוב מידי שהונפק ללקוח שברשותו כרטיס אשראי בתוקף שהונפק על ידי אותו תאגיד בנקאי, וזאת לתקופה של 36 חודשים ממועד ההנפקה של כרטיס החיוב המידי. הבנק נערך ליישום ההוראות.

חוזר בנק ישראל בעניין מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 9 ביוני 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת נוהל בנקאי תקין 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. בהתאם לחוזר צומצמה הגדרת ההון להון רובד 1, ובכך הוקשחו המגבלות על מתן אשראי ללווה ולקבוצת לווים. כמו כן שונתה המגבלה על חבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי, והיא תעמוד על 15% מההון האמור במקום על 25%. מועד התחילה של התיקונים להוראה הוא ב-1 לינואר 2016, למעט לעניין השינוי בהגדרת ההון, אשר הפחתתו תתבצע באופן מדורג, על פני 12 רבעונים, עד ל-31 בדצמבר 2018.

הוראת ניהול בנקאי תקין 327 בעניין "הלוואות ממונפות"

ביום 28 באפריל 2015 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 327 בנושא "הלוואות ממונפות". ההוראה מפרטת את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בדבר ניהול סיכונים הולם וזהיר בפעילויות של הלוואות ממונפות. התאגידים הבנקאיים נדרשים לקיים, בין היתר, מבנה עסקאות המשקף הנחות עסקיות נאותות, מבנה הון הולם ומינוף סביר, וכן הגדרה של הלוואה ממונפת המאפשרת יישום עקבי בכל קווי העסקים. עוד נדרשים התאגידים הבנקאיים לקבוע נוהלי חיתום, מסגרת של מגבלות אשראי וריכוזיות אשראי העולה בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ומערכת מידע ניהולי נאותה. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016. הבנק נערך ליישום ההוראה.

סיוטת תזכיר חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 20), התשע"ה-2015

הסיוטה, אשר הופצה ביום 3 בספטמבר 2015, כוללת מספר נושאים, וביניהם-

1. קביעת חזקה הניתנת לסתירה לפיה סירוב מצד תאגיד בנקאי לתת שירות ייחשב כסירוב סביר אם הוא נובע מאי-היענותו של הלקוח למסור פרטים הנדרשים על פי הוראות דין ובעיקר צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 או אם לתאגיד הבנקאי יש יסוד סביר להניח כי פעולה קשורה להלבנת הון או למימון טרור.
2. הרחבת ההסדר לביטול שעבדים שנוצרו להבטחת חוב שכבר נפרע גם ביחס להערות אזהרה ולהתחייבויות לרישום משכנתא שנרשמו להבטחת אותם חיובים תוך מתן אפשרות ללקוח למחקם בעצמו, לרבות הסמכת המפקח על הבנקים להטיל עיצום כספי בגין הפרת חובה זו (חלף עבירת הקנס הקבועה כיום).
3. תיקון הגדרת "לקוח" בהקשר לעמלות, באופן שיאפשר הגדרת יחיד המנהל חשבון למטרת עסק כ"עסק קטן" או "עסק גדול" עפ"י מחזור עסקי, בהתאם לתיקון שכבר הוכנס בכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), תשס"ח-2008 וכניסתו לתוקף הושעתה עד לתיקון הנ"ל בחוק הבנקאות (שירות ללקוח).
4. הסמכת המפקח על הבנקים לפרסם נתונים בדבר ההכנסה הממוצעת בפועל של לקוחות מקבלת שירותים וכן שיעורי ריביות המשולמות בפועל ללקוחות בעד פיקדונות שיקליים והנגבות בפועל מלקוחות בעד אשראי, בתאגידים הבנקאיים.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450 בעניין הליכי גביית חובות

ביום 4 במאי 2015 פרסם בנק ישראל טיוטת הוראת נוהל בנקאי תקין בעניין הליכי גביית חובות, שמטרתה להסדיר את הפעולות שעל התאגיד הבנקאי לנקוט בתחום יחסי בנק לקוח ולהביא להגברת ההוגנות והשקיפות בהליכי גביית חובות. בין עיקרי הטיטה- דרישה לקביעת מדיניות לטיפול בגביית חובות מלקוחות, הקמת פונקציה ייעודית לענין זה, קביעת תקרת ריבית פיגורים בגין הלוואה, לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון, והגילוי הנאות הנדרש.

מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות קמעונאיים

ביום 17 בנובמבר 2015 פרסם בנק ישראל מכתב (המחליף מכתבים קודמים) לתאגידים הבנקאים לפיו על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי לקבוע מדיניות, נהלים ותהליכים הקשורים לפנייה יזומה ללקוחות קמעונאיים ולוודא כי תהליך הפנייה היזומה להעמדת הלוואות ללקוח קמעונאי הנו מוסדר ומפורט, לרבות - הגדרת קהלי יעד ספציפיים, קביעת תסריטי שיחה שיכללו גילוי בנוגע לתנאי ההלוואות והתייחסות לצרכי הלקוח ומאפייניו, קביעת אופן הפניה ללקוח תוך התאמת אמצעי השיווק למאפייני אוכלוסיית היעד, תיעוד הפניה ללקוח, לרבות הקלטת פניה שנעשתה באמצעות הטלפון. לגבי שיחות שיווק טלפוניות בסניפים, באפשרות התאגיד הבנקאי להחליף את ההקלטה בתיעוד מפורט. כמו כן הוטלה אחריות על הנהלת התאגיד הבנקאי והדירקטוריון לוודא כי הליכי שיווק ההלוואות מתנהלים באופן ראוי והוגן וכי ההלוואה המוצעת תואמת את צרכי הלקוח. בהתאם להבהרת בנק ישראל יחול האמור במכתב, בשלב זה, על הלוואות הניתנות לאנשים פרטיים.

הבנק נערך בהתאם להוראות בנק ישראל.

טיוטת הוראות בנק ישראל בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 31 בינואר 2016 הפיץ בנק ישראל טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין ייעודית חדשה בנושא "בנקאות בתקשורת", וכן טיוטות נוספות, אשר מרחיבות את מגוון ההסכמים המותרים לאישור באמצעות האינטרנט ומשלוח הודעות ומכתבים בתקשורת.

מטרת ההוראות הינה הסרת חסמים קיימים להמשך התפתחות הבנקאות הדיגיטלית ומתן גמישות בהתאם לטכנולוגיה המשתנה, תוך הרחבת מגוון השירותים והמוצרים שניתן יהיה להציע ללקוחות באופן מקוון. ההוראות החדשות כוללות הקלות ושינויים, בין היתר בנושאים הבאים - פתיחת חשבון חדש ללא הגעה לסניף, הצטרפות לשירותי בנקאות בתקשורת באופן מקוון, הסכמים מקוונים, העברות ותשלומים באופן מקוון, עדכון פרטי הלקוח ללא הגעה לסניף, שירותי ריכוז מידע (אגרגציה), התכתבות עם הבנק באמצעות הדואר האלקטרוני וקבלת הודעות מהבנק שלא בדואר רגיל.

לצד ההקלות, ההוראה מטילה על הבנקים אחריות מוגברת לניהול הסיכונים הכרוכים בהרחבת הפעילות הבנקאית מרחוק ולהגנה על המידע של הלקוחות, לרבות הוספת בקורות, ניטור פעולות חריגות, משלוח התראות ללקוחות והדרכת לקוחות.

חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשע"ו - 2016

החוק עבר בקריאה שניה ושלישית ב- 1 בפברואר 2016.

החוק מבטל את הצורך בשינוע פיזי של שיקים, אחסון ואחזור שלהם, ובכך מייעל את תהליך הסליקה, ומאפשר לעשות שימוש באמצעים טכנולוגיים מתקדמים לצורך הפקדת שיקים, מסדיר את אופן החזרתו של שיק שלא כובד ואת קבילותו של השיק הממוחשב בהליך המשפטי. היקף האחריות של הבנק כלפי לקוחו לא ישתנה בשל שינוי שיטת הסליקה. תחילתו של החוק תוך 6 חודשים ממועד פרסומו. עד 18 חודשים ממועד תחילת החוק ניתן יהיה במקביל לסלוק הן פיזית והן אלקטרונית, ולאחר מכן ניתן יהיה לסלוק שיקים רק בדרך אלקטרונית.

חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו- 2016), התשע"ה - 2015 ביום 30 בנובמבר 2015 פורסם החוק המתקן, בין היתר, את חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, באופן שמאפשר גם לגופים חוץ בנקאיים הנותנים אשראי לציבור לגייס הון באמצעות הנפקה לציבור של תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35 לחוק ניירות ערך. החוק מגביל את סך האשראי שתאגיד כאמור יהיה רשאי לתת ואשר מקורו, בין השאר, בהנפקת תעודות התחייבות, לסך של 2.5 מיליארד ש"ח וכן קובע תנאים נוספים לפעילות כאמור.

הצעת חוק המשכון, התשע"ה - 2015

ביום 17 ביולי 2015 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את הצעת חוק המשכון. ההצעה באה לעגן רפורמה מקיפה בדיני השעבודים ולהחליף את הוראות חוק המשכון הקיים ופקודת החברות לעניין זה.

בין השינויים המרכזיים בהצעה - זכותו של יחיד למשכן נכס שטרם הגיע לרשותו ואף נכס שטרם בא לעולם; ביטול מוסד "השעבוד השוטף" - החברה החייבת תוכל ליצור משכון קבוע על הנכסים העתידיים של החברה, ומעמדו של משכון זה לא יהיה נחות אוטומטית ביחס לשעבודים ספציפיים; ביטול האפשרות של נושה להגביל את כוחו של החייב לבצע עסקאות בנכס הממושכן, ועוד.

הצעת חוק נתוני אשראי, התשע"ו - 2015

בהתאם להצעה, אשר עברה בקריאה ראשונה ביום 13.10.15, יוחלף חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב - 2002 בחוק חדש, המסדיר את הקמתה של מערכת לשיתוף בנתוני אשראי, שבמרכזה מאגר ציבורי של נתוני אשראי שיוקם, ינוהל, ויופעל על ידי בנק ישראל. במסגרת ההצעה מספר שינויים מרכזיים, ביניהם: הורחב היקף המידע שיימסר ויתקבל אודות לקוחות הבנק. היקף זה ייקבע, בהמשך, על ידי שר המשפטים, בהסכמת הנגיד ושר האוצר; במאגר ישמרו נתוני אשראי על לקוח, אלא אם כן ביקש שלא ייאסף עליו מידע; בעל רישיון שירות נתוני אשראי יהיה רשאי למסור דוח אשראי לנותן אשראי בתנאי שקיבל את הסכמת הלקוח למסירת דוח אשראי אודותיו; הטלת אחריות אישית על נושאי משרה בתאגיד בגין הפרה של הוראות החוק, והסמכת הממונה על שיתוף בנתוני אשראי, שמונה ע"י הנגיד, להטיל עיצום כספי בגין ההפרות המנויות בסעיף 85 לחוק המוצע.

הצעת חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות (תיקון מס' 3), התשע"ה - 2015 ("הצעת חוק אשראי הוגן")

הצעת החוק אושרה בקריאה ראשונה ב- 27 ביולי 2015. ההצעה באה בהמשך להמלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ומטרתה להשוות בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לאלה החלות על מלווים מוסדיים, לרבות המערכת הבנקאית. על פי התיקון המוצע, כלל הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, לרבות הוראות הקשורות בתהליך מתן האשראי וגבייתו, יחולו גם על מלווים מוסדיים, ובלבד שלא יהיה בכך כדי לגרוע מחובותיו של מלווה מוסדי לפי חוק אחר. בהתאם להצעה, תיוסף הגדרה לשיעור עלות האשראי המרבי, ותיקבע נוסחה אחידה לחישוב תקרת הריבית לכל הגופים אשר נותנים אשראי ליחידים או לתאגידים מסוג שייקבע על ידי שר המשפטים.

שוק ההון

א. קרנות נאמנות

חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014

ביום 30 ביולי 2014 פורסם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 23), התשע"ד-2014. התיקון מסדיר, בין היתר, את האפשרות להציע לציבור בישראל יחידות של קרן חוץ, אשר קיבלו אישור הגוף המפקח במדינת המוצא שלהן ובכלל זה מאפשר לשר האוצר לקבוע הוראות לעניין תשלום עמלת הפצה על ידי מנהל קרן החוץ. החוק נכנס לתוקף 3 חודשים ממועד פרסומו, אולם הפרק המסדיר הצעת קרנות חוץ ייכנס לתוקף במועד כניסתו לתוקף של תקנות, אשר נועדו להבטיח את עניינו של ציבור המשקיעים בישראל.

ב. ניירות ערך

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53), התשע"ד-2013

ביום 28 באוקטובר 2013 אושר תיקון 53 לחוק ניירות ערך. התיקון נועד לעודד מחזיקים בניירות ערך לממש את זכויות ההצבעה שלהם באמצעות מערכת הצבעה אלקטרונית שתקים הרשות לניירות ערך מבלי להידרש לקבל אישור בעלות בנייר הערך מאת חבר הבורסה. חברי הבורסה יידרשו להמציא למערכת את כל הנתונים הנדרשים על מצביעים פוטנציאליים המחזיקים בניירות ערך באמצעותם וכן להמציא למצביעים הפוטנציאליים הללו את המידע והפרטים הנדרשים להם לצורך הצבעה באסיפה. המודל לא נועד להחליף את האפשרויות הקיימות היום להצבעה באסיפה אלא מהווה ערוץ נוסף למימוש זכויות ההצבעה של המחזיקים בניירות ערך. התיקון לחוק נכנס לתוקף ביום 17 ביוני 2015, עם תחילתן של תקנות לחוק שהותקנו לעניין זה.

ג. קופות גמל

אגף שוק ההון במשרד האוצר פרסם ביום 29 ביולי 2015 טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ה - 2015. בהתאם לטיוטה מוצע, בין היתר, כי בחריגים מסוימים, משקיע מוסדי הנמנה על קבוצת משקיעים שלאחד מהם יש הסכם התקשרות עם תאגיד בנקאי למתן שירותי ניהול או תפעול אינו רשאי לרכוש או למכור ניירות ערך או מטבע חוץ ואינו רשאי להחזיק ולסלוק ניירות ערך באמצעות אותו התאגיד הבנקאי או ממנו. מגבלות בנושא נקבעו גם לגבי צד קשור למשקיע מוסדי. כן מוצעת בטיטה הרחבה של הכללים ומספר המשתתפים בהליך התחרותי הנדרש, לרבות דרישה להליך תחרותי, לפחות אחת לשלוש שנים, בקשר להחזקה של ניירות ערך. במקביל פורסמה גם טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי) (תיקון), התשע"ה - 2015 שמציעה תיקון מקביל לתיקון האמור לעיל, בהבדלים מסוימים. הבנק בוחן את ההשלכות האפשריות של הטיטות על פעילותו.

ממשל תאגידי

הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול

חריג), התשע"ד - 2014

ביום 21 ביולי 2014 פורסמה הצעת חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ד - 2014 (ולאחרונה הוחל עליה דין הרציפות). הצעת החוק כוללת שני הסדרים עיקריים. האחד, קביעת מנגנון תאגידי לאישור התקשרות למתן תגמול לנושא משרה בכירה או עובד בתאגיד פיננסי העולה על 3.5 מיליון ש"ח בשנה. סכום התגמול מחושב במצטבר בכל החברות באותו אשכול פיננסי. המנגנון כולל אישור ועדת תגמול/ ובהעדרה ועדת ביקורת, אם קיימת כזו, אישור הדירקטוריון, ברוב של הדירקטורים החיצוניים/הבלתי תלויים (ככל שיש כאלו), ואישור אסיפה כללית. בתאגיד שהוא חברה ציבורית, לאישור האסיפה

הכללית נחוץ רוב מיוחס מקרב בעלי מניות המיעוט. ההסדר השני, קביעה כי בהכנסה החייבת במס של תאגיד פיננסי לא יתרום ניכויים בשל שכר של נושאי משרה בכירה ועובדים מעבר לתקרה של 3.5 מיליון ש"ח בשנה, ומתקרה זו יופחת סכום ההוצאה השנתי של הענקת מניות או זכות לקבלת מניות.

הגדרת התאגידים הפיננסיים עליהם חלה הצעת החוק כוללת, תאגידים בנקאיים, מבטחים, חברות לניהול קופ"ג, חברות לניהול קרנות נאמנות, חברות לניהול תיקים, חברות שיעודן הנפקת מוצרי מדדים ותאגידים השולטים במי מהגופים האמורים ושמתיימים בהם קריטריונים נוספים שנקבעו בהצעת החוק.

על פי ההצעה, החוק יחול על התקשרויות שיאושרו מיום פרסום החוק ואילך. התקשרויות שאושרו קודם לפרסומן יהיו טעונים אישור עד לתום שנה מפרסום החוק. יצוין כי, על פי הצעת החוק, ההוראה המגבילה את השיעור המותר לניכוי בהכנסה החייבת של תאגידים פיננסיים היתה אמורה להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015 ולחול לגבי עלות שכר שנשא בה התאגיד הפיננסי ממועד זה ואילך.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A - מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 13 באוגוסט 2015 פרסם בנק ישראל תיקון להוראה האמורה. התיקון מתמקד בשלושה נושאים עיקריים. האחד, הוראה כי כל חברי הדירקטוריון בתאגיד בנקאי, לרבות יו"ר דירקטוריון, יהיו רשאים לקבל תגמול קבוע בלבד. בנוסף, לגבי יו"ר הדירקטוריון, נקבעו קריטריונים לאופן בחינת גובה התגמול הקבוע ונקבע כי ניתן לשלם לו גם תנאים סוציאליים והוצאות נלוות כמקובל לנושאי משרה בתאגיד הבנקאי. לגבי תגמול שאר חברי הדירקטוריון, נקבע, כנהוג כיום בבנק, כי התגמול הקבוע ייקבע על פי המנגנון לדירקטורים חיצוניים; השני, דרישה כי תגמול משתנה שיוענק לעובדים מרכזיים בתאגיד הבנקאי יהיה בר השבה בנסיבות חריגות במיוחד, שייקבעו על ידי הבנק, בהתחשב בנסיבות שנקבעו בהוראה. כן נקבע כי התאגיד הבנקאי ינקוט בכל האמצעים הסבירים להשיב סכום הולם אם התקיימו התנאים להשבה. תקופת ההשבה נקבעה לחמש שנים עם אפשרות הארכה, לגבי נושאי משרה, בעוד שנתיים נוספות בהתקיים הנסיבות שנקבעו בהוראה. יצוין כי החובה לא תחול כאשר סך התגמול המשתנה לעובד מרכזי אינו עולה על שישית מהתגמול הקבוע שקיבל בשנה קלנדרית; השלישי (שייכנס לתוקף 6 חודשים מפרסום התיקון), הוראה כי כל תאגיד בקבוצה בנקאית יישא בעלויות נושאי המשרה והעובדים שלו, וכן איסור על עובדים מרכזיים (שאינם דירקטורים, אך כולל יו"ר ודירקטורים חיצוניים) בתאגיד בנקאי לקבל תגמול מבעל היתר שליטה או מחזיק מהותי בתאגיד הבנקאי, לרבות קרוביו ותאגידים בשליטת מי מהם, ושאינם משתייכים לקבוצה הבנקאית. הובהר כי הדרישות על פי התיקון לא יחולו על זכויות שנצברו קודם לתיקון. בנוסף, נקבעה הוראת מעבר על פיה נקבע, בין היתר, כי לגבי הסכמי תגמול שנחתמו לפני פרסום התיקון, התיקון יחול לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017. על הסכמי תגמול שיחתמו לאחר פרסום התיקון, כולל שינוי של הסכם תגמול קיים, התיקון יחול מיידית.

FATCA - FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT

התקנות שהותקנו ליישום של חוק ה-FATCA (FOREIGN ACCOUNT TAX COMPLIANCE ACT), נכנסו לתוקף ב-1 ביולי 2014. מטרתו של החוק היא להעמיק את גביית המס מישויות אמריקאיות שבבעלותן נכסים מחוץ לגבולות ארה"ב, ובמסגרתו נדרשים מוסדות פיננסיים זרים (FOREIGN FINANCIAL INSTITUTIONS), לרבות בנקים ברחבי העולם, להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים אצלם על ידי אותן ישויות. לצורך כך, על המוסדות הפיננסיים הזרים להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקאית (IRS). מוסד פיננסי שלא יחתום על הסכם כאמור ו/או שלא יפעל בהתאם להוראות הנ"ל, יהיה כפוף, בין היתר, לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% מהתשלומים המגיעים לבנק ו/או ללקוחותיו ממקורות אמריקאיים.

ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בילטרלי (להלן - "ההסכם") בין ארה"ב לישראל בנוגע ליישום ה-FATCA (ההסכמים בנושא זה הושגו גם בין ארה"ב למדינות אחרות). ההסכם זה הופך את רשות המס הישראלית לגורם ביניים בין המוסדות הפיננסיים הישראליים ל-IRS האמריקאי.

ביום 6 באפריל 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בעניין היערכות ליישום הוראות ה-FATCA. בחוזר הבהיר המפקח כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח אשר אינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן הנדרש ליישום הוראות ה-FATCA וסירוב ליתן שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב

כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת הוראות ה-FATCA, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981.

בהתאם לנדרש ממוסדות פיננסיים שאינם אמריקאיים, נרשמו הבנק וחברות רלוונטיות מקבוצת הבנק אצל רשויות המס האמריקאיות. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות בחקיקה ונערך בהתאם.

חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים עם מדינות ה-OECD לצרכי מס

ביום 28 באוקטובר 2014 הודיע משרד האוצר לארגון לשיתוף פעולה כלכלי של המדינות המפותחות כי ישראל תאמץ את הנוהל של חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (COMMON REPORTING STANDARD - CRS) וזאת במסגרת המאבק לצמצום ההון השחור. בהתאם לנוהל זה על המוסדות הפיננסיים, ובכללם הבנקים, לערוך הליך לזיהוי בעלי החשבונות המוחזקים בהם ויעבירו לרשות המיסים מידע הנוגע לבעלי חשבונות שהם תושבי מדינות זרות. המידע יכלול את היתרות ואת ההכנסות הפיננסיות. לשם יישום הוראות הנוהל ידרשו חתימת הסכם בין הרשויות במדינות השונות ותיקוני חקיקה.

ביום 24 לנובמבר 2015 הצטרפה ישראל לאמנה המולטילטרלית בדבר סיוע מנהלי הדדי בעניני מס. אשר פותחה ע"י ארגון ה-OECD ומועצת האיחוד האירופי ככלי לשיתוף פעולה בעניני מס ולהתמודדות בהימנעות ובהתחמקות ממס. עד כה חתמו על האמנה 90 מדינות, בהן כל המדינות החברות בארגון OECD. בהתאם להוראות האמנה, רשויות המס של המדינות יסייעו זו לזו, בין היתר, בהחלפת מידע שנחוץ למדינה המבקשת לצרכי דיני המס שלה, לפי בקשה לגבי נישום או עסקה מסויימים ובאופן אוטומטי תקופתי לפי קטגוריות שיקבעו מראש.

ביום 26 לנובמבר 2015 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), התשע"ו- 2015, המאפשר למדינה העברת מידע, בתנאים מסויימים, הן למדינה עמה יש לישראל הסכם להקלת כפל מס, והן למדינה עמה יש לישראל הסכם לחילופי מידע.

שר האוצר יפרסם הודעה ברשומות בדבר הסכמים לחילופי מידע שנחתמו.

התיקון נכנס לתוקף ב- 1 בינואר 2016.

ביום 17 לינואר 2016 נדון בועדת השרים לענייני חקיקה תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' _), התשע"ו- 2016. בהתאם לתזכיר, על מנת שניתן יהיה ליישם את הסכם FATCA שנחתם והסכמים לחילופי מידע אוטומטיים שייחתמו בין הרשויות המוסמכות במתכונת שטבע ארגון ה-OECD תינתן לשר האוצר הסמכות לקבוע בתקנות הוראות לעניין פעולות שעל מוסד פיננסי חייב בדיווח לבצע לצורך זיהוי פרטים של בעלי החשבונות המנוהלים אצלו, פרטים שעל המוסד הפיננסי לדרוש מבעל חשבון, והוראות ביחס למידע שיש להעביר על חשבונות המוחזקים במוסד הפיננסי ואופן העברתו של המידע. בתזכיר מוצע להבטיח את האכיפה היעילה באמצעות הליך מהיר להטלת עיצומים כספיים בשל אי זיהוי פרטים או בשל פגם בהעברתם.

ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border)

ביום 16 במרס 2015 פרסם בנק ישראל חוזר בעניין ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות (cross border). בהתאם לחוזר, לאור התגברות הסיכונים הכרוכים בפעילות מול תושבי חוץ, על תאגיד בנקאי לבחון ולעדכן את מדיניותו, את נהליו ואת הבקורות ביחס לפעילות מול תושבי חוץ. עוד נקבע בחוזר, כי סירוב לפתוח חשבון חדש ללקוח שאינו משתף פעולה עם התאגיד הבנקאי באופן שנדרש ליישום מדיניותו ונהליו של התאגיד בעניין סיכון cross border וסירוב להעניק שירותים בנקאיים בחשבון קיים, אשר חושפים את התאגיד הבנקאי לסיכון שיחשב כמשתף פעולה עם הלקוח לשם עקיפת חקיקה זרה החלה על הלקוח, יחשבו כ"סירוב סביר" לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א - 1981.

בחודשים ספטמבר-נובמבר 2014 פנה הפיקוח על הבנקים לבנק ולחלק מהבנקים האחרים בקבוצה (להלן בפסקה זו - "הבנק") (ולמיטב ידיעת הבנק, גם לבנקים אחרים) בנושא העירכותו לסיכוני רגולציה בפעילות לקוחות תושבי חוץ בבנק. לדעת הפיקוח על הבנקים, התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל והניסיון לאתר כספי חייבי מס, שהועברו על ידי אזרחיהם באמצעות תאגידים בנקאיים זרים, עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן גם לחשוף את הבנק לסיכוני ציות וסיכוני מוניטין.

הבנק ער לסיכונים בפעילות תושבי חוץ ולהתחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס בחו"ל. לבנק מדיניות במסגרת איסור הלבנת הון ודרכי התמודדות עם הסיכונים בפעילות מול תושבי חוץ במסגרת נהליו השונים, לצד היערכותו ליישום הוראות ה-FATCA כמתואר בפרק זה. הבנק נקט בעבר ונוקט גם כיום בפעולות בדיקה וניטור של חשיפות וכן בפעולות מול לקוחות על מנת להקטין ככל הניתן חשש לחשבונות לא מדווחים. בהתאם לפניית הפיקוח על הבנקים, הבנק נקט בצעדים נוספים ובכלל זה אימוץ מסמך מדיניות ייעודי העוסק בניהול הסיכון הרגולטורי הנובע מפעילות של לקוחות תושבי חוץ וביצוע ביקורת פנימית בבנק, בסיוע של משרד רואי חשבון חיצוני, הן בדבר נאותות תהליך ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים הגלומים בפעילות תושבי חוץ והן בנושא לקוחות אמריקאיים.

ציות לחוקי המס בישראל

הצעת חוק להעמקת גביית המסים ולהגברת האכיפה(אמצעים לאכיפת תשלום מסים ולהרתעה מפני הלבנת

הון)(תיקוני חקיקה) התשע"ה-2015

בהתאם להצעה, שפורסמה ב- 31 באוגוסט 2015, יחויבו גופים פיננסיים, ותאגידים בנקאיים בכללם, להעביר דיווחים שוטפים לרשות המיסים ביחס לפעילות המתבצעת בחשבונות העסקיים של לקוחותיהם (חשבונות תאגידים וכל חשבון המוגדר אצלם כחשבון עסקי).

בנוסף, תוסמך רשות המיסים לדרוש מגופים פיננסיים המצאת מידע לגבי קבוצה של לקוחות בעלי מאפיינים משותפים, בשל החשד שלקוחות אלה עברו על חוקי המס באופן הגורם לאובדן מס בהיקף שאינו מבוטל. עוד מוצע לתקן את חוק איסור הלבנת הון כך שיתווספו עבירות מס חמורות כעבירות מקור, לרבות עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה ועבירות מס נוספות המתאפיינות ביסוד נפשי של כוונה מיוחדת להתחמק מתשלום מס.

טיטוט מכתב בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים בעניין פעילות תושבי ישראל בתאגידים הבנקאיים ובשלוחות

חו"ל - ציות לחוקי המס בישראל

בהתאם לטיטוט האחרונה של המכתב, הנושאת תאריך 14 לדצמבר 2015, תאגיד בנקאי עלול להיחשף לסיכונים כאשר הוא פותח או מנהל חשבון בו מופקדים כספים שיתכן שמקורם בהתחמקות הלקוח מתשלום מס או שמקורם בהכנסות שלא דווחו לרשות המיסים כנדרש. לפיכך, נדרשים התאגידים הבנקאיים לנקוט בצעדים הנדרשים למזעור סיכונים אלה ושילובם במסגרת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי. עוד נאמר בטיטוט, כי סירוב להעניק שירותים בנקאיים הנובע מיישום המדיניות והנהלים שנקבעו מכוח המכתב - ייחשב כסירוב סביר לענין חוק הבנקאות(שירות ללקוח).

מסד בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

בנק מסד, המתמחה בהענקת שירותים פיננסיים לציבור המורים ועובדי ההוראה, רואה עצמו מחויב לתרום לקהילת המורים ועובדי ההוראה בעיקר בתחומי החינוך והחברה. בשנת 2009 הצטרף הבנק לקרן "אתנה" כשותף אסטרטגי. הקרן שמה לה כמטרה להעצים את המורים בישראל ולהעניק להם כלים להעצמה אישית, תוך קידום מעמדם, על ידי הענקת מחשב נייד לכל מורה בישראל. עד סוף שנת 2015 חולקו כ- 13,000 מחשבים ניידים למורים בכ- 450 ישובים ברחבי הארץ. כמו כן החלה הקרן לחלק טאבלטים ייחודיים למורים למדעים ואייפדים למורי החינוך המיוחד.

בנק מסד שותף במיזם המורה של המדינה במסגרתו נבחרים 15 מורים מצטיינים מתוך אלפי מועמדים שהומלצו על ידי הציבור הרחב ונבחרו על ידי הועדה בה חברים אנשי ציבור מתחומים שונים. הבנק תורם ומשתתף בפעילויות חינוכיות בבתי ספר בעיקר באזורי הפריפריה. כמו כן מעניק הבנק מלגות לימודים לסטודנטים במכללות להוראה, על מנת להדק את הקשר בין הבנק לבין הסטודנטים, שהינם המורים לעתיד. כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת הבינלאומי, הבנק רואה עצמו מחויב למעורבות פעילה בחברה ובקהילה, לצד המנהיגות העסקית ויוזמה בתחום הכלכלי. קבוצת הבנק מקיימת פעילות קהילתית מגוונת ורחבות-היקף, המוצאת ביטוי במעורבות חברתית ובפעילות התנדבותית ענפה. עובדי ומנהלי הבנק נוטלים חלק פעיל בהתנדבות חשובה זו.

"נקודת מפנה" כשמה כן היא, באה לחולל שינוי לטובה בחייהם של אלפי בני נוער בסיכון, באמצעות מתן כלים וידע מעולם התעסוקה והיזמות, שנועדו לסייע בידם לחזור ולהשתלב במסלול החיים הנורמטיבי. הפרויקט הקיף עד כה כ- 5000 בני נוער בסיכון בכ- 70 ישובים ברחבי הארץ. הפרויקט שם לעצמו למטרה לבנות מחדש את ביטחונם העצמי של בני הנוער ביכולתם ללמוד, לעבוד, לתרום ולהצליח.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2013			2014			2015			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
6.40	159.8	2,496.2	5.67	152.3	2,687.6	5.22	155.6	2,982.4	נכסים נושאי ריבית - בישראל
-	-	-	0.64	2.6	408.3	(0.42)	(2.6)	618.9	אשראי לציבור ⁽²⁾ , ⁽⁵⁾
1.09	3.9	356.2	0.67	2.3	345.6	0.48	2.0	420.2	אשראי לממשלה
1.39	11.9	853.8	0.62	4.2	675.1	0.13	0.9	701.0	פיקדונות בבנקים
									פיקדונות בבנקים מרכזיים
2.12	15.0	707.9	0.97	5.8	595.9	0.37	2.2	599.3	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾
2.41	0.2	8.3	2.70	0.1	3.7	6.25	0.1	1.6	אג"ח למסחר ⁽³⁾
-	-	*-	-	-	0.6	-	-	-	נכסים אחרים
4.31	190.8	4,422.4	3.55	167.3	4,716.8	2.97	158.2	5,323.4	סך כל הנכסים נושאי ריבית
		373.0			381.7			400.3	חייבים בגין כרטיסי אשראי
									שאינם נושאי ריבית
		*190.5			195.3			230.8	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾
3.83	190.8	4,985.9	3.16	167.3	5,293.8	2.66	158.2	5,954.5	סך כל הנכסים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.
הערות בסוף נספח 1.

נספח 1- **שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד**
וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2013			2014			2015			
שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	שיעור הכנסה (%)	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (1)	
1.23	36.7	2,995.9	0.47	13.4	2,871.3	0.15	4.1	2,823.1	התחייבויות נושאות ריבית - בישראל
0.45	0.2	44.9	0.58	1.2	207.6	(0.65)	(2.2)	340.7	פיקדונות הציבור לזמן קצוב
(8.33)	(0.1)	1.2	-	-	0.2	-	-	3.8	פיקדונות מבנקים
									התחייבויות אחרות
1.21	36.8	3,042.0	0.47	14.6	3,079.1	0.06	1.9	3,167.6	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		373.0			381.7			400.3	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		1,044.9			1,273.5			1,809.3	פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		*84.0			*75.9			60.2	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
0.81	36.8	4,543.9	0.30	14.6	4,810.2	0.03	1.9	5,437.4	סך כל ההתחייבויות
		*442.0			*483.6			517.1	סך כל האמצעים ההוניים
		4,985.9			5,293.8			5,954.5	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
3.10			3.08			2.91			פער הריבית
3.48	154.0	*4,422.4	3.24	152.7	4,716.8	2.94	156.3	5,323.4	תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁷⁾

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.
הערות בסוף נספח 1.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית

2013			2014			2015			
שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית(5)	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית(5)	שיעור הכנסה (%)	יתרה ממוצעת (1)	הכנסות ריבית(5)	
4.60	170.3	*3,698.4	4.21	157.9	3,753.4	3.77	154.9	4,110.4	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.79)	(18.7)	2,356.7	(0.33)	(7.2)	2,202.4	(0.10)	(2.2)	2,143.2	סך נכסים נושאי ריבית
3.81			3.88			3.67			סך התחייבויות נושאות ריבית
									פער הריבית
									מטבע ישראלי צמוד למדד
									נושאים ריבית
4.00	18.7	467.3	1.03	7.4	715.1	0.18	1.6	904.4	סך נכסים נושאי ריבית
(3.23)	(18.0)	557.4	(0.99)	(7.4)	749.1	0.03	0.3	906.1	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.77			0.04			0.21			פער הריבית
									מטבע חוץ (לרבות מטבע
									ישראלי צמוד למטבע חוץ)
0.70	1.8	256.7	0.81	2.0	248.3	0.55	1.7	308.6	סך נכסים נושאי ריבית
(0.08)	(0.1)	127.9	-	-	127.6	-	-	118.3	סך התחייבויות נושאות ריבית
0.62			0.81			0.55			פער הריבית
									סך פעילות בישראל
4.31	190.8	*4,422.4	3.55	167.3	4,716.8	2.97	158.2	5,323.4	סך נכסים נושאי ריבית
(1.21)	(36.8)	3,042.0	(0.47)	14.6	3,079.1	(0.06)	(1.9)	3,167.6	סך התחייבויות נושאות ריבית
3.10			3.08			2.91			פער הריבית

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.
הערות בסוף נספח 1.

**נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית מאוחד
וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית (המשך)**

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית

שנת 2015 לעומת שנת 2014			שנת 2014 לעומת שנת 2013		
גידול (קיטון) בגלל שינוי			גידול (קיטון) בגלל שינוי		
כמות	מחיר	שינוי נטו	כמות	מחיר	שינוי נטו
נכסים נושאי ריבית בישראל					
15.4	(12.1)	3.3	10.9	(18.4)	(7.5)
אשראי לציבור					
0.3	(12.7)	(12.4)	0.7	(16.7)	(16.0)
נכסים נושאי ריבית אחרים					
15.7	(24.8)	(9.1)	11.6	(35.1)	(23.5)
סך הכל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית בישראל					
(0.1)	(9.2)	(9.3)	(0.6)	(22.7)	(23.3)
פיקדונות הציבור					
(0.9)	(2.5)	(3.4)	0.9	0.2	1.1
התחייבויות נושאות ריבית אחרות ⁽⁶⁾					
(1.0)	(11.7)	(12.7)	0.3	(22.5)	(22.2)
16.7	(13.1)	3.6	11.3	(12.6)	(1.3)
סך הכל הוצאות ריבית					
סך הכל הכנסות ריבית נטו					

הערות:

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2013	2014	2015
לא צמוד	(0.4)	2.5	0.9
צמוד מדד	1.8	2.0	1.1
מט"ח וצמוד מט"ח	1.5	0.5	0.5
	2.9	5.0	2.5

- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 4.7, 3.6, 3.5 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בשנים שהסתיימו ב- 31.12.15, 31.12.14 ו- 31.12.13, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים.
- (7) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

נספח 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

תמצית דוח רווח והפסד לפי רבעונים בשנים 2015 ו - 2014

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

2014				2015				שנה
1	2	3	4	1	2	3	4	רבעון
39.6	45.9	43.4	38.4	32.4	42.5	42.5	40.8	הכנסות ריבית
0.9	7.0	5.8	0.9	(8.8)	9.5	4.2	(3.0)	הוצאות ריבית
38.7	38.9	37.6	37.5	41.2	33.0	38.3	43.8	הכנסות ריבית, נטו
0.4	(0.9)	(0.7)	13.2	0.2	1.0	0.9	2.4	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
								הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
38.3	39.8	38.3	24.3	41.0	32.0	37.4	41.4	הכנסות שאינן מריבית
								הכנסות מימון שאינן מריבית
6.3	6.1	5.3	3.9	4.3	1.1	1.1	-	עמלות
19.6	18.7	19.2	20.6	20.1	19.5	19.1	20.3	הכנסות אחרות
0.2	0.2	0.2	-	0.1	0.9	0.1	0.1	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
26.1	25.0	24.7	24.5	24.5	21.5	20.3	20.4	הוצאות תפעוליות ואחרות
*21.4	*21.1	*22.4	*23.4	24.0	20.5	21.7	23.7	משכורות והוצאות נלוות
7.9	**8.3	**7.6	**8.7	8.6	8.2	8.5	8.8	אחזקה ופחת בניינים וציוד
16.4	**13.5	**14.7	**12.5	15.4	12.4	13.9	13.8	הוצאות אחרות
*45.7	*42.9	*44.7	*44.6	48.0	41.1	44.1	46.3	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
18.7	21.9	*18.3	*4.2	17.5	12.4	13.6	15.5	רווח לפני מיסים
*7.3	*8.6	7.1	*1.4	6.9	4.4	5.5	5.7	הפרשה למיסים על הרווח
*11.4	*13.3	*11.2	*2.8	10.6	8.0	8.1	9.8	רווח נקי
								רווח למניה רגילה (בש"ח)
*0.08	*0.09	0.07	*0.02	0.07	0.05	0.05	0.07	רווח בסיסי ומדולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.
** סווג מחדש.

נספח 3 - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

תמצית מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2015 ו-2014

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

שנה רבעון	2015				2014			
	1	2	3	4	1	2	3	4
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים	1,335.1	1,285.4	1,372.8	1,456.9	1,050.5	1,199.1	1,158.6	1,291.4
ניירות ערך	504.9	621.3	660.3	789.8	687.4	537.7	522.2	517.0
אשראי לציבור, נטו	3,279.1	3,384.5	3,442.8	3,475.0	2,961.1	3,063.4	3,155.9	3,182.3
אשראי לממשלה	618.0	618.3	619.5	618.0	300.0	620.0	621.8	620.6
בניינים וציוד	50.3	46.1	44.8	43.2	52.7	52.2	52.2	51.4
נכסים בגין מכשירים נגזרים	0.4	1.1	0.5	0.5	0.4	0.6	0.4	0.3
נכסים אחרים	40.8	38.0	37.4	37.6	*39.9	*36.3	*33.8	*37.9
סך כל הנכסים	5,828.6	5,994.7	6,178.1	6,421.0	*5,092.0	*5,509.3	*5,544.9	*5,700.9
התחייבויות								
פיקדונות הציבור	4,494.8	4,629.0	4,805.2	5,028.3	4,062.3	4,168.4	4,196.2	4,367.5
פיקדונות מבנקים	353.0	391.7	372.4	373.5	52.3	386.3	378.4	377.3
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	0.9	1.3	0.8	0.7	1.7	1.9	1.4	0.9
התחייבויות אחרות	467.1	455.4	471.4	480.9	*497.9	*464.8	*468.7	*453.4
סך כל ההתחייבויות	5,315.8	5,477.4	5,649.8	5,883.4	*4,614.2	*5,021.4	*5,044.7	*5,199.5
הון	512.8	517.3	528.3	537.6	*477.8	*487.9	*500.2	*501.8
סך כל ההתחייבויות וההון	5,828.6	5,994.7	6,178.1	6,421.0	*5,092.0	*5,509.3	*5,544.9	*5,700.9

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראה גם באור 1.ג.

חילון מונחים

ABC	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process- תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.
	EAD - Exposure At Default - החשיפה בעת הכשל - היקף חשיפתו או חשיפתו בעת כשל לסיכון אשראי של צד נגדי.
	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אחיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים לחי חשוי בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
	LDC - Less Developed Country - ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
	LTV - Loan To Value Ratio - היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).
	Middle Market - פעילות מסחרית המבוצעת מול לקוחות בסדר גודל בינוני
	LGD - Loss Given Default - שיעור ההפסד בהינתן כשל - אחוז ההפסד מהחשיפה הכללית כאשר לקוח פושט רגל
	CDS - Credit Default Swap - מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
	CLS - Continuous Linked Settlement - CLS הוא בנק לסליקת עסקאות במטבע חוץ של שני צדדים המעוניינים להימנע ככל הניתן מסיכונים סליקה ואשראי. הייחוד של CLS הוא בהיותו נקודת אמצע, מתווך, של שני צדדים, ניטרלי ובעל מנגנוני סליקה המפחיתים סיכונים באופן מירבי.
	Dodd-Frank - תקנות פדרליות בארצות הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 בניסיון למנוע את הישנותם של אירועים שהובילו למשבר בשווקים הפיננסיים של שנת 2008 על ידי הפחתת הסיכון במערכת הבנקאית בארצות הברית בין היתר על ידי הגבלת ההשקעות המוחזקות בחשבון הנוסטרו והסדרה של מסחר בנגזרים. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.
	EMIR - European Market infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי
	FHLMC - Freddie Mac - סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
	FNMA - Fannie Mae - חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב)
	GNMA - Ginnie Mea - חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association)
	Var - Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכונים שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים ורמת הוודאות הנדרשת את ההפסד המקסימלי בשווי השוק של התיק למסחר, כתוצאה משינויים יומיים במחיר.

א	איגוח - גיוס הון חוץ-בנקאי על ידי גוף פיננסי באמצעות איגרות חוב מיוחדות, המתבצע על ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות ערך, הניתנים להנפקה. ניירות הערך מגובים בנכסים (התזרימים) האלה. האיגוח יכול להתייחס לכל זרם מוגדר של הכנסות (למשל: תקבולים עסקיים, תקבולים ממשכנתאות). בדרך כלל מוקם גוף מיוחד למטרה זו, המוודא שתתקיים הפרדה של הנכסים הפיננסיים המאוגחים משאר פעילותו. הפרדה כזאת באה להבטיח שדירוג האשראי של ניירות הערך המונפקים בגיבוי הנכסים האמורים יושפע רק משינויים הקשורים בנכסים המגבים עצמם, ללא שום קשר למצבה של הפירמה המאגחת.
	איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) - איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרימים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
	איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) - נייר ערך שהבטחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים, או הכנסה ממשכנתאות למגורים.
	אינפלציה - היא מונח כלכלי המתאר תהליך של עלייה כללית ומתמשכת של רמת המחירים במדינה או בשוק מסוים
	אירוע קיברנטי (סייבר) - אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
	ארגון המדינות המפותחות (OECD) - ארגון, שמרכזו בפריז, המורכב ממדינות שמשקיהן מפותחים. תנאי הקבלה הבסיסיים לארגון הם קבלת עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי. מטרת הארגון היא להוביל מהלכים של פיתוח כלכלי ושיתוף פעולה עסקי בינלאומי בין-לאומי. ישראל התקבלה כחברה בארגון במאי 2010.
	אשראי on call - אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח
ב	באזל 2 / באזל 3 - הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ג	גידור - עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
ה	הון עצמי רובד 1 - הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו. לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים.
	הון רובד 2 - שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
	הלבנת הון - פעולות פיננסיות שמטרתן להסתיר מקור של כסף, בדרך כלל כסף שמקורו לא חוקי או כסף שלא שולם עליו מס. תהליך ההלבנה "מחזיר" את הכסף למערכת החוקית

- הלוואה לדיור** - הלוואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא נתונה למטרת עסק:
1. ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
 2. ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
 3. ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
 4. ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1,2.
- הלוואת בלון/בולט** - הלוואה שבמהלך כל תקופתה משולמים רק תשלומי הריבית, ואילו הקרן נפרעת במלואה בסוף התקופה. לעיתים גם הריבית משולמת בסוף התקופה.
- הלמ"ס - השלכה המרכזית לסטטיסטיקה** - ארגון הפועל מתוקף סמכות חוקית לאיסוף נתונים רשמיים על החברה ועל הכלכלה בישראל ולהפצתם.
- הסכמי CSA** - הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.
- הפרשה פרטנית** - הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה אמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משפטיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.
- הפרשה קבוצתית** - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פנומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.
- חבות** - סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מבעבר לדלפק (OTC).
- חבות בהשגחה מיוחדת**
1. חבות שהנהלת התאגיד הבנקאי רואה צורך להגביר לגביה את אמצעי המעקב והפיקוח, אם כי אינה צופה להפסדי אשראי בגינה. צורך כזה יתכן שיווצר נוכח שיקולים הקשורים בהתפתחויות ענפיות או אזוריות, או נוכח שיקולים ספציפיים הקשורים באיתנותו הפיננסית של החייב, היקף וטיב המידע המצוי בידי התאגיד הבנקאי באשר לחייב ופעילותו העסקית, מצב הבטחונות, פיגורים בפירעון החובות, קשרי החייב עם גופים אחרים הנחשבים כבעייתיים וכו';
 2. יתרת חבות של לווה שחלק אחר ממנה הוגדר כחוב בעייתי בסיווג אחר
- חברת דירוג** - חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג".
- חוב בעייתי** - חבות בהשגחה מיוחדת (ראה הגדרה), חוב בפיגור זמני (ראה הגדרה), חוב שאורגן מחדש (ראה הגדרה), או שלגביו הוחלט על ארגון-מחדש שטרם בוצע, חוב שאינו נושא הכנסה (ראה הגדרה), או חוב שנקבע כמסופק (ראה הגדרה), בחלקו או במלואו.

ח

חוב בפיגור - סך כל החוב אם חלקו לא נפרע תוך 90 יום מהמועד שנקבע לפרעון אותו חלק, למעט חוב בפיגור זמני. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחלק של חוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 90 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שתגדיר הנהלת התאגיד הבנקאי. כאשר חוב בחשבון עובר ושב נחשב כחוב בפיגור וניתן לזהות את החוב הספציפי שבגינו נוצר הפיגור, יוגדר גם חוב זה כחוב בפיגור. כאשר אין זה מעשי לזהות את החוב שבגינו נוצר הפיגור, תוגדר כל החבות של הלקוח כחוב בפיגור. למרות האמור לעיל חוב אחר של הלקוח (מלבד החוב בחשבון עו"ש) לא ייחשב כחוב בפיגור אם:

1. ניתן לזהות באופן ספציפי תשלומים לפרעון החוב; או
2. כאשר לא ניתן לזהות תשלומים כאמור, אבל לאחר יום זקיפת התשלום לחשבון עו"ש, היתה בו יתרה שסכומה נמוך מהיתרה ערב זקיפת התשלום לחשבון העו"ש

חוב בפיגור זמני - חוב בפיגור, שלדעת הנהלת התאגיד הבנקאי יש לראות את הפיגור בפרעונו כזמני וכי אין בו כדי לסמן הפסדי אשראי צפויים. בבנקים למשכנתאות כאשר עומק הפיגור של הלוואה לדיור אינו עולה על 6 חודשים ובהעדר נסיבות אשר מצדיקות סיווג אחר.

חוב שאורגן מחדש - הסדר שלפיו תאגיד בנקאי - משיקולים כלכליים או משפטיים הקשורים במצבו הפיננסי של הלווה - מעניק ללווה, לפי הסכם או על פי דין, תנאים מיוחדים שלא היו ניתנים בנסיבות אחרות ואשר מכוונים לאפשר ללקוח לעמוד בהחזר החוב בתנאים החדשים, למעט הסדר לשינוי בתנאי חוב שבעיקרו משקף תמורות בתנאי האשראי במשק.

חובת נזילות - לפי חוק בנק ישראל מוטלת על הבנקים חובה להחזיק היקף נכסים נזילים בהתאם להוראות הנזילות. בנק ישראל אינו משלם לתאגידים הבנקאיים ריבית על חובת הנזילות

חוזה SWAP - סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.

חוזה אקדמה (FORWARD) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

חוזה עתידי (FUTURE) - חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.

חוזי אופציה - מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.

חשבונות חוזרים דביטוריים (חח"ד) - חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה

יחס הלימות ההון - הון שברשות הבנק ומשמש אותו לפעילותו ובוחן איזה חלק מההון ממומן מהון עצמי ואיזה מהלוואות ופיקדונות. היחס מוגדר בין סך נכסי הסיכון של הבנק (נכסי סיכון אשראי, נכסי סיכון שוק ונכסי סיכון תפעולי המחושבים בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים), ובין ההון של הבנק.

יחס כיסוי נזילות (LCR) - יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה

יחס מינוף - מוגדר כמידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים

נושר החזר - היכולת של לווה לעמוד בתשלומים שנקבעו להחזר הלוואה.

כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה (Probability of Default) PD - מונח המתאר את הסבירות הפיננסית לכשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה. המונח מזפק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויות שלו.

כתבי התחייבות נדחים - כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.

לווה - בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נוטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת החשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לוויים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".

מדיניות מוניטרית - מדיניות המנוהלת על ידי הבנק המרכזי. תפקידה להשיג את מטרות הבנק באמצעות קביעת הריבית לטווח קצר וכלים מוניטריים נוספים.

מדיניות פיסקלית - מדיניות הממשלה בנושאי תקציב המדינה, הכנסותיה והוצאותיה, גביית המסים וגודל החוב הציבורי. על תכנון וביצוע מדיניות זו מופקד משרד האוצר

מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי בע"מ - חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים.

מערכת זה"ב RTGS - מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים

מק"מ- מלווה קצר מועד - נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.

משך חיים ממוצע (מח"מ) - מחושב לסך כל הנכסים/ההתחייבויות במגזר ההצמדה הספציפי על ידי שקלול התקופות בסכומי היתרות, כשהן מהוות לפי שיעור התשואה הפנימי, ומחולקות ביתרה המאזנית.

נגזר אשראי - חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון.

נגזר מגדר (Hedge) - נגזר שהנהלת הבנק מייעדת אותו כמגדר ובתנאי שהוא כשיר לכך. זאת כאשר אופי החשיפה לסיכונים של המגדר זהה לאלה של המגודר. הפריט המגודר צריך להיות מזוהה ספציפית. בתחילת הגידור קיים תיעוד פורמלי של יחס הגידור ושל המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי ביצירת הגידור, לרבות זיהוי המכשיר המגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר, ואופן הערכת האפקטיביות של המכשיר המגדר בקיזוז החשיפה לשינויים בשווי ההון של הפריט המגודר, שניתן ליחס אותה לסיכון המגודר. נדרש בסיס סביר לאופן בו התאגיד הבנקאי מתכנן להעריך את אפקטיביות המכשיר המגדר

ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך שלא סווגו כאיגרות חוב המוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר

ניירות ערך למסחר (trading securities) - ניירות ערך שנרכשו ומוחזקים במטרה למכרם בקרוב. (לכן הם מוחזקים לתקופות קצרות). פעילות למסחר מתבטאת בדרך כלל בפעילות ערה של קניות ומכירות ומטרתה בדרך כלל להפיק רווחים ממסחר - הפרשים בין מחירי ASK ו-BID, הפרשים בין מחירי retail ו-wholesale, שינויים קצרי מועד במחיר וכו'.

סיכון אשראי - הסיכון שצד בעסקה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו במלואן במלואן

סיכון אשראי חוץ-מאזני

כפי שחושב לצורך המגבלה על חבות של לווה, כמוגדר להלן:

סך כל הסכומים האלה:

1. ערבות, קבול שטרות, ניכיון משנה של שטרות, אשראי תעודות והתחייבות לשלם כסף על חשבון הזולת.
2. עסקה עתידית - סך כל הסכומים האלה:

10% מיתרת עסקה עתידית.

א. "עסקה עתידית" - כל אחת מאלה, הן כשהתאגיד הבנקאי צד לה והן כשהוא ערב לה:

1. עסקה מסוג Future או Forward, במטבע שהוא הילך חוקי או בסל המטבעות, בטובין, בניירות ערך או בזכויות; אלא אם כן קיימת עם אותו לקוח עסקה עתידית מאותו סוג שתקווה כנגד העסקה הראשונה במועד פירעונה;
 2. עסקת חליפין בריבית או בתשואות אחרות, לרבות בהפרשי הצמדה או בהפרשי שער;
 3. הסכם מסוג Future rate agreement או Forward rate agreement;
 4. רכישת אופציה על ידי התאגיד הבנקאי לקנות או למכור את אחד הנכסים האמורים בפסקה זו. למעט:
עסקה בחוזה הנסחר בבורסה, שמסלקת הבורסה אחראית כלפי הלקוח למימושו וקיימות דרישות להתאמה היומית של ה"מרג'ין";
יתרת עסקה עתידית עם לקוח שהוא מהסוג המפורט בפסקה 2(א)(1) לעיל, אשר תקווה במועד פירעונה כנגד עסקה עתידית הפוכה מאותו סוג ועם אותו לקוח - בסכום שחייב במועד הלקוח לאחר הקיזוז.
סכום ההתחייבויות של התאגיד הבנקאי למסלקת מעו"ף, בגין סכום הבטוחות שבו מתחייב לקוח לפי התרחישים כמפורט בחוקי העזר של מסלקת מעו"ף.
 3. התחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות, למעט התחייבות כאמור, שמימושה מותנה בקבלת ביטחונות המשמשים כניכויים - בגובה סכום האשראי או הערבות.
 4. האמור לעיל כפוף להוראות האלה:
א. אם התחייבות למתן אשראי או להוצאת ערבות מותנית בפירעון אשראי אחר או ערבות אחרת, סכום החבות לא יעלה על סכום החבות המיריבית מביניהם, ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות ללא הקטנת האשראי, או הערבות, הקיימים, באותו סכום.
ב. התחייבות למתן חבות לא תשוקלל בשיעור גבוה יותר מהחבות הסופית עצמה, אם תמומש.
ג. התחייבות למתן אשראי, או להוצאת ערבות, אשר נקבע במפורש בהסכם עם הלווה כי תמומש רק אם לא תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, לא תיחשב כ"חבות", ובלבד שהתאגיד הבנקאי וידא כי לא ניתן לממש את ההתחייבות אם תביא לחריגה ממגבלות לווה או קבוצת לווים בהתאמה, באותו סכום;
- פיסקה זו בתוקף החל מ-1.1.1998. עם זאת שוקללו בשנת 1998 רק 50% מההתחייבויות ורק החל מ-1.1.1999 הן משוקללות במלואן.
- 5.50% מסך כל ה"התחייבויות כחתם", כמשמעותן בהוראה מס' 321 בהוראות ניהול בנקאי תקין, בנושא "חיתום הנפקות של ניירות ערך".
- פיסקה זו בתוקף החל מ-1.1.1998.

סיכון אשראי מאזני - אשראי לציבור באחריות התאגיד הבנקאי בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ובתוספת השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור.

סיכון משפטי - הסיכון שלצד מסוים ייגרמו הפסדים משום שחוקים ותקנות לא תומכים בהוראות ובביצוען או שאינם ברורים דיים

סיכון נזילות - הסיכון שצד נגדי (או משתתף במערכת הסליקה) לא יעמוד בהתחייבות במלוא ערכה במועד. סיכון נזילות אינו אומר בהכרח שהצד הנגדי או המשתתף הוא חדל פירעון; ייתכן שהוא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו בעתיד, אך לא במועד הנקוב.

סיכון ריבית - סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים

סיכון שוק - סיכונים שוק (סיכונים פיננסיים) הינם סיכונים קיימים או עתידיים להכנסות, להון ולשחיקה בשווי ההון של הקבוצה כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם היא פועלת או עשויה לפעול והמשפיעים על ערך נכסי הקבוצה או התחייבויותיה: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון תפעולי - הסיכון שליקויים במערכות או בסביבתן יביאו לאובדן בלתי צפוי. בסיכון זה נכללות טעויות אנוש או קריסת רכיבי חומרה, תוכנה או מערכת תקשורת שיש להם חשיבות חיונית לסליקה.

סליקה - תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי לקוחות.

ע **עקום תשואה** - עקום המתאר את הקשר שבין התשואה לבין מועד הפדיון של אג"ח, על ידי השוואה של שיעורי התשואה על אג"ח הנבדלות זו מזו רק במועדי הפדיון.

ערבויות להבטחת אשראי

התחייבויות על חשבון לקוחות מהסוגים הבאים:

1. ערבות, כתב שיפוי או התחייבות אחרת לנותן האשראי או למי שערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי, לרבות ערבויות ליתרות חוב הנובעות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
2. ניכיון משנה שלא על ידי בנק ישראל, כאשר לקונה זכות חזרה אל התאגיד הבנקאי המוכר;
3. ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא מספק.
4. ערבות לטובת משכיר ציוד להבטחת תשלומים של שוכר הציוד.

ערבות בנקאית - התחייבות של הבנק הערב לשלם לצד ג' את הסכום הנקוב בכתב הערבות בעת דרישתו. הערבות הבנקאית מונפקת על פי בקשתו של לקוח הבנק.

ערבות חוק מכר - ערבות הניתנת על ידי בנק לרוכש דירת מגורים ממוכר דירה חדשה, המבטיחה לקונה את החזרת הכספים ששילם למוכר תמורת הדירה במקרה שהמוכר לא יוכל להעביר לקונה את הזכויות בנכס, כמוסכם בהסכם המכר, ומחמת העילות שנקבעו בחוק.

פ **פז"ק (פיקדון לזמן קצוב)** - פיקדון שקלי לא צמוד לזמן קצוב, לזמן קצר אפילו ליום אחד, בריבית קבועה או משתנה, לתקופות הפקדה מוגדרות מראש, בסכום, בריבית ובתנאים מוסכמים, כפי שנקבעו עם הלקוח במועד ההפקדה. הפיקדון יכול להיות חד פעמי או מתחדש לסירוגין עם אפשרות למשיכה חלקית או מלאה של קרן ההפקדה ו/או הריבית במועדי החידוש.

פח"ק - פיקדון חוזר קרדיטורי - פיקדון חוזר קרדיטורי הינו פיקדון שתנאיו הם: 1. אסור כי החשבון יימצא ביתרת חובה. 2. אין לשלם מהחשבון בהמחאה. 3. אין להעביר מהחשבון למוטב אחר או לחשבון אחר, למעט חשבון העו"ש של אותו לקוח באותו תאגיד בנקאי. 4. הפיקדון אינו צמוד

פיקדון קצר מועד (פק"מ) - כסף המופקד בבנק לתקופה קצרה - עד שנה - הנושא ריבית שקלית, קבועה מראש לכל התקופה או משתנה בהתאם לשינויים בריבית בנק ישראל.

פיקדון ריבית יומי (פר"י) - פיקדון שניתן למשוך אותו בכל יום, הנושא ריבית ואינו צמוד

פיקדונות לזמן קצוב - פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה - פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

ק **קבוצת לוויים** - הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לוויים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לוויים אחת.

קונסורציום - עסקת אשראי במסגרתה מתאגדים מספר גופים פיננסיים ומעניקים יחד הלוואה ללווה.

קופת גמל - סוג של תוכנית חיסכון לטווח בינוני או ארוך. כנגד ההפרשה לקופת גמל ניתן לקבל, בתנאים מסוימים, לקבל זיכוי ממס הכנסה

קרן נאמנות - קרן המנוהלת על ידי גוף שהוא הנאמן שלה - כגון בנק, חברת ביטוח, או חברה להשקעות בניירות ערך - על פי הסכם נאמנות שאישרה הרשות לניירות ערך, ולאחר פנייה לציבור באמצעות תשקיף. קרן נאמנות מאפשרת למשקיעים לפזר השקעות על ידי השקעה בסל מגוון של ניירות ערך.

רווח בסיסי למניה - הרווח הבסיסי למניה יחושב ע"י חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.

רווח מדולל למניה - חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

ריבית בנק ישראל - ריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על ידי הוועדה המוניתרית של הבנק

ריבית פריים - ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל

שווי הוגן ש

ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;

רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;

רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שווי הוגן ברוטו חיובי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים שחייב לבנק הצד הנגדי לו, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. זה מייצג את ההפסד המכסימלי של הבנק אם לכל הצדדים הנגדיים לחוזיו יהיה כשל ואם אין קיזוז של החוזים וכשאין לבנק כל משכנתא של הצד הנגדי.

שווי הוגן ברוטו שלילי - הסכום הכולל של השווי ההוגן של חוזים, כאשר הבנק חייב כסף לצד הנגדי, מבלי שמביאים בחשבון את הקיזוזים. זה מייצג את ההפסד המכסימלי של הצד הנגדי לבנק אם: לבנק יהיה כשל ואם אין קיזוז של החוזים והבנק לא נתן לו שום משכון.

שוק המעו"ף - שוק של מכשירים פיננסיים נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

שיעור המימון (LTV) - שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדיור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.

שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) - מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון - היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולת הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.

התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;
- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי;

שירותים בנקאיים אוטומטיים - חברה בע"מ שהוקמה בשנת 1978 על ידי חמשת הבנקים הגדולים בישראל כדי לנהל עסק של מתן שירותים למוסדות פיננסיים שונים (בנקים, מוסדות כספיים, חברות לكرטיסי אשראי, קופות גמל וכד'). חברת שב"א פועלת בארבעה תחומים עיקריים:

- (1) ניהול רשת התקשורת בין מסופי כרטיסי האשראי שבבתי העסק להלן (POS) לחברות לكرטיסי אשראי.
- (2) ניהול רשת הכספומטים שאינם מוצבים בסניפי הבנק. (3) ניהול רשת התקשורת של הכספומטים המוצבים בבנקים. (4) מתן שירותי תקשורת לחברות לكرטיסי אשראי מול מס"ב ולתאגידים הבנקאיים המשתתפים במכרזים המוניטריים מול בנק ישראל

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP (Supervisory Review Process) - התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם.

תוצר מקומי גולמי - סך הסחורות והשירותים שיוצרו בתוך מדינה מסוימת במהלך תקופה נתונה, במונחים כספיים. התוצר שווה גם סך תשלומי השכר ורווחי הפירמות.

תעודת סל - נייר ערך המקנה למחזיק בו תשואה על פי מדד כלשהו. מנפיק התעודה מבטיח לקונה להחזיר לו את כספו בתום תקופה מסוימת בתוספת שיעור העלייה של המדד שהתעודה צמודה אליו.

תשואה לפדיון - התשואה שתתקבל מאיגרת חוב (או מכל מכשיר חוב אחר) אם היא תוחזק עד לפדיונה הסופי, ואם כל התקבולים ממנה (קרן וריבית) יישאו אותו שיעור תשואה. ידועה גם כתשואה הפנימית של איגרת חוב ומוצגת בדרך כלל במונחים של ריבית שנתית אפקטיבית.

ז' אדר א תשע"ו
16/02/2016

לכב'
מר אלון שפירא, סמנכ"ל
בנק מסד בע"מ

הערכה אקטוארית להתחייבות כלפי עובדים ופנסיונרים

הצהרת אקטואר

נתבקשתי על ידי בנק מסד להעריך את ההתחייבות שלו כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות ליום 31 בדצמבר 2015 (להלן - "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

פרט לביצוע הערכה אקטוארית זו, ולדו"ח "אקטואר מתקף" שערכתי בעבר, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק מסד, חברות הבנות שלו, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר העלולים להעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתניות כלשהן אשר עשויות היו להשפיע על עבודתי.

היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות של הבנק, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות בדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני תקופות קודמות.

ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן.

השכלה

תואר ראשון ושני במתמטיקה מאוניברסיטת קמברידג', אנגליה
חבר נלווה במכון האקטוארים (בריטניה)
חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל

ניסיון מקצועי

1975-1978	London Life Association Ltd – מתמחה במחלקה אקטוארית
1978-1980	הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ – מנהל מחלקה אקטוארית
1980-1986	כלל חברה לביטוח בע"מ – אקטואר ראשי
1986-1991	עלית תעשיות בע"מ – כלכלה, תמחור, מערכות מידע
1991-2000	מנורה חברה לביטוח בע"מ – סמנכ"ל, אקטואר ראשי
2001-2006	מגדל חברה לביטוח בע"מ – סמנכ"ל, אקטואר ראשי ביטוח חיים ובריאות
2007 - מ	יועץ עצמאי
	בין לקוחותיי: בנקים, חברות ביטוח, חברות ציבוריות (חשובי IAS19), חברת ביטוח משנה, חברות פיננסיות

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

www.4actuaries.co.il

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

חוות הדעת

הערכתי את ההתחייבויות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.

ההתחייבות המפורטת בדיון וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי ההתחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה והטבות אחרות וכן את התחייבותו בגין עתודה לפיצויים מוגדלים ופנסיה תקציבית לעובדים בכירים.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015.

ביקשתם שאחשב את ההתחייבות כלפי העובדים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2015 בגין חובת פיצויים, שי לחג, הטבות לפנסיונרים, ימי מחלה, מענק ותק, המבוססת על הנתונים שנמסרו לי על ידכם, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההתחייבות ליום המאזן היא כדלקמן:

לאחר תקופת העסקת העובד -
התחייבות ברוטו: 68,596 אלפי ₪
נכסי תכנית: 54,254 אלפי ₪

במהלך תקופת ההעסקה (מענקי יובל): התחייבות 882 אלפי ₪.

ר' טבלאות מפורטות בהמשך.

בכבוד רב

דב רפאל MA AIA FILAA
אקטואר יועץ

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

www.4actuaries.co.il

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

תיאור של כל אחת מההטבות

- **פיצויים פיטורין:** הנחת הבנק היא שכל עובד שיעזוב או יפרוש לפנסיה יקבל פיצויי פיטורין כחוק (שכר אחרון כפול ותק) או הנכס הנצבר לזכותו. נכסי עובדים מעבר לחובת הפיצויים נחשבים "נכסים עודפים" ואינם כלולים החישוב האקטוארי.
- **שי לחג:** מתנה שמועברת לעובדים ולאוכלוסייה בפרישה כל שנה בפסח ובראש השנה. העלות הנוכחית לבנק הינו 850 ₪ בחג הפסח ועוד 150 ₪ בראש השנה. ערך השי לחג אינו מוצמד למדד וזאת עקב הסכם עם העובדים שנחתם בספטמבר 2009. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר (17%) בגין עובדים ופנסיונרים, אבל לא בני הזוג. שי לחג ניתן גם לבן זוגו של פנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- **הבראה:** הפנסיונרים (אבל לא לבני זוג) שפרשו לפני 1/7/2014 זכאים לקבל כל שנה שווי של 9 ימים של תעריף הבראה יומי 496 ₪ נכון ליום החישוב. סכום זה משולם פעם אחת בשנה (ההנחה היא שהתשלום מתבצע בסוף הרבעון השני בכל שנה). בעקבות הסכם שנחתם במהלך רבעון שלישי של 2009 עם העובדים, שונתה ההנחה לגבי הטבה זו באופן הבא: כל עוד גובה ההטבה מעל המינימום הנדרש לפי חוק, ההטבה לא צמודה למדד ותישאר בגובה הנומינלי הנוכחי. ברגע שהסכום על פי חוק (עקב הצמדתו למדד) משתווה לגובה של ההטבה, הסכום יוצמד למדד מאותו רגע והלאה. בהנחה של עליית המדד לטווח הארוך, צפוי ביטול הצמדה לתקופה של כשנתיים. על ההטבה יש להוסיף מס שכר בשיעור 17%.
- **קאנטרי קלאב:** פנסיונר זכאי להשתתפות של הבנק בחברות של עובד בתרבות פנאי (קאנטרי, מכון כושר, בריכת שחיה) יש תקרה בהשתתפות לעובד ובנוסף יש מגבלת תקציב לתשלום הטבה זו לעובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2013, היא 471 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- **קייטנות:** פנסיונר שפרש לפני 1/7/2014 זכאי לקבל השתתפות הבנק בשליחת 2 ילדים/נכדים לקייטנות בקיץ. הטבה זאת מאוד תלויה במצב המשפחתי של הפנסיונר, מספר וגיל הילדים ונכדים של הפנסיונר. הטבה זו ניתנת בדרך כלל בחודשי הקיץ. על בסיס הנתונים שנמסרו לנו חישובנו את ההטבה הממוצעת שמשולמת לעובד שמנצל זכות זאת וסכום זה עומד על 969 ₪ לשנה נכון ליום החישוב, כאשר עיתוי התשלום הוא אמצע אוגוסט (רבעון שלישי). בדומה לשי לחג גם הטבה זו בעבר הייתה צמודה למדד והצמדה זו בוטלה בשנת 2010 בעקבות ההסכם שנחתם עם העובדים. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2013, היא 239 ₪. על הטבה זו יש להוסיף מס שכר בשיעור של 17%. ההטבה ניתנת גם לבן זוג של הפנסיונר לאחר פטירתו. ההתחייבות הרשומה כוללת את בן הזוג.
- **נופש לגימלאי:** גמלאי הבנק זכאי להחזר בגין נופש עד לסך 300 ₪ כנגד הצגת חשבונית. הנופש חייב להיות בארץ. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2013, היא 45 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.
- **מנוי לתאטרון:** לתיאטראות שבהסדר חיוב של 65% מעלות המנוי, לתיאטראות שאינם בהסדר החזר של 35% מעלות המנוי עד לתקרה של 400 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2012, היא 49 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.
- **מתנות לרגל אירועים - הולדת ילד/ה, בר/בת מצווה של בן/בת נכד/נכדה, בן/בת התחתן/ה, הולדת נכד/ה שווי ההטבה 250 ₪. עלות ההטבה הממוצעת לפנסיונרים, על פי נתוני 2012, היא 57 ₪. אין להוסיף מס שכר על הטבה זו.**

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

www.4actuaries.co.il

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

- **מתנת גיוס:** גמלאי הבנק זכאי לקבל תיק לנכדו/נכדתו (2 נכדים בלבד) בעת גיוסו/ה לצה"ל. עלות משוערת 200 ₪. אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגמלאי לגיל 75 ולגיל 80.
- **סל אבלים:** במקרה של מוות מדרגה ראשונה. עלות משוערת 1,100 ₪. אין להוסיף מס שכר. לצורך החישוב ובהעדר מידע אחר, הנחנו שהמתנות ייתנו בהגיע הגמלאי לגיל 75 ולגיל 80.
- **ימי מחלה:** העובדים צוברים זכאות לימי מחלה של 25 יום בשנה (30 יום במקרה של עובד שעובד 6 ימים בשבוע). אין תקרה לימי מחלה. ימים אלו ניתן להשתמש בהם/לנצלם או במידה והניצול של ימי מחלה היה נמוך, ניתן לקבל פיצוי/מענק בפרישה לפנסיה מוקדמת או פנסיה לפי גיל. במקרה מוות ימי מחלה ניתנים כפיצוי/מענק אם העובד נפטר. מענק ימי מחלה הינו 20% משווי ימי המחלה הלא מנוצלים אם שיעור הניצול הוא מתחת ל- 36%, או 15% אם שיעור הניצול נע בין 36% ל- 65%. אם שיעור הניצול עולה על 65%, העובד אינו זכאי למענק כלל. החישוב מבוסס על תחזית ימי המחלה בעת פרישה, על פי המצב בפועל ביום החישוב ובהנחה שינצל כל שנה בעתיד 11.5 ימי מחלה – זאת על פי ניתוח נתוני הבנק בשנים עד 2015. עלות יום מחלה נכון ליום החישוב מדווחות ע"י הבנק. מתוך בדיקת ניסיון העבר (מעודכנת ל- 2015), צפוי שעלות יום מחלה תעלה ריאלית בהתאם לגיל העובד כדלקמן:

עד גיל 29	8.3%
גיל 30-39	2.9%
גיל 40-49	1.0%
מגיל 50	0.0%

- **מענק 25 שנה:** כל עובד בנק זכאי לקבל מענק בגובה משכורת חודשית אחת בהגיעו לוותק של 25 שנים בניכוי תקופות חל"ת. רכיבי משכורת לצורך הטבה נקבע ע"י הבנק. עלות המענק לבנק כוללת ביטוח לאומי והפרשות סוציאליות (ביחד כ- 26%). מתוך בדיקת ניסיון העבר (מעודכנת ל- 2015), צפוי שהמשכורת לצורך מענק הוותק תעלה ריאלית בהתאם לגיל העובד כדלקמן:

עד גיל 29	3.3%
גיל 30-39	2.6%
גיל 40-49	1.3%
מגיל 50	0.0%

- **בדיקות רפואיות:** ההטבה כוללת השתתפות של הבנק בבדיקות רפואיות שנתיות. החל מ- 12/2013, נערך חישוב בדומה להטבות האחרות. עלות ההטבה הממוצעת לעובד, על פי נתוני 2012, היא 29 ₪.

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

www.4actuaries.co.il

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

- **ביטוח רפואי:** פנסיונרים של הבנק (העובד בלבד ללא בן זוג) זכאים להשתתפות בהוצאות עבור ביטוח רפואי/סיעודי במידה והם מחזיקים פוליסת ביטוח. השתתפות הבנק מוגבלת ולבנק אין עד היום אף פנסיונר שמנצל הטבה זו. בשלב זה לא כללנו הערכה להתחייבות זו בהנחה שהיא לא מהותית.
- **השכלה גבוהה:** ההטבה כוללת מימון של עד 4 שנות לימוד עבור ילדים לעובדים קבועים שהחלו לקבל את ההטבה לפני פרישת ההורים, וכן החלו את לימודים לפני גיל 26. גובה ההטבה הינו 15,327 ₪ לשנה בתוספת מס שכר. הערכת העלויות הצפויה מבוססת על נתוני ילדי העובדים והצפי לנצל את ההטבה לאחר מועד הפרישה, בהתאם לשיעור השתתפות בהשכלה גבוהה בישראל (כ- 45% לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה).
- **צבירת זכויות על פני תקופת העבודה:** ההתחייבות בגין זכויות העומדות לתשלום בעת הפרישה או לאחר מכן (פדיון ימי מחלה והטבות לפנסיונרים) פרוסה לפי קו ישר על פני התקופה מכניסת העובד לעבודה ועד למועד הפרישה הצפוי. ההתחייבות בגין מענק ותק פרוסה על פני תקופת המענק.

אוכלוסייה ונתונים הרלבנטית לכל אחת מההטבות

פעילים (זכאים לכל ההטבות, למעט דמי הבראה וקייטנות) : 321
פנסיונרים: (זכאים להטבות פנסיונרים, אבל לא למענק ותק וימי מחלה): 49
שאיני פנסיונרים (חלק מההטבות): 12

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

www.4actuaries.co.il

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

הנחות דמוגרפיות וכלכליות

- תמותה: בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, ההערכה מבוססת על לוחות תמותה עדכניים לחברות הביטוח ושיטת החישוב כפי שמפורט בחוזר מספר 2013-1-2 שהתפרסם ב- 6/3/2013.
- שיעורי יציאה לנכות: כפי שמפורט בחוזר מספר 2012-3-4 שהתפרסם ב- 27/12/2012.
- עזיבות: נתוני עזיבה מתוך ניסיון הבנק בשנים 2010-2012 מוצגים להלן, ולדעת הבנק אין סיבה להניח שינוי מהותי בעתיד. שיעור העזיבה הממוצע בשנה הקרובה, הנובע מהטבלה זו, הוא 1.26%. נעשתה בדיקה מעודכנת עד 2015 ולא נמצאו הפרשים מהותיים, ולכן הטבלה נשארת ללא שינוי.

ותק	בעבודה	עזב	שיעור
0	68	13	19.1%
1	88	7	8.0%
2	78	8	10.3%
3	79	4	5.1%
מ-4 עד 9	130	6	4.6%
מ-10	477	4	0.8%
סה"כ	920	42	

- שיעור היוון: ריבית אג"ח ממשלתית בתוספת מרווח קונצרני, על פי הנחיית המפקח על הבנקים. שיעור ההיוון הממוצע ליום המאזן הוא 2.17% ריאלית.
- שיעור אינפלציה צפויה: 0.9% לשנת 2016, 1.6% לשנת 2017 ו- 2% לאחר מכן.
- גידולי ראלי של משכורת: ר' התייחסות לעיל בסעיפים "ימי מחלה" ו"מענק ותק".
- ניצול ימי מחלה: כמפורט לעיל, 11.5 ימי מחלה לשנה לעובד.
- גיל פרישה צפוי: להערכת הבנק, 67 לגברים ו- 65 לנשים (בעקבות בדיקה מעודכנת ל- 2015).
- שיעור מס שכר 17%, כפי שהיה במועד החישוב

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

משרד: מרכז שטנר (בניין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

www.4actuaries.co.il

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx

ריכוז התחייבויות ונכסים ל-31/12/2015:

פיצויים	ימי מחלה	שי לחג	ש ר"ה	קאלב	קאנטרי	קייטנה	הבראה	מפוש	תיאטרון	אירועים	גיוס	סל אבלים	השכלה בהנה	בדיקות רפואיות	סה"כ	מענק 25
54,613	7,274	1,979	299	898	183	3,081	63	68	79	20	111	516	40	69,226	971	
54,640	6,865	1,986	302	897	178	2,903	63	69	80	20	113	441	41	68,596	882	
27	(409)	7	3	(0)	(5)	(178)	0	0	0	0	1	(76)	0	(629)	-90	
53,980														53,980		
54,254														54,254		
274														274		
386														386		
68,906														68,906		
54,298														54,298		
(5,869)	(762)	(314)	(48)	(129)	(14)	(248)	(9)	(10)	(11)	(3)	(17)	(102)	(6)	(7,542)	(59)	
6,861	909	414	64	168	17	292	12	13	15	4	21	(20)	8	8,777	67	
(6,019)	(783)	(315)	(48)	(130)	(14)	(6)	(9)	(10)	(11)	(3)	(17)	(64)	(6)	(7,435)	(60)	
918	918	416	64	168	17	18	12	15	13	4	21	(64)	8	8,534	67	
1,455	(790)	(149)	(23)	(53)	0	0	(4)	(4)	(5)	(1)	(7)	(102)	(3)	313	(61)	
929	(1,799)	176	27	0	0	0	5	5	6	2	9	(20)	3	(595)	69	
6,923	918	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(64)	0	7,779	67	
(783)	(6,019)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(64)	0	(6,864)	(60)	
53,187	6,726	1,986	302	897	178	2,903	63	69	80	20	113	377	41	66,939	829	
ריכוז ההתחייבויות ונכסים ליום המאזן																
ערך נוכחי של ההתחייבות בתחילת השנה																
ערך נוכחי של ההתחייבות בסוף התקופה																
הפרש																
ערך נוכחי של נכסים בתחילת השנה																
ערך נוכחי של נכסים בסוף התקופה																
הפרש																
ההתחייבות לפיצויים נטו בתום התקופה																
ערך נוכחי של ההתחייבות בתחילת הרבעון																
ערך נוכחי של נכסים בתחילת הרבעון																
ב. השפעה על שניו בקודת אמוזאחת																
היוון 1																
היוון 1																
מדד+1																
מדד-1																
עזיבה+1																
עזיבה-1																
שכרי+1																
שכרי-1																
התחייבות לפי 0 עליות שכר ראלית																

השוואה לעומת תקופות קודמות, על פי כללי החישוב החדשים (סה"כ הטבות ביום העסקה, לא כולל מענקי יובל):

31/12/2013	31/12/2014	31/12/2015	
			ריכוז התחייבויות ונכסים ליום המאזן
66,341	62,261	69,226	ערך נוכחי של התחייבות בתחילת התקופה
62,261	69,226	68,596	ערך נוכחי של ההתחייבות בסוף התקופה
(4,080)	6,965	(629)	הפרש
50,013	49,743	53,980	ערך נוכחי של נכסים בתחילת התקופה
49,743	53,980	54,254	ערך נוכחי של נכסים בסוף התקופה
(270)	4,237	274	הפרש
311	633	386	התחייבות לפיצויים נטו בתום התקופה
65,715	70,190	68,906	ערך נוכחי של התחייבות בתחילת הרבעון
52,958	54,757	54,298	ערך נוכחי של נכסים בתחילת הרבעון
			ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת
(6,289)	(7,497)	(7,542)	היוון+1
7,228	8,597	8,777	היוון-1
(6,246)	(7,354)	(7,435)	מדד+1
7,087	8,307	8,534	מדד-1
597	20	313	עזיבה+1
(756)	(339)	(595)	עזיבה-1
6,510	7,557	7,779	שכר+1
(5,806)	(6,785)	(6,864)	שכר-1
60,120	66,672	66,939	התחייבות לפי 0 עלויות שכר ריאליז

Office: Shatner Centre (Bldg 3), Jerusalem
Address: POB 34080, Jerusalem 91340, Israel
Telephone +972 2 654 1430
Fax +972 2 652 8451
Mobile tel +972 54 214 4329

משרד: מרכז שטנר (בנין 3), ירושלים
מען: ת.ד. 34080, ירושלים 91340
טלפון 02-6541430
פקס 02-6528451
טלפון נייד 054-2144329

www.4actuaries.co.il

dov@4actuaries.co.il

C:\Dropbox\Dropbox\330 Clients\450 Bank Massad\2015-12\Reports\2015-12 Massad report signed 2016-02-16.docx